

MODLIB *E-Bulletin of Library and Information Centre*

HEARTIEST CONGRATULATIONS !! PROF. ASHOK KAMBLE

(Dept. of Electronic Science)

On being appointed as
District Coordinator,
Board of Students Development for
Cultural and Students Development
Program, SPPU, Pune

Dr. R. S. Zunjarrao
Principal

Hearty
Congratulations

Our college
Hockey player
Rutuja Pisal
FYBA Selected
for Uniphar U23
5 Nations
Tournament 2022,
Dublin, Ireland
in the Junior
INDIA Hockey
women's team
We proud of you
champion.

Published by : Dr. Rajendra S. Zunjarrao, Principal, MCASC (Autonomous) , Shivajinagar, Pune-05.

Editor : Dr. Shantashree Sengupta, Librarian.

Editorial Assistant : Mrs. Sarika Sable

E-mail: librarian@moderncollegepune.edu.in

MCASC Library Website and WebOPAC

MODLIB': E-Bulletin of Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.

Frequency: Monthly

Mode of Publication: Online

Issue: May 2022

Disclaimer: The Publisher and Editorial Team of this Issue of Library E-Bulletin are not responsible for the views expressed in the Articles.

Table of Contents

Sr.No.	Title	Page No.s
1	Celebrations of the 88th Foundation Day of Progressive Education Society	5 - 7
2	कृतज्ञता सन्मान सोहळा: प्रा. डॉ. नितीन करमळकर आणि प्रा. डॉ. एन . एस. उमराणी	8 - 11
3	Inauguration of the book 'The Poona Game' by Hon'ble Prof. Dr. Gajanan Ekbote, Chairman, P.E.Society	12 - 14
4	Heartiest congratulations to Prof. Dr. Nivedita Ekbote	15
5	ग्रेट भेट with Hon'ble Shri. Anurag Thakur, Minister of Sports, Youth Affairs and Minister of Information and Broadcasting	16
6	Farewell to Prof. Dr. Ashok Kamble, Vice Principal and Head, Department of Commerce and Shri. R.M.Gaikwad, Senior Clerk, Office	17 - 24
7	Celebration of Maharashtra Day and International Labour Day	25
8	Events conducted by Library during May 2022	
	• <i>Mahatma Basweshwar Jayanti</i>	26 - 27
	• <i>National Anti-terrorism Day</i>	28
	• <i>Maharana Pratap Singh Jayanti</i>	29 - 30
	• <i>Swantantrayveer Savarkar Jayanti</i>	31 - 32
	• <i>Ahilyadevi Holkar Jayanti</i>	33 - 34
9	Visit of eminent personalities in Department of Hindi	36 - 37

Table of Contents

Sr.No.	Title	Page No.s
10	Webinars and Seminars attended by faculty members	
	• <i>Dr. Prerna Ubale, Head, Department of Hindi</i>	39
11	Faculty Members invited as Resource Persons	
	• <i>Dr. Nisha Bhandare, Head, Department of Marathi</i>	41
	• <i>Dr. Prabhakar Varade, Department of Electronics</i>	42
12	Modern Achievements	
	• <i>Swejal Mankar, M.A. Part-1 Student</i>	44
	• <i>Prof. Vikram Phale, Director, Physical Education</i>	45 - 46
	• <i>Dr. Priyanka Joshi More, Department of History</i>	47 - 49
	• <i>Dr. Prabhakar Varade, Department of Electronics</i>	50
	• <i>Ravindra Shinde, SYBA Student</i>	51
	• <i>Prof. Ashok Kamble, Department of Electronics</i>	52
	• <i>Dr. Prerna Ubale, Head, Department of Hindi</i>	53
	• <i>Department of Political Science</i>	54
	• <i>Art Circle</i>	55
	• <i>NCC Unit</i>	56
	• <i>Rutuja Pisal, FYBA Student</i>	57
	• <i>Gajanan Khandagle, Alumni</i>	58
	• <i>Surshri Vedpathak, Alumni</i>	59
13	Newly Added Books in the Library	60 - 62
14	Newspaper Clippings	63 - 160
15	Upcoming Events: June 2022	161

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी: ८८ वा वर्धापनदिन

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी शिवाजीनगर पुणे ५ च्या यशस्वी ८८ व्या वर्धापन दिनानिमित्त **संस्थेचे कार्याध्यक्ष आदरणीय डॉ. गजानन एकबोटे** यांना संस्थेचे मॉडर्न महाविद्यालय (स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे ५ चे मा. प्राचार्य डॉ. राजेंद्र झुंजारराव, पदाधिकारी आणि शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी महाविद्यालयाच्या वतीने मनपूर्वक शुभेच्छा दिल्या. यावेळी ज्येष्ठ कलाकार दिलीप प्रभावळकर, अंकुश काकडे जी, **संस्थेचे कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे, माजी नगरसेविका ज्योत्स्ना एकबोटे**, दत्ता खाडे, संस्थेचे पदाधिकारी, सदस्य व इतर मान्यवर उपस्थित होते.

सन्नेह निमंत्रण

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी
शिवाजीनगर, पुणे ४११ ००५
८८ वा वर्धापनदिन
मंगळवार, दि. ३ मे २०२२ (अक्षय्यतृतीया)

सन्नेह नमस्कार,
प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या ८८ व्या वर्धापनदिनानिमित्त स्नेहमेळावा आयोजित केला आहे.
आपण या कार्यक्रमास उपस्थित राहून संस्थेवरील प्रेम वृद्धिंगत करावे, ही विनंती.
आपले स्नेहांकित,
प्रा. डॉ. गजानन र. एकबोटे M.S., M.N.A.M.S.
कार्याध्यक्ष, प्रो. ए. सोसायटी, पुणे ५

दिनांक •
मंगळवार,
दि. ३ मे २०२२

स्थळ •
मॉडर्न इंग्लिश मिडीयम
स्कूलचे मैदान,
शिवाजीनगर,
पुणे ४११ ००५

वेळ •
सायं. ५.०० ते ८.००

प्रा. श्री. शामकांत देशमुख
कार्यवाह, प्रो. ए. सोसायटी

प्रा. श्री. सुरेश तोडकर
सहकार्यवाह, प्रो. ए. सोसायटी

प्रा. सी. ज्योत्स्ना एकबोटे
सहकार्यवाह, प्रो. ए. सोसायटी

आणि
नियामक मंडळाचे सर्व सदस्य

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी: ८८ वा वर्धापनदिन

सुवाळा

‘प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन’चा वर्धापन दिन उत्साहात

पुणे, ता. ५ : प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ८८ वा वर्धापनदिन नुकताच पार पडला. विविध क्षेत्रातील दिग्गजांनी या सोहळ्याला उपस्थिती लावत शुभेच्छांचा वर्षाव केला.

सोसायटीअंतर्गत आज ६२ विद्यालये, महाविद्यालये आहेत. वर्धापनदिनानिमित्त आयोजित स्नेहमेळाव्यात खासदार गिरीश बापट, वैद्यकीय क्षेत्रातील डॉ. पराग संचेती, डॉ. श्रीकांत केळकर, शिक्षणतज्ज्ञ डॉ. बी. ए. चोपडे, डॉ. आर. एस. माळी, फर्ग्युसन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. रवींद्रसिंह परदेशी, सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, कार्यवाह श्यामकांत देशमुख, सुरेश तोडकर, ज्योत्स्ना एकबोटे, प्राचार्य डॉ. राजेंद्र झुंजारराव उपस्थित होते.

Pune, Main
06/05/2022 Page No. 3

पुढारी

वर्धापन दिन उत्साहात

पुणे : प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ८८ वा वर्धापन दिन नुकताच पार पडला. विविध क्षेत्रातील दिग्गजांनी या सोहळ्याला उपस्थिती लावत शुभेच्छांचा वर्षाव केला. दिवंगत गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर आणि त्यांच्या पाच शिक्षक सहकाऱ्यांनी १९३४ मध्ये अक्षय्य तृतीयेच्या दिवशी सोसायटीची स्थापना केली. सोसायटीअंतर्गत सध्या ६२ विद्यालये, महाविद्यालये आहेत. वर्धापन दिनानिमित्त आयोजित स्नेहमेळाव्यात राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक, वैद्यकीय, शासकीय या क्षेत्रांतील विविध मान्यवर उपस्थित होते. सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, कार्यवाह श्यामकांत देशमुख, सहकार्यवाह सुरेश तोडकर, ज्योत्स्ना एकबोटे, प्राचार्य डॉ. राजेंद्र झुंजारराव आदी उपस्थित होते.

My Pune Edition
May 6, 2022 Page No. 3
newspaper.pudhari.co.in

नवराष्ट्र

८८ वा वर्धापनदिन उत्साहात साजरा

‘मॉडर्न’चे काम कौतुकास्पद : डॉ. एकबोटे

पुणे, (वा.) प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी ही एक आघाडीची शैक्षणिक संस्था म्हणून ओळखली जाते. सर्व स्तरातील विद्यार्थी इथे शिक्षण घेत आहेत. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी प्रोग्रेसिव्ह आणि मॉडर्नसुद्धा आहे. कोव्हिड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर हार न मानता सर्व नियमांचे पालन करून प्रत्येक शैक्षणिक संस्थेने जी कामगिरी केली आहे ती कौतुकास्पद आहे, असे प्रतिपादन प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे यांनी व्यक्त केले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ८८ वा वर्धापनदिन मंगळवारी (दि.३) मे २०२२ रोजी उत्साहात पार पडला. त्या वेळी एकबोटे बोलत होते. यावेळी जेष्ठ रंगकर्मी दिलीप प्रभावळकर, प्रा. शमाकांत देशमुख (कार्यवाह) प्रो. ए. सोसायटी प्रा. सुरेश तोडकर (सहकार्यवाह) प्रो. ए. सोसायटी, प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे, प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे सर्व संबंधीत तसेच सर्व विद्यालयातील महाविद्यालये प्राचार्य

तसेच शिक्षक व संस्थेचे अध्यक्ष, कार्याध्यक्ष, कार्यवाह, सहकार्यवाह उपस्थित होते.

एकबोटे म्हणाले की, प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वाटचालीत प्रमुख शब्द ‘प्रोग्रेसिव्ह आणि मॉडर्न’ प्रोग्रेसिव्ह म्हणजे काळ आणि नावीन्यपूर्णतेच्या भावनेला धरून राहणे, तर ‘आधुनिक’ म्हणजे शैक्षणिक, क्रीडा किंवा सांस्कृतिक उपक्रम असोत, अशा सर्व बाबतीत अद्ययावत दृष्टिकोन. तसेच विद्यार्थ्यांना शिकवण्यासाठी आधुनिक उपकरणे

व आधुनिक पद्धतीचा वापर करण्याचा संकल्प त्या दिनी करण्यात

संस्थेला मिळाले ‘A’ नामांकन

कला, क्रीडा, शिक्षण, संशोधन, राजकारण सर्व क्षेत्रांमध्ये प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे विद्यार्थी प्रगती करत असून या सर्व बाबतीत आज संस्था आघाडीवर आहे. संस्थेच्या ५ महाविद्यालयांना विश्वविद्यालय अनुदान अयोगाकडून ‘A’ नामांकन मिळाले आहे. संस्था विद्यापीठाकडे वाटचाल करत आहे. पुढील ५ वर्षात ७५% महाविद्यालयांचे नामांकन करून संस्था

आला. जो अजूनही पाळला जातो. १९३४ साली लावलेल्या या रोपट्याचा आता ८८ वर्षां नंतर एक मोठा वटवृक्ष तयार झालेला आहे.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी वेगवेगळ्या शैक्षणिक स्तरावर काम करत असून आज प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या अंतर्गत ६२ विद्यालये तसेच महाविद्यालये आहेत. एकूण ६५००० विद्यार्थ्यांना संस्था ज्ञानदानाचे काम करते. विविध क्षेत्रांमध्ये प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी आपले नाव मोठे करत आहे.

एक ‘मॉडर्न विद्यापीठ’ उभे करण्याच्या तयारीत आहे. संस्थेच्या अंतर्गत काम करणाऱ्या संस्था शैक्षणिक क्षेत्रात अतिशय मोलाची कामगिरी करत आहेत. सामाजिक कार्यात देखील संस्था अग्रेसर आहे. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे माजी विद्यार्थी आज विविध क्षेत्रात आघाडीवर असून समाजाच्या सर्वत क्षेत्रात उत्कृष्ट कामगिरी करत आहेत.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी: ८८ वा वर्धापनदिन

नवभारत

स्थापना दिवस समारोह में बोले प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे

88 वर्ष बाद भी 'PES' प्रोग्रेसिव और मॉडर्न

■ पुणे, (सं.) 88 वर्ष पहले स्थापित हुई प्रोग्रेसिव एज्युकेशन सोसाइटी ने आज तक शिक्षा क्षेत्र में बेहतरीन कार्य किया है. शिक्षा क्षेत्र में महाराष्ट्र को आगे ले जाने में अपनी अहम भूमिका अदा की है. आज 88 वर्ष बाद भी यह सोसाइटी प्रोग्रेसिव भी है और मॉडर्न भी. यह राय कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे ने व्यक्त किए. अक्षय तृतीया के मौके पर प्रोग्रेसिव एज्युकेशन सोसाइटी का स्थापना दिवस उत्साह के साथ मनाया गया. इस मौके पर डॉ. एकबोटे बोल रहे थे. समारोह में संस्था के कार्यवाह शामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा.

ज्योत्स्ना एकबोटे और सुरेश तोडकर उपस्थित थे. डॉ. एकबोटे ने कहा कि आज पीईएस के नेतृत्व में 62 विद्यालय-महाविद्यालय कार्यरत हैं.

65 हजार विद्यार्थी शिक्षा अर्जित कर रहे हैं. विभिन्न क्षेत्रों में 'प्रोग्रेसिव' के विद्यार्थी आज अपना दबदबा कायम कर चुके हैं.

65 हजार विद्यार्थी अर्जित कर रहे हैं शिक्षा

■ संस्था के स्थापना दिवस समारोह में विशेष तौर पर मराठी फिल्म 'दिल, दिमाग और बत्ती' की स्टारकास्ट फिल्म अभिनेता दिलीप प्रभावकर, आनंद इंगले समेत सागर संत, योगेश फुलपार, रेवती लिमये, अमोल भगत तथा फिल्म निर्देशक ऋषिकेश गुप्ते उपस्थित रहे.

■ सांसद गिरीश बापट, पूर्व महापौर अंकुश काकडे, पूर्व उपमहापौर स्वाति शेडगे, पूर्व नगरसेवक माधुरी, किरण सालवी, सुधाकर जाधवर समेत डॉक्टर, इंजीनियर्स, राजस्व और पुलिस विभाग के अधिकारी आदि ने मौके पर पहुंचकर स्थापना दिवस की शुभकामनाएं दी.

Pune Edition
07-may-2022 Page No. 2
epaper.enavabharat.com

स्नेहमेळावा उत्साहात

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ८८ वा वर्धापनदिन उत्साहात पार पडला. स्नेहमेळाव्याला विविध क्षेत्रांतील मान्यवरांनी भेट दिली. 'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीत सर्व स्तरातील विद्यार्थी शिक्षण घेत असून, कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर हार न मानता नियमांचे पालन करून संस्थेने केलेली कामगिरी कौतुकास्पद आहे,' असे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे यांनी सांगितले.

कृतज्ञता सन्मान सोहळा

सत्कार समारंभ

महोदय/महोदया,

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे चे मा. कुलगुरू प्रा. डॉ. नितीन करमळकर सर व मा. प्रकुलगुरू प्रा. डॉ. एन. एस. उमराणी सर यांचा पाच वर्षांचा कार्यकाळ पूर्ण करीत असल्याने प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी च्या वतीने त्यांचा सत्कार समारंभ बुधवार, दिनांक १८/०५/२०२२ रोजी सकाळी ११:०० वाजता प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी सभागृह शिवाजीनगर, पुणे-५ येथे आयोजित करण्यात आला आहे.

या कार्यक्रमास मा. कुलसचिव प्रा. डॉ. प्रफुल्ल पवार सर उपस्थित राहणार असून कार्यक्रमाचे अध्यक्षीय स्थान मा. प्रा. डॉ. गजानन र. एकबोटे सर (कार्याध्यक्ष, प्रो. ए. सोसायटी) हे भूषविणार आहेत.

तरी या कार्यक्रमास प्रो. ए.सोसायटी चे नियामक मंडळ सदस्य, आजीव सदस्य मंडळाचे सहकारी शिक्षक - प्राध्यापक, आजीव कार्यकर्ता मंडळाचे सदस्य, प्रो. ए. सोसायटी संचालित सर्व शाळा/महाविद्यालय/संस्था यांचे मुख्याध्यापक, प्राचार्य, संचालक, शिक्षक, प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी या सर्वांची उपस्थिती अनिवार्य आहे.

कळावे,

आपले स्नेहांकित

प्रा. शामकांत देशमुख, कार्यवाह

प्रा. सौ. ज्योत्स्ना ग. एकबोटे, सहकार्यवाह

॥ श्री ॥
॥ ज्ञानमयो भव ॥

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी
शिवाजीनगर, पुणे ५

कृतज्ञता सन्मान सोहळा
सस्नेह निमंत्रण

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणेचे मा. कुलगुरू
प्रा. डॉ. नितीन करमळकर सर
व मा. प्रकुलगुरू
प्रा. डॉ. एन. एस. उमराणी सर
यांचा पाच वर्षांचा कार्यकाळ पूर्ण होत असल्याने
प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने त्यांचा
सत्कार समारंभ
बुधवार, दिनांक १८/०५/२०२२ रोजी सकाळी ११:००
वाजता प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी सभागृह
शिवाजीनगर, पुणे-५ येथे आयोजित करण्यात
आला आहे.
या कार्यक्रमास मा. कुलसचिव
प्रा. डॉ. प्रफुल्ल पवार सर
उपस्थित राहणार असून कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान
मा. प्रा. डॉ. गजानन र. एकबोटे सर
(कार्याध्यक्ष, प्रो. ए. सोसायटी)
हे भूषविणार आहेत.

या कार्यक्रमास आपली उपस्थिती प्रार्थनीय आहे.

आपले स्नेहांकित,
प्रा. शामकांत देशमुख, कार्यवाह
प्रा. सौ. ज्योत्स्ना ग. एकबोटे, सहकार्यवाह
प्रा. सुरेश तोडकर, सहकार्यवाह
व सर्व नियामक मंडळ सदस्य
प्रो. ए. सोसायटी, शिवाजीनगर, पुणे-५

कृतज्ञता सन्मान सोहळा

P. E. Society is the only education institution which has felicitated Hon'ble Prof. Dr. Nitin Karmalkar Sir on the very first day when he has taken over charge as a Vice Chancellor and even on the last day when Sir has successfully completed tenure of 5years. Hearty Congratulations...!

Best Wishes and regards to Hon'ble Sir for future endeavours.

आंतरविद्याशाखीय शिक्षण गरजेचे

**डॉ. नितीन
करमळकर
यांची भावना**

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

‘सध्या अस्तित्वात असणाऱ्या शिक्षण प्रणालीमुळे बेरोजगार विद्यार्थी घडविण्याचे कारखाने सुरू आहेत. त्यामुळे या शिक्षण प्रणालीत बदलत्या काळानुसार राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार आंतरविद्याशाखीय शिक्षणाचा समावेश करण्याची आवश्यकता आहे,’ असे मत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी बुधवारी व्यक्त केले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे डॉ. करमळकर यांच्या सेवानिवृत्तीनिमित्त निरोप समारंभ आयोजित करण्यात आला. यात डॉ. करमळकर बोलत होते. या वेळी सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन

स्वप्नील शिंदे

**‘समाजाशी संबंधित
विद्यार्थी घडावा’**

मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर म्हणाले, ‘सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ बेट असता कामा नये. त्याचा समाजाशी सतत संबंध आला पाहिजे. समाजाशी संबंधित असा विद्यार्थी घडला पाहिजे. गुणवत्तेला कायम प्राधान्य राहिले पाहिजे. जास्तीत जास्त चांगल्या संकल्पना समाजापर्यंत पोहोचवून विद्यार्थ्यांना व्यासपीठ देण्याचा प्रयत्न केला.’

‘पीईएस’तर्फे डॉ. नितीन करमळकर यांच्या सेवानिवृत्तीनिमित्त निरोप समारंभ आयोजण्यात आला होता. या वेळी (डावीकडून) डॉ. गजानन एकबोटे, करमळकर आणि प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे उपस्थित होत्या.

एकबोटे, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, सोसायटीच्या सहकार्यवाह प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे, सुरेश तोंडकर आदी उपस्थित होते.

डॉ. उमराणी म्हणाले, ‘विद्यापीठाचा

आत्मा संशोधन आहे. विद्यार्थ्यांना चारित्र्यवान व रोजगारक्षम घडवणे हे विद्यापीठाचे काम आहे. विद्यापीठाचे सगळे स्रोत वापरून त्यांनी विद्यापीठाला एका वेगळ्या उंचीवर नेऊन ठेवल आहे.’ डॉ. पवार म्हणाले, ‘सावित्रीबाई

फुले पुणे विद्यापीठ देशात पहिल्या दहात आले आहे, याचे श्रेय कुलगुरूंना जाते.’

सोसायटीचे कार्यवाह प्रा. श्यामकांत देशमुख यांनी सूत्रसंचालन केले. उपकार्यवाह डॉ. निवेदिता एकबोटे यांनी आभार मानले.

कृतज्ञता सन्मान सोहळा

नवभारत

बेहतर मानव संसाधन SPPU की पहचान कृतज्ञता सम्मान समारोह में बोले कुलगुरु

■ पुणे, (सं.) कोई भी विश्वविद्यालय किसी आइलैंड की तरह नहीं होना चाहिए, बल्कि आम जनता से उसकी सीधी कनेक्टिविटी होनी चाहिए. इस संकल्पना पर सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय में हमने बेहतर तरीके से अमल किया. यह कार्य हमने हमारे सभी प्राध्यापकों, विभाग प्रमुखों और कर्मचारियों के माध्यम से किया. आज बेहतरीन मानवी संसाधन इस विश्वविद्यालय की पहचान है, ऐसा मंतव्य कुलगुरु डॉ. नितिन करमलकर ने किया. वह और प्र-कुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार के प्रति कृतज्ञता व्यक्त करते हुए प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसाइटी में हुए समारोह में सभी को सम्मानित किया गया. डॉ. करमलकर और डॉ. उमराणी के विश्वविद्यालय सेवा के आखिरी दिन यह कार्यक्रम आयोजित किया गया.

शिक्षा की बेहतरी के लिए किए प्रयास

इस समय संस्था के कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे, सहकार्यवाह प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे, पीईएस के सचिव श्यामकांत देशमुख आदि उपस्थित थे. प्रस्तावना में प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे ने कहा कि डॉ. करमलकर और डॉ. उमराणी ने शिक्षा की बेहतरी के लिए हमेशा प्रयास किए. उनके कार्यों को हमेशा सराहा जाएगा. डॉ. प्रफुल्ल पवार ने करमलकर और उमराणी के कार्यों की विस्तार से जानकारी दी. प्रा. डॉ. निवेदिता एकबोटे ने आभार प्रकट किए. कृतज्ञता समारोह में पीईएस के विभिन्न महाविद्यालयों का स्टाफ उपस्थित रहा.

समाजाशी जोडलेला
विद्यार्थी विद्यापीठातून
घडणे आवश्यक
माजी कुलगुरु
डॉ. नितीन करमळकर
यांची भावना
लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : विद्यापीठ हे बेट असता कामा नये. त्याचा समाजाशी सतत संबंध आला पाहिजे. विद्यापीठातून समाजाशी जोडलेला विद्यार्थी घडला पाहिजे. तसेच गुणवत्तेला कायम प्राधान्य राहिले पाहिजे, अशी भावना सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांनी व्यक्त केली.

प्रोग्रेसिव्ह एजुकेशन सोसायटीतर्फे संचालित निमित्त डॉ. करमळकर, प्र-कुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी यांचा सत्कार करण्यात आला, त्या वेळी ते बोलत होते. प्रोग्रेसिव्ह एजुकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, कार्यवाह प्रा. श्यामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे, सरेश तोडकर, उपकार्यवाह डॉ. निवेदिता एकबोटे, कुलसचिव प्रफुल्ल पवार आदी या वेळी उपस्थित होते. डॉ. उमराणी म्हणाले, की संशोधन हा विद्यापीठाचा आत्मा आहे. विद्यार्थ्यांना चारित्र्यवान व रोजगारक्षम घडवणे हे विद्यापीठाचे काम आहे. डॉ. करमळकर यांनी त्यांच्या कार्यकाळात विद्यापीठाचे सगळे स्रोत वापरून विद्यापीठाला वेगळ्या उंचीवर नेले.

कृतज्ञता सन्मान सोहळा

सामान्य जनतेवर होणाऱ्या अन्यायाविरुद्ध आवाज उठवणारे सामाहिक

Khandari Real Estate

Plots | Flat | Shops | House | Office

BUY & SALE

📍 **Office:** Near Vimal Mall, Opp. Nandgaon
Therapark, Pune - 411 005

📞 **Contact:** 9881437533 / 750 751 2000

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

अमोल जावळे अर्थमुहूर्त

देवी से, संपन्न, स्व, विद्या धारण करने, ब्रह्म, शक्ति,
विभिन्न कले बहुत, कले का कलाश्रय बनने केले बहुत.

मि. सुहासराव
9400067091

पुरोगामी विचारांची
झुज

बोडके सायकल्स

राहतणी फाटा व शिवविनगर

BODKE CYCLES

A BIG MULTIBRAND CYCLE MAHAL

- HERO
- HERCULES
- SUNCROSS
- RALEIGH
- COSMIC
- FANTON

HERO LECTRO (ELECTRIC BICYCLES) AVAILABLE

SHRIVINAGAR : 9822659211
 RAHATANI PHATA : 7620150160

RNI MAHMAR 2007/ 29689

संपादक : अनिल वडघुले

पोष्ट परवाना : P C E / 051 / 2018 - 21

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे कृतज्ञता सन्मान सोहळा

उत्कृष्ट मनुष्यबळ ही सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाची संपत्ती- प्रा.डॉ. करमलकर

झुंज न्यूज नेटवर्क | प्रसाद वडघुले

‘उत्कृष्ट मनुष्यवत् ह्रीं सावित्रीबाईं फुले पुणे विद्यापीठाची संपत्ती’ आहे. असे प्रतिपादन सावित्रीबाईं फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु प्रा. डॉ. नितीन करमळकर यांनी केले. प्रोप्रेसिडंट एग्युकेशन सोसायटी, शिवाजीनगर यांच्यातर्फे नुकताच त्यांचा कुतूबता सन्मान सोहळा आयोजित करण्यात आला होता यावेळी ते बोलत होते.

पुनि : कार्यक्रमाची सुरवात प्रा
निकिता गायकवाड यांच्या
ईशस्तवनाने झाली.
कार्यक्रमाचे प्रास्तविक करताना
प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन
सोसायटीच्या सहकार्याबाह
ज्योत्सना एकबोटे म्हणाल्या,
'दोघांनीही खुप माणसं
जोडली आणि खुप श्रीमंत
होऊन तुम्ही जात आहात.

संस्थेचे कार्याध्यक्ष मा. प्रा.
डॉ. गजानन एकबोटे मनोगत
व्यक्त करताना म्हणाले,
समाजातील सर्व घटकांमधे
यांनी बंधत्वाचे नाते ठेवले

आहे. कठीण परिस्थितीतून अतिशय उत्कृष्ट कामगिरी करून, अनेक प्रकारच्या कोंडीतून मार्ग काढून विद्यापीठाला अग्रकमावर नेऊन ठेवले आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे
विद्यापीठ कुलसचिव प्रफुल्ल
पवार म्हणाले की,
एनआईआरएफ च्या टॉप १०
मध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे
विद्यापीठ आहे याचे श्रेय
कुलगुरूंना जाते.

सावित्रीबाई फुले पुणे
विद्यापीठ प्र. कुलगुरु डॉ. एन

एस उमराणी म्हणाले कि, विद्यापीठाचा आत्मा संशोधन आहे. विद्यार्थ्यांना चारित्र्यवान व रोजगारक्षम घडवणे हे विद्यापीठाचे काम आहे. विद्यापीठाचे सगळे स्त्रोत वापरून त्यांनी विद्यापीठाला एका वेगळ्या उंचीवर नेऊन ठेवले आहे.

सत्काराला उत्तर देताना
प्रा. डॉ. नितीन करमळकर
म्हणाले, विद्यापीठ हे बेट

असता कामा नये. त्याचा समाजाशी सतत संबंध आला पाहिजे. समाजाशी संबंधित असा विद्यार्थी धडला पाहिजे. गुणवत्तेला कायम प्राधान्य राहिले पाहिजे. जास्तीत जास्त चांगल्या संकल्पना समाजापर्यंत पोहोचवून विद्यार्थ्यांना व्यासपीठ देण्याचा प्रयत्न केला.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन
संस्थेचे कार्यवाहक प्रा.

शामकांत देशमुख यांनी केले
तर आभार प्रदर्शन संस्थेच्या
उपकार्यवाहक प्रा. डॉ.
निवेदिता एकबोटे यांनी केले.

कृतज्ञता सम्मान
सोहृद्दाला प्रोग्रेसिव्ह
एज्युकेशन सोसायटीचे सर्व
संबंधीत तसेच सर्व विद्यालय
महाविद्यायाचे प्राचार्य तसेच
शिक्षक संस्थेचे पदाधिकारी व
विद्यार्थी मोठ्या संख्येने
उपस्थित होते .

बातमी व जाहिरातीसाठी संपर्क : ९८२२०८३०६४ / ९६७३९९७३९३

Inauguration of the book 'The Poona Game' by Hon'ble Prof.Dr. Gajanan Ekbote, Chairman, Progressive Education Society

Pune: PDMBA chronicles '*The Poona Game*' history, Gopichand launches coffee table book as part of associations 75th Anniversary celebration

Pune, 17 May 2022: In a unique gesture, the Poona District Metropolitan Association (PDMBA) launched its commemorative coffee table book – 'The Poona Game,' to honour the 150 years of the game that was born in the city and mark its own 75th anniversary.

The book was launched by Vice President – Badminton Association of India (BAI) Padma Bhushan Pullela Gopichand and Honorary General Secretary – BAI Mr. Sanjay Mishra online after both guests excused their presence owing to health.

In their absence, Chairman, Managing Council – ***Progressive Education Society Mr. Gajanan Ekbote welcomed and looked over the launch.***

Encapsulating the legacy of the badminton behemoth, the book comprehensively details the journey, major accomplishments and key successes achieved overall.

Details of the game being born in Pune, to rules laid down in Pune during 1871-72 to PDMBA establishing itself in 1946 are documentations that take one on a trip down memory lane. Likewise, PDMBA, over 75 years has time and time again proved its mettle and continues to strive towards excellence to serving the sport, which is notably recorded. Be it developing international players in Pune, dynamic organizers in Late Avinash Wardekar and Dajisaheb Natu, to conducting the country's first prize money tournament – Indian Masters in 1981,

Inauguration of the book 'The Poona Game' by Hon'ble Prof.Dr. Gajanan Ekbote, Chairman, Progressive Education Society

which was won by Prakash Padukone the book has it all.

Similarly, PDMBA's transition over time that led to establishing itself at the Modern Sports Complex which hosts nine badminton courts and the constant produce of quality umpires, Girish Natu being popular worldwide are other notable inclusions in 'The Poona Game.'

In recognition of the doyen services of individuals who defined success through their contributions, PDMBA during the function honoured organisers and administrators in Late Avinash Wardekar, Dajisaheb Natu, Annasaheb Natu, Suresh Phalnikar, players Manjusha Pavangadkar, Nikhil Kanetkar and Manjusha Sahastrabuddhe, coaches K. R. Shetty, Anil Modak, technical official Girish Natu and a loyalist staff in Dilip Kamble as an apt closure of a chapter outlining the glory of 75 years.

The function was compered by Dr. Atul Biniwale and chaired PDMBA President Aniruddha Deshpande, while PDMBA Honorary Secretary C.A Ranjeet Natu gave a welcome address covering the history of PDMBA since inception.

Speaking over the virtual platform, Gopichand said: "This indeed is a glorious occasion! A day that conjoins the historic legacy of the birth of 'Poona Badminton' dating back to 150 years, the tireless association of the Poona District Metropolitan Badminton Association (PDMBA) through half the number of years since badminton was born in this city and during it all the celebration of India's first-ever gold medal in the Thomas Cup.

"As a member of the badminton fraternity at large, and having earned my name, it is my honour to be part of this moment and unfold chronicled history. PDMBA has done a wonderful job to shape badminton through the Coffee Table Book, which also includes their dedicated effort in producing players of international repute, the finest on and off the court officials who together are world renowned and looked up to by the fraternity across the world.

"To me, Pune holds a special place. I have bitter-sweet memories of the city. It was here that my career almost ended in 1995 with a dreadful injury during the National Games, but then it was also here that I came back two years later, in 1997, to win my maiden Senior National title. I also cannot forget the fond family relations with the Natu family and a close friendship with Ranjeet Natu, who at one time paired up as my doubles partner and won a national ranking event.

"The CTB launch will be yet another takeaway memory from the city, a memory that will remain in years to come. The CTB, personally, is pièce de résistance for the finesse in which the journey of the sport is captured and synopsised. Surely, a first of its kind by any association in India." (News Source: Punekar News)

बॅडमिंटनचा प्रवास उलगडणार

डॉ. एकबोटे यांच्या हस्ते 'द पूना गेम' पुस्तकाचे प्रकाशन

पुणे, ता. १७ : पुणे जिल्हा आणि मेट्रोपॉलिटन बॅडमिंटन संघटनेची (पीडीएमबीए) स्थापना पुण्यात १९४६ मध्ये झाली. तेव्हापासूनच हा ७५ हून अधिक वर्षांचा प्रवास 'द पूना गेम' या पुस्तकात शब्दबद्ध आणि चित्रबद्ध करण्यात आला आहे. या पुस्तकाचे प्रकाशन मंगळवारी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे चेअरमन डॉ. गजानन एकबोटे यांच्या हस्ते झाले.

कॅम्प परिसरात हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. राष्ट्रीय प्रशिक्षक पी. गोपीचंद या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते. मात्र, त्यांची तब्येत बरी नसल्याने ते या कार्यक्रमाला येऊ

शकले नाहीत. त्यांनी उपस्थितांशी ऑनलाइन संवाद साधला. माझ्या हृदयात पुणे शहरासाठी विशेष स्थान आहे. पुण्याला बॅडमिंटनची मोठी परंपरा आहे. त्यामुळे ही सर्व माहिती पुस्तक रूपात जतन करण्याचे महत्वाचे काम पीडीएमबीएने केले आहे. पुण्यातील अनेक बॅडमिंटनपटूंनी माझे जिवाळ्याचे संबंध आहेत. पुण्याने देशाला अनेक खेळाडू दिले आहेत. आशा आहे, भविष्यातही देशाला पुण्यातून जास्तीत जास्त खेळाडू मिळतील, असे गोपीचंद म्हणाले.

यावेळी डॉ. एकबोटे यांच्या हस्ते 'बॅडमिंटन'मध्ये योगदान देणाऱ्या

मंजूताई वारदेकर, सुरेश फळणीकर, सदाशिव नातू, के. आर. शेड्डी, प्रदीप गंधे, अनिल मोडक, गिरीश नातू, मंजूषा कन्वर, निखिल कानेटकर, मंजूषा सहस्रबुद्धे, दिलीप कांबळे, रवींद्र जोशी आदींचा सत्कार करण्यात आला. या वेळी पीडीएमबीएचे अध्यक्ष अनिरुद्ध देशपांडे, सदाशिव नातू, गिरीश नातू, अविनाश जाधव, रणजित नातू, राजीव बाग, आनंद जोशी हे उपस्थित होते.

दरम्यान या कार्यक्रमात वरिष्ठ गटाची राष्ट्रीय बॅडमिंटन स्पर्धा पुण्यात होणार असल्याची घोषणा माजी बॅडमिंटनपटू आणि प्रशिक्षक प्रदीप गंधे यांनी केली.

Heartiest Congratulations to Prof.Dr.Nivedita Ekbote

डॉ. निवेदिता चित्रपटनिर्मितीत

सामाजिक, राजकीय अन् शैक्षणिक क्षेत्रात कार्यरत असलेली डॉ. निवेदिता एकबोटे हिने आणखी एक पाऊल पुढे टाकले आहे. मनोरंजन क्षेत्राची आवड असल्याने ती आता चित्रपटनिर्मितीत उतरली आहे. सा क्रिएशन्सनिर्मित आणि डॉ. निवेदिता एकबोटे प्रस्तुत 'दिल दिमाग और बत्ती' हा मराठी चित्रपट लवकरच प्रदर्शित होणार आहे. सागर संत यातून मराठी चित्रपटसृष्टीत पदार्पण करत आहे. या चित्रपटाला अवधूत गुप्ते यांचे संगीत असून, दिग्दर्शक हृषीकेश गुप्ते आहेत. सोनाली कुलकर्णी, दिलीप प्रभावळकर, वंदना गुप्ते, पुष्कर श्रोत्री, किशोर कदम, आनंद इंगळे, वैभव मांगले, सागर संत, मयूरेश पेम, संस्कृती बालगुडे, सखी गोखले, पुष्कराज चिरपुटकर, रेवती लिमये, मेघना एरंडे, संजय कुलकर्णी, विनीत भोडे अशी तगडी स्टारकास्ट आहे. याबाबत निवेदिता म्हणाली, "शैक्षणिक आणि सामाजिक क्षेत्राची सांगड मनोरंजन क्षेत्राशी घातल्यास अनेक उपक्रम आपण प्रभावीपणे करू शकतो, असं मला नेहमी वाटतं होतं. लिखित साहित्यापेक्षा व्हिडिओ आणि ऑडिओच्या माध्यमातून समाज मनावर प्रभावीपणे परिणाम होतो. म्हणून कोरोनामुळे समाजमनावर आलेली मरगळ दूर करून पूर्ण कुटुंब एकत्र बसून पाहू शकेल, अशा विनोदी चित्रपटाची निर्मिती केली आहे."

Pune, Pune-Today
04/05/2022 Page No. 6

Congratulations!

ग्रेट भेट

मा. अनुराग ठाकूर, केंद्रीय क्रीडा मंत्री भारत सरकार....भारतीय क्रीडा विभाग योग्य नेतृत्वाच्या हातात का आहे याची प्रचीती आजच्या त्यांच्या भाषणातून आणि आता पर्यंतच्या भारतीय खेळाडूंच्या खेळातील कामगिरीतून दिसून येत आहे.....सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ क्रीडा संकुल उद्घाटन प्रसंगी त्यांना ऐकण्याची संधी मिळाली.....त्यांनी राबवलेल्या योजनां मुळे भारतीय क्रीडा क्षेत्र खरोखर अधिकाधिक प्रगती करत राहील यात शंका नाही.....आजचा दिवस खूप यादगार झाला.....

सेवापूर्ती गौरव समारंभ: प्रा. डॉ. अशोक कांबळे

॥ श्री ॥
॥ ज्ञानमयो भव ॥

प्रोब्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे
मॉडर्न कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)
शिवाजीनगर पुणे ५

सेवापूर्ती गौरव समारंभ

सस्नेह निमंत्रण

आपल्या महाविद्यालयातील वाणिज्य विभागाचे विभागप्रमुख व उपप्राचार्य
डॉ. अशोक कांबळे
दि. ३१ मे २०२२ रोजी सेवानिवृत्त होत आहेत.

प्रोब्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी व मॉडर्न महाविद्यालयातर्फे
डॉ. अशोक कांबळे यांचा सेवापूर्ती गौरव समारंभ मंगळवार, दि. ३१ मे २०२२ रोजी सकाळी ११.३० वाजता
प्रोब्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या सभागृहात (ऑडिटोरियममध्ये) आयोजित केला आहे.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष
प्रा. डॉ. गजानन एक्बोटे
आदरणीय कार्याध्यक्ष, प्रोब्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी, पुणे

प्रमुख पाहुणे
डॉ. अनिरुद्ध देशपांडे
आदरणीय अध्यक्ष,
CEDA

प्रमुख उपस्थिती
डॉ. एन. एस. उमराणी
आदरणीय माजी प्रकुलगुरु
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे

प्रमुख उपस्थिती
प्रा. ज्योत्स्ना एक्बोटे
सहसचिव, प्रो.ए.सोसायटी व
अध्यक्षा, महाविद्यालय विकास समिती

या कार्यक्रमास सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांची उपस्थिती प्रार्थनीय आहे.
कार्यक्रमानंतर डॉ. अशोक कांबळे यांनी स्नेहभोजन आयोजित केले आहे.
सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांना हा कार्यक्रम व त्यानंतर आयोजित केलेले स्नेहभोजन यासाठी सस्नेह आमंत्रण !

प्रा. शामकांत देशमुख
उपप्राचार्य (प्रशासन)

डॉ. राजेंद्र झुंजारराव
प्राचार्य

Prof. Dr. Ashok Kamble, Vice Principal and Head, Department of Commerce, superannuated on 31st May 2022. The farewell programme was organised in the P.E.Society Auditorium.

Hon'Prof. Dr. Gajanan Ekbote, Chairman, P.E.Society chaired the function. Prof. Dr. Aniruddh Deshpande, CEDA; Dr. N.S.Umarani, Ex Pro VC SPPU, Pune and Prof. Mrs. Jyotsna Ekbote, Joint Secretary, P.E.Society were present during the programme which was attended by all the teaching and non-teaching staff members of Modern College, Pune-5. Students and Alumni of Department of Commerce and professional colleagues and friends of Dr. Ashok Kamble were present for the programme.

सेवापूर्ती गौरव समारंभ: प्रा. डॉ. अशोक कांबळे

सेवापूर्ती गौरव समारंभ: प्रा. डॉ. अशोक कांबळे

सेवापूर्ती गौरव समारंभ: प्रा. डॉ. अशोक कांबळे

सेवापूर्ती गौरव समारंभ: प्रा. डॉ. अशोक कांबळे

CEDA के अध्यक्ष डॉ. अनिरुद्ध देशपांडे के विचार

विद्यार्थी ही शिक्षकों की असली कमाई

■ पुणे, (सं.) प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी के मॉडर्न कला विज्ञान एवं वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त) के डॉ. अशोक कांबळे, उप प्राचार्य व विभाग प्रमुख, वाणिज्य के सेवापूर्ति गौरव समारोह संस्था के कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे के मार्गदर्शन में आयोजित किया गया. इस समय उनके भविष्य के लिए शुभकामनाएं दी गई. इस समय CEDA के अध्यक्ष, डॉ. अनिरुद्ध देशपांडे ने बताया कि शिक्षकों का वैभव भौतिक साधनों से परे जाकर करना चाहिए. शिक्षकों की सही कमाई उनके विद्यार्थी होते हैं. उनका आदरभाव, अपनापन व उनके पास से कुछ नया सीखने की प्रक्रिया हमेशा ही होती रहती है. यह समाज हमेशा शिक्षकों के प्रति कृतज्ञ रहता है. डॉ. अशोक कांबळे ऐसे ही शिक्षक हैं.

सत्कार से अभिभूत हुए प्राध्यापक कांबळे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ के प्र कुलगुरु डॉ. एनएस उमराणी ने कहा कि एक गुणी, कार्यक्षम प्राध्यापक निवृत्त हो रहा है. प्रा. पीई सोसायटी की सह सचिव ज्योत्स्ना एकबोटे ने कहा कि एक प्रसन्न व्यक्तित्व, विद्यार्थीप्रिय शिक्षक, सर बार बार इस संस्था में आते रहें. सर उम्र से भले ही रिटायर्ड हो रहे हैं पर वे ऐसे ही सदा प्रफुल्लित रहें. सत्कार से अभिभूत डॉ. अशोक कांबळे ने कहा कि वे सही मायने में भाग्यवान हैं कि माडर्न जैसे नामी महाविद्यालय में पढ़ाने की संधि उन्हें मिली. संस्था के कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे के मार्गदर्शन के लिए सदैव आभारी रहेंगे.

प्रस्तावना पेश करते हुए संस्था के सचिव प्रा. श्यामकांत देशमुख ने बताया कि सर ने 35 वर्ष इस महाविद्यालय में अपना सर्वश्रेष्ठ योगदान दिया.

Get-together of Office Staff Members for giving Best wishes to Shri. Indrajit Parde, Office Superintendent and Shri. R.M.Gaikwad, Senior Clerk who will be superannuating on 30th June 2022 and 31st May 2022 respectively.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे मॉडर्न महाविद्यालय (स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे ५ चे **अधिक्षक मा. श्री. ईंद्रजीत पारडे व वरिष्ठ लिपीक श्री. राजेंद्र गायकवाड** हे अनुक्रमे जुन २०२२ व मे २०२२ रोजी त्यांच्या महाविद्यालयीन सेवेमधून निवृत्त होत आहेत. त्यानिमित्त महाविद्यालयाच्या कार्यालयातील आमच्या सर्व सहकारी कर्मचार्यांच्या वतीने आज त्यांना सप्रेम भेट देऊन त्यांचा यथोचित सत्कार करण्यात आला. त्यानिमित्त सर्वांना स्नेहभोजन देण्यात आले. या प्रसंगी महाविद्यालयाच्या कार्यालयातील सर्व सहकारी कर्मचारी उपस्थित होते. तुमचे कामासाठी असलेले समर्पण खरोखर प्रशंसनीय होते. मी अशा करतो की निवृत्ती काळात तुमच्या आयुष्यात आनंद आणि मिठीत सुख समृद्धी कायम राहो.

***Farewell Function of Prof. Dr. Ashok Kamble, Head, Department of Commerce
and Shri. R.M.Gaikwad, Senior Clerk, Office
on 31.05.2022***

***Farewell Function of Prof. Dr. Ashok Kamble, Head, Department of Commerce
and Shri. R.M.Gaikwad, Senior Clerk, Office
on 31.05.2022***

Maharashtra Day and International Labour Day

Glimpses of the Maharashtra Day and International Labour Day 2022 observed in Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous) Shivajinagar, Pune-5.

Events Conducted in the Library during May 2022

1.Mahatma Basveshwar Jayanti: 03rd May 2022

On 03rd May 2022, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated 'Mahatma Basveshwar Jayanti' as per the Maharashtra Government GR.

Under the guidance of Respected Principal Dr.Rajendra S. Zunjarrao Sir, Vice-Principal Faculty of Arts and Head, Department of Psychology Prof. Dr. Amruta Oke Madam, Librarian Dr. Shantashree Sengupta and Library Staff paid their respect to Mahatma Basveshwar.

Oke Madam mentioned that Mahatma Basveshwar Maharaj was an Indian 12th-century statesman, philosopher, poet, social reformer and Lingayat saint in the Shiva-focussed Bhakti movement, and Hindu Shaivite social reformer during the reign of the Kalyani Chalukya/Kalachuri dynasty. Mahatma Basveshwar spread social awareness through his poetry, popularly known as Vachanaas. He rejected gender or social discrimination, superstitions and rituals but introduced Ishtalinga necklace, with an image of the Shiva Linga to every person regardless of his or her birth, to be a constant reminder of one's bhakti (devotion) to Shiva. As the Chief Minister of his kingdom, he introduced new public institutions such as the Anubhava Mantapa (or, the "hall of spiritual experience"), which welcomed men and women from all socio-economic backgrounds to discuss spiritual and mundane questions of life, in open. He is also known as Bhaktibhandari (literally, the treasurer of devotion), Basavanna. The community he helped form is also known as the Sharanas. Basava taught that every human being was equal, irrespective of caste, and that all forms of manual labor was equally important.

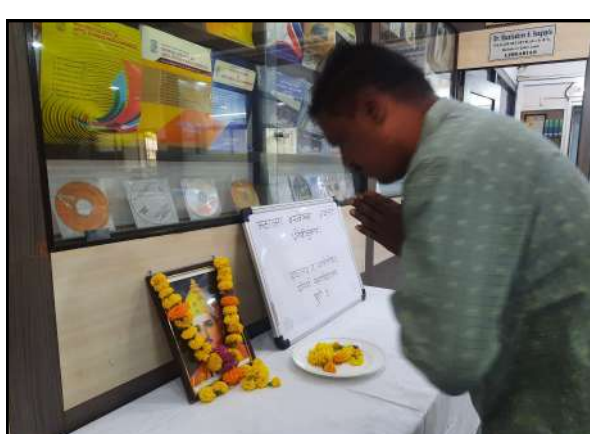
I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

Regards,

Dr.Shantashree Sengupta,

Events Conducted in the Library during May 2022

Events Conducted in the Library during May 2022

2.National Anti-terrorism Day (दहशतवाद व हिंसाचार विरोधी दिवस): 21st May 2022

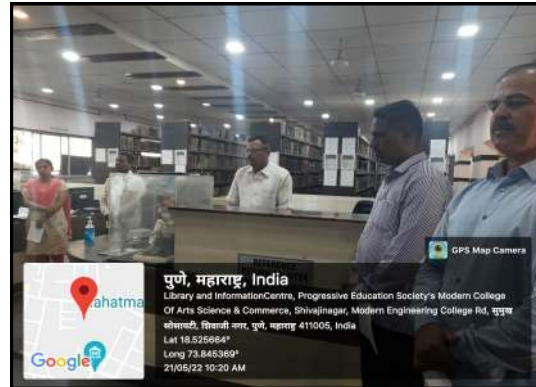
On 21st May 2022, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 observed National Anti-terrorism Day (दहशतवाद व हिंसाचार विरोधी दिवस) as per the Maharashtra Government GR.

Under the guidance of Respected Principal Dr. Rajendra S. Zunjarrao Sir and the Library Staff took the pledge of 'दहशतवाद व हिंसाचार विरोधी दिवस'.

Principal Sir mentioned that the objective of the day is to promote national harmony, mitigate terrorism, and unity among people of all caste, creed, and gender. The day is observed in order to wean away the youth from terrorism and cult of violence by highlighting the sufferings of common people and showing as to how it is prejudicial to the national interest.

The official announcement of National Anti-Terrorism Day was made after the assassination of India's seventh Prime Minister Rajiv Gandhi on 21 May 1991. He was killed in Sriperumbudur, Tamil Nadu in a campaign by a terrorist. Then, under the V.P. Singh government, the centre has decided to observe 21st May as Anti-Terrorism Day.

All the rules of physical distancing were followed during the programme. I am thankful to the library staff members and students who were present during the programme.

Events Conducted in the Library during May 2022

3. Maharana Pratap Singh Jayanti: 25th May 2022

On 25th May 2022, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated 'Maharana Pratap Singh Jayanti' as per the Maharashtra Government GR.

Under the guidance of Respected Principal Dr. Rajendra S. Zunjarrao Sir, Librarian Dr. Shantashree Sengupta and Library Staff paid their respect to Maharana Pratap.

Principal Sir mentioned that Maharana Pratap was one of the greatest Indian warriors. He was the ruler of Mewar, a province in Modern Day Rajasthan. Maharana Pratap was famous as a fearsome warrior and an excellent combat strategist. He protected the Mewar region against repeated onslaughts from the Mughals. Maharana Pratap was titled as "Mewari Rana" and was notable for his military resistance against the expansionism of the Mughal Empire and was known for his participation in the Battle of Haldighati and Battle of Dewair.

I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

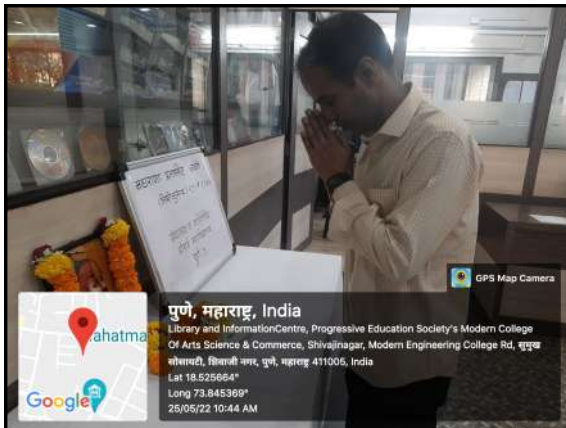
Regards,

Dr. Shantashree Sengupta,
Librarian.

Events Conducted in the Library during May 2022

Events Conducted in the Library during May 2022

4.Swantantrayveer Savarkar Jayanti: 28th May 2022

On 28th May 2022, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated 'Swantantrayveer Savarkar Jayanti' as per the Maharashtra Government GR.

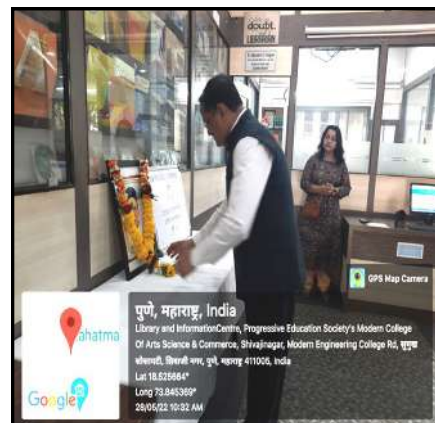
Under the guidance of Respected Principal Dr.Rajendra S. Zunjarrao Sir, Librarian Dr. Shantashree Sengupta and Library Staff paid their respect to Veer Savarkar.

Principal Sir mentioned that Vinayak Damodar Savarkar is remembered as a lawyer, a poet, an author, a social reformist, a freedom fighter among other things. He was a versatile person with a command in every subject matter he dealt with. Veer Savarkar had unique qualities with very straightforward thoughts based on rational and scientific thinking. He never hesitated to pinpoint age-old wrong practices in the society and had unapologetic, uncompromising nationalism. Veer Savarkar's patriotism was also demonstrated by his unique characteristic as a social reformer.

I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

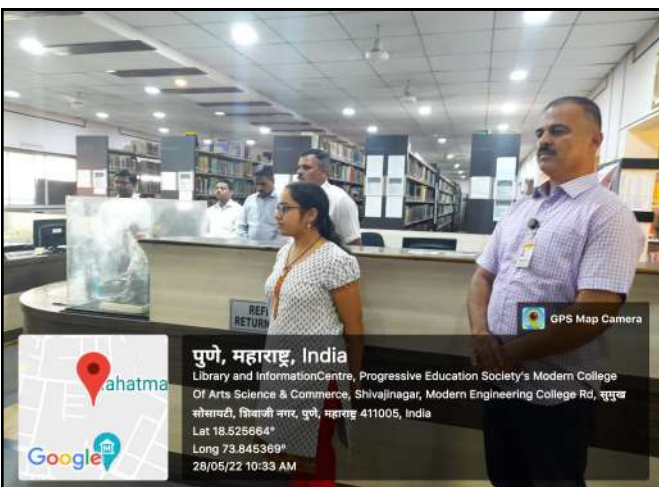
Regards,

Dr.Shantashree Sengupta,
Librarian.

Events Conducted in the Library during May 2022

Events Conducted in the Library during May 2022

5. Ahilyadevi Holkar Jayanti: 31st May 2022

On 31st May 2022, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated Ahilyadevi Holkar Jayanti as per the Maharashtra Government GR.

Under the guidance of Respected Principal Dr. Rajendra S. Zunjarrao Sir, Librarian Dr. Shantashree Sengupta, NSS Programme Officer Dr. Prabhakar Varade and Library Staff paid their respect to Ahilyadevi Holkar.

Principal Sir mentioned that Maharani Ahilyabai Holkar was the Holkar Queen of the Maratha Malwa kingdom, India. Rajmata Ahilyabai was born in the village of Chondi in Jamkhed, Ahmednagar, Maharashtra. She moved the capital to Maheshwar south of Indore on the Narmada River. She was noted for her piety, for her administrative ability, for her keen interest in all her people and for an extraordinary amount of building holy sites all over the country. Her rule of Malwa in the 18th century is still cited as a model of benevolent and effective government. Her greatest achievement was to rebuild the Kashi Vishwanath Temple in 1780, which was dedicated to Shiva; the presiding deity of the city of Varanasi, one of the holiest Hindu sites of pilgrimage. I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

Regards,

Dr. Shantashree Sengupta,

Librarian.

Events Conducted in the Library during May 2022

*Visit of eminent Personalities in our
Academic Departments in May 2022*

Department of Hindi

दिनांक 03 मई 2022 को हिंदी के सुप्रतिष्ठित हिंदी- मराठी लेखक, कवि, अनुवादक डॉ. सुनील केशव देवधर जी की ओर से हिंदी विभागीय ग्रंथालय हेतु 120 पुस्तकें भेंट स्वरूप प्राप्त हुई। आदरणीय डॉ. सुनील देवधर सर के प्रति अत्यंत आभार।

डॉ. प्रेरणा उबाळे,
हिंदी विभागाध्यक्ष

Department of Hindi

मराठी साहित्य के दो हिमालयों - वसंत डहाके सर और प्रभा गनोरकर मैडम के साथ ।

..... जल्द ही हम लेकर आ रहे हैं वसंत आबाजी डहाके जी के "शुनःशेष" कविता-संग्रह का हिंदी अनुवाद ।

अनुवादक- प्रेरणा उबाळे

*Webinars and Seminars attended by
Faculty Members in May 2022*

Dr. Prerna Ubale, Head, Department of Hindi

विलक्षणा एक सार्थक पहल समिति, हरियाणा तथा नीति आयोग, भारत सरकार, एम. एस. एम. ई., भारत सरकार के संयुक्त तत्वावधान में 15 अप्रैल 2022 को काठमांडू, नेपाल में "वैश्विक परिप्रेक्ष्य में भारतीय राजनीति, इतिहास, शिक्षा एवं साहित्य" विषय पर दो दिवसीय ऑनलाईन और ऑफलाइन अंतर्राष्ट्रीय संगोष्ठी आयोजित हुई थी, जिसमें डॉ. प्रेरणा उबाळे, सहायक प्राध्यापक, हिंदी विभागाध्यक्ष, मॉडर्न कला, विज्ञान और वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे, महाराष्ट्र जी ने "वैश्विक परिप्रेक्ष्य में भारतीय शिक्षा का महत्व और चुनौतियाँ" (Importance of Indian Education and challenges in Global Perspective.) विषय पर शोध- आलेख प्रस्तुत किया।

*Faculty Members Invited as
Resource Persons during May 2022*

Dr. Nisha Bhandare, Head, Department of Marathi
Invited as a Resource Person

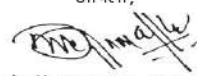

हार्दिक
अभिर्नंदन

**Dr. Prabhakar Varade, Assistant Professor, Department of Electronics
invited as Judge in**

Principal M.V.Kaundinya Students' Research Project Competition

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥	
 SHIKSHAN PRASARAK SANSTHA'S SANGAMNER NAGARPALIKA ARTS, D. J. MALPANI COMMERCE & B.N. SARDA SCIENCE COLLEGE (AUTONOMOUS) SANGAMNER - 422 605, DIST. AHMEDNAGAR (Id.No. PU / AN / ASC / 03 / 1961) "Spread Knowledge unto the last."	<ul style="list-style-type: none"> • NAAC Re-accredited 'A+' Grade (CGPA 3.58) • DBT Star STATUS • DST - FIST • Pune University Best College Award Website : www.sangamnercollege.edu.in E-mail : info@sangamnercollege.edu.in : sangamner_college@rediffmail.com ☎ : (02425) 225893, 223181 (O), 225164 (R) AISHE Code No. : C- 42178 College. PUN ID : CAAA016060
I/C. Principal - Prof. Dr. Arun H. Gaikwad M.Com., D.C.F.A., Ph.D	Date :
No.SC/F.16/ 239 /2022,	24/5/2022
प्रति,	
प्रा.डॉ. प्रभाकर वराडे इलेक्ट्रॉनिक्स विभाग मॉडर्न कॉलेज, शिवाजी नगर, पुणे	
विषय : इलेक्ट्रॉनिक्स विषयाच्या संशोधन प्रकल्पासाठी परीक्षक म्हणून उपस्थिती बाबत..	
महोदय,	
आमच्या महाविद्यालयात रविवार दि. २९ मे २०२२ रोजी प्राचार्य न.वि. कौंडिन्या विद्यार्थी संशोधन प्रकल्प स्पर्धेसाठी संशोधन प्रकल्पाची ऑनलाईन पध्दतीने अंतिम फेरी होत आहे. या संशोधन प्रकल्पाच्या अंतिम निवडीसाठी आपण ऑनलाईन उपस्थित राहून परीक्षण करावे ही विनंती.	
सदर उपक्रमाची लिंक व वेळ याबाबत विभाग प्रमुख आपणांशी संपर्क साधतील.	
आपला, प्रो.डॉ. अरुण एच. गायकवाड PRINCIPAL Sangamner NagarpaliKa Arts, D. J. Malpani Commerce & B. N. Sarada Science College SANGAMNER	
e:\srs 2021-22\srs invitation letter subjectwise 21-22\srs expert invitation electronics 2021-22.doc	

Modern Achievements

Department of Physical Education

Our college Swimming Star **Swejal Mankar** won Bronze medal@ KIUG 2021
.....Hearty Congratulations

Congratulations!

Department of Physical Education

Khelo India University Games 2021

SPPU Hockey Team played very hard and won Bronze Medal. Hearty congratulations champion we are proud of you.....

Department of Physical Education

Congratulations!

Congratulations Dr. Priyanka Joshi More , Department of History

I like the terms they used....

thanks to Story Mirror for being my online publishing platform. Thanks to my friends and folks who took the time out and read my work on that platform, realizing for the first time that I wanted to write fiction. Shared their feedback. Thanks for supporting and motivating me.

- Dr. Priyanka Joshi More

Congratulations!

Congratulations Dr. Priyanka Joshi More , Department of History

And it's here.....

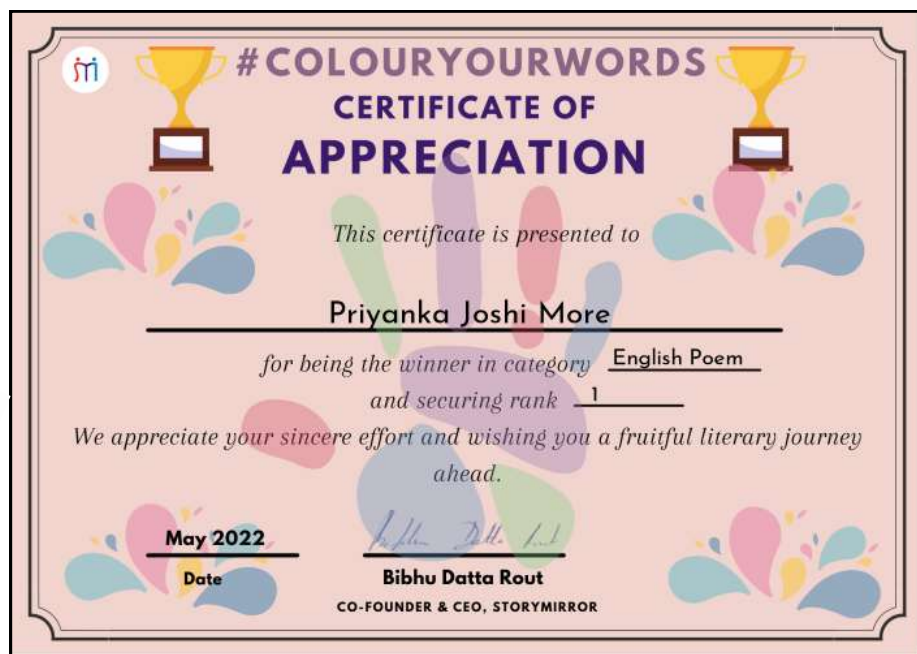
Thank you once again to my dear well wishers .

This one was given for one of my research papers which I had written for a book, so I am incredibly grateful to those who had helped me with the paper.

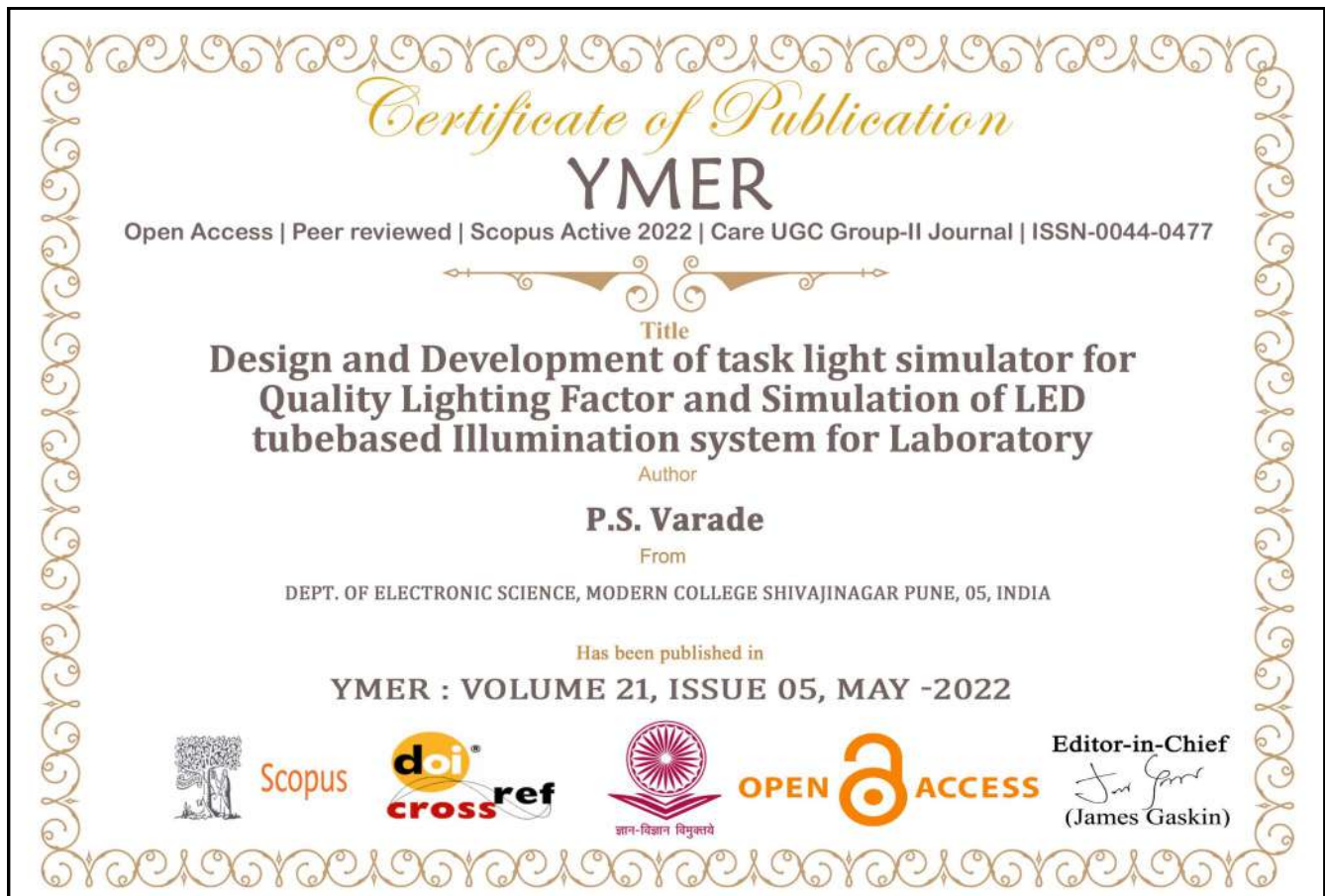
Congratulations!

Congratulations Dr. Priyanka Joshi More , Department of History

***Congratulations Dr. P.S.Varade, Department of
Electronic Science on Publication of Research Paper
in Scopus and UGC Care Listed Journal***

CONGRATULATIONS!

Congratulations to Ravindra Nagesh Shinde, SYBA Student

दिनांक १४ मे रोजी एम. आय. टी. कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय आळंदी येथे राज्यस्तरीय आंतर महाविद्यालयीन काव्यवाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयातील **रवींद्र नागेश शिंदे** (द्वितीय वर्ष: कला शाखा तुकडी: A) या विद्यार्थ्याने द्वितीय क्रमांक मिळविला. महाविद्यालयाच्या वतीने सहभागी विद्यार्थी व त्यांच्या मार्गदर्शिका डॉ. वैशाली अहेर यांचे हार्दिक अभिनंदन आणि पुढील वाटचालीस खूप खूप शुभेच्छा.

अभिनेदन

Congratulations Prof. A.V.Kamble , Department of Electronic Science

Congratulations **Prof Kamble A. V. (Electronics Department)** being Appointed as District Coordinator, Board of Students Development (Culture and Students Development Board), SPPU Pune

Congratulations to Dr. Prerna Ubale, Head, Department of Hindi

Hearty Congratulations to **Dr Prerana Ubale**, Head, Department of Hindi, for the efforts in publication of '**Arunima**' 2020-21. Article and Poems by students and staff members are compiled in it.

Congratulations to Prof. D.L.Khokale, Head, Department of Political Science

Our College won the first prize in the Youth Parliament Competition, organized by Modern Law College, Pune. Hearty Congratulations to **Prof. Khokale**, his department colleagues and the students.

Date 21.5.2022

Congratulations to Art Circle

आपल्या महाविद्यालय च्या कला मंडळाच्या संघाला "रसवंती करंडक" या स्पर्धेमध्ये उत्कृष्ट प्रकाश योजने साठी प्रथम पारितोषिक मिळाले.

लोकमत

'रसवंती करंडक' स्पर्धेचा निकाल जाहीर

'म्हातारा पाऊस' ठरली यंदाची सर्वोत्कृष्ट एकांकिका

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे : 'रसवंती करंडक' या राज्यस्तरीय एकांकिका स्पर्धेमध्ये दत्ताजीराव कदम कॉलेज इचलकरंजीची 'म्हातारा पाऊस' ही एकांकिका सर्वोत्कृष्ट ठरली आहे. तसेच प्राण मुंबई यांची 'जनावर' या एकांकिकेने द्वितीय क्रमांक तर 'भगदाड' या स्वामी नाट्यांगण, डोंबिवली यांच्या एकांकिकेने तिसरा क्रमांक मिळविला आहे.

अॅड. योगेश दिलीपराव नाईक प्रस्तुत आणि न्यू नटराज थिएटरस पुणे तर्फे आयोजित 'रसवंती करंडक' राज्यस्तरीय एकांकिका स्पर्धा नुकतीच बालगंधर्व रंगमंदिर येथे उत्साहात पार पडली. या स्पर्धेत पारितोषिक वितरण

स्पर्धेचा निकाल पुढीलप्रमाणे -

वेळी अप्पर पोलिस आयुक्त राजेंद्र डहाळे, पोलीस उपायुक्त परिमंडळ १ च्या ननावरे, सहायक पोलीस आयुक्त रमाकांत माने (विश्रामबाग विभाग), आयएसए अधिकारी राजा, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक मुरलीधर करपे (डेक्कन विभाग), अॅड. प्रतापराव परदेशी, अखिल भारतीय महामंडळचे अध्यक्ष मेघराज राजेभोसले, दिग्दर्शक, अभिनेते चेतन चावडा, निर्माते किरण कुमावत, ऑल इंडिया जर्नालिस्ट असोसिएशनचे अध्यक्ष समीर देसाई, अॅड. शिवराज कदम, अॅड. योगेश दिलीपराव नाईक आदी उपस्थित होते.

■ एकांकिका - प्रथम - म्हातारा पाऊस, दत्ताजीराव कदम कॉलेज इचलकरंजी

■ द्वितीय - जनावर, प्राण मुंबई, तृतीय - भगदाड, स्वामी नाट्यांगण, डोंबिवली

■ प्रथम उत्तेजनार्थ - सिद्धेश नलावडे (बबन), स्वामी नाट्यांगण, डोंबिवली (भगदाड)

■ स्त्री अभिनय उत्तेजनार्थ - प्राची जाधव (बाया), क्रावूड फिल्मस, डोंबिवली

■ ध्वनी पार्श्व संगीत - प्रथम - मिहीर

कदम, आयुष पवार, प्राण मुंबई (जनावर)

■ द्वितीय - नेहा पाटील, संध्या कांबळे दत्ताजीराव कदम कॉलेज इचलकरंजी (म्हातारा पाऊस)

■ प्रकाश योजना - प्रथम - मॉडर्न कला, याणिरुज, विज्ञान महाविद्यालय, पुणे (अस्थिकलश)

■ द्वितीय - प्राण मुंबई (जनावर)

■ नेपथ्य - प्रथम - प्राण मुंबई (जनावर)

■ द्वितीय - मंदार ताठे, स्वामी नाट्यांगण, डोंबिवली (भगदाड)

■ स्त्री अभिनय - प्रथम - समीक्षा

संकपाळ (म्हातारी), दत्ताजीराव कदम कॉलेज इचलकरंजी (म्हातारा पाऊस)

■ द्वितीय - मानसी कोंढाळकर (वानरीन), प्राण मुंबई (जनावर)

■ पुरुष अभिनय - प्रथम - महेश गवंडी (म्हातारा) दत्ताजीराव कदम कॉलेज इचलकरंजी (म्हातारा पाऊस)

■ द्वितीय - सुनील शिंदे (अमन), जेधे महाविद्यालय, पुणे (अमन)

■ लेखक - नचिकेत श्रीकांत दांडेकर, कलरफूल मॉक, (टिनीटस)

■ दिग्दर्शन - प्रथम - काटंबरी माळी, दत्ताजीराव कदम कॉलेज इचलकरंजी (म्हातारा पाऊस)

■ द्वितीय - आकाश रुके, ऋषिकेश जाधव, प्राण मुंबई (जनावर)

Hello Pune
Page No. 4 May 25, 2022
Powered by: erelego.com

Congratulations!

Congratulations to NCC Cadets

Cadets Kartik Navale (SYBCA), Ganesh Ingavale (FYBCOM), Patil(FYBA), Harsh Khatodiya selected for Malvankar Shooting Competition.

Congratulations to Rutuja Pisal, FYBA Student

मॉडर्न महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे ५ येथील कु. ऋतुजा पिसाळ (प्रथम वर्ष कला शाखा) या विद्यार्थिनीची भारतीय हॉकी संघात निवड झाल्याबद्दल हार्दिक अभिनंदन !!

*Hearty
Congratulations*

*Our college
Hockey player
Rutuja Pisal
FYBA Selected
for Uniphar U23
5 Nations
Tournament 2022,
Dublin, Ireland
in the Junior
INDIA Hockey
women's team
We proud of you
champion.*

Modern Alumni Achievement

Modern College *Ex. Cadet Gajanan Khandagale* won gold medal in rifle shooting at "Khelo India" Bengaluru

पेज 11

आज का आनंद

गुरुवार, 5 मई 2022

पुणे यूनिवर्सिटी ने 'खेलो इंडिया' गेम्स में जीता गोल्ड

ऑलम्पिक में जीत हासिल करना ही मेरा लक्ष्य : गजानन खंडागले ने जताया आत्मविश्वास

■ बाबुराव धोलप महाविद्यालय के गजानन खंडागले ने हासिल की बड़ी सफलता

■ मेरे कोच ने मुझे हर संभव मदद की

पुणे, 4 मई (आ.प्र.)

बंगलुरु में हाल ही में संपन्न हुए 'खेलो इंडिया' यूनिवर्सिटी गेम में ऑल इंडिया यूनिवर्सिटी शूटिंग स्पर्धा में सावित्रीबाई फुले पुणे यूनिवर्सिटी के मिक्स शूटिंग संघ ने 10 मीटर एयर राइफल स्पर्धा में गोल्ड मेडल जीता. सांगवी स्थित बाबुराव धोलप महाविद्यालय के विद्यार्थी गजानन खंडागले ने यह जीत हासिल की. ऑलम्पिक जीतना यह मेरा लक्ष्य है, यह विश्वास गजानन ने व्यक्त किया.

गजानन खंडागले ने बंगलुरु के शूटिंग स्पर्धा में व्यक्तिगत पुरुष गट-10 मीटर एयर राइफल स्पर्धा में ब्राज, पुरुष संघ में सिल्वर और मिक्स संघ में गोल्ड, कुल तीन मेडल हासिल किए. विद्यार्थियों की जीत पर केंद्रीय स्पोर्ट्स

ऑल इंडिया यूनिवर्सिटी शूटिंग स्पर्धा में सावित्रीबाई फुले पुणे यूनिवर्सिटी ने 10 मीटर एयर राइफल गेम्स में गोल्ड मेडल जीता. इस अवसर पर गजानन खंडागले, टीम मैनेजर डॉ. दीपक सौदागर और रसिका कुलवे

मंत्री अनुराग ठाकुर ने अभिनंदन किया. बिद्यापीठ शूटिंग संघ के टीम मैनेजर डॉ. दीपक सौदागर ने कहा कि जिस मिक्स टीम ने गोल्ड मेडल हासिल किया है, उस मिक्स (पुरुष और महिला) टीम में गजानन खंडागले और नासिक के बिटको महाविद्यालय की रसिका कुलवे का जयन हुआ था. बंगलुरु की स्पर्धा से पहले गेट में संपन्न हुए इंटर् यूनिवर्सिटी शूटिंग स्पर्धा में गजानन ने ब्राज मेडल प्राप्त किया.

शूटिंग स्पर्धा और शूटिंग के बारे में गजानन ने हिंदी दैनिक 'आज' का आनंद से बातचीत के दौरान कहा कि 'मैं सांगवी स्थित बाबुराव धोलप महाविद्यालय में एमए के प्रथम वर्ष में

राज्यशास की पढ़ाई कर रहा हूं. मैं बीड जिले के गेवराई तहसील, तलवाड़ा गांव का हूं. घर की आर्थिक स्थिति अच्छी नहीं होने से मैं पहले से ही अपने मामा महादेव गोंरे के पास रहते हुए पुणे में शिक्षा प्राप्त कर रहा हूं. मेरे पिताजी सहदेव का गांव में चप्पल की छोटी दुकान है.

मां सुमित्रा मजदूरी करती है. मुझे शूटिंग में रूचि होने से वह पूरी करने के लिए मेरे पिताजी ने खेती बेची और रिस्तेदारों की मदद से शूटिंग के लिए जरूरी राइफल और अन्य सामग्री खरीदी की.' गजानन ने आगे कहा कि, 'मैं पिंपले सौदागर के एक्सीलेंस शूटिंग स्पोर्ट्स क्लब में शूटिंग क्लास ज्वाइन की है. मेरी सफलता में कॉलेज के प्राचार्य डा. नितिन घोरपड़े, स्पोर्ट्स क्लब के सौरभ सालवणे और संवेदना खांबे का महत्वपूर्ण योगदान है.

स्पोर्ट्स क्लब के मेरे कोच ने मुझे हमेशा हर संभव और हर तरह की मदद की है और आज भी करते हैं. शूटिंग के माध्यम से मुझे देश का नाम रोशन करने की इच्छा है.'

Modern Alumni Achievement

आपल्या महाविद्यालयाची कॉम्प्युटर सायन्सची **माजी विद्यार्थिनी सुरभी वेदपाठक** हिने खेलो इंडिया युनिव्हर्सिटी गेम्स 2021 मध्ये हॅमर थ्रो या क्रीडा प्रकारात सुवर्णपदक मिळवल्याबद्दल हार्दिक अभिनंदन.

NEWLY ADDED BOOKS AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING MAY 2022

Author	Title
• GIGRAS, MUKTA / DHAMLE, KAVITA	• MHTCET ENGINEERING ENTRANCES PREPGUIDE 2022 BIOLOGY
• BHOSLE, ABHIMENDRA / DESHMUKH, RAVINDRA	• MHTCET ENGINEERING ENTRANCES PREPGUIDE 2022 MATHEMATICS
• TILAK, C.M. / SALVI, RAVI SHANKAR	• MHTCET ENGINEERING ENTRANCES PREPGUIDE 2022: PHYSICS
• DALVI, AADITHI / BAGAWA, CHANDRASHEKHAR	• MHT CET ENGINEERING ENTRANCES PREPGUIDE 2022: CHEMISTRY
• -	• 24 PRACTICE SETS MHT CET ENGINEERING
• YADAV, SANTOSH / THOMAS, ANIL	• MHT-CET TRIUMPH CHEMISTRY
• SINGH, VINOD / PAWAR, SHWETA	• MHT-CET TRIUMPH MATHEMATICS
• SHARMA, B.M.	• PHYSICS FOR JEE MAIN
• SAINI, SEEMA / SAINI, K.S.	• CHEMISTRY FOR JEE MAIN
• TEWANI, G.	• MATHEMATICS FOR JEE MAIN
• SHARMA, B.M.	• A TO Z PHYSICS FOR NEET CLASS XII
• SHARMA, B.M.	• A TO Z PHYSICS FOR NEET CLASS XI
• -	• A TO Z CHEMISTRY FOR NEET CLASS XII
• SAINI, SEEMA / SAINI, K.S.	• A TO Z CHEMISTRY FOR NEET CLASS XI
• GANGWAR, HARIOM	• A TO Z BIOLOGY FOR NEET CLASS XII
• SINGHAL, A.K./ SINGHAL U.K.	• OBJECTIVE CHEMISTRY FOR NEET 2021 VOLUME 2
• SINGHAL, A.K./ SINGHAL U.K.	• OBJECTIVE CHEMISTRY FOR NEET 2021 VOLUME 1
• KUMAR, ABHAY	• OBJECTIVE PHYSICS FOR NEET 2021 VOLUME 2
• KUMAR, ABHAY	• OBJECTIVE PHYSICS FOR NEET 2021 VOLUME 1
• BISHT, SANJAY/SINGHAL, ATUL	• 13 YEARS SOLVED PAPERS (2008 TO 2020) CHAPTER-WISE NEET PHYSICS, CHEMISTRY, BIOLOGY
• BISHT, SANJAY/SINGHAL, ATUL	• 15 MOCK TESTS FOR NEET PHYSICS, CHEMISTRY, BIOLOGY 2021 FULLY SOLVED
• VIJAY, RAJIV	• OBJECTIVE BIOLOGY FOR NEET 2022 VOLUME 2
• VIJAY, RAJIV	• OBJECTIVE BIOLOGY FOR NEET 2022 VOLUME 1
• JOSHI, N.S.	• YOU CAN WIN NEET
• ARORA, ASHISH	• NCERT SOLUTIONS PHYSICS FOR CLASS-XII
• ARORA, ASHISH	• NCERT SOLUTIONS PHYSICS FOR CLASS-XI
• PARCHURE, APPA / CHAVRE, REKHA	• SWARSADHANA स्वरसाधना

NEWLY ADDED BOOKS AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING MAY 2022

Author	Title
• BHIMANI, HARISH / JAIN, ASHOK. TRANSLATOR	• SAPTSURANCHYA PALIKADE LATA MANGESHKAR सप्तसुरांच्या पलिकडे लता मंगेशकर
• CHAVRE, REKHA	• हे रत्न भारताचे लता मंगेशकर HE RATNA BHA- RATACHE LATA MANGESHKAR
• AMBEDKAR, BHIMRAO	• भारताचे संविधान THE CONSTITUTION OF INDIA (UPTO AND INCLUDING THE 100TH AMEND- MENT AS MODIFIED UPTO 2017)
• MURTY, SUDHA	• THE SAGE WITH TWO HORNS: UNUSUAL TALES FROM MYTHOLOGY
• MURTY, SUDHA	• The old man and his God : discovering the spirit of India
• MURTY, SUDHA	• Dollar bahu
• MURTY, SUDHA	• Wise and otherwise : a salute to life
• MURTY, SUDHA	• The daughter from a wishing tree : unusual tales about women in mythology
• MURTY, SUDHA	• The serpent's revenge : unusual tales from the Mahabharata
• MURTY, SUDHA	• Gently falls the bakula
• MURTY, SUDHA	• How the sea became salty
• MURTY, SUDHA	• Something happened on the way to heaven : 20 inspiring real-life stories
• MURTY, SUDHA	• The upside-down king : unusual tales about Rama and Krishna
• MURTY, SUDHA	• HOUSE OF CARDS
• MURTY, SUDHA	• Grandma's bag of stories
• MURTY, SUDHA	• Grandparents' : bag of stories
• MURTY, SUDHA	• Mahashweta
• MURTY, SUDHA	• The day I stopped drinking milk : life stories from here and there
• MURTY, SUDHA	• The mother I never knew
• MURTY, SUDHA	• Three thousand stitches : ordinary people, extraordinary lives
• NILEKANI, NANDAN / BHOJWANI, TANUJ	• THE ART OF BITFULNESS: KEEPING CALM IN DIGITAL WORLD
• Christensen, Clayton M.	• The innovator's dilemma : when new technologies cause great firms to fail
• Guha, Ramachandra	• Rebels against the Raj : Western fighters for India's freedom

NEWLY ADDED BOOKS AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING MAY 2022

Author	Title
• Tracy, Brian	• Million dollar habits : proven power practices to double and triple your income
• Smith, Brad (Brad Lee)	• Tools and weapons : the promise and the peril of the digital age
• Brown, Daniel James	• The boys in the boat : an epic true-life journey to the heart of Hitler's Berlin
• Taleb, Nassim Nicholas	• The black swan : the impact of the highly improbable
• Iyer, Prakash	• How come no one told me that? : life lessons, practical advice and timeless wisdom for success
• CANFIELD, JACK	• The power of focus
• Tracy, Brian	• Master your time, master your life : the breakthrough system to get more results, faster, in every area of your life
• Eker, T. Harv	• Secrets of the millionaire mind : think rich to get rich
• Bhagat, Chetan	• 400 days
• Rawat, Rachna Bisht	• The brave : Param Vir Chakra stories
• -	• YEARBOOK 2022
• Borwankar, Meeran Chadha	• Leaves of life
• Vasudev, Jaggi Sadhguru	• Inner engineering : a Yogi's guide to joy
• Murphy, Joseph	• द पॉवर ऑफ़ युअर सबकॉन्शस माइंड (The power of your subconscious mind)
• Murphy, Joseph	• The power of your subconscious mind: unlock your master key to success
• Narayan, R. K.	• The guide : a novel
• MATHEW, MANNEN	• Manorama Yearbook 2022
• Masuno, Shunmyo	• Zen : The art of simple living
• Holiday, Ryan	• The obstacle is the way : the ancient art of turning adversity to advantage

News Paper Clippings : May 2022

Online newspapers and online services based on newspapers are becoming increasingly popular and useful in current digital age. These services helped libraries in reaching out users wherever they are and also save time of the users. The newspaper clippings are also known as press clippings in some libraries .

[Ref: Gaur, Ramesh C., Chand, Mahesh, Gaur, Kavita & Yadav, Amar Singh. (2013). *Online Newspaper Clippings and News Services for Libraries: Experiences in Indian Libraries*. Accessed from <http://library.ifla.org/240/1/153-gaur-en.pdf>]

Clipping is the cutting-out of articles from a paper publication. Newspaper clippings are often used when people have to write a report or make a presentation or for future reference.

महाराष्ट्र टाइम्स

The Modern College, Shivajinagar Library

लोकसत्ता

subscribes to Ten (10) English Newspapers and Eleven (11) Marathi Newspapers which are referred by the students and staff. The Library has a practice of posting notifications of important news related to Education, UGC, NAAC, Savitribai Phule Pune University on the WhatsApp Groups of Staff.

लोकमत

Father of Library Science, Dr. S.R.Ranganathan's Fifth Law of Library Science states that '*Library is a Growing Organism*'. It means that a library should be a continually changing institution, never static in its outlook. Books, methods, and the physical li-

TOI

hindustantimes

brary should be updated over time. As an implication of the Fifth Law of Library Science, the Modern College Library has also updated the ways of keeping

and maintaining the Newspaper Clippings. E-newspaper Clippings Service gives a global viewership/user base, no maintenance required, storage space issues will be solved and any user, anytime, at any place can have an access to the Newspaper Clippings Service. The E-Newspaper Clippings Section is divided into *News regarding MCASC, Pune-5, Education, Work of Appreciation, Health, Research, Sports, Miscellaneous* .

सामना

प्रभात

केसरी

News Paper Clippings related to Progressive Education Society, Pune 5

सकाळ

कुलगुरु निवड प्रक्रिया रखडण्याची चिन्हे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ; डॉ. करमळकर यांचा कार्यकाल दहा दिवसांनी संपणार

पुणे, ता. ७ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितिन करमळकर यांचा कार्यकाल दहा दिवसांनी संपणार असून अद्यापही उच्च शिक्षण विभागाकडून कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया सुरू झालेली नाही. त्यामुळे कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया रखडण्याची चिन्हे असून प्रभारी कुलगुरु पदाची जबाबदारी कोणावर सोपविली जाणार याकडे शिक्षण क्षेत्राचे लक्ष लागले आहे. महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायद्यात सुधारणा करून राज्य सरकारने विद्यापीठातील कुलगुरु निवडीसह अनेक अधिकार स्वतःकडे घेतले

कुलगुरुपदाची जबाबदारी कोणाकडे?

राज्यातील विद्यापीठांचे कुलगुरु सेवानिवृत्त झाले होते, त्यावेळी डॉ. करमळकर यांच्याकडे प्रभारी पदभार दिला होता. यानुसार कोल्हापूर येथील शिवाजी विद्यापीठ आणि नाशिक येथील महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाच्या कुलगुरुपदाचा प्रभारी पदभार डॉ. करमळकर यांच्याकडे सोपविला होता. परंतु, डॉ. करमळकर हे १७ मे रोजी सेवानिवृत्त होत आहेत. त्यांचा रिक्त झालेला पदभार दुसऱ्या एखाद्या विद्यापीठाच्या कुलगुरुकडे दिला जाण्याची शक्यता आहे.

आहेत. या कायद्यात सुधारणा करणाऱ्या विधेयकाला हिवाळी अधिवेशनानात मंजूर मिळाली आहे. कुलगुरु निवड समितीमध्ये शासनाच्या दोन सदस्यांचा समावेश करावा, याबाबत विद्यापीठ कायद्यात सुधारणा केली आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरुचा कार्यकाल संपत आला आहे. हा कार्यकाल संपण्यापूर्वी तीन महिने आधीपासून कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया सुरू होणे अपेक्षित होते. परंतु अद्याप कुलगुरु पदाचे अर्ज स्वीकारण्याची जाहिरातदेखील प्रसिद्ध झाली नाही. त्यामुळे डॉ. करमळकर यांचा कार्यकाल संपल्यानंतर विद्यापीठासमोरील अडचणी वाढणार आहेत.

- डॉ. अरुण अडसूळ, माजी कुलगुरु

विद्यापीठ कायद्यात सुधारणा करणारे विधेयक हिवाळी अधिवेशनात मंजूर झाले असले, तरीही राज्यपालांनी त्याला अद्याप मंजुरी दिली नाही. त्यामुळे कुलगुरु निवड प्रक्रिया आधीच्या कायदानुसार करावी लागणार आहे. ही प्रक्रिया पूर्ण होण्यासाठी किमान तीन-चार महिने लागणार आहेत.

- डॉ. गजानन एकबोटे, कार्याध्यक्ष, प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी

नवीन कुलगुरुसाठी प्रतीक्षा?

विद्यापीठाच्या कुलगुरुचा कार्यकाल संपण्यापूर्वी तीन महिने आधी नव्या कुलगुरुची निवड प्रक्रिया सुरू केली जाते. पुणे विद्यापीठानेसुद्धा कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरु निवड समितीसाठी एका सदस्याचे नाव निश्चित केले आहे. परंतु, उच्च शिक्षण विभागाकडून अद्याप कोणत्याही सकारात्मक हालचाली होत नसल्याचे दिसून येते. त्यामुळे पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरुचा कार्यकाल संपत आला, तरीही अद्याप कुलगुरु निवड समिती स्थापन होऊ शकलेली नाही. त्यामुळे विद्यापीठाला नवे कुलगुरु मिळण्यासाठी आणखी काही महिने वाट पाहावी लागणार आहे.

Pune, Main
08/05/2022 Page No. 3

मॉडर्न हायस्कूलचे ग्रेड चित्रकला परीक्षेत यश

पुणे, दि. २७ - गणेशखिंड येथील मॉडर्न हायस्कूलने महाराष्ट्र राज्य कलासंचलनालयामार्फत घेण्यात आलेल्या शासकीय चित्रकला ग्रेड परीक्षेत यश मिळविले आहे.

यात या शाळेचा एलिमेंटरी ग्रेड परीक्षेचा निकाल १०० टक्के, तर इंटरमिडिएट ड्राईंग ग्रेड परीक्षेचा निकाल ९०.२४ टक्के इतका लागला आहे. दोन्ही परीक्षेतील विद्यार्थ्यांना सरावासाठी खूप कमी वेळ मिळाला होता, तरीही विद्यार्थ्यांनी खूप कष्ट घेऊन हे उज्ज्वल यश संपादन केले. इंटरमिडिएट परीक्षेमध्ये तनुजा शेळके ही 'ए' ग्रेडमध्ये उत्तीर्ण झाले असून पूजा चौधरी, आम्रपाली गायकवाड, सानिका घुबे, दयानंद

डगळे, सुरेंद्र काळभोर, श्रावणी बटवाल, समीक्षा ईवरकर हे विद्यार्थी 'बी' ग्रेड मिळवून उत्तीर्ण झाले आहेत. तर एलिमेंटरी ड्राईंग परीक्षेमध्ये समृद्धी चांदेरे, निकिता काळे, अल्फिया शेख, सृष्टी सारख, प्रीती शिंदे, सिद्धी सोनावणे, अंजली वहिले, कृष्णा लोखंडे, शुभम उबाळे, महेश यादव हे विद्यार्थी 'बी' ग्रेड मिळवून उत्तीर्ण झाले आहेत. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डा. गजानन एकबोटे, कार्यवाह श्यामकांत देशमुख, शाळा समिती अध्यक्ष दिपक मराठे, चित्तरंजन कांबळे, प्रशालेच्या मुख्याध्यापिका सुरेखा कामथे, शारदा साबळे या सर्वांनी विद्यार्थ्यांचे कौतुक केले.

प्रभात

Sat, 28 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/>

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

नवभारत

नए कार्य करने में SPPU आगे

कुलपति प्रो. नितिन करमलकर का बयान

■ पुणे, (सं.) सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय (SPPU) के कुलपति, प्रोफेसर नितिन करमलकर ने कहा कि हमारा विश्वविद्यालय हमेशा नए कार्यक्रमों को लागू करने में सबसे आगे रहा है और बीएससी (ब्लेंडेड) कार्यक्रम 6 साल पहले मॉडर्न कॉलेज, शिवाजीनगर में पायलट कार्यक्रम के रूप में यूओएम के सहयोग से शुरू किया गया था. यह कार्यक्रम हमारे परिसर में 4 साल पहले शुरू हुआ था एवं अत्यधिक सफल रहा है, जैसा कि भारत में अन्य केंद्रों में इसके विस्तार से स्पष्ट है. हमारे परिसर में यूओएम एकेडमी का लांच एक बड़ी उपलब्धि है.

स्नातकों को तैयार करने किया डिजाइन

जो UOM के साथ हमारे सहयोग को और ज्यादा मजबूत करेगी. SPPU के सहयोग से शिक्षा और लर्निंग के लिए UOM ब्लेंडेड अकादमी के शुभारंभ की घोषणा अग्रणी विश्वविद्यालयों में से एक, मेलबर्न विश्वविद्यालय ने की. यूओएम

अकादमी भारत में ब्लेंडेड शिक्षा की बढ़ती मांग को पूरा करती है और स्नातक छात्रों को मेलबर्न विश्वविद्यालय द्वारा पेश किए गए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में नामांकन के अवसर प्रदान करती है, साथ ही भारतीय छात्रों के लिए दुनिया भर में अग्रणी विश्वविद्यालयों में से एक में आसानी से दाखिला लेने के लिए मार्ग प्रशस्त करती है. इस पाठ्यक्रम को मुख्य रूप से स्नातकोत्तर विज्ञान और संबंधित क्षेत्रों में विशेष रूप से अंतरराष्ट्रीय स्तर पर आगे के अध्ययन के लिए स्नातकों को तैयार करने के लिए डिजाइन किया गया है.

Pune Edition

05-may-2022 Page No. 2

epaper.enavabharat.com

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

As FYJC registrations begin, principals share tips on admission process

ALIFYAKHAN
PUNE, MAY 23

AS THE mock registrations for first year junior college (FYJC) seats began from Monday to give Class X pass-outs a chance to practice filling online centralised admission forms without errors, principals across city colleges have advised students to make the best use of this time by doing research on junior colleges and courses.

For five days until May 27, online forms are available on the

Centralised Admission Process website, <https://11thadmission.org.in>, for mock registrations, after which the data on forms will be deleted.

From May 30, students will be able to fill the actual forms, in which students have to fill data in Part 1 of the form, where students' personal information like name and date of birth has to be filled. In Part 2 of the form, preference choice of colleges will be available after results are declared.

Every year, hundreds of students seek cancellations after

being allotted certain seats, while scores of others complain about not getting into choice colleges or courses despite obtaining the requisite marks. Principals, meanwhile, said that students need to follow a 'process' while selecting junior colleges.

As students have already started researching the cut-offs for junior colleges and the courses to which they want to seek admissions, college principals have tips to share on how to get the best out of the admission process.

M D Lawrence, principal of Foresight College of Commerce and former principal of MMC College, said, "Many students may not know this but according to the rules, once a student joins a junior college, then they cannot change it for two years. It becomes imperative that a student chooses wisely before confirming admissions and paying fees. Earlier, in many colleges, even if students didn't get the required marks, there was the option of taking management seats if they could afford it, but in recent years, most colleges are sur-

rendering the management quota since they don't want the headache. So, students need to do a lot of research and choose well."

Rajendra Zunjarao, principal of Modern College of Arts, Science and Commerce, Shivaji Nagar - which is considered one of the top five colleges in the city for junior college admissions - shared some valuable tips.

"Often, we see that students just see the name of the college and don't check whether the division they are applying for is aided or unaided. If the student

applies for the unaided section, then the fees for it will be considerably higher and often we see that after getting the allotment, students come to request that they don't want the seat as fees are high. Many times, students don't check whether the subjects they want are available or not and just check for course names. For example, we don't have a biology subject in a science bifocal course. Before selecting colleges, a detailed study is required of all these things since a student is committing to it for the next two years and it

also affects their future career decisions," he said.

Every year during the admission season, a sizable number of students complain that they have not been able to get into either the college of their choice or course because of less marks or intensive competition.

But principals say that if one chooses wisely, there is a way around it.

"In my honest opinion, getting a course of choice should be the principal priority of students. If one cannot get it at a college which they had hoped for, select

the next best option considering fees, distance from home and other factors. Our experience tells us that these students are fresh out of school and a disciplined, controlled environment might be a good option, and hence parents should consider admissions to junior colleges attached to high schools. Also, if a student didn't get admission into a choice course, like say a bifocal subject, they need to utilise their time after college by enrolling in online courses or private coaching, where they can make up for it," said Zunjarao.

The Indian Express 24.5.2022

नवराष्ट्र

वाडियातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांवर अन्याय

पीएचडी प्रवेश प्रक्रियेत डावलले

पुणे, नवराष्ट्र न्यूज नेटवर्क.

नौरोसजी वाडिया महाविद्यालयातील रसायनशास्त्र व भौतिकशास्त्र विषयाच्या पीएच.डी प्रवेश प्रक्रियेत मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना जाणिवपूर्वक डावलण्याच्या भौतिकशास्त्र विषयाच्या डॉ. फरहात इस्माईल सुर्वे व रसायनशास्त्र विषयाच्या एका प्राध्यापकाच्या भूमिकेस संरक्षण देणाऱ्या सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे पीजी अँडमिशन विभागाचे राजेश राहेंकर यांच्यावर अनुसूचित जाती-जमाती अत्याचार प्रतिबंधक कायदा व रिझॉल्व्हेशन ऍक्ट २००४ नुसार कारवाई करण्याची मागणी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी संघटनेच्या वतीने विद्यापीठाचे प्रभारी

प्राध्यापकावर कारवाई करण्याची मागणी

आम्ही सर्व प्रक्रिया ही पीजी सेक्शन व पीएच. डीच्या गाईडलाईननुसार पार पाडलेली आहे; हा निर्णय एका व्यक्तिचा नसून सर्व कमिटी मॅम्बर यांनी घेतलेला आहे.

- प्रा. डी. जी. वाघमारे, रसायनशास्त्र विभाग, वाडिया कॉलेज

कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे करण्यात आली आहे. दरम्यान, विद्यापीठाचे पीजी सेक्शनचे

उपकुलसचिव राहेंकर यांच्याशी संपर्क साधण्याचा प्रयत्न केला असता तो होऊ शकला नाही.

शासनाकडे पाठपुरावा करू

जोपर्यंत संबंधित महाविद्यालयाचे प्राध्यापक व दोषींना पाटीरी घालणारे विद्यापीठाचे उपकुलसचिव राहेंकरांवर कायदेशीर कारवाई होत नाही तोपर्यंत विद्यापीठ प्रशासन व शासनाकडे पाठपुरावा करू. कारवाई न झाल्यास संघटनेच्या वतीने तीव्र आंदोलन करू.

- प्रा. डॉ. हर्ष गायकवाड, अध्यक्ष, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी संघटना.

उपकुलसचिवांकडून दोषींना पाटीरी घालण्याचा प्रयत्न

डॉ. सुर्वे या प्राध्यापकावर अनुसूचित जाती जमाती अत्याचार व प्रतिबंध कायदान्वये कारवाई होणे अपेक्षित असताना या दोषी व्यक्तींनाच उपकुलसचिव राहेंकर फक्त दोष सुधारण्याची विनंती करीत असून पाटीरी घालण्याचा प्रयत्न करत आहेत. याच अर्थाने या प्रकरणात संबंधित दोषी प्राध्यापकाच्या भूमिकेविरोधात कारवाई न झाल्याने इतर ठिकाणीही अशी प्रकरणे भविष्यात होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही, असे डॉ. गायकवाड यांनी म्हटले आहे.

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

'Change of college allowed in Std XII only in genuine cases'

Ardhra.Nair@timesgroup.com

Pune: The deputy director of education for Pune division, Audumbar Ukirde, has said students would be allowed to change junior college in Standard XII only in "genuine" cases, such as transfer of parent/s, the family shifting to a new address far from the present college or medical reasons. Besides, a no-objection certificate from the desired college would be required before submitting the application seeking change.

Std XI admissions are carried out in a centralized manner based on merit.

"If the student's parents are transferred, or if the student is unable to cope with the stream or medium s/he has chosen in Std XI and

 This attrition is generally from smaller to bigger colleges. Colleges known for conducting classes well are most in demand. Many colleges have an in-house quota for students from their own junior colleges

Rajendra Zunjarrao |
PRINCIPAL, MODERN COLLEGE

wants to change it, or if there is a medical condition or if the student has changed her/his residence and the college allocated for FYJC is far from the one where s/he now stays, then in such genuine cases, we try to help out the student provided s/he brings relevant supporting docu-

ments. However, they first need to get an NOC from the college s/he desires to get admission in for Std XII before intimating the deputy director's office to allow changes in the database," he said.

Rajendra Zunjarrao, principal at Modern College of Arts Science and Commerce, Shivajinagar, said he has already received about 30 applications enquiring vacancies in Std XII. "This attrition is generally from smaller colleges to bigger ones," he said.

According to Zunjarrao, colleges known to conduct classes well, especially for science streams, are most in demand. "Besides, many colleges have an in-house quota for students from their own junior colleges," he said.

The Times of India 29.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

अकरावी ऑनलाइन प्रवेश लांबणीवर?

केंद्रीय बोर्डाचा दहावीचा शेवटचा पेपर २४ मे रोजी
जुलैमध्ये निकाल जाहीर होईपर्यंत प्रवेशप्रक्रियेला ब्रेक

मुंबई, दि. २ (प्रतिनिधी) - सीबीएसई, आयसीएसई बोर्डाच्या दुसऱ्या सत्राच्या परीक्षा लांबल्याने अकरावी ऑनलाइन प्रवेशही लांबणीवर पडण्याची शक्यता आहे. सीबीएसईची दहावीची परीक्षा २४ मेपर्यंत तर आयसीएसई बोर्डाची २३ मेपर्यंत सुरू राहणार आहे. त्यामुळे या बोर्डाचे निकाल जाहीर होईपर्यंत अकरावी प्रवेशप्रक्रियेला ब्रेक लागण्याची शक्यता आहे.

कोरोनामुळे सीबीएसई आणि आयसीएसई बोर्डाच्या परीक्षा यंदा दोन सत्रांत होत आहेत. २६ एप्रिलपासून दुसऱ्या सत्राच्या परीक्षा सुरू झाल्या असून सुमारे महिनाभर या परीक्षा पार पडणार आहेत. परीक्षा झाल्यानंतर निकालासाठी किमान महिनाभराचा काळ लागण्याची शक्यता आहे. यंदा बोर्डाला प्रथम आणि द्वितीय सत्रातील परीक्षेचे गुण एकत्र करून निकाल तयार करायचा आहे. त्यामुळे या केंद्रीय बोर्डाचा निकाल जाहीर होईपर्यंत अकरावी प्रवेशप्रक्रिया सुरू होण्याची शक्यता कमीच आहे. एसएससी बोर्डाचा निकाल २० जूनपर्यंत जाहीर होण्याची शक्यता असून केंद्रीय बोर्डाच्या निकालांचा परिणाम अकरावी प्रवेशावर होणार आहे.

- सीबीएसईची दहावीची परीक्षा २४ मेपर्यंत
- आयसीएसई बोर्डाची दहावीची परीक्षा २३ मेपर्यंत
- एसएससी बोर्डाचा दहावीचा निकाल २० जूनपर्यंत अपेक्षित

उद्यापासून अर्ज भरण्याच्या सरावाला सुरुवात

अकरावीचा ऑनलाइन अर्ज भरण्याचा सराव ४ मेपासून करता येणार आहे. दुपारी १२ वाजता विद्यार्थ्यांसाठी मॉक डेमो नोंदणीला सुरुवात होईल. ही सुविधा १४ मेपर्यंत असणार आहे. या दरम्यान सीबीएसई आणि आयसीएसई बोर्डाच्या विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा सुरू असल्याने या विद्यार्थ्यांना अर्ज भरण्याचा सराव करता येणार नाही. मॉक डेमोमध्ये विद्यार्थ्यांनी भरलेली माहिती सरावासाठी असल्याने ही माहिती डिलीट केली जाईल व त्यानंतर प्रत्यक्ष अर्ज भरण्याची कार्यवाही सुरू होणार आहे. अकरावी ऑनलाइन प्रवेशाचे वेळापत्रक लवकरच जाहीर केले जाणार आहे.

अकरावीच्या ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी होणाऱ्या सीबीएसई, आयसीएसई बोर्डाच्या विद्यार्थ्यांची संख्या लक्षणीय आहे. त्यामुळे या विद्यार्थ्यांना प्रवेशप्रक्रियेतून वगळता येणार नाही. सर्वच बोर्डाच्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या गुणवत्तेनुसार अकरावीत प्रवेश मिळावा यासाठी शिक्षण विभाग कटिबद्ध आहे. त्यामुळे या विद्यार्थ्यांचा निकाल जाहीर होईपर्यंत प्रवेशप्रक्रिया थांबविणे किंवा वेगळ्या पर्यायावर विचार केला जाईल.

■ महेश पालकर, संचालक,
माध्यमिक शिक्षण

आयसीएसईचा निकाल जुलैमध्ये

आयसीएसई बोर्डाचा निकाल जुलैमध्ये जाहीर होईल असे बोर्डाच्या वतीने सांगण्यात आले. यंदा शाळांमार्फत विद्यार्थ्यांना निकालाचे वाटप करण्यात येणार असून बोर्डाच्या नवी दिल्ली येथील कार्यालयातून निकाल जाहीर होणार नाही. त्यामुळे विद्यार्थी, पालकांनी निकालाविषयीच्या कोणत्याही तक्रारीसाठी नवी दिल्ली येथील कार्यालयात गर्दी करू नये अशा सूचना बोर्दाने परीक्षेचे वेळापत्रक जाहीर करतानाच दिल्या आहेत.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

एन.एस.यु.आय.चे विद्यापीठात आंदोलन

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने उन्हाळी सत्र परीक्षा ऑनलाइन घ्याव्यात व विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्कात केलेली वाढ मागे घेण्यात यावी या मागण्यासाठी एन.एस.यु.आय. विद्यार्थी संघटनेने विद्यापीठात आंदोलन केले.

एन.एस.यु.आय. विद्यार्थी संघटनेचे प्रदेशाध्यक्ष अमीर शेख, पुणे जिल्हाध्यक्ष भूषण रानभरे यांच्या नेतृत्वाखाली उमेश कंधारे, अविनाश सोळुंके, राज जाधव, प्रेणा गायकवाड, परमेश्वर अंडील, विक्रम धर्मावत आदींनी आंदोलनात सहभाग घेतला. यावेळी विविध मागण्यांचे निवेदन विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन

कर्मळकर यांना देण्यात आले.

विद्यापीठाच्या निर्णयामुळे विद्यार्थ्यांच्या मनात असंतोष आणि तणावाचे वातावरण आहे. करोनामधून सामान्य जनता अजूनही सावरलेली नाही म्हणून

हा निर्णय त्वरित मागे घेण्यात यावा, अशी मागणी करण्यात आली. याबाबत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार यांनी ऑनलाइन पद्धतीने परीक्षा घेण्याबाबत मागणी

संबंधित अधिकारी मंडळसमोर सादर करण्यात येईल व प्रस्ताव शासनाकडे पाठविण्यात येईल, तसेच याबरोबर कोणतेही शुल्कवाढ करण्यात येणार नाही, असे आश्वासन आंदोलनकर्त्यांना दिले.

प्रभात

Tue, 03 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/67831881>

लोकमत

परीक्षांवरून विद्यार्थी संघटनांमध्येच वाद विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित सोडून राजकारण होत असल्याची चर्चा

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : कोरोना परिस्थितीत सुधारणा झाल्याने उच्च शिक्षण मंत्री उदय सामंत व सर्व विद्यापीठांनी ऑफलाइन परीक्षा घेण्याची घोषणा केलेली असताना काही राजकीय विद्यार्थी संघटना ऑनलाइन परीक्षांचा आग्रह धरत आहेत. तर विद्यार्थी हिताच्या दृष्टीने ऑफलाइन परीक्षाच घ्यायला हव्यात, अशी भूमिका दुसऱ्या संघटनांनी घेतली आहे. त्यामुळे परीक्षांवरून विद्यार्थी संघटनांमध्ये वाद निर्माण झाल्याचे दिसून येत आहे.

विद्यापीठातर्फे उन्हाळी सत्राच्या परीक्षा ऑनलाइन पद्धतीनेच घ्याव्यात, या मागणीसाठी नॅशनल स्टुडेंट युनियन ऑफ इंडिया (एनएसयूआय) व प्रहार विद्यार्थी संघटनेतर्फे सोमवारी विद्यापीठात आंदोलन करण्यात आले. तसेच विद्यापीठातर्फे वाढविण्यात आलेले परीक्षा शुल्क मागे घ्यावे, असेही निवेदन विद्यापीठ प्रशासनाला देण्यात आले.

मात्र, कोरोनामुळे ऑनलाइन परीक्षा

विद्यार्थ्यांना प्लेसमेंटसाठी अडचणी

- ऑनलाइन परीक्षांमध्ये व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांना विविध नामांकित कंपन्यांमध्ये रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होत नाहीत. विद्यार्थ्यांना प्लेसमेंटसाठी अडचणी येतात.
- कोरोना परिस्थितीत सुधारणा झालेली असताना ऑनलाइन परीक्षा घेणे विद्यार्थी हिताचे नाही. त्यामुळे ऑफलाइनच परीक्षा घ्यावी, अशी मागणी स्टुडेंट हेल्पिंग हँडचे अध्यक्ष कुलदीप आंबेकर यांनी केली आहे.
- दरम्यान, विद्यापीठाचा यंदा परीक्षा शुल्कवाढीचा कोणताही प्रस्ताव नाही. त्यामुळे यावर्षी शुल्कवाढ केली जाणार नाही, असे विद्यापीठाच्या पत्रात नमूद करण्यात आले आहे.

घेतल्याने अनेक विद्यार्थ्यांच्या रोजगाराचा प्रश्न निर्माण झाला. त्यामुळे विद्यापीठाने ऑफलाइन पद्धतीनेच परीक्षा घ्यावी, अशी भूमिका स्टुडेंट हेल्पिंग हँड संघटनेकडून घेण्यात आली.

कोरोना परिस्थितीत सुधारणा झाल्याने विद्यापीठांनी ऑफलाइन परीक्षांबाबत निर्णय घ्यावा, अशा सूचना उच्च शिक्षण मंत्री उदय

सामंत यांनी दिल्या. तसेच याबाबत सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरूंशी चर्चा केली. बहुतांश सर्वच विद्यापीठांनी ऑफलाइन परीक्षा घेण्याचे निश्चित केले आहे. मात्र, कोरोना परिस्थितीत सुधारणा झाली असली तरी तीन महिन्यांनंतर तत्काळ ऑफलाइन परीक्षा घेऊ नये, अशी भूमिका एनएसयूआयने घेत आंदोलन केले.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

तज्ज्ञांचे मत : मंत्री उदय सामंत यांची कुलगुरूंसोबतच्या बैठकीत एकवाक्यता लेखी परीक्षेचे स्वरूप बदलण्याची गरज

पुणे, ता. २ : कमी वेळेत जास्त अभ्यासक्रम, लेखन सरावाचा अभाव आणि वेळेची कमतरता लक्षात घेता, उन्हाळी सत्रातील ऑफलाइन लेखी परीक्षेचे स्वरूप बदलण्याची गरज तज्ज्ञांनी व्यक्त केली आहे.

राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी कुलगुरूंसोबतच्या बैठकीत ऑफलाइन परीक्षेवर एकवाक्यता झाल्याचे स्पष्ट केले आहे. मात्र, प्रदीर्घ कालावधीनंतर होणाऱ्या या लेखी परीक्षेतील प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप बदलण्याची आवश्यकता व्यक्त केली जात आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिसभा सभेचे सदस्य डॉ. के.एल.

परीक्षेचे स्वरूप आणि पद्धतीबद्दल आधीच निर्णय झाले आहेत. जलद गतीने पेपर तपासणीसाठी कॅपचे विकेंद्रीकरण करावे लागणार आहे. हा धोरणात्मक विषय असून, सर्वांशी चर्चा करूनच हा निर्णय घ्यावा लागणार आहे. - डॉ. मनोहर चासकर, अधिष्ठाता, विज्ञान व तंत्रज्ञान विभाग

गिरमकर म्हणाले, "विद्यार्थ्यांची लिहिण्याची सवय कमी झाली आहे. त्यामुळे वाढीव वेळेबरोबरच प्रश्नपत्रिकेच्या स्वरूपात बदल करायला हवेत. तसेच विद्यार्थ्याला एकाच दिवशी दोन विषयांची परीक्षा देण्याची वेळ

येऊ नये. म्हणून आवश्यक काळजी घेत ४५ दिवस आधीच वेळापत्रक घोषित करण्याची आवश्यकता आहे. विद्यार्थ्यांच्या अडचणी, पावसाळ्याच्या दृष्टीने तयारी आणि पेपर तपासणीचे विकेंद्रीकरण आवश्यक आहे."

अपेक्षित बदल...

- लेखन सरावाचा अभाव पाहता, बहुपर्यायी आणि लघु उत्तराच्या प्रश्नांना प्राधान्य द्यावे
- परीक्षेचे वेळापत्रक लवकरात लवकर घोषित करावे
- पेपर तपासणीसाठी जिल्हा स्तरावर कॅपची निर्मिती करावी लागेल
- परीक्षा जलद गतीने पार पाडण्यासाठी जबाबदारीचे विकेंद्रीकरण गरजेचे
- विद्यापीठाने प्राध्यापक आणि प्राचार्यांशी संवाद ठेवायला हवा

किमान अर्धे प्रश्न तरी बहुपर्यायी हवेत

स्टुडंट हेल्पिंग हँडचे अध्यक्ष कुलदीप आंबेकर म्हणतात, "पुढील नोकरीच्या संधी पाहता विद्यापीठाची परीक्षा ऑफलाइनच व्हायला हवी. मात्र प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप बदलायला हवे. किमान अर्धे प्रश्न तरी बहुपर्यायी असायला हवेत." लेखी परीक्षेच्या स्वरूपात बदल केल्यास विद्यार्थ्यांचा ताणतणाव तर कमी होईल. तसेच, वेळेत लागलेल्या निकालामुळे पुढील प्रवेशप्रक्रियेसही अडथळा निर्माण होणार नाही.

तुम्हाला काय वाटते? : वेळेचे व्यवस्थापन आणि जलद निकालासाठी विद्यापीठाने लेखी परीक्षेत बदल करणे आवश्यक आहे का? काय आहे तुमचे मत? कळवा आमहाला पुढील व्हॉट्सअप क्रमांकावर ८४८४९७३६०२

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

Offline exams from June-end, delay in some SPPU courses

Process Of Setting The Question Papers Is On

Ardhra.Nair@timesgroup.com

Pune: After a gap of two years, Savitribai Phule Pune University will conduct its semester-end exams offline from June-end.

The university, on Monday, published a revised academic calendar that showed that most courses end by July. However, a few courses like MSW, MPEd, BPEd and M.Ed end in September and hence their term-end exams will also be delayed.

Mahesh Kakade, director of examinations and evaluation at SPPU, said that the university has already started preparing for offline exams and the question papers are being set now by the experts.

"The last date for each course as published in the revised academic calendar of the university is inclusive of written exams for respective courses. The programmes that started late will also end a bit

BIG DIVIDE AMONG STUDENTS

Students' wings of Congress and Nationalist Congress Party helmed the protest march on Monday at Savitribai Phule Pune University demanding online exams

According to Amir Shaikh, president of National Students Union of India in Maharashtra, since most colleges have conducted online classes to a large extent and some are still going on with online classes, the examination must also be held online

Final-year students who passed out last year are struggling to find jobs because of the online tag. Already, Covid 19 threat is low now. SSC and HSC exams were held offline, so the university exams can be held offline, especially when our careers are at stake

Kuldeep Ambekar | PRESIDENT OF STUDENT HELPING HANDS

University hostels and many college hostels are still not open fully, so outstation students cannot stay in them to appear for the exams

Shaikh has submitted a letter to the registrar of the university to this effect

Offline examinations must be held but with changes in the question paper pattern

50% multiple-choice questions and the remaining as a mix of subjective and objective questions have been suggested

Since most colleges have conducted online classes to a large extent, and some are still going on with online classes, the examination must also be held online

Amir Shaikh | PRESIDENT OF NATIONAL STUDENTS UNION OF INDIA IN MAHARASHTRA

late. But, we want to end most examinations by August-end, especially final-year examinations," said Kakade.

While Higher and Techni-

cal Education Minister Uday Samant had tweeted that there will be a gap of two days between each exam, Kakade said that the university had already

spoken to the minister and informed him about their inability to keep the gap as keeping a longer exam period will further delay the next academic year.

"The matter has already been discussed with the minister and he told us to take our own decision depending upon the circumstances. We cannot afford the luxury of giving two days off in between every exam because we have no time. We conduct examinations for almost seven lakh students. We had already started the process of preparing for the offline exams two months ago. Most institutes have got answer sheets and some are in the process of getting one. Question paper setting is going on," Kakade added.

There is a mixed reaction from students regarding the university's decision to conduct offline examinations. While one group has been actively protesting on social media tagging the higher and technical education minister Uday Samant asking him to order an online examination for this semester, another group wants the offline examination as they feel that their job offers will suffer if they appear for online exams in their last year.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

शिक्षण पुनर्रचनेतील मुक्त विद्यापीठाचे महत्त्व

महाराष्ट्र सरकारच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने तीन वर्षांचा पदवी शिक्षणक्रम चार वर्षांचा करण्यासाठी नुकतीच एक समिती स्थापन केली आहे. या निमित्ताने शिक्षण पुनर्रचनेच्या प्रक्रियेत मुक्त विद्यापीठांना प्रतिनिधित्व असायला हवे, अशी भूमिका मांडणारा लेख.

डॉ. प्रवीण घोडेस्वार

राज्य सरकारच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने तीन वर्षांचा पदवी शिक्षणक्रम चार वर्षांचा करण्यासाठी नुकतीच एक समिती स्थापन केली. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणा (२०२०)नुसार सध्याच्या तीन वर्षांच्या शिक्षणक्रमाचे स्मरण चार वर्षांच्या शिक्षणक्रमात करण्याची योजना आणि याबाबतचा आराखडा तयार करणे, एकसमान शैक्षणिक अभ्यासक्रम आराखडा तयार करणे, सामान्य अध्यापनशास्त्राऐवजी विषयक अध्यापनशास्त्राचा वापर करणे आणि विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी वैयक्तिकृत शिक्षणाचा आराखडा तयार करणे या चार कारणांसाठी समिती स्थापन झाली. मुंबई विद्यापीठाचे प्र. कुलसूत्र डॉ. रवींद्र कुलकर्णी समितीचे अध्यक्ष असून याच विद्यापीठाचे कुलसचिव समितीचे सदस्य सचिव आहेत.

समितीत राज्यातील विविध विद्यापीठांमधल्या आणि इतर शैक्षणिक संस्थांमधील निरनिराळ्या विद्याशाखांचे अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, वरिष्ठ सल्लागार यांचा समावेश आहे. एकूण २१ सदस्य आहेत. हे सर्व तज्ज्ञ सदस्य पारंपरिक विद्यापीठे आणि शैक्षणिक संस्थांशी निगडित आहेत. या समितीत 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ'ला

प्रतिनिधित्व देण्यात आलेले नाहीये. ते असायला हवे.

राज्यात 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ' १९८९ पासून कार्य करीत आहे. तत्कालीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणातच त्यासंबंधीची तरतूद होती. त्यानुसार मुक्त विद्यापीठ स्थापन झाले. पारंपरिक शिक्षण व्यवस्थेत वेगवेगळ्या कारणांमुळे अनेकांना शिक्षणाची संधी मिळत नाही. परिणामी असे समाजघटक उच्च शिक्षणाच्या प्रवाहापासून वंचित राहू नयेत, हा त्यामागचा मुख्य उद्देश. तसेच ज्या लोकांना नेहमी - व्यवसायांमुळे महाविद्यालयात जाऊन शिक्षण घेता येणार नाही, अशांनाही या विद्यापीठातून आपली शैक्षणिक पात्रता वाढवता येते. अशा अनेकांना हे विद्यापीठ वरदान ठरले आहे. हजारो गृहिणींनीही याचा लाभ घेत अर्जवट राहिलेले शिक्षण या विद्यापीठातून पूर्ण केलेले आहे. याचा त्यांना त्यांच्या व्यक्तिगत आणि व्यावसायिक जीवनात (करिअरसाठी)देखील लाभ झालेला आहे. शिवाय विद्यापीठाचे काही शिक्षणक्रम केवळ सेवांर्तित उमेदवारांसाठीच विकसित करण्यात आले आहेत. उदाहरणार्थ शिक्षणशास्त्र पदवी (बी.एड.) शिक्षणक्रम. या शिक्षणक्रमासाठी प्राथमिक व माध्यमिक शाळांत कार्यरत

असणाऱ्या शिक्षकांनाच प्रवेशअर्ज सादर करता येतो. विशिष्ट वेतनश्रेणी मिळवण्यासाठी शिक्षकांना बी.एड. पदवी उत्तीर्ण होणे अनिवार्य असते. त्यासाठी अशा शिक्षकांना केवळ मुक्त विद्यापीठाचा पर्याय उपलब्ध आहे. या विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य अर्थात ३६ जिल्हे असून प्रशासकीय सोयीसाठी राज्यात आठ ठिकाणी विभागीय केंद्रे स्थापन करण्यात आली आहेत.

कार्यपद्धतीमधील फरक

अन्य विद्यापीठे आणि मुक्त विद्यापीठ यांच्या कार्यपद्धतीत फरक आहे. पारंपरिक विद्यापीठात संलग्न महाविद्यालये असतात तशी मुक्त विद्यापीठात नसतात. त्या ऐवजी याच पारंपरिक विद्यापीठांना संलग्न असणाऱ्या महाविद्यालयांत मुक्त विद्यापीठाची अभ्यासकेंद्रे कार्यन्वित आहेत. या अभ्यास केंद्रावर अध्ययन-अभ्यासनाची प्रक्रिया होत असते. इतर विद्यापीठांत संलग्न महाविद्यालयात अनेक शैक्षणिक व प्रशासकीय प्रक्रिया पार पाडल्या जातात. मुक्त विद्यापीठात मात्र यातल्या अनेक गोष्टी विद्यापीठ मुख्यालय आणि विद्यापीठाच्या विभागीय केंद्रावर होत असतात. विद्यार्थी मुक्त विद्यापीठाच्या अभ्यासकेंद्रावर आठवड्यातून ठराविक दिवस उपस्थित राहून शैक्षणिक मार्गदर्शनाचा लाभ घेतात. पारंपरिक विद्यापीठात पदवी शिक्षणक्रमासाठी संबंधित विषयाच्या तज्ज्ञांनी लिहिलेल्या आणि खाजगी प्रकाशकांनी प्रकाशित केलेल्या पुस्तकांचा उपयोग अध्ययन-अभ्यासनासाठी करण्यात येतो.

मुक्त आणि दूरस्थ शिक्षण व्यवस्थेत मात्र विद्यार्थ्यांना सर्व विषयांवरील अध्ययन साहित्य पुरवण्यात येते. यास 'स्वयंअध्ययन साहित्य' असे संबोधले जाते. हे अध्ययन साहित्य विकसित करण्याची जबाबदारी मुक्त विद्यापीठाची असते. 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ'ने दर्जेदार व गुणवत्तापूर्ण असे 'स्वयंअध्ययन साहित्य' विकसित

केलेले आहे. विविध स्पर्धा परीक्षा आणि पात्रता चाचणी (महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, केंद्रीय लोकसेवा आयोग, टीईटी, सेट, नेट) देणारे उमेदवार मोठ्या प्रमाणात ह्या दर्जेदार अध्ययन साहित्याचा लाभ घेऊन यशस्वी होतात. यास्तव काळजीपूर्वक, काटेकोरपणे या स्वयंअध्ययन साहित्याची निर्मिती करण्यात येते. यासाठी राज्यातील तसेच देशातील त्या-त्या विषयातल्या मान्यवर प्राध्यापकांचा आणि विषय तज्ज्ञांचा सहभाग घेतला जातो. विद्यापीठात कार्यरत असणाऱ्या मानव्यविद्या व सामाजिक शास्त्रे विद्याशाखा, शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा, वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा, संगणकशास्त्र विद्याशाखा, विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखा, कृषी विज्ञान विद्याशाखा यांच्यामार्फत अध्ययन साहित्य विकसित करण्यात येते. सर्वसामान्य, अल्पशिक्षित शेतकऱ्यांना सहज समजेल अशा सोप्या भाषेत आधुनिक शैलीत तंत्रज्ञानाची माहिती देणारी पुस्तके विद्यापीठाने निर्माण करून लोकांपर्यंत पोहचवली आहेत. याचा लाभ ग्रामीण महाराष्ट्रातल्या हजारो शेतकऱ्यांनी घेतला आहे. यातून त्यांनी आपल्या शेती करण्याच्या पद्धतीत बदल करून चांगले उत्पन्न घेतले आहे.

तीन वर्षांचा पदवी शिक्षणक्रम चार वर्षांचा करण्यासाठी कोण-कोणते नवे बदल करणे आवश्यक आहे, हा बदल होत असताना कोणत्या संपाद्य अडचणी येऊ शकतात, त्यावर मार्ग कसा काढता येऊ शकतो, यासारख्या अनेक मुद्द्यांचा आढावा घेण्यासाठी या समितीत मुक्त विद्यापीठाचे प्रतिनिधित्व असणे आवश्यक आहे. राज्याच्या उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्रालयाने याची दखल घेऊन या समितीत 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ'ला प्रतिनिधित्व द्यावे.

(लेखक 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ'च्या विद्वत परिषदेचे सदस्य व मानव्यविद्याशाखेचे प्र. संचालक आहेत. लेखातील लेख वैयक्तिक.)

Sakaal 4.5.2022

विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीवर टांगती तलवार

पुणे, ता. ३ : काही महाविद्यालयांच्या उदासीन धोरणामुळे जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांचे भारत सरकार मॉट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचे पाच हजारांहून अधिक अर्ज महाविद्यालय स्तरावर प्रलंबित आहेत. हे अर्ज लवकर निकाली न काढल्यास हजारो विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहण्याची शक्यता आहे. दरम्यान, हे अर्ज ताबडोने निकाली काढावेत, अन्यथा महाविद्यालयांना जबाबदार धरण्यात येईल, असा इशारा समाज कल्याण

विभागाने दिला आहे.

जिल्ह्यातील महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना मॉट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ महाडीबीटी पोर्टलमार्फत देण्यात येतो. २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षासाठी महाडीबीटी पोर्टल डिसेंबर २०२१ पासून सुरू करण्यात आले आहे. या योजनेअंतर्गत २०२१-२२ साठी ३९ हजार ८२६ अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांनी अर्ज केले आहेत. या अर्जांची छाननी करून पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्याची

कार्यवाही सुरू आहे. महाविद्यालय स्तरावर भारत सरकार मॉट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचे हजारो अर्ज अद्यापही प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे. हे अर्ज महाविद्यालय स्तरावर प्रलंबित आहेत. परिणामी पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यास विलंब होत आहे. त्यामुळे संबंधित महाविद्यालयांनी शिष्यवृत्ती योजनेचे प्रलंबित अर्ज तत्काळ निकाली काढावेत, असे आवाहन समाज कल्याण विभागकडून करण्यात आले आहे.

महाविद्यालयांनी त्यांच्या स्तरावरील शिष्यवृत्तीचे प्रलंबित अर्ज तत्काळ निकाली काढावेत. विद्यार्थी शिष्यवृत्तीच्या लाभापासून वंचित राहिल्यास त्याची जबाबदारी महाविद्यालयांची राहिल. संबंधित महाविद्यालयांवर नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. - संगीता डावखर, सहायक आयुक्त, समाज कल्याण

अशी आहे स्थिती...

- एकूण अर्ज : ३९ हजार ८२६
- प्रलंबित अर्ज : ५ हजार ३८५

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कला विषय 'सीएचबी'
प्राध्यापकांच्या
मानधनात दुपटीने वाढ
प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३ - कला संचालनालयाच्या अखत्यारितील कला महाविद्यालयातील अभ्यासक्रमांसाठी तासिका तत्वावर अध्यापन करणारे शिक्षक आणि तज्ज्ञांच्या मार्गदर्शकांच्या मानधनात जवळपास दुपटीने वाढ करण्यात आली आहे. त्यामुळे सीएचबी शिक्षकांना दिलासा मिळाला आहे. आता पदवी आणि पदव्युत्तर पदविका, पदवीच्या शिक्षकांना आता सैद्धांतिक तासिकेसाठी ६२५ रुपये आणि प्रात्यक्षिकासाठी ३०० रुपये, तज्ज्ञ मार्गदर्शकांना ७५० रुपये, पदविका अभ्यासक्रमाच्या शिक्षकांना सैद्धांतिक तासिकेसाठी ६२५ आणि प्रात्यक्षिकासाठी २५० रुपये मानधन मिळणार आहे. उच्च आणि तंत्रशिक्षण विभागाने हा निर्णय प्रसिद्ध केला आहे.

प्रभात

Wed, 04
https://

लोकमत

२१ हजार महाविद्यालयांमध्ये ६ महिन्यांत समान संधी केंद्रे

राज्याच्या सामाजिक न्याय विभागाचा उपक्रम

लोकमत न्यूज नेटवर्क
मुंबई : राज्यातील २१ हजार महाविद्यालयांमध्ये येत्या सहा महिन्यांत विद्यार्थ्यांसाठी समान संधी केंद्रांची (इक्वल अपॉर्च्युनिटी सेंटर) उभारणी करण्यात येणार आहे. विद्यार्थ्यांच्या समस्यांचे निराकरण, त्यांना करिअर मार्गदर्शनासाठीचा प्रभावी मंच म्हणून ही केंद्रे कार्य करतील.

सामाजिक न्यायमंत्री धनंजय मुंडे यांनी यासाठी पुढाकार घेतला असून विभागाचे सचिव सुमंत भांगे यांच्या अध्यक्षतेखाली गेल्याच आठवड्यात राज्यातील सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरूंच्या बैठकीत या केंद्रांच्या उभारणीचा कार्यक्रम निश्चित करण्यात आला. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने अशा केंद्रांच्या उभारणीसाठीच्या मार्गदर्शक सूचना पूर्वीच दिल्या होत्या. मात्र, त्यांची दखल राज्यात घेतली गेली नव्हती. प्रत्येक महाविद्यालयातील अशा

- शिष्यवृत्तीचा अर्ज भरताना झालेल्या किरकोळ चुकांमुळे अनेक विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहतात. यासंबंधीचे नेमके मार्गदर्शन केंद्राच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना केले जाईल. विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या शासनाच्या विविध योजनांची माहिती या केंद्राच्या माध्यमातून दिली जाईल.
- राज्याचे समाजकल्याण आयुक्त प्रशांत नारनवरे यांनी 'लोकमत ला सांगितले की, विद्यार्थ्यांना नोकरीच्या संधी मिळवून देण्यासाठी कॅम्पस इंटरक्यूदेखील आयोजित केले जातील. व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या महाविद्यालयांवर त्याबाबत विशेष लक्ष केंद्रित केले जाईल.

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांशी संबंधित सर्व प्रश्नांची उत्तरे एका छताखाली सोडविण्यासाठी समान संधी केंद्रे काम करतील. सर्व केंद्रांना जोडणारे एक ॲपही तयार केले जाईल. विद्यार्थ्यांना हक्काचा मंच मिळेल.

- धनंजय मुंडे मंत्री, सामाजिक न्याय.

केंद्राचे प्रमुख हे प्राचार्यांनी नेमून दिलेले असतील. केंद्राच्या माध्यमातून प्राध्यापक असतील. केंद्राच्या राबवावयाच्या विविध उपक्रमांचा सह महिने ते एक वर्षासाठीचा कार्यक्रम ते निश्चित करतील आणि अंमलबजावणीदेखील करतील.

Pune Main
Page No. 3 May 04, 2022
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यापीठाच्या परीक्षेवरून विद्यार्थी संघटनांमध्ये दोन गट

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या उन्हाळी सत्राच्या परीक्षांवरून विद्यार्थी संघटनांमध्ये दोन गट पडले आहेत. एका गटाकडून परीक्षा ऑनलाइन पद्धतीने घेण्याची मागणी करण्यात येत आहे, तर दुसऱ्या गटाकडून ऑफलाइन परीक्षा घेणे योग्य असल्याचे म्हटले जात आहे.

करोनाच्या प्रादुर्भावामुळे विद्यापीठाच्या हिवाळी सत्राच्या परीक्षांना विलंब झाला. या परीक्षा ऑनलाइन पद्धतीने घेण्यात आल्या. मात्र करोना प्रादुर्भाव कमी झाल्याने महाविद्यालये प्रत्यक्ष सुरू झाली आहेत. त्यामुळे आता उन्हाळी सत्राच्या परीक्षा ऑफलाइन पद्धतीने घेण्याचे विद्यापीठाचे नियोजन आहे. उच्च आणि तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनीही परीक्षा ऑफलाइन पद्धतीने होणे आवश्यक असल्याचे मत मांडले होते. मात्र ऑनलाइन पद्धतीने शिक्षण झाल्याने परीक्षाही ऑनलाइन हवी असे सांगत ऑनलाइन परीक्षेच्या मागणीसाठी

राष्ट्रवादी विद्यार्थी काँग्रेस आणि नॅशनल स्टुडेंट्स युनियन ऑफ इंडियातर्फे (एनएसयूआय) सोमवारी विद्यापीठात आंदोलनही करण्यात आले.

एकीकडे काही विद्यार्थी संघटना ऑनलाइन परीक्षेची मागणी करत असताना काही विद्यार्थी संघटनांकडून ऑफलाइन परीक्षा होण्याची गरज व्यक्त करण्यात आली आहे. ऑनलाइन परीक्षांमुळे विद्यार्थ्यांना कंपन्यांमध्ये संधी मिळत नाही, विद्यार्थ्यांच्या करिअरचे नुकसान होते. करोनाची परिस्थिती निवळलेली असताना आता विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने ऑफलाइन परीक्षाच योग्य असल्याचे स्टुडेंट हेल्पिंग हँडचे कुलदीप यादव यांनी सांगितले. करोना काळात पर्याय नसल्याने ऑनलाइन परीक्षेचा तात्पुरता स्वीकार करावा लागला. पण आता परिस्थिती पूर्वपदावर आल्याने परीक्षा ऑफलाइन पद्धतीने झाल्या पाहिजेत, असे अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे पुणे महानगरमंत्री शुभंकर बाचल यांनी सांगितले.

Wed, 04 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/6>

राज्यपाल, राज्य शासनातील वादात कुलगुरू निवड प्रक्रियेची रखडपट्टी

दोन विद्यापीठांच्या
कुलगुरूंची निवड
प्रक्रिया लांबणीवर
लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यातील विद्यापीठ कायद्यात सुधारणा करून विद्यापीठांच्या कुलगुरू निवडीचे अधिकार स्वतःकडे घेतले आहेत. त्यामुळे राज्य शासन आणि राज्यपाल यांच्यात वाद निर्माण झाल्याने राज्य शासनाने विद्यापीठ कायद्यात केलेल्या सुधारणांना अद्याप राज्यपालांनी मंजुरी दिलेली नाही. मात्र या वादामध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ या दोन विद्यापीठांच्या कुलगुरूंची निवड प्रक्रिया रखडल्याचे चित्र आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे

कुलगुरूची नियुक्ती रखडणे योग्य नाही. पण विद्यापीठ कायद्यातील सुधारणांबाबत चर्चा करूनच शासनाला मार्ग काढावा लागेल. अन्यथा कुलगुरू नियुक्ती रखडून विद्यापीठांचे प्रशासकीय, शैक्षणिक नुकसान होईल. तसेच उच्च शिक्षणामध्येही राजकारण आल्याचा स्पष्ट संदेश स्वातंत्र्यानंतर पहिल्यांदाच समाजात जाईल.

- डॉ. अरुण अडसूळ, माजी कुलगुरू

विद्यापीठ कायद्यातील सुधारणांना मान्यता देण्याबाबत विनंती करण्यासाठी राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी यांची पुढील आठवड्यात भेट घेणार आहे.

- उदय सामंत, उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री

विद्यापीठाचा अतिरिक्त कार्यभार कोणाकडे?

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू म्हणून डॉ. प्रताप कुमार पाटील यांच्याकडे जबाबदारी देण्यात आली आहे. तर पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरूसोबतच प्र कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांचाही कार्यकाळ संपुष्टात येणार आहे. त्यामुळे पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू म्हणून प्रशासकीय अधिकाऱ्याची नियुक्ती होणार, की राज्यातील अन्य विद्यापीठाच्या कुलगुरूकडे जबाबदारी सोपवली जाणार हा प्रश्न आहे.

कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाळ १७ मे रोजी संपत आहे, तर यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. ई. वायुनंदन यांचा कार्यकाळ मार्चमध्ये संपला. विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरू निवडीची प्रक्रिया तीन महिने आधीपासून सुरू होणे अपेक्षित असते. कुलगुरूंच्या निवडीसाठीच्या शोध समितीमध्ये विद्यापीठ नियुक्त सदस्य, राज्यपाल नियुक्त सदस्य आणि राज्य शासन नियुक्त सदस्य अशा तीन सदस्यांचा समावेश असतो. विद्यापीठ कायद्यातील राज्य शासनाने केलेल्या सुधारणांनुसार पाच सदस्यांची कुलगुरू शोध समिती असेल. ही

समिती कुलगुरू पदासाठी आलेल्या अर्जातून पात्र ठरणाऱ्या उमेदवारांची नावे राज्य शासनाला सूचवेल. त्यानंतर राज्य शासनाकडून दोन नावे निवड मान्यतेसाठी कुलपतींकडे पाठवली जातील.

कुलपतींना या दोन नावांतूनच एका नावाची निवड करावी लागण्याबाबतची तरतूद आहे. मात्र राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी यांनी विद्यापीठ कायद्यात शासनाने केलेल्या सुधारणांना मान्यता दिलेली नसल्याने कुलगुरू निवडीची प्रक्रिया करण्याबाबत संभ्रम निर्माण झाला आहे. परिणामी कुलगुरू निवडीची प्रक्रिया रखडल्याचे दिसून येत आहे.

Wed, 04 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

ऑफलाइन परीक्षांत संघटनांचा खोडा

परीक्षेची तयारी पूर्ण झाल्यानंतर विद्यार्थी संघटनांना जाग

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने विद्यापीठाच्या ऑफलाइन परीक्षांची तयारी पूर्ण केल्यानंतर काही विद्यार्थी संघटनांना जाग आली आहे. येणाऱ्या सत्र परीक्षाही ऑनलाइन घ्याव्यात, अशी मागणी करून काही संघटनांकडून ऑफलाइन परीक्षांमध्ये अडथळे निर्माण केले जात आहेत. विद्यापीठाने मात्र परीक्षा ऑफलाइनच होणार अशी ठाम भूमिका घेतली आहे.

राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी काही दिवसांपूर्वी यापूर्वील परीक्षा ऑफलाइन पद्धतीनेच होतील, असे जाहीर केले होते. त्यानंतर विद्यापीठाच्या कुलगुरूंसोबत झालेल्या बैठकीतही हाच निर्णय घेण्यात आला. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ प्रशासनाने ऑफलाइन परीक्षांची तयारी पूर्ण केली आहे. काही विद्यार्थी संघटनांनी आता ऑनलाइन परीक्षांची मागणी करून ऑफलाइन परीक्षांना विरोध केला आहे.

'राष्ट्रवादी'चे आंदोलन

विद्यापीठाच्या परीक्षा ऑनलाइन पद्धतीनेच घेण्यात याव्यात, यासाठी 'एनएसयूआय' व राष्ट्रवादी विद्यार्थी कॉंग्रेसने विद्यापीठ परिसरात मोर्चा काढण्यात आला. विद्यार्थ्यांना शिक्षण ऑनलाइन स्वरूपात मिळाले असून परीक्षाही ऑनलाइन व्हाव्यात, असे निवेदन दोन्ही संघटनांतर्फे कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार यांना देण्यात आले. ऑनलाइन परीक्षांबरोबरच विद्यापीठातील अभ्यासक्रमांच्या शुल्कवाढीविरोधातही आंदोलन करण्यात आले.

“ऑनलाइन परीक्षा घेणे हा कोरोनाकाळातील एक पर्याय होता. ही व्यवस्था कायमस्वरूपी राखवू शकत नाही. कोरोनाचा काळ ओसरला असून, आता ऑफलाइन परीक्षा होतील, ही विद्यापीठाची भूमिका असून त्यावर प्रशासन ठाम आहे.”

- डॉ. एन. एस. उमराणी, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

विद्यापीठाच्या परीक्षा ऑफलाइनच व्हायला हव्यात. हवे तर प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप बदलावे. ऑनलाइन परीक्षा देऊन पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना नोकरी मिळवण्यात अडचणी येत आहेत. यामुळे ऑफलाइन परीक्षांचा निर्णय योग्य आहे.

- कुलदीप आंबेकर, स्टुडंट हेल्पिंग हँड

Maharashtra Times 4.5.2022

विद्यापीठ स्तरावर बहर महोत्सव

उच्च शिक्षण विभागातर्फे नोव्हेंबर-डिसेंबरमध्ये आयोजन

लोकसत्ता प्रतिनिधी

आयोजन का?

पुणे : स्वातंत्र्याच्या अमृतमहोत्सवी वर्षाच्या वर्षानिमित्त राज्याच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातर्फे विद्यापीठ स्तरावर कला आणि क्रीडाच्या विविध स्पर्धांचा समावेश असलेला 'बहर' हा महोत्सव आयोजित करण्यात येणार आहे. त्यात नोव्हेंबरमध्ये क्रीडा स्पर्धा आणि डिसेंबरमध्ये सांस्कृतिक कार्यक्रम होतील.

उच्च आणि तंत्रशिक्षण विभागातर्फे या संदर्भातील शासन निर्णय प्रसिद्ध करण्यात आला आहे. या महोत्सवाच्या नियोजन आणि अंमलबजावणीसाठी समिती नियुक्त करण्यात आली आहे. तंत्रशिक्षण संचालकांच्या अध्यक्षतेखालील या समितीमध्ये तंत्रशिक्षण सहसंचालक, उच्च शिक्षण संचालनालयाचे सहायक संचालक (लेखा), उच्च शिक्षण सहसंचालक आणि अंकित प्रभू हे अशासकीय सदस्य यांचा समावेश

स्वातंत्र्याच्या अमृतमहोत्सवी वर्षाच्या वर्षानिमित्त राज्यातील महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या कला आणि क्रीडा गुणांना त्यासाठी उपलब्ध करून देण्यासाठी हा महोत्सव आयोजित करण्यात येणार आहे.

आहे.

या समितीच्या अंतर्गत विभागीय समित्यांची नियुक्ती करून महाविद्यालयातील कार्यक्रम, खेळांची निवड करण्यात येईल. तर मुख्य समितीकडून महोत्सवाची रूपरेखा, कार्यक्रमांनिहाय दिनदर्शिका ठरवली जाईल. विद्यापीठ स्तरावरील महोत्सवासह पदविका अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांसाठी युवा महोत्सवाच्या आयोजनासाठी महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाने युवा महोत्सव आयोजित करण्याबाबत स्पष्ट करण्यात आले आहे.

लोकसत्ता Thu, 05 May 2022
https://epaper.loksatta.com/c/

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

मानसिक आरोग्यासाठी कॉलेजांमध्ये कक्ष

यूजीसीची सूचना; शारीरिक शिक्षण विषयावरही भर

म. टा. विशेष प्रतिनिधी, मुंबई

कॉलेज संकुलातील वातावरण विद्यार्थ्यांसाठी असावे, या वातावरणाचा विद्यार्थ्यांवर कोणताही मानसिक ताण येऊ नये, यासाठी कॉलेजांमध्ये स्वतंत्र कक्षाची स्थापना करावी, अशी सूचना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने केली आहे. आयोगाकडून याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना जाहीर होणार आहेत. या सूचनेनुसार कॉलेजांमध्ये शारीरिक शिक्षण या विषयाला विशेष महत्त्व दिले जाणार आहे.

'शारीरिक सुदृढता, क्रीडा, विद्यार्थी आरोग्य, विकास, मानसिक आणि

भावनात्मक सुदृढता' या संदर्भातील मार्गदर्शक सूचना तयार करण्यात आल्या आहेत. त्या लवकरच प्रसिद्ध करण्यात येणार आहेत. याचबरोबर विद्यार्थ्यांचे मानसिक आरोग्य अधिक चांगले कसे होईल, यावरही विशेष भर दिला जाणार आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये सकारात्मक दृष्टिकोन निर्माण करण्याच्या उद्देशाने हा प्रयत्न करण्यात येत आहे,' असे आयोगाचे अध्यक्ष जगदेश कुमार यांनी

सांगितले.

सध्या कॉलेजांमध्ये शारीरिक शिक्षण हा विषय सक्तीचा नाही किंवा तो शिकविला जात नाही. मात्र, त्यासाठी आवश्यक सुविधा कॉलेजांमध्ये असतात. कॉलेजांमध्ये प्रवेश घेताना विद्यार्थ्यांकडून क्रीडा शुल्क आकारले जाते. याचबरोबर खेळामुळे विद्यार्थ्यांच्या मानसिकतेमध्ये आमूलाग्र बदल होतात. यामुळे कॉलेजांमध्ये क्रीडा प्रकार

शिकवले जाणे आवश्यक आहे, असे मार्गदर्शक सूचनांमध्ये स्पष्ट करण्यात आले आहे.

याशिवाय प्रत्येक उच्च शिक्षण संस्थेमध्ये 'विद्यार्थी सेवा केंद्र' असणे आवश्यक आहे. यामध्ये विद्यार्थ्यांवरील ताणतणाव कमी करण्याच्या उद्देशाने काम होणे अपेक्षित आहे. आवश्यकता भासल्यास विद्यार्थ्यांवर योग्य ते उपचार करण्याचे कामही हे केंद्र करणार आहे.

Maharashtra Times 5.5.2022

FYJC admissions after other boards' results are declared

State Officials To Decide On Next Action

Aradhra.Nair@timesgroup.com

Pune: Admissions to the First Year Junior College (FYJC) in the state may be delayed this year too due to a possible hold-up in the results of the Std X examination of both the central education boards. While the Maharashtra state board has said that it will declare the SSC results latest by June 20, the CICSE and CBSE boards have their second term examinations till May 23 and May 24 respectively, which means their results will be delayed.

As per the tentative schedule initially released by the Centralised Admission Process (CAP) committee for Std XI (FYJC), the online application forms have to be submitted with-

A PLAN TO FOLLOW

- The first term exam of the Central Board of Secondary Education's Std X examination was held between **November 30** and **December 11**
- Their results were as declared on **March 11**. Part II of the CBSE Std X exam began on **April 26** and will go on till **May 24**
- The board has not yet announced any date for the declaration of the result
- Council for the Indian Certificate of Secondary Education began the exams on **April 25** and they will end on **May 23**
- CISCE has declared that it they will announce the semester 2 results in July
- Std X students can fill up Part I of the application form online and also get it verified from May 17 till the declaration of the results by the state board

in five days of the Std X result being declared by the state board. But Mahesh Palkar, director of secondary and higher secondary education in the state, said that they do not want to be unfair to central board students, and want to provide them with equal opportunity, hence a decision will be taken regarding the FYJC admission in the state within 3-4 days.

As per the timetable, stu-

dents needed to fill up part two of the application form also known as the college preference form, and submit it within five days of the declaration of results. The admissions under various quotas - management, in-house, minority - were also scheduled to happen in these five days. All these decisions are being rethought now, Palkar said. "Every year, the central boards would declare

CET registration open till May 11

Mumbai: Aspirants keen on pursuing engineering, pharmacy, MBA will have more time to register for the entrance exams. The State's CET Cell has extended the schedule for registrations till May 11. **TNN**

their results before the state board. Hence, this was never a problem. But now, with their results most probably coming after our results, these students may be left out of the first two-three rounds and even the quota admissions. If we decide to go ahead and start the process, and if even one parent moves court, the entire process will come to a standstill which will further delay the process. Hence, we are discussing what can be done about this situation so that all students get justice. A decision will be taken within 3-4 days," he added.

The Times of India 5.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

ऑफलाइन परीक्षा : प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप ठरविण्याबाबत तज्ज्ञांचे मत विद्यार्थी, प्राध्यापकांशी संवाद साधा

पुणे, ता. ५ : कोरोनामुळे तब्बल दोन वर्षांनी महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची ऑफलाइन परीक्षा होणार आहे. अध्ययन, अध्यापनाची बदललेली परिस्थिती पाहता या लेखी परीक्षेसाठी विद्यार्थींमध्ये प्राध्यापक आणि विद्यार्थ्यांशी संवाद साधण्याची अपेक्षा तज्ज्ञांनी व्यक्त केली आहे.

उशिरा सुरू झालेली उन्हाळी सत्रे, वेळेत परीक्षा पार पाडण्याचे आव्हान आणि विद्यार्थ्यांची मानसिकता पाहता संपूर्ण परीक्षा सक्षमपणे पार पाडण्यासाठी या दोन्ही घटकांशी सविस्तर चर्चा करणे

...म्हणून चर्चा गरजेची

- अभ्यासक्रमानुसार प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप निश्चित करणे
- स्थानिक स्तरावरील समस्यांचा आढावा घेणे
- प्राध्यापकांसह विद्यार्थ्यांची परीक्षेच्या दृष्टीने तयारी करणे
- अधिक अचूकता आणि महत्त्वपूर्ण बदल लक्षात घेणे
- विद्यार्थी आणि प्राध्यापकांच्या शंकांचे निरासन होईल

गरजेचे आहे. व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य डॉ. कान्हू गिरमकर म्हणतात, "परीक्षेबाबत आतापर्यंत प्राध्यापकांनी नेहमीच विद्यापीठाला सहकार्य केले आहे. अधिक गतिमान परीक्षेसाठी विद्यापीठाने प्रत्येक महाविद्यालयाचे

प्राचार्य आणि प्राध्यापकांशी बोलायला हवे. अजूनतरी विद्यापीठ प्रशासनाने प्रश्नपत्रिकेच्या स्वरूपासंदर्भात प्राध्यापकांशी संवाद साधलेला नाही. विद्यार्थ्यांच्या हितासाठी प्राध्यापकांशी चर्चा करायला हवी."

ऑफलाइन परीक्षा होणार हे निश्चित झाले आहे. परीक्षा कशी घ्यावी? या संदर्भातही चर्चा झाली आहे. मात्र, प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप आणि परीक्षेबद्दल अभिप्राय अजून प्राध्यापकांकडून मागविलेले नाहीत. सध्या तरी नेहमीप्रमाणे परीक्षा होणार आहे. यासंदर्भात काही धोरणात्मक निर्णय घ्यायचा असेल, तर सर्व घटकांशी चर्चा करावी लागणार आहे.

- डॉ. मनोहर चासकर, अधिष्ठाता, विज्ञान आणि तंत्रज्ञान विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

महाविद्यालयातील प्राध्यापकांना कार्यशाळेत प्रशिक्षण दिलेले आहे. प्रत्येक महाविद्यालयात संबंधित अधिकाऱ्यांनी कामाला सुरुवात केली आहे. प्रश्नपत्रिकेच्या स्वरूप आणि कॅपचे विकेंद्रीकरणासंबंधी अधिष्ठाता स्तरावर चर्चा चालू आहे.

- डॉ. एन. एस. उमराणी, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकमत

कुलगुरुंची निवड प्रक्रिया रखडली

राज्यपाल- राज्य शासनातील वाद : प्रभारी पदभार देण्यावरून तर्क-वितर्क

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाल संपत आला तरीही अद्याप उच्च शिक्षण विभागाने विद्यापीठाच्या कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया सुरू केली नाही. त्यामुळे उच्च शिक्षण विभागाला कुलगुरु निवडीचा विसर पडल्याची चर्चा शिक्षण वर्तुळात केली जात आहे. करमळकर यांच्या निवृत्तीनंतर कुलगुरु पदाची सूत्रे कोणाकडे दिली जाणार यावरून तर्क-वितर्क लढवले जात आहेत.

विद्यापीठाच्या कुलगुरुंच्या निवड प्रक्रियेवरून राज्यपाल व राज्य शासन यांच्यात वाद सुरू आहे. कुलगुरु निवड समितीमध्ये शासनाच्या दोन सदस्यांचा समावेश करावा, बाबत विद्यापीठ कायद्यात सुधारणा करण्यात आली आहे. परंतु, अद्याप या सुधारणा विधेयकावर राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी यांनी स्वाक्षरी केलेली नाही. त्यामुळे विद्यापीठ कुलगुरु निवड प्रक्रिया रखडणार असल्याचे स्पष्ट दिसून येत आहे. मात्र, त्याचा फटका राज्यातील विद्यापीठ कुलगुरु निवड प्रक्रियेला बसणार आहे.

विद्यापीठाच्या कुलगुरुंच्या

अधिष्ठात्यांचा कार्यकाल संपणार

१ पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर येत्या १७ मे रोजी सेवानिवृत्त होत आहेत. त्यांच्या निवृत्तीनंतर विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी यांच्यासह चारही अधिष्ठात्यांचा कार्यकाल संपुष्टात येणार आहे.

२ एकाचवेळी सर्वांच्या जाण्याने विद्यापीठाचे शैक्षणिक कामकाज पूर्णपणे ठप्प होऊ शकते. त्यामुळे कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया लवकरात लवकर पूर्ण करावी लागणार आहे.

३ महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक हिताच्या व उन्नातीच्या दृष्टीने कुलपती व राज्य शासनाने समन्वयाने कुलगुरु निवडीचा प्रश्न लवकरात लवकर सोडवणे गरजेचे आहे. अन्यथा अधिकाधिक काळ विद्यापीठाच्या कुलगुरु पदाचा प्रभारी पदभार दुसऱ्या व्यक्तीकडे सोपवावा लागेल. हे विद्यापीठाच्या शैक्षणिक हितासाठी उचित नाही.

- प्रा. नंदकुमार निकम, ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ

एखाद्या विद्यापीठाच्या कुलगुरुंकडे पदभार?

■ राज्यातील विविध विद्यापीठांचे कुलगुरु सेवानिवृत्त झाले होते तेव्हा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांच्याकडे कोल्हापूर विद्यापीठ, सोलापूर विद्यापीठ, नाशिक येथील आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ आदी विद्यापीठांच्या कुलगुरु पदाचा प्रभारी पदभार देण्यात आला होता. त्यामुळे डॉ. करमळकर हे निवृत्त झाल्यानंतर त्यांचा रिक्त झालेला पदभार राज्यातील दुसऱ्या एखाद्या विद्यापीठाच्या कुलगुरुंकडे दिला जाण्याची शक्यता आहे.

■ पुणे विद्यापीठातील एखाद्या वरिष्ठ प्राध्यापकांकडे (सीनियर प्रोफेसर) कुलपती प्रभारी पदभार देऊ शकतात. त्यामुळे प्रभारी कुलगुरु पदाची जबाबदारी कोणाकडे दिली जाणार याबाबत विद्यापीठ वर्तुळात तर्कवितर्क काढले जात आहेत.

४ कुलपती व राज्य शासनाने शैक्षणिक हिताचा गांभीर्यपूर्वक विचार करावा. तसेच विद्यापीठाचे शैक्षणिक व प्रशासकीय नुकसान होणार नाही, याची काळजी घ्यावी. अन्यथा उच्च शिक्षणात राजकारणाने शिरकाव केल्याचा संदेश तरुण पिढीपर्यंत जाईल.

- डॉ. अरुण अडसूळ, माजी कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

कार्यकाल संपण्यापूर्वी तीन महिने आधी नव्या कुलगुरुंची निवड प्रक्रिया सुरू केली जाते. विद्यापीठाने सुध्दा कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरु निवड समितीसाठी एका सदस्याचे नाव

निश्चित केले आहे. परंतु, उच्च शिक्षण विभागाकडून याबाबत कोणत्याही सकारात्मक हालचाली झाल्या नाहीत. परिणामी अद्याप कुलगुरु शोध समिती स्थापन झाली नाही.

कुलगुरुपदाचे अर्ज स्वीकारण्यासाठी जाहिरात प्रसिध्द होऊ शकली नाही, अशा अडचणींमुळे पुणे विद्यापीठाला नवीन कुलगुरु मिळण्यासाठी काही महिने वाट पहावी लागेल.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

रस्ता सुरक्षा विषय विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमात

डॉ. नितीन करमळकर
यांची माहिती
लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : रस्ता सुरक्षा आणि वाहनचालक कौशल्य विकास आदी विषय विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमात समाविष्ट केले जाणार आहेत, अशी माहिती सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी दिली.

पुणे प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजिनिअर्स, पुणे लोकल सेंटर तसेच सोसायटी ऑफ ऑटोमोबाईल इंजिनिअर्स (इंडिया) यांच्या वतीने 'वाहनचालक कौशल्य विकास व रस्ता सुरक्षा' या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. त्याच्या उद्घाटनप्रसंगी ते

'वाहनचालक कौशल्य विकास व रस्ता सुरक्षा' या विषयावरील कार्यशाळेत डॉ. अजित शिंदे, डॉ. नितीन करमळकर यांनी सहभाग घेतला.

बोलत होते. करमळकर यांच्यासह मुकुंद संगोराम, 'यशदा'चे डॉ. सुनील धापटे, प्रादेशिक परिवहन

अधिकारी डॉ. अजित शिंदे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत कार्यशाळेचे उद्घाटन झाले.

रस्ते अपघातांना आळा घालण्याच्या दृष्टीने जीवन कौशल्याबरोबर जीवनदान आणि जीवनदूत या योजना कशा राबवता येतील. त्यामध्ये स्वयंसेवी संस्था आणि शासनाचा समन्वय साधण्यासह शैक्षणिक संस्थांचा सहभाग कसा वाढवता येईल, हा या कार्यशाळेचा उद्देश होता. याच पार्श्वभूमीवर बोलताना डॉ. करमळकर यांनी रस्ता सुरक्षा आणि वाहनचालक कौशल्य विकास विषय विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमात समाविष्टाबद्दल सांगितले. त्याचप्रमाणे या विषयावर जनजागृतीच्या उपक्रमांवरही त्यांनी भर दिला.

मुकुंद संगोराम यांनी प्रसारमाध्यमांची जबाबदारी त्याचप्रमाणे मोठ्या शहरातील वाहतूकविषयक समस्यांबाबत मार्गदर्शन केले. डॉ. अजित शिंदे यांनी आगामी काळात महाविद्यालयातून वाहन परवाना देण्याबाबत योग्य ती योजना आखली जाईल, अशी माहिती दिली. उपप्रादेशिक अधिकारी संजय ससाणे यांनी रस्ते सुरक्षा, चालक कौशल्य आदीबाबत मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेत सेव्ह लाईफ फाऊंडेशन, बालभारती, सेफ किड्स फाऊंडेशन, आयडीटीआर, लोकमान्य फाऊंडेशन, गुड समटीयन्स, फाऊंडेशन, गौरांग मोटार ड्रायव्हिंग स्कूलच्या पदाधिकाऱ्यांनी रस्ता सुरक्षेबाबत सादरीकरण केले.

Sat, 07 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/67887832>

विद्यापीठातर्फे शैक्षणिक धोरणासाठी कार्यशाळा

पुणे, ता. ७ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वतीने विद्यापीठाच्या घटकांना नवीन शैक्षणिक धोरणाची माहिती व्हावी, यासाठी 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंमलबजावणी आणि अधिकार मंडळाचे उत्तरदायित्व' या विषयावर तीन दिवसीय कार्यशाळा मुळशी तालुक्यातील एका गावात आयोजित केली आहे. कार्यशाळेचे उद्घाटन विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते आणि मुंबई विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. आर.

डॉ. कुलकर्णी यांच्या उपस्थितीत झाले. विद्यापीठाचे सर्व अधिसभा सदस्य, व्यवस्थापन परिषद सदस्य आणि विद्या परिषद सदस्य या सर्वांसाठी ही कार्यशाळा आयोजित केली आहे. सुरुवातीला आनंद मापुसकर यांचे व्याख्यान झाले. यावेळी 'शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी' विषयावर डॉ. बी. एन. जगताप यांनी विचार मांडले. तर 'शैक्षणिक धोरणाची वैशिष्ट्ये व शैक्षणिक धोरणानुसार चार वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम' या विषयावर डॉ. आर. डी. कुलकर्णी यांचे

व्याख्यान झाले. 'उच्च शिक्षणातील संघी व आव्हाने' या विषयावर विद्यापीठाचे अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. मनोहर चासकर आणि डॉ. पराग काळकर यांच्या गटचर्चेचे आयोजन केले होते. कार्यशाळेची सांगता रविवारी (ता.८) होणार असून यात अॅकॅडमिक क्रेडिट बँक' या विषयावर डॉ. मिलिंद मराठे यांचे व्याख्यान होणार आहे. यावेळी प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी व कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार मार्गदर्शन करणार आहेत.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकमत

विद्यापीठात भरली छोट्या व्यंगचित्रकारांची शाळा!

पुणे : जागतिक व्यंगचित्रकार दिनानिमित्त सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील व्यंगचित्र कला संग्रहालयाने कार्यशाळा, चित्रकला स्पर्धा व प्रदर्शन अशा विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करत व्यंगचित्रकार दिन साजरा केला. यावेळी विद्यापीठाच्या इमारतीत जणू छोट्या बच्चे कंपनीची शाळाच भरली. विद्यापीठाच्या 'मीडिया अँड कम्युनिकेशन स्टडीज' विभागांतर्गत विभाग प्रमुख प्रा. माधवी रेड्डी यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यापीठाच्या मुख्य इमारतीमध्ये स्थित व्यंगचित्रकला संग्रहालयात या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. व्यंगचित्रकार दिनाच्या उत्सवाचा एक भाग म्हणून, ८ ते १२ वर्षे वयोगटातील मुलांसाठी व्यंगचित्र कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. प्रख्यात व्यंगचित्रकार सूरज एसके श्रीराम यांनी मुलांना मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेत एकूण २५ मुलांनी सहभाग घेतला. मुलांना व्यंगचित्रकलेच्या मूलभूत गोष्टी शिकण्याचा आनंद झाला. सर्व मुलांना सहभाग प्रमाणपत्र देऊन गौरविण्यात आले. मुलांसाठी, त्यांच्या पालकांसाठी व्यंगचित्रकला संग्रहालयाची एक दूर आयोजित करण्यात आली होती.

Hello Pune
Page No. 4 May 08, 2022
Powered by: erelego.com

रस्ता सुरक्षा विषयावर पुणे विद्यापीठाचा अभ्यासक्रम

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ७ - वाहनचालक कौशल्य विकास आणि रस्ता सुरक्षा हा विषय सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात येणार असल्याचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी सांगितले. तर क्रेडिट बेसच्या माध्यमातून रस्ता सुरक्षेसाठी आवश्यक असणारे रोड सेफ्टी ऑडिट व्हेइकल डायनॅमिक्स आणि एमएसडब्ल्यूसारख्या कोर्सेसद्वारे जनजागृती करण्याबाबत यांनी मत व्यक्त केले.

प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजिनिअर्स, सोसायटी ऑफ ऑटोमोबाइल इंजिनिअर्सच्या वतीने वाहन चालक

कौशल्य विकास आणि रस्ता सुरक्षा कार्यशाळा आयोजित केली होती. यावेळी यशदाचे डॉ. सुनील धापटे, आरटीओ डॉ. अजित शिंदे, उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी संजय ससाणे आदी उपस्थित होते. सेव्ह लाइफ फाऊंडेशन, सेफ किड्स फाऊंडेशन, बालभारती, आयडीटीआर, लोकमान्य फाऊंडेशन, गुड सॅमर्टीयन्स, गौरांग मोटार ड्रायव्हिंग स्कूल आदींनी सादरीकरण केले. तर आगामी काळात महाविद्यालयातून वाहनचालक परवाना मिळण्याबाबत आयुक्त कार्यालयाकडून सूचना प्राप्त झाल्या असून, त्या अनुषंगाने योग्य ती योजना आखण्यात येत असल्याची माहिती डॉ. शिंदे यांनी दिली.

प्रभात

Sun, 08 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/>

‘राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण आणि अधिकार मंडळाचे उत्तरदायित्व’ कार्यशाळा

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वतीने ‘राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंमलबजावणी आणि अधिकार मंडळाचे उत्तरदायित्व’ या विषयावर नुकतीच तीन दिवसीय कार्यशाळा पार पडली. कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर व मुंबई विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. आर. डी. कुलकर्णी यांच्या हस्ते कार्यशाळेचे उद्घाटन झाले. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे सर्व अधिसभा सदस्य, व्यवस्थापन परिषद सदस्य आणि विद्या परिषद

सदस्य या सर्वांसाठी या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले आहे.

कार्यशाळेत ‘शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी’ या विषयावर डॉ. बी. एन. जगताप यांनीही यावेळी आपले विचार मांडले. दुपारच्या सत्रात ‘उच्च शिक्षणातील संधी व आव्हाने’ या विषयावर विद्यापीठाचे अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. मनोहर चासकर आणि डॉ. पराग काळकर यांची गटचर्चा घेण्यात आली.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कुलगुरु निवडीचा वाद न्यायालयात ?

गणेश खळदकर

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठासारख्या नामांकित विद्यापीठाचे कुलगुरुपद प्रभारी कुलगुरूंच्या ताब्यात दिल्यानंतर फार मोठे शैक्षणिक नुकसान होणार आहे. त्यामुळे २०१६ च्या विद्यापीठ कायदानुसार कुलगुरु नियुक्तीची प्रक्रिया पार पाडावी यासाठी माजी अधिसभा सदस्य न्यायालयाचे दार ठोठावणार आहेत. त्यामुळे पुणे विद्यापीठ कुलगुरु निवडीचा वाद न्यायालयात जाणार आहे.

पुढारी
वाच

विद्यमान कायदानुसार तत्काळ निवडीची मागणी

कार्यकाळ संपत आहे, तर ऑगस्टमध्ये सर्व अधिकार मंडळांची मुदत संपत आहे. त्यामुळे अधिसभा सदस्य, व्यवस्थापन परिषद सदस्य, विद्या परिषद सदस्यांची निवडणूक प्रक्रिया पार पाडावी लागणार आहे. ती देखील प्रभारी कुलगुरूंच्या काळातच पूर्ण होईल. त्यामुळे विद्यापीठाचे रखडलेले प्रश्न उदा. प्राध्यापक भरती किंवा अन्य प्रश्न मार्गी लागण्यास अडचणी निर्माण होणार आहेत. तज्ज्ञांनी दिलेल्या माहितीनुसार, प्रभारी कुलगुरु निवडीसाठी कोणतीही प्रक्रिया नसते. राज्यपालांना योग्य वाटणाऱ्या व्यक्तीकडे कुलगुरुपदाचा प्रभारी पदभार दिला जातो.

डॉ. करमळकर यांची नियुक्ती होण्यापूर्वी कोल्हापूरच्या शिवाजी विद्यापीठाचे तत्कालीन कुलगुरु देवानंद शिंदे यांच्याकडे असा पदभार देण्यात आला होता. त्यामुळे आतादेखील सोलापूर किंवा कोल्हापूरच्या कुलगुरूंकडे पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरुपदाचा प्रभारी कार्यभार जाण्याची शक्यता आहे. दरम्यान राज्यपालांनी कमिटीसाठी सदस्य दिला आहे. पुणे विद्यापीठाचे पूर्वीच सदस्याचे नाव पाठविले आहे. त्यामुळे राज्य शासनने आता कोणताही विचार न करता तत्काळ सदस्य देऊन कुलगुरु निवडीसाठी समिती तयार करून प्रक्रिया सुरू करावी, असे देखील तज्ज्ञांनी स्पष्ट केले आहे.

“ राज्य शासन आणि राज्यपाल यांच्या वादात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाची कुलगुरु निवड प्रक्रिया सुरू झालेली नाही. आता जरी ही प्रक्रिया सुरू झाली तरी पुढील सहा महिने पुणे विद्यापीठाला कुलगुरु मिळू शकणार नाही. त्यामुळे विद्यमान कायदानुसार कुलगुरूंची निवड व्हावी यासाठी राज्य शासनने तत्काळ प्रक्रिया सुरू करण्याची गरज आहे. त्यासाठी न्यायालयात जनहित याचिका दाखल करणार आहे.

- धनंजय कुलकर्णी, माजी अधिसभा सदस्य, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

“ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठासारख्या एक हजार संलग्न महाविद्यालये असणाऱ्या विद्यापीठात प्रभारी कुलगुरूंची नियुक्ती करणे अत्यंत दुर्दैवी आहे. न्यायालयात यासंदर्भात याचिका दाखल झाली तरी उच्च न्यायालय काही निर्देश देईल असे वाटत नाही. त्यामुळे राज्य सरकार आणि राज्यपाल यांनी आपापसातील मतभेद बाजूला सारून विद्यार्थी हितासाठी एकत्र येत कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया तत्काळ सुरू करणे गरजेचे आहे. शिक्षणातदेखील राजकारण होतंय, हे महाराष्ट्रासाठी दुर्दैवी आहे.

- अॅड. एस. के. जैन, ज्येष्ठ विधिज्ञ.

Pune Edition
May 9, 2022 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

संक्षिप्त

पुणे विद्यापीठाचा १२० वा पदवीप्रदान सोहळा गुरुवारी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा १२० वा पदवीप्रदान समारंभ येत्या गुरुवारी (दि. १२) सायंकाळी ५ वाजता आयोजित करण्यात आला आहे. विद्यापीठाच्या मुख्य इमारतीच्या मागील बाजूस हिरवळीवर हा समारंभ होणार आहे. विद्यापीठातील हिरवळीवरच पदवीप्रदान समारंभ घेण्याची परंपरा होती. मात्र, त्यात गेल्या काही वर्षांपासून खंड पडला होता. या वर्षापासून विद्यापीठातर्फे ही परंपरा पुन्हा सुरू केली जाणार आहे. नॅकचे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन हे पदवीप्रदान समारंभास प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित राहणार आहेत. विद्यापीठातर्फे यंदा सुमारे १ लाख ३० हजार पदव्यांचे वितरण केले जाणार आहे. त्यात १ लाख १८ हजार २२२ विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्र दिले जाईल, तर ७४ विद्यार्थ्यांना १३० पदकांचे वितरण केले जाईल, अशी माहिती विद्यापीठ प्रशासनाच्या वतीने देण्यात आली आहे.

Pudhari 9.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

SPPU vice-chancellor selection process delayed

Dheeraj Bengrut
dheeraj.bengrut@htlive.com

PUNE: While the tenure of the current vice-chancellor (VC) of Savitribai Phule Pune University (SPPU) will end on May 17, the selection process for the new VC has not yet started.

After the state government made an amendment to the Maharashtra Public Universities Act, 2016, a few months ago regarding the VCs' selection process, the state government has not yet given the name of a nominee to the search panel.

Prof Nitin Karmalkar is retiring on May 17 and it was expected that before he retires, the selection process for the new VC would have started at least two months ago. For the selection of the VC's post, a search panel is to be formed which is headed by a nominee of the governor, another member is nominated by the management council and academic council of the university, and one member by the state government. Whereas this three-member committee

Prof Nitin Karmalkar is the current VC at SPPU.

NI
SA
IN
PU
SO
ha
in
fr
st
in
in
ta
fo
li
c
o

will scrutinise the applications, shortlist the names, take interviews of candidates and give five names to governor. Finally, out of these one is selected for the VC's post, but as of now, the panel itself has not been formed.

"The tenure of the current VC is coming to an end and before he retires from office, selection of the new VC was expected. But here at SPPU, the committee has still not been formed. This will have an overall impact on the operations and functioning of the university. If Prof Karmalkar is given an extension till the next VC is selected, it would be a bet-

ter option, but that is not the case. The advertisement inviting applications for the VC's post has not yet been given, so the state govt should work upon it," said Prof Arun Adsul, former vice-chancellor of SPPU.

Meanwhile, the SPPU management council has nominated Deepak Karandikar, IIT Kharapur director, as one of the members of the selection committee. The other two names - which include one from the governor and the other from the state government - have not yet been given. Talking on condition of anonymity, one of the senior management council members from SPPU said, "There is a political fight between the state government and governor Bhagat Singh Koshiyari, due to which this selection process is getting delayed. If the VC has not been selected, the additional charge of SPPU will be given to some other vice-chancellor from the state university and during the forthcoming admission period, the management of the university will suffer."

Hindustan Times 9.5.2022

No recruitment rules yet for higher education joint directors

Hemali Chhapia
@timesgroup.com

Mumbai: The state government is still to draw up recruitment rules for the appointment of joint directors in higher education. The lack of clarity has not only led to financial losses but also academic shortfall as most of those appointed hold teaching positions in colleges and are unable to carry out their academic responsibilities.

The previous government drew up extensive rules on the recruitment of joint directors. The same is gathering dust now. In the interim, the state has picked 10 joint directors, of whom at least five are

faculty members in colleges.

"The recruitment rules are being drawn up," said a senior officer from the state government. But, said Kushal Mude, convenor of the All India NET/SET Teachers' Organisation, "Currently, all the joint directors are faculty members and the distance between their office and the academic institute where they continue to act as teachers is separated by hundreds of kilometres. It is naturally not feasible for them to travel such long distances. The state should appoint new JDs by following the norms and merit."

Additionally, these joint directors also draw a higher pay grade than their director (higher education).

BRIDGE BETWEEN UNIVS & GOVT

- Regional or joint directors are involved in appointment of teachers and in promotions
- Handle student scholarships, regulate finance and distribute grants among institutions
- Act as a bridge between colleges, universities and state govt

Currently, all the joint directors are faculty members and the distance between their office and the academic institute where they continue to act as teachers is separated by hundreds of kilometres. It is naturally not feasible for them to travel such long distances. The state should appoint new JDs by following the norms and merit

Kushal Mude | CONVENOR, ALL INDIA NET/SET TEACHERS' ORGANISATION

rectors of various regions and those with higher grades were shown the door, reflecting the fact that merit has been sidestepped in crucial appointments.

Candidates who were rejected by the government's own scrutiny committee were given plum postings as regional directors and those with bare minimum marks hold jobs in the department. TOI has the papers accessed through Right to Information Act, showing the appointments to the 10 posts. At least four of the appointments are under a cloud. "With no recruitment rules in place, there is no clarity on who to recruit and how to recruit," added Mude.

Of the 12 shortlisted candidates, two with top scores, one who scored 7 (which is the third highest in the list) and another 6, were not appointed to any posts and kept on the waiting list. Bypassing them, those with the lowest scores—4 out of 10—have been selected and posted in two regions.

Candidates were assessed on the basis of subject knowledge (4 marks), which includes university Acts, UGC rules and regulations and government resolutions; administrative ability (3 marks); and communication skills (3 marks). TOI has a copy of the scorecard and the selection-cum-rank list with 12 candidates.

The Times of India 9.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

UGC Draft Guidelines: Address students' mental health issues

TIMES NEWS NETWORK

Draft guidelines that mandate the creation of dedicated cells in colleges and universities with mental health counsellors to help students tackle academic and peer pressure, stress and depression have been prepared by the University Grants Commission (UGC).

As per the guidelines, these cells may also be expected to maintain separate records of students appearing to be 'more vulnerable and stress-prone'.

As per the guidelines, 'This way, the dropout rates can also be checked. Subsequent interventions can be designed accordingly - promotion of physical fitness, sports, students' health, welfare, psychological and emotional well-being'.

'Every Higher Educational Institution (HEI) shall have a Students Services Centre (SSC) that will be responsible for dealing with and managing the problems related to stress and emotional adjustment. It shall have the standardised, systematic arrangements within the relevant provision of ordinances to provide requisite support to students, especially from rural backgrounds, female students, students who come from divergent cultural backgrounds and students with special needs,' further read the guidelines.

Recognising that students entering universities are often removed from their comfort zone for the very first time in their lives, the guidelines have urged the authorities of HEIs to avoid taking punitive measures and take help of professionals such as psychological counsellors for handling 'deviant behaviours'.

The guidelines added, that 'Higher Educational Institutions (HEIs) must respect linguistic, religious, cultural and social diversity and accordingly ensure that counsellors with efficient linguistic skills are appointed to impart services to students and teachers. Special attention may be directed towards Lesbian Gay Bisexual and Transgender (LGBT) students.'

The Times of India 9.5.2022

महाविद्यालयीन द्वितीय सत्र परीक्षा होणार जून-जुलैमध्ये

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ९ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांमधील विद्यार्थ्यांच्या द्वितीय सत्र परीक्षा जून-जुलै मध्ये घेतल्या जाणार आहे. या परीक्षेसाठी अभियांत्रिकी, फार्मसी व आर्किटेक्चर या व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचे परीक्षा अर्ज भरण्यास सुरुवात झाली आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी नियोजित वेळेत अर्ज भरावेत, असे आवाहन विद्यापीठातर्फे करण्यात आले आहे.

कोरोनामुळे शैक्षणिक वेळापत्रक कोलमडले आहे. विद्यापीठाच्या प्रथम सत्राच्या परीक्षा सुमारे दोन महिने उशीरा सुरू झाल्या. त्यामुळे द्वितीय सत्र सुरू होण्यास एप्रिल महिना उजाडला. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या नियमावलीनुसार ९० दिवस विद्यार्थ्यांना शिकवणे अपेक्षित आहे.

त्यामुळे विद्यापीठातर्फे येत्या जून- जुलै महिन्यात पुढील सत्राच्या परीक्षा घेतल्या जाणार आहेत. दरम्यान, विद्यार्थ्यांना विशेषतः अभियांत्रिकी, फार्मसी व आर्किटेक्चर आदी अभ्यासक्रमाचे अर्ज भरता येतील, अशी माहिती विद्यापीठाचे अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे यांनी दिली.

प्रभात Tue, 10 May 2022
<https://epaper.eprabhat.net/c/6794921>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यार्थ्यांमधील नैराश्य दूर करण्यासाठी 'यूजीसी'चा पुढाकार

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ९ - विद्यार्थ्यांमधील ताणतणाव आणि नैराश्य, विद्यार्थ्यांची शिक्षणातील गळती रोखणे आणि त्यांचे प्रश्न सोडवण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) पुढाकार घेतला आहे. तसेच विद्यार्थ्यांना मानसिक आरोग्याबाबत मार्गदर्शन करण्यासाठी समुपदेशकांची नियुक्ती करण्यात येणार असून, विद्यार्थ्यांच्या सर्व प्रश्नांसाठी विद्यार्थी सेवा केंद्राची स्थापना करण्याचे निर्देश 'यूजीसी'ने सर्व शिक्षण संस्थांना दिले आहे.

विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत कोणत्याही प्रकारचे शोषण, शारीरिक, सामाजिक,

भेदभावजन्य, सांस्कृतिक, मानसिक, भाषिक ताण येऊ नये, विद्यार्थ्यांचे सर्व प्रकारचे हित लक्षात घेऊन त्यांना शिक्षणासाठी पूरक वातावरण निर्माण करणे हे उच्च शिक्षण संस्थांची जबाबदारी आहे. यासंदर्भात सर्वसमावेशक मार्गदर्शक सूचना तयार करण्यासाठी यूजीसीकडून तज्ज्ञ समितीची स्थापना केली होती. समितीच्या शिफारसीनुसार उच्च शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांमध्ये शारीरिक तंदुरुस्तीसह उत्तम मानसिक आणि भावनिक आरोग्यासाठीच्या मार्गदर्शक सूचना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) प्रसिद्ध केल्या आहेत. या मार्गदर्शक सूचनांही अंमलबजावणी करण्याबाबत स्पष्ट करण्यात आले आहे.

प्रभात

Tue, 10 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/6794924>

सेवा क्षेत्रांत स्वयंरोजगाराच्या संधी - सामंत

कौशल्य वृद्धीसाठी उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग आणि नॅसकॉम यांच्यात सामंजस्य करार

मुंबई, दि. ९ - माहिती तंत्रज्ञान

क्षेत्रातील बदलामुळे नवनवीन रोजगाराच्या, स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध होत आहेत. या सेवा

क्षेत्रात व्यावसायिक कौशल्येदेखील तितकेच महत्वाची आहेत. उद्योगान्मुख माहिती व तंत्रज्ञान क्षेत्रातील व्यावसायिक कौशल्ये आत्मसात करणे गरजेचे आहे, असे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी सांगितले.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग आणि नॅसकॉम यांच्यात कौशल्य वृद्धीसाठी सामंजस्य करार करण्यात आला. यावेळी उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे

प्रधान सचिव विकासचंद्र रस्तोगी, उच्च शिक्षण संचालक धनराज माने, तंत्रशिक्षण संचालक अभय वाघ, नॅसकॉमचे संचालक डॉ. चेतन सामंत, विजय चौधुले, सचिन म्हस्के, श्रीदेवी सिरा उपस्थित होते.

सामंत म्हणाले, भारतासारख्या विकसनशील देशात सेवा क्षेत्र जलद गतीने वृद्धिंगत होत आहे. देशाच्या सकल राष्ट्रीय उत्पन्नात सेवा क्षेत्राचा वाटा लक्षणीय आहे. माहिती तंत्रज्ञानावर आधारित भीम, फेटीएम या सारखे ॲप, 'आधार' बेस्ड ई केवायसीच्या आधारे डिजिटल बँकिंगसारख्या सुविधा, रेल्वे, बस वाहतूक यांची ॲप आधारित सेवा, ग्राहकांची रुची, खरेदीचा पॅटर्न, खरेदीचे ठिकाण इत्यादी बाबींचे पृथक्करण करून

मार्केटिंग करण्याचा सल्ला देणाऱ्या कंपन्या, स्मार्ट वातानुकूलित यंत्रे, स्मार्ट तंत्रज्ञानावर आधारित वाहने, डेटा सायन्स, कृत्रिम बुद्धिमत्ता इंटरनेट ऑफ थिंग्स अशा माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात योग्य प्रशिक्षण मिळाल्यास रोजगार तसेच स्वयंरोजगाराच्या संधी मोठ्या प्रमाणावर उपलब्ध होतील.

सेवा क्षेत्रात माहिती व तंत्रज्ञानाचा वाढता वापर आणि आज असलेली डिजिटल तंत्रज्ञानस्नेही तरुण पिढीची उपलब्धता लक्षात घेऊन हे प्रशिक्षण विद्यार्थ्यांना मिळावे, यासाठी हा सामंजस्य करार करण्यात आला आहे. यामुळे माहिती व तंत्रज्ञान क्षेत्रात कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध होऊन सेवा क्षेत्रास भरीव योगदान दिले जाईल, असेही त्यांनी सांगितले.

प्रभात

Tue, 10 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/67947878>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा उद्या पदवीप्रदान सोहळा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या निसर्गरम्य वातावरणात सायंकाळच्या वेळेत आणि विद्यापीठाच्या ऐतिहासिक वास्तूच्या साक्षीने यंदाचा पदवीप्रदान समारंभ १२ मे रोजी पार पडणार आहे. कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर गेली दोन-अडीच वर्षे पदवीप्रदान कार्यक्रमावरचे मळभ दूर झाले असून, यंदाचा हा पदवीप्रदान सोहळा देखाणा होणार आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मागील बाजूस असणाऱ्या हिरवळीवर १२ मे रोजी सायंकाळी ५ वाजता हा १२०वा पदवीप्रदान समारंभ

होणार आहे. या कार्यक्रमासाठी उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत, राष्ट्रीय मूल्यांकन व मान्यता परिषद (नॅक)चे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार आदी मान्यवर उपस्थित राहणार आहेत, अशी माहिती विद्यापीठाच्या परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे प्रभारी संचालक व अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे यांनी दिली. या समारंभात ७५ विद्यार्थ्यांना सुवर्णपदक प्रदान करण्यात येणार आहे.

Pune Edition
May 11, 2022 Page No. 3
Powered by : eNeleGo.com

सोळा हजार अर्ज प्रलंबित

शिष्यवृत्तीसाठी महाविद्यालयांची दिरंगाई; विद्यार्थी आर्थिक अडचणीत

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ साठी 'महाडीबीटी' पोर्टलमार्फत देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीचे सोळा हजारहून अधिक अर्ज महाविद्यालयस्तरावर प्रलंबित ठेवण्यात आले आहेत. महाविद्यालयांकडून हे अर्ज सादर करण्यास दिरंगाई केली जात असल्याने विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक शुल्क कोण भरणार, असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. करोनामुळे आधीच आर्थिक अडचणीत असलेल्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयांमुळे शिष्यवृत्ती मिळत नसल्याने नाराजी व्यक्त होत आहे. पुण्यातही जवळपास तीन हजार अर्ज प्रलंबित आहेत. राज्याच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाकडून 'महाडीबीटी' पोर्टलवर प्रलंबित असलेल्या शिष्यवृत्तीच्या अर्जांची यादी प्रसिद्ध करण्यात आली आहे. या यादीमध्ये राज्यातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये एकूण १६ हजार ५६९ अर्ज प्रलंबित आहेत. हे अर्ज महाविद्यालयस्तरावर

प्रलंबित अर्जांची परिस्थिती

विभाग	महाविद्यालयांकडील प्रलंबित अर्ज
औरंगाबाद	३५६६
पुणे	२९८२
नांदेड	३०१०
कोल्हापूर	२३२४
पनवेल	१०८५
अमरावती	९८८
नागपूर	९२४

प्राचार्यांची दिरंगाई जबाबदार?

शिष्यवृत्तीसाठी प्रत्येक जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांचे हजारो अर्ज प्रलंबित राहत असतील, तर महाविद्यालयांना जबाबदार धरायचे का, असा प्रश्न उपस्थित केला जात आहे. प्राचार्यांच्या दिरंगाईमुळे विद्यार्थ्यांचे अर्ज प्रलंबित राहत असल्याचाही आरोप होत आहे.

प्रलंबित ठेवण्यात आले आहेत. दाखल केल्यानंतर त्याची पडताळणी करून महाविद्यालयांमध्ये अर्ज

उच्च शिक्षण विभाग व संबंधित महाविद्यालये यांच्यामध्ये ताळमेळ नसल्याने विद्यार्थ्यांवर अन्याय होत आहे. वर्ष संपत आले तरी शिष्यवृत्तीचा एकही हप्ता अद्याप मिळालेला नाही. यापूर्वी करोनाचे कारण दिले जात होते. आता मात्र, करोनाचा प्रादुर्भाव संपला आहे. तरीही महाविद्यालयांकडून विलंब का होतो, असा प्रश्न आहे. यावर तातडीने निर्णय होणे गरजेचे असून, संबंधित महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांचे अर्ज लवकरात लवकर सरकारकडे सादर करावेत.

- कल्पेश थादव, सहसचिव, युवासेना

दुसरा हप्ताही थकला

शिष्यवृत्तीच्या दुसऱ्या हप्त्यासाठीही राज्यात पाच हजारहून अधिक अर्ज प्रलंबित असल्याचे समोर आले आहे. 'महाडीबीटी'च्या डॅशबोर्डवरून मिळालेल्या आकडेवारीनुसार, शिष्यवृत्तीचा दुसरा हप्ता मिळवण्यासाठीही विद्यार्थ्यांना धडपड करावी लागत असून, विद्यार्थी अधिक अडचणीत येण्याची शक्यता आहे.

होऊन शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यात जमा केली जाते. 'महाडीबीटी'कडून शालेय शुल्क, विद्यार्थ्यांचा उदरनिर्वाह निधी; तसेच इतर काही कारणांसाठी चौदा वेगवेगळ्या प्रकारच्या शिष्यवृत्ती देण्यात येतात. या शिष्यवृत्तीमुळे आरक्षित संवर्गातील आणि आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या विद्यार्थ्यांना आर्थिक हातभार लागतो. मात्र, महाविद्यालयांकडून वेळच्या वेळी हे अर्ज पुढे पाठवले जात नसल्याने हजारो विद्यार्थ्यांचे आर्थिक नुकसान होत आहे.

शिष्यवृत्तीचे अर्ज प्रलंबित ठेवण्यामध्ये पुणेही मागे राहिलेले नाही. औरंगाबाद जिल्ह्यात सर्वाधिक ३५६६ अर्ज प्रलंबित आहेत. त्यापाठोपाठ नांदेडमध्ये ३०१० अर्ज प्रलंबित ठेवण्यात आलेले आहेत. पुण्यात २९८२ अर्ज प्रलंबित असून, कोल्हापूर जिल्ह्यात २३२४ अर्ज प्रलंबित ठेवण्यात आले आहेत. इतर जिल्ह्यांमध्येही जवळपास एक हजार अर्ज प्रलंबित ठेवण्यात आले आहेत.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

डॉ. अनिल कुलकर्णी | anilKulkarni666@gmail.com

‘नॅक’ आणि उच्च शिक्षणाची सद्यःस्थिती

‘यूजीसी’ने सर्व महाविद्यालये, विद्यापीठांनी २०२२ पर्यंत नॅक मूल्यांकन करून घ्यावे व त्यांना मूल्यांकनात किमान २.५ क्युमुलेटिव्ह ग्रेड पॉइंट कव्हेरेज मिळणे अनिवार्य आहे, असे आदेश दिले आहेत. त्यामुळे नॅक मूल्यांकनाबाबत उदासीनता असलेल्या महाविद्यालयांना तयारीला लागावे लागणार आहे. संलग्नीकरण समिती, यूजीसी गार्डलाईन्स, नॅक मूल्यांकनाला दाद दिली नाही तर उच्च शिक्षणाचे चित्र कसे बदलेल? याचा विचार नव्हे तर अंमलबजावणी आवश्यक आहे.

नॅकमुळे महाविद्यालये भौतिक सुविधांनी परिपूर्ण झाली, पण नैतिकदृष्ट्या ती सुधारली का? काही विद्यापीठातील अस्वस्थता, भ्रष्टाचार, बेशिस्तपणा, कॉपीचे प्रमाण, पेपरफुटी, राजकारण याच्यामध्ये तसूभरही फरक न पडल्याने या प्रश्नाची तीव्रता अधिक जाणवते.

महाविद्यालये मूल्यांकनात किती गुण मिळाले, हे सांगताना आमचे महाविद्यालय प्रवेश घेण्यासाठी कसे योग्य आहे हे सांगतात. पूर्वी जाहिरातीच्या माध्यमातून सुसज्ज ग्रंथालय, भव्य पटांगण, तज्ज्ञ प्राध्यापक अशी जाहिरात केली जायची, पण आता नॅक हा जणू आयएसआय ट्रेड मार्क झाला आहे. अनेक विद्यापीठे, महाविद्यालये चांगले काम करतातच. नॅकमुळे माहितीचे संकलन करणे, माहिती सादर करणे होऊ लागले. पण भौतिक सुविधा म्हणजे केवळ भव्य इमारत नव्हे तर मास्टर प्लॅनप्रमाणे प्रत्येक महाविद्यालयात एकसमानता यावी या दृष्टीने काही मार्गदर्शक सूचना वितरीत करण्यात आल्या. प्रयोगशाळा कशी असावी, स्वच्छतागृहे कशी असावी, खेळाची मैदाने, खेळाचे साहित्य व त्याची उपयोगिता तपासण्याची पद्धत, ग्रंथालयातील पुस्तकांचे वर्गीकरण, ग्रंथालयातील पुस्तके प्राध्यापक किती वाचतात, किती दिवसांनी बदलतात, विद्यार्थी किती प्रमाणात त्याचा उपयोग करतात या सर्व बाबी तपासल्या जातात. महाविद्यालयाची रंगरंगोटी झाली, हिरवळ लावली. महाविद्यालये देखणी झाली. पण आशयाचं काय? प्राध्यापकांची विद्यार्थ्यांना उपलब्धता होते काय? विद्यार्थी महाविद्यालयात येतात का? आले तर वाचन करून येतात का, तसेच तासांमध्ये ते प्राध्यापकांशी चर्चा करतात का? प्राध्यापक जुन्याच टाचणाच्या सहाय्याने एकतर्फी व्याख्यान देतात का? शैक्षणिक तंत्रज्ञानाचा वापर करतात का? पीपीटीच्या सहाय्याने शिकवतात का? या सर्व बाबी दिसायला हव्यात. प्राध्यापक स्वतःची गुणवत्ता वाढवतात का? राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय स्तरावर पेपर प्रेझेंटेशन करतात का?

कोरोनाच्या काळात महाविद्यालये बंद होती. तसेच शैक्षणिक तंत्रज्ञान, नवीन विद्यापीठाचे आगमन व काही अभ्यासक्रम ऑनलाइन शिकवणाऱ्या यंत्रणा विकसित झाल्या असताना महाविद्यालयाची उपयोगिता कितपत राहिल या दृष्टीने आता नॅकनेसुद्धा त्यांच्या प्रश्नावलीचा फेरविचार करणे आवश्यक आहे.

ऑनलाइन व ऑफलाइन अध्यापन व परीक्षा कशा राबविण्यात आल्या, त्याला विद्यार्थ्यांनी कसा प्रतिसाद दिला, याची नोंद महाविद्यालयांनी कशी ठेवली, विद्यार्थ्यांच्या कॉपी करण्याच्या प्रवृत्तीत काही फरक पडला का? पडला असेल तर कोणत्या पद्धतीत, कॉपी कमी झाली याचा आढावा महाविद्यालयांनी घेऊन कॉपी नियंत्रणात कसे यश मिळवले, तसेच काही विद्यार्थ्यांना जास्तीचे गुण मिळाले त्या तक्रारीचे निवारण कसे केले याचा ऊहापोह होणे आवश्यक आहे. निकाल या एकाच निकषावर आज महाविद्यालयात प्रवेश घेतला जातो. महाविद्यालये समाजाभिमुख होण्यासाठी महाविद्यालय व विद्यापीठ काय परिश्रम घेतात? ऑनलाइन अभ्यासक्रम युजीसीला दाद न देता सुरू राहात असतील तर महाविद्यालयाचे नियोजन पुढील पाच वर्षांचे कसे असायला हवे, जेणेकरून महाविद्यालयाचे अस्तित्व धोक्यात येणार नाही.

महाविद्यालयात प्राचार्य, प्राध्यापकांच्या जागा कित्येक वर्षांपासून जागा रिक्त आहेत. प्रभारी व अपात्र प्राचार्यांकडे, तासिका तत्त्वावरच्या प्राध्यापकांकडे वर्षानुवर्षे शिक्षणाची धुरा आहे. त्यामुळे गुणवत्ता कशी राखली जाईल? राज्यात अनेक महाविद्यालये अशी आहेत, की त्यांनी गेल्या कित्येक वर्षांत एकदाही नॅक मूल्यांकन करून घेतले नाही. याबाबतीत नॅकचे उच्च शिक्षण संचालनालयाचे, राज्य सरकारचे धोरण काय व त्यांनी काय कार्यवाही केली हे पाहणेही महत्त्वाचे आहे. नॅक मूल्यांकन न झालेल्या महाविद्यालयात शिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांनी व परीक्षा दिलेल्या विद्यार्थ्यांनी पदव्या मिळवल्या त्याचं काय? नेट, सेट, एम.फिल, पीएच.डी नसलेले प्राध्यापक आंदोलन करून कायम झाले. ज्यांच्याकडे वरील गुणवत्ता होती त्यांच्यावर अन्याय झाला, त्याला कोण जबाबदार?

गुणवत्ता राखण्यासाठी नॅक मूल्यांकन अनिवार्य आहे: पण राज्यातील १ हजार ८६४ शैक्षणिक संस्थांनी अद्याप एकदाही मूल्यांकन करून घेतलेले नाही. नॅक मूल्यांकनापासून पळवाट शोधणाऱ्या संस्थांना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) दणका देत २०२२ पर्यंत मूल्यांकन करून घ्या व किमान २.५ गुण मिळवणे आवश्यक केले आहे. पुढील वर्षभरात मूल्यांकन करून घेताना संस्थांची कसतर होणार आहे. महाविद्यालयाची इमारत,

विद्यार्थ्यांना पुरविण्यात येणाऱ्या सुविधा, प्राध्यापकांचा संशोधनात असलेला सहभाग, गुणवत्तावाढीसाठी राबविले जाणारे उपक्रम, क्रीडा, कला यामधील सहभाग यांसह इतर गुणात्मक बाबींचे मूल्यांकन करून घेतले जाते. राज्यातील शासकीय संस्था व अनुदानित संस्थांकडून मूल्यांकन करून घेतले जात असले तरी विनाअनुदानित संस्थांनी नॅक मूल्यांकन करून घेण्याकडे पाठ फिरवली आहे.

सुमारे ४० हजार शिक्षण संस्थांपैकी आतापर्यंत केवळ ८ हजार १६६ महाविद्यालयांनी तर ९९३ विद्यापीठांपैकी ३६४ विद्यापीठांनी नॅक मूल्यांकन करून घेतले आहे. हे प्रमाण साधारणपणे २० टक्के आहे. यापेक्षा महाराष्ट्रातील हे प्रमाण ४० टक्के आहे. मात्र गेल्या २७ वर्षांत राज्यातील ६० टक्के संस्थांनी एकदाही नॅक मूल्यांकन करून घेतलेले नाही. त्यामुळे ‘यूजीसी’ने नुकतेच एक परिपत्रक काढले असून, त्यामध्ये सर्व महाविद्यालये, विद्यापीठांनी २०२२ पर्यंत नॅक मूल्यांकन करून घ्यावे व त्यांना मूल्यांकनात किमान २.५ क्युमुलेटिव्ह ग्रेड पॉइंट कव्हेरेज मिळणे अनिवार्य आहे, असे आदेश दिले आहेत. त्यामुळे नॅक मूल्यांकनाबाबत उदासीनता असलेल्या महाविद्यालयांना तयारीला लागावे लागणार आहे. विद्यापीठ व शासनाने महाविद्यालयांना विश्वासात घेऊन प्रोत्साहन देणे गरजेचे आहे. यूजीसीच्या परामर्श योजनेमुळेही त्यास हातभार लागू शकतो. नॅक मूल्यांकन म्हणजे काय? नॅशनल असेसमेंट अँड अॅक्रिडिटेशन कौन्सिल (नॅक) ही महाविद्यालये, विद्यापीठ यांच्या भौतिक तसेच गुणात्मक क्षमतेचे मूल्यांकन करणारी यंत्रणा आहे. उच्च शिक्षणाचा दर्जा वाढविण्यासाठी १९९४ मध्ये याची स्थापना करण्यात आली आहे. यापूर्वी शैक्षणिक संस्थेमध्ये समिती जाऊन पाहणी करून मूल्यांकन करत होती. मात्र आता २०१८ पासून नव्या पद्धतीनुसार ६५ टक्के मूल्यांकन हे संगणकीय व गणित पद्धतीने होत असून, ३० टक्के मूल्यांकन हे महाविद्यालयाला भेट देणारी समिती (पीअर टीम) करते, तर ५ टक्के मूल्यांकन विद्यार्थ्यांकडून माहिती भरून घेतली जात आहे. संलग्नीकरण समिती, यूजीसी गार्ड लाईन्स, नॅक मूल्यांकनाला दाद दिली नाही तर उच्च शिक्षणाचे चित्र कसे बदलेल याचा केवळ विचार नव्हे तर कार्यवाही व अंमलबजावणी आवश्यक आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

महाविद्यालयांचे शैक्षणिक लेखापरीक्षण

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : संलग्नित महाविद्यालयांची शैक्षणिक गुणवत्ता वाढवण्यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून शैक्षणिक लेखापरीक्षण (ऑडिट) सुरू करण्यात आले आहे. नव्या शैक्षणिक धोरणातील तरतुदीनुसार महाविद्यालयांतील सुविधा, दर्जा अशा अनुषंगाने लेखापरीक्षण करण्यात येत असून, या प्रक्रियेत आतापर्यंत वीस महाविद्यालयांचे लेखापरीक्षण पूर्ण झाले आहे.

गुणवत्ता तपासणीसाठी महाविद्यालयांना नॅक मूल्यांकन करून घेणे बंधनकारक आहे. मात्र नॅक मूल्यांकनात ब किंवा क श्रेणी

गुणवत्तेच्या अनुषंगाने वेगवेगळ्या निकषांवर महाविद्यालयांचे शैक्षणिक लेखापरीक्षण सुरू करण्यात आले आहे. आतापर्यंत जवळपास वीस महाविद्यालयांचे लेखापरीक्षण करण्यात आले. त्यातून आलेल्या निष्कर्षातून गुणवत्तावाढीसाठीच्या सूचना संबंधित महाविद्यालयांना केल्या जातील.

- डॉ. एन. एस. उमराणी, प्र-कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

मिळालेल्या महाविद्यालयांची गुणवत्ता वाढ, एकदाही नॅक मूल्यांकन न केलेल्या महाविद्यालयांचे मूल्यांकन करणे आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर विद्यापीठाकडून शैक्षणिक लेखापरीक्षणाची प्रक्रिया हाती घेण्यात आली आहे. तीन वर्षांपूर्वी हा उपक्रम राबवण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. मात्र करोना प्रादुर्भावामुळे ही प्रक्रिया लांबणीवर पडली होती. प्र-कुलगुरु

डॉ. एन. एस. उमराणी यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे अशा चार अधिष्ठात्यांचा या प्रक्रियेत सहभाग आहे.

महाविद्यालयातील पायाभूत सुविधा, प्राध्यापकांची संख्या व प्रशिक्षण, शिक्षणात तंत्रज्ञानाचा वापर, उद्योगांचे सहकार्य, रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम, शैक्षणिक उपक्रम व

सुविधा आदी निकषांवर परीक्षण करण्यात येत आहे. त्यासाठी विद्यापीठाकडून प्रणाली विकसित करण्यात आली आहे. महाविद्यालयांनी प्रणालीत भरलेल्या माहितीची पडताळणी आणि महाविद्यालयाला प्रत्यक्ष भेट दिली जाते. या उपक्रमातील पहिल्या टप्प्यात मूल्यांकन आणि अधिस्वीकृती परिषदेकडून (नॅक) ब आणि क श्रेणी मिळालेली महाविद्यालये, एकदाही नॅक मूल्यांकन न केलेली महाविद्यालये यांचा समावेश आहे. विद्यापीठाशी संलग्नित महाविद्यालयांची संख्या आठशेहून अधिक असल्याने सर्व महाविद्यालयांचे शैक्षणिक मूल्यांकन करण्यासाठी दोड-दोन वर्षे लागतील

Thu, 12 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/67978499>

उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये आता विद्यार्थी सेवा केंद्र

विद्यार्थ्यांच्या शारीरिक, मानसिक आरोग्याबाबत 'यूजीसी'कडून मार्गदर्शक सूचना

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : देशभरातील उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये विद्यार्थ्यांना मानसिक आरोग्याबाबत मार्गदर्शनासाठी समुपदेशकाची नियुक्ती करण्यासह विद्यार्थी सेवा केंद्राची स्थापना प्रस्तावित करण्यात आली आहे. याद्वारे विद्यार्थ्यांमधील ताणतणाव आणि नैराश्य दूर करणे, विद्यार्थ्यांची शिक्षणातील गळती रोखण्याचा प्रयत्न असून, विद्यार्थ्यांचे प्रश्न सोडवण्यासाठी विद्यार्थी सेवा केंद्र एक खिडकी पद्धतीने काम करेल. नव्या राष्ट्रीय शिक्षण धोरणात विद्यार्थ्यांचे शारीरिक, मानसिक आणि भावनिक

आरोग्य उत्तम राहण्याबाबत उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये समुपदेशक आणि करीअर मार्गदर्शक उपलब्ध करण्याची तरतूद आहे. विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत कोणत्याही प्रकारचे शोषण, शारीरिक, सामाजिक, भेदभावजन्य, सांस्कृतिक, मानसिक, भाषिक ताण येऊ नये, विद्यार्थ्यांचे सर्व प्रकारचे हित लक्षात घेऊन त्यांना शिक्षणासाठी पूरक वातावरण निर्माण करणे हे उच्च शिक्षण संस्थांची जबाबदारी आहे. या संदर्भात सर्वसमावेशक मार्गदर्शक सूचना तयार करण्यासाठी यूजीसीकडून तज्ज्ञ समितीची स्थापना करण्यात आली होती. समितीच्या शिफारसीनुसार उच्च शिक्षण घेणाऱ्या

सामंजस्य करार आणि अभ्यासक्रमांची निर्मिती

उच्च शिक्षण संस्थांनी अखिल भारतीय वैद्यकीय शिक्षण संस्था (एक्स), नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ मेन्टल हेल्थ अँड न्यूरो सायन्सेस (एनआरएनएनएस) अशा संस्थांशी सहकार्य करायचे. जेणेकरून आवश्यकतेनुसार उपचार सुविधा उपलब्ध होऊ शकतात. देशात मानसिक आरोग्याबाबत मार्गदर्शनासाठी रिलिंबिलिटेशन कोन्सिल ऑफ इंडियाची मान्यता असलेल्या तज्ज्ञांची मोठी गरज आहे. ही बाब लक्षात घेऊन उच्च शिक्षण संस्था यूजीसी, एआयसीटीई, वैद्यकीय परिषदेच्या तहतुदी आणि मार्गदर्शक सूचनांनुसार अभ्यासक्रमांची निर्मिती करू शकतात, असेही स्पष्ट करण्यात आले आहे.

विद्यार्थ्यांमध्ये शारीरिक तंदुरुस्तीसह उत्तम मानसिक आणि भावनिक आरोग्यासाठीच्या मार्गदर्शक सूचना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) प्रसिद्ध केल्या आहेत. या मार्गदर्शक सूचनांची अंमलबजावणी करण्याबाबत स्पष्ट करण्यात आले आहे.

प्रत्येक उच्च शिक्षण संस्थेमध्ये विद्यार्थी सेवा केंद्राची स्थापना करण्यात यावी. या द्वारे विद्यार्थ्यांमधील ताणतणाव, भावनिक प्रश्नांच्या

व्यवस्थापनासाठी विद्यार्थी सेवा केंद्र जबाबदार असेल. या केंद्रातून ग्रामीण विद्यार्थी, विद्यार्थिनी, वेगळ्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचे विद्यार्थी आणि विशेष गरजा असलेल्या विद्यार्थ्यांना सेवा देण्याबाबतची आवश्यक व्यवस्था निर्माण करावी. विद्यार्थी सेवा केंद्राचे काम संचालक किंवा अधिष्ठाता पदाशी समकक्ष असलेल्या मानसशास्त्र, शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा, सामाजिक शास्त्र अशा विषयांतील प्राध्यापक करतील. एखाद्या उच्च शिक्षण संस्थेत संबंधित विषय उपलब्ध नसल्यास अन्य संस्था किंवा विद्यापीठांचे सहकार्य घेता येईल, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

Thu, 12 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/67978442>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

**शिष्यवृत्ती योजनेचे
४ हजारहून अधिक
अर्ज प्रलंबित
महाविद्यालय स्तरावरील
प्रलंबित अर्ज निकाली
काढण्याचे आदेश**

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : पुणे जिल्ह्यातील महाविद्यालयात प्रवेशित अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना महाडीबीटी संकेतस्थळाद्वारे देण्यात येणाऱ्या भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचे ४ हजार ३०५ अर्ज प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे. महाविद्यालय स्तरावर अर्ज प्रलंबित असल्याने पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यास विलंब होत असल्याने महाविद्यालय स्तरावर प्रलंबित असलेले अर्ज तत्काळ निकाली काढण्याचा आदेश समाज कल्याण विभागाने दिला आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षासाठी महाडीबीटी पोर्टल डिसेंबर २०२१ पासून सुरू करण्यात आले. या योजनेअंतर्गत सन २०२१-२२ साठी अनुसूचित जातीच्या ३९ हजार ८२६ विद्यार्थ्यांनी अर्ज केले आहेत. अर्जांची छाननी करून पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्याची कार्यवाही समाज कल्याणच्या पुणे विभागाच्या सहायक आयुक्त कार्यालयाकडून करण्यात येत आहे. मात्र अर्ज महाविद्यालय स्तरावर प्रलंबित राहिल्याचे निदर्शनास आले आहे. अनुसूचित जातीचे विद्यार्थी शिष्यवृत्तीच्या लाभापासून वंचित राहिल्यास त्यांची जबाबदारी महाविद्यालयांची असेल, संबंधित महाविद्यालयांवर कारवाई करण्यात येईल याची महाविद्यालयांनी नोंद घ्यावी, असे समाज कल्याण सहायक आयुक्त संगीता डावखर यांनी स्पष्ट केले.

लोकसत्ता Thu, <https://www.loksatta.com>

लोकमत

बँक खात्यामध्ये शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्यास यंत्रणा उभारली. परंतु अडचणीमुळे महाविद्यालय प्रशासनाला अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे.

मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती सोय-गैरसोय

पु रोगामी राज्य म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या महाराष्ट्रात मागासवर्गीय, बहुजन समाजातील घटक शिक्षणाशिवाय प्रगती करू शकत नाही. हा विचार सर्व समाजसुधारकांनी मांडला. महात्मा फुले, साहू महाराज आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या वैचारिक वारशाने प्रेरित होऊन बहुजन समाजातील युवक शिक्षणाने प्रगती करू लागला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या दूरदृष्टीने आणि भारतीय राज्यघटनेतील तरतुदींमुळे मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र शासनाच्या सहाय्याने समाज कल्याण विभाग महाराष्ट्र राज्य मॅट्रिकोत्तर स्कॉलरशिप योजना राबवली जात आहे. मात्र, गेल्या काही वर्षात शिष्यवृत्ती योजनेच्या अंमलबजावणीत झालेल्या बदलामुळे अनेक सोयी व गैरसोयी निर्माण झाल्या आहेत. त्याचा फटका विद्यार्थ्यांसह शैक्षणिक संस्थांनाही बसत आहे.

पूर्वी समाज कल्याण विभागाकडून मागील शैक्षणिक वर्षात मंजूर झालेल्या शिष्यवृत्तीच्या रकमेच्या ९० टक्के आगाऊ रक्कम महाविद्यालयांना दिली जात असे. त्यामुळे या रकमेतून विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जात होती; परंतु ही योजना शासनाने बंद केली आहे. त्यामुळे गेल्या काही वर्षात विविध अडचणी निर्माण झाल्या आहेत. शासनाने थेट विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्यात त्यांची यंत्रणा उभी केली, त्याचे स्वागतच आहे; परंतु अर्ज भरण्यापासून तो अर्ज समाज कल्याण विभागाकडे सबमिट होईपर्यंत येणाऱ्या अडचणीमुळे महाविद्यालय प्रशासनाला अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे.

शिष्यवृत्ती योजनेतील अडथळ्यांमुळे विद्यार्थी संघटना आक्रमक झाल्या आहेत. विद्यार्थ्यांना अनुदानित व विनाअनुदानित महाविद्यालयीन शिक्षणाचे वेगळेगळे शुल्क भरावे लागत आहे. शासनस्तरावरून त्यातही विशेषतः समाज कल्याण विभागाने काही परिपत्रके जाहीर केले आहेत. त्यात प्रवेशाच्या वेळी मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकडून

शिक्षण शुल्क घेण्यास मनाई केली आहे. तसेच, शुल्क आकारल्यास फौजदारी गुन्हे दाखल करण्याचे संकेत दिले आहेत. मात्र, काही संघटनांनी शस्त्रासारखा त्रास केल्याचे दिसून येते. विद्यार्थ्यांकडे

शिष्यवृत्तीसाठी आवश्यक कागदपत्र नसणे, त्यांनी वेळेत अर्ज न भरणे, संगणक प्रणालीमधील अडचणी, समाज कल्याण विभागाकडून शिष्यवृत्ती व प्री शिपची संग्रहीतना पात्रता वेगळेगळी असणे, विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती वितरित न होणे, अर्ज भरण्यास मुदतलाभ दिल्यामुळे प्रकरणे प्रलंबित राहणे, या सर्वांला दुर्दैवाने प्राचार्यांना जबाबदार धरले जाते. ज्यावर प्राचार्यांचे कोणतेही नियंत्रण नसते; परंतु त्यावर विविध आंतोलने करून हा प्रश्न थेट विधानसभेपर्यंत चर्चेसाठी जातो.

स्वयम अर्थसाहाय्य तत्वावर सुरू असलेल्या अभ्याससमन्वावावट प्रवेश घेतेवेळी शिक्षण शुल्क घेतलेले नसते. मात्र, विद्यार्थ्यांना वर्षभर ऑनलाईन अर्ज भरण्यासाठी मुदत दिलेली असते.

शिष्यवृत्तीसंदर्भात निर्माण होणाऱ्या अडचणी

१ विद्यार्थ्यांकडे प्रवेशावेळी शिष्यवृत्ती अथवा शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी आवश्यक कागदपत्रे नसताना आणि पुढे प्रवेशानंतर विद्यार्थी शिष्यवृत्ती अथवा प्री शिपचा अर्ज भरल्याची खात्री नसताना विद्यार्थ्यांना सवलतीच्या दरात प्रवेश दिला जातो.

२ शासन सच्या देऊनही विद्यार्थी शिष्यवृत्ती अर्ज भरत नाही. त्यामुळे वर्ष संपल्यानंतर शुल्काची मरणी केली असता महाविद्यालय व विद्यार्थी यांच्यात संघर्ष होतो.

३ समाज कल्याण विभागाकडून वेळोवेळी शिष्यवृत्तीचा अर्ज भरण्यास मुदतलाभ दिली जाते. त्यामुळे नेमक्या किती विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळणार त्याची कल्पना महाविद्यालयांना येत नाही.

४ विनाअनुदानित अभ्यासक्रमाची शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती याबाबत संग्रहीतनाय भूमिका शासनस्तरावर घेतली जाते. तरीसुद्धा प्रवेशाच्या वेळेची विद्यार्थी सवलतीच्या दरात प्रवेश देण्यासाठी आग्रह धरतात.

५ शासन निर्णयानुसार शिष्यवृत्ती मान्यतेचे अधिकार कागदोपत्री प्राचार्यांना असले तरी दस्तुतः औपत्यत समाज कल्याण विभागाकडून मान्यता येत नाही, तोपर्यंत शिष्यवृत्ती मिळाली किंवा नाही किंवा कोणत्या विद्यार्थ्याला मिळाली आणि कोणत्या नाही, हे त्यांना कळत नाही.

६ विद्यार्थ्यांचे पदवी शिक्षण पूर्ण झाले तरी समाज कल्याण विभागाकडून शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीची रक्कम महाविद्यालयांना मिळत नाही. त्यामुळे कोट्यवधी रुपये प्रलंबित राहतात आणि ते मिळण्यासाठी महाविद्यालयांना वेगळे प्रयत्न करावे लागतात. परिणामी दरवर्षी

ऑडिट रिपोर्टमध्ये थकबाकी म्हणून मोठी रक्कम दिसून येते. यामुळे शैक्षणिक संस्थांना आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागते.

परिणामी शैक्षणिक वर्ष संपले तरी ही प्रक्रिया सुरूच राहते. त्यामुळे संबंधित विद्यार्थ्यांचे शिक्षण शुल्क कळत मिळत नाही. त्याचा परिणाम कर्मचाऱ्यांच्या वेतनावर, विहित भौतिक सुविधा निर्माण करण्यावर होतो. हे चक्र धावण्याची आवश्यकता आहे. विद्यार्थ्यांना खऱ्या अर्थाने प्रवेश अर्ज करतेवेळी हा अर्ज भरण्याची प्रक्रिया अर्ज पाडवली पाहिजे. पूर्वीप्रमाणेच अतिजलद पद्धतीने मंजुरीची प्रक्रिया झाल्यास शिष्यवृत्ती ही गैरसोय न राहता सोय होईल, एवढीच अपेक्षा.

डॉ. संजय खरात
प्राचार्य, मांडवी
महाविद्यालय, गणेश खिंड

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

महाविद्यालयांचे ऑडिट सुरू

नव्या संगणक प्रणालीचा विद्यापीठाकडून वापर

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

महाविद्यालयांची शैक्षणिक गुणवत्ता उंचाविण्यासाठी; तसेच महाविद्यालयांच्या कामकाजावर लक्ष ठेवण्यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने संलग्न महाविद्यालयांचे ऑडिट करण्यास सुरुवात केली आहे. त्यासाठी विद्यापीठाने नवी संगणक प्रणाली विकसित केली आहे. करोनाच्या पार्श्वभूमीवर ऑडिटची प्रक्रिया राबविण्याला उशीर झाला असला, तरी या प्रक्रियेमध्ये आतापर्यंत २० महाविद्यालयांचे ऑडिट पूर्ण झाले आहे. पुणे विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांची कामगिरी समोर येण्याच्या उद्देशाने ऑडिट करण्याची मागणी सातत्याने पुढे येत होती. या पार्श्वभूमीवर प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे अशा चार अधिष्ठात्यांमार्फत हे ऑडिट करण्यात येत आहे. त्यानुसार अधिष्ठाता आणि काही प्राध्यापकांमार्फत ऑडिटच्या प्रक्रियेला

‘यूजीसी’च्या

परामर्श योजनेला प्रतिसाद कमी

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) महाविद्यालयांची शैक्षणिक दर्जा उंचाविण्यासाठी परामर्श योजना आखली आहे. या योजनेतर्गत नॅकमध्ये ‘अ’ किंवा त्यापेक्षा अधिक श्रेणी मिळवणाऱ्या महाविद्यालयांनी नॅकमध्ये मूल्यांकन कमी असणाऱ्या; तसेच नव्या महाविद्यालयांना मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे. त्यानुसार ‘सीओईपी’ सारख्या काही नामवंत महाविद्यालयांनी काम करायला सुरुवात केली. मात्र, या योजनेचा योग्य प्रसार व प्रचार होत नसल्याने, या योजनेतून अपेक्षेप्रमाणे प्रतिसाद मिळालेला नाही, असे चित्र आहे.

“ राज्यात दोन वर्षे करोनाचा प्रादुर्भाव असल्याने महाविद्यालयांचे ऑडिट करण्याला मर्यादा आल्या होत्या. मात्र, आता पुन्हा ही प्रक्रिया सुरू झाली आहे. त्यानुसार राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अनुषंगाने विद्यार्थी-प्राध्यापक प्रमाण, प्रशिक्षणात तंत्रज्ञानाचा वापर, अभ्यासक्रमातील बदल, रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम, विद्यार्थ्यांचे मनोबल वाढविणार उपक्रम, प्राध्यापकांचे प्रशिक्षण अशा प्रमुख मुद्द्यांवर हे ऑडिट होणार आहे. या ऑडिटच्या माध्यमातून महाविद्यालयांच्या प्रत्यक्ष कामकाजाची माहिती विद्यापीठाला होऊन, त्यानुसार शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी सूचना करता येतील.

- डॉ. एन. एस. उमराणी,

प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

सुरुवात केली आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०नुसार महाविद्यालयातील पायाभूत सुविधा, प्राध्यापकांची संख्या व प्रशिक्षण, शिक्षणात तंत्रज्ञानाचा वापर, इंडस्ट्री-अॅकेडेमिया करार, रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम, विद्यार्थी संख्या, शैक्षणिक उपक्रम व सुविधा, शैक्षणिक गुणवत्ता व दर्जा आदी प्रमुख मुद्द्यांच्या आधारे हे ऑडिट होत आहे. हे ऑडिट करण्यासाठी विद्यापीठाने नव्या

संगणकीय प्रणालीची निर्मिती केली आहे. महाविद्यालयांना या प्रणालीत आवश्यक सूचना भरण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. या माहितीची समितीच्या सदस्यांकडून पडताळणी; तसेच प्रत्यक्ष पाहणी केल्यानंतर प्रक्रिया पूर्ण करण्यात येत आहे. या ऑडिटच्या माध्यमातून महाविद्यालयांची प्रत्यक्ष परिस्थिती समजण्यास मदत होणार आहे. या ऑडिटमध्ये पहिल्या टप्प्यात मूल्यांकन

आणि अधिस्वीकृती परिषदेकडून (नॅक), ‘ब’ श्रेणी मिळालेल्या तसेच नॅकसाठी अर्ज न केलेल्या महाविद्यालयांचे ऑडिट करण्यात येणार आहे. त्यानंतर नॅकची ‘अ’ श्रेणी मिळालेल्या महाविद्यालयांचे ऑडिटही करण्यात येणार आहे. विद्यापीठाला संलग्न महाविद्यालयांची संख्या अधिक असल्याने, ही प्रक्रिया सुरू राहणार आहे, असे डॉ. उमराणी यांनी सांगितले.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा आदेश; शारीरिक, मानसिक आरोग्याबाबत सूचना उच्च शिक्षण संस्थांत विद्यार्थी सेवा केंद्र

पुणे, ता. १२ : देशभरातील उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे मानसिक आरोग्य निरोगी राहावे, या हेतूने त्यांना मार्गदर्शनासाठी समुपदेशकांच्या नियुक्तीसह उच्च शिक्षण संस्थांत विद्यार्थी सेवा केंद्र स्थापन करण्याचे आदेश विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिले आहेत. याबाबत आयोगाने नुकतेच परिपत्रक प्रसिद्ध केले आहे. यातूनच विद्यार्थ्यांच्या मानसिक आरोग्याबाबत आता देशपातळीवर गांभीर्याने विचार होत असल्याचे निदर्शनास येते.

आयोगाने दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार, देशातील सर्व उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये विद्यार्थी सेवा केंद्रांची स्थापना करण्याचे प्रस्तावित आहे. या केंद्रांद्वारे विद्यार्थ्यांमधील ताणतणाव आणि नैराश्य दूर करणे, विद्यार्थ्यांची शिक्षणातील गळती रोखणे, तसेच त्याचे प्रश्न सोडविणे यासाठी विद्यार्थी सेवा

असे असेल विद्यार्थी सेवा केंद्र

- प्रत्येक उच्च शिक्षण संस्थेमध्ये केंद्राची स्थापना करण्याचे आदेश
- विद्यार्थ्यांमधील ताणतणाव, भावनिक प्रश्नांच्या व्यवस्थापनासाठी केंद्र जबाबदार असेल
- ग्रामीण, वेगळ्या सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचे आणि विशेष गरजा असलेल्या विद्यार्थ्यांना सेवा देण्याची व्यवस्था
- केंद्राचे काम संचालक किंवा अधिष्ठाता पदाशी समकक्ष असलेल्या मानसशास्त्र, शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा, सामाजिक शास्त्र अशा विषयांतील प्राध्यापक करतील.
- एखाद्या उच्च शिक्षण संस्थेत संबंधित विषय उपलब्ध नसल्यास अन्य संस्था किंवा विद्यापीठांचे सहकार्य घेता येईल

केंद्र ही सुविधा एक खिडकी पद्धतीने काम करणार आहे. उच्च शिक्षण संस्थेतील कॅम्पस, वसतिगृह, मैदाने, कॅटीन, ग्रंथालय अशा विविध ठिकाणी विद्यार्थ्यांची शारीरिक सुरक्षितता लक्षात घेऊन आयोगाने मार्गदर्शक सूचना कार्यान्वित केल्या आहेत.

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक विकासाबरोबरच त्यांचे शारीरिक,

मानसिक आणि भावनिक आरोग्य उत्तम राहण्याबाबत उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये समुपदेशक आणि करिअर मार्गदर्शक उपलब्ध करून देण्याची तरतूद नवीन शैक्षणिक धोरणात आहे. विद्यार्थ्यांचे कोणत्याही प्रकारचे शोषण होऊ नये, त्यांच्यावर शारीरिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, मानसिक, भाषिक ताण येऊ नये,

तसेच विद्यार्थ्यांचे सर्व प्रकारचे हित लक्षात घेऊन शिक्षणासाठी पूरक वातावरण निर्माण करणे ही उच्च शिक्षण संस्थांची जबाबदारी असल्याचेही आयोगाने दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांत म्हटले आहे.

विद्यार्थ्यांची मानसिक, भावनिक, शारीरिक सुरक्षितता लक्षात घेऊन सर्वसमावेशक मार्गदर्शक सूचना तयार करण्यासाठी आयोगाने तज्ज्ञ समिती स्थापन केली होती. या समितीच्या शिफारशीनुसार उच्च शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांमध्ये शारीरिक तंदुरुस्तीसह उत्तम मानसिक आरोग्याच्यादृष्टीने करावयाच्या उपाययोजनांबाबत मार्गदर्शक सूचना अनुदान आयोगाने अधिकृत संकेतस्थळाद्वारे जाहीर केल्या आहेत. देशातील सर्व उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये या मार्गदर्शक सूचनांची अंमलबजावणी करण्यात यावी, असेही यात म्हटले आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ : पदवीप्रदान सोहळ्यात उदय सामंत, डॉ. नितीन करमळकर, डॉ. भूषण पटवर्धन, डॉ. एन. एस. उमराणी, डॉ. प्रफुल्ल पवार यांच्यासमवेत सुवर्णपदक विजेते विद्यार्थी.

पदवीप्रदान एकाच दिवशी व्हावे

उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांचे प्रतिपादन

पुणे, ता. १२ : "राज्यातील सर्व विद्यापीठांमध्ये एकाच ठरावीक दिवशी पदवीप्रदान समारंभ व्हावा, जेणेकरून एकाचवेळी लाखो विद्यार्थ्यांना पदवी देणारे, हे महाराष्ट्र राज्य ठरेल," अशी अपेक्षा राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी व्यक्त केली. तसेच राज्यातील गोंडवाना ते मुंबई अशा सर्वच विद्यापीठांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा आदर्श घेऊन परदेशात आपला विस्तार वाढविण्यासाठी प्रयत्न करावेत, असा सल्लाही सामंत यांनी दिल्या.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा १२० वा पदवीप्रदान समारंभ गुरुवारी झाला. यावेळी सामंत बोलत होते. कार्यक्रमात राष्ट्रीय मूल्यांकन व मान्यता परिषदेचे (नॅक) चे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन प्रमुख पाहुणे उपस्थित होते. यासह विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ.

विद्यापीठातील संशोधनाचा पाया भक्कम असायला हवा, त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी संशोधनात पुढे जावे, तरच ज्ञानाधिष्ठित अर्थकारण पुढे जाईल. दसरोज नवीन ज्ञानाची निर्मिती हे पुढील काळात आपले शिक्षणातील ध्येय असायला पाहिजे.

- डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

प्रफुल्ल पवार, अधिष्ठाता व परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे प्रभारी संचालक डॉ. संजीव सोनवणे, अधिष्ठाता डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे उपस्थित होते. सामंत म्हणाले, "डॉ. करमळकर यांच्या कार्यकाळात विद्यापीठाने उत्तम कामगिरी केली असून अन्य विद्यापीठांनी या विद्यापीठाकडून धडे घेण्याची गरज आहे. तसेच विद्यापीठे आणि शासन हे कायमस्वरूपी समांतर चालली पाहिजेत." यावेळी सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी आणि 'द प्रेसिडेंट ऑफ इंडिया डॉ. शंकर दयाळ शर्मा' सुवर्ण पदकाची मानकरी रामकृष्ण मोरे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालयाची रेणुका

सिंग ही विद्यार्थिनी उरली. या सोहळ्यात तिच्यासह ७५ विद्यार्थ्यांना मान्यवरांच्या हस्ते १२१ सुवर्णपदके प्रदान केली. पटवर्धन म्हणाले, "राजसत्ता आणि ज्ञानसत्ता ही सोबत चालल्याशिवाय देशाचा विकास होत नाही. म्हणूनच शिक्षणात राजकारणाचा समतोल साधणे आवश्यक आहे." राज्यातील विद्यापीठांमध्ये प्राध्यापकांच्या रिक्त असणाऱ्या जागांचा गांभीर्यनि विचार व्हावा, असेही त्यांनी यावेळी सुचविले. शैक्षणिक वर्ष एप्रिल/मे २०२१ या वर्षातील एकूण १ लाख १८ हजार २२२ विद्यार्थ्यांना पोस्टाद्वारे पदवी प्रमाणपत्र पाठविले. यामध्ये ३०९ पीएचडीधारक आहेत.

'राज्यपालांच्या स्वाक्षरीनंतरच निवड'

पुणे : "विधानसभा अधिवेशनात विद्यापीठ कायद्यातील सुधारणा विधेयक मंजूर झाल्यानंतर ते लगेचच स्वाक्षरीसाठी राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी यांच्याकडे पाठविण्यात आले होते. हे विधेयक लवकर स्वाक्षरी होऊन आले, तर कुलगुरू निवड प्रक्रिया लवकरात लवकर सुरू होईल," असे राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी स्पष्ट केले.

दरम्यान, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर हे सेवानिवृत्त झाल्यानंतर विद्यापीठाचा प्रभारी कार्यभार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठाचे (लोणेरे) कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे सोपविला जाणार असल्याचे सामंत यांनी यावेळी सांगितले. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या पदवीप्रदान समारंभानंतर पत्रकारांशी संवाद साधताना सामंत यांनी ही माहिती दिली.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

महाराष्ट्र शिक्षण क्षेत्रात देशात अग्रेसर राहील - उदय सामंत

पुणे, दि. १२ (प्रतिनिधी) - केंद्र सरकारच्या नव्या शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी राज्यात करण्याचे प्रामाणिक प्रयत्न करण्यात येत आहेत. शैक्षणिक क्षेत्रात करण्यात येत असलेल्या आवश्यक सुधारणांमुळे महाराष्ट्र शिक्षण क्षेत्रात देशातील अग्रेसर राज्य म्हणून ओळखले जाईल, असे मत राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या पदवीप्रदान समारंभात ते बोलत होते. कार्यक्रमाला नॅकचे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, डॉ. संजीव सोनवणे आदी उपस्थित होते.

सामंत म्हणाले, 'डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली नव्या शैक्षणिक

विद्यापीठाचा पदवीप्रदान समारंभ उत्साहात

धोरणाचा मसुदा तयार करण्यात आला आहे. केंद्राने नवे शैक्षणिक धोरण जाहीर केल्यानंतर देशातील पहिली प्राध्यापक प्रबोधिनी पुणे येथे स्थापन झाली. विद्यापीठ आणि शासनाने समन्वित प्रयत्न केल्यास राज्याच्या शैक्षणिक क्षेत्रात अनुकूल बदल घडवून आणता येतील. येत्या वर्षभरात मराठी भाषेचे विद्यापीठ

स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. त्याला गती देण्याचे काम करण्यात येईल', अशी ग्वाही सामंत यांनी दिली.

डॉ. पटवर्धन म्हणाले, 'तंत्रज्ञानामुळे शिक्षणपद्धतीत बदल होत आहेत, यामध्ये शिक्षकांची भूमिका अत्यंत महत्वाची आहे. त्यादृष्टीने महाराष्ट्राने सुरू केलेली प्राध्यापक

प्रबोधिनी महत्वाची आहे. नव्या तंत्रज्ञानाचा उपयोग करून पुणे विद्यापीठ जगात पुढे येईल', असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.

कुलगुरू डॉ. करमळकर म्हणाले, '२१वे शतक ज्ञानाचे आणि ज्ञानाधिष्ठित संपत्तीचे आहे. ज्ञानातून संपत्ती निर्माण करण्याच्या प्रक्रियेला महत्त्व प्राप्त झाले आहे. त्यामुळे विद्यापीठाने कौशल्य विकासावर भर दिला आहे.'

यावेळी ७५ विद्यार्थ्यांना सुवर्णपदक प्रदान करण्यात आले. एकूण १ लाख १८ हजार विद्यार्थ्यांना पदवी प्रदान करण्यात आली. यामध्ये १० एम.फील., ३०९ पीएचडीधारक आहेत. विद्यापीठाच्या पदवी प्रदान विशेषांकाचे प्रकाशन यावेळी करण्यात आले.

कुलगुरूंच्या हस्ते आकुर्डो येथील रामकृष्ण मोरे कॉलेजच्या रेणुका जगतपती सिंग यांना द प्रेसिडेंट ऑफ इंडिया शंकर दयाल शर्मा सुवर्णपदक प्रदान करण्यात आले.

सर्व विद्यापीठांचा पदवीप्रदान एकाच दिवशी व्हावा

राज्यातील विद्यापीठांनी पदवीप्रदान समारंभासाठी एक दिवस निश्चित करावा आणि एकाच दिवशी राज्यातील सर्व विद्यापीठात हा समारंभ व्हावा. यामुळे एका दिवशी लाखो पदव्या देणारे राज्य म्हणून राज्याची ओळख होईल. इतरही विद्यार्थ्यांनी पदवीदान समारंभापासून प्रेरणा घ्यावी यासाठी त्यांना पदवीदान कार्यक्रमात सहभागी करून घ्यावे, अशी सूचना उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी केली.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ : पदवीप्रदान समारंभात माजी राष्ट्रपती डॉ. शंकरदयाळ शर्मा सुवर्ण पदक रेणुका जगतपदी सिंग हिला कुलगुरू नितीन करमळकर यांच्या हस्ते देण्यात आले. यावेळी उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत, प्रा. डॉ. भूषण पटवर्धन आदी मान्यवर उपस्थित होते.

शिक्षणात राजकारणाचा समतोल आवश्यक

**‘नॅक’चे अध्यक्ष डॉ.
भूषण पटवर्धन यांचे
प्रतिपादन**

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १२ - राजसत्ता आणि ज्ञानसत्ता ही सोबत चालल्याशिवाय देशाचा विकास होत नाही. म्हणूनच शिक्षणात राजकारणाचा समतोल साधणे खूप आवश्यक आहे, असे प्रतिपादन राष्ट्रीय मूल्यांकन व मान्यता परिषदेचे (नॅक) अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन यांनी व्यक्त केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा पदवीप्रदान समारंभ गुरुवारी पार पडला. त्यावेळी डॉ. पटवर्धन बोलत होते. यावेळी उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत, कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी,

पदवीदानची राज्यात एकच तारीख ठरवावी !

राज्यातील सर्व विद्यापीठांच्या पदवीप्रदान समारंभाची तारीख वेगवेगळी असते. सर्व विद्यापीठांचा पदवीप्रदान सोहळा एकाच दिवशी झाल्यास एकाच दिवशी लाखो पदव्या देणारे महाराष्ट्र हे देशातील एकमेव राज्य ठरेल. याबाबत राज्यपालांना कल्पना दिली आहे. त्यामुळे सर्व विद्यापीठांनी पदवीदान सोहळ्यासाठी एकच तारीख ठरवावी, अशी सूचना राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी केली.

कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, अधिष्ठाता व परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे प्रभारी संचालक डॉ. संजीव सोनवणे, अधिष्ठाता डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे, सर्व व्यवस्थापन परिषद, अधिसभा सदस्य व विद्या परिषदेचे सदस्य आदी मान्यवर उपस्थित होते.

यावेळी सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी व ‘द प्रेसिडेंट ऑफ इंडिया डॉ. शंकर दयाळ शर्मा’ सुवर्ण पदकाची मानकरी रामकृष्ण

मोरे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालयाची रेणुका सिंग ही विद्यार्थिनी ठरली. या समारंभदारम्यान ७५ विद्यार्थ्यांना मान्यवरांच्या हस्ते १२१ सुवर्णपदके प्रदान करण्यात आली. डॉ. पटवर्धन म्हणाले की, आपल्याकडे नालंदा तक्षशीला यांसारख्या विद्यापीठांचा खूप जुना इतिहास आहे. आजचे शिक्षण पद्धती ही कुलगुरू आणि गुरुकुल पद्धतीची असावी. नवीन तंत्रज्ञानाला सोबत घेत ही पद्धती ठरवणे आवश्यक आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यापीठ आणि शासनाच्या समन्वयातूनच शैक्षणिक क्षेत्रात अनुकूल बदल घडविणे शक्य

लोकसत्ता प्रतिनिधी

उच्च आणि तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांचे मत

पुणे : विद्यापीठ आणि शासनाच्या समन्वयातूनच राज्याच्या शैक्षणिक क्षेत्रात अनुकूल बदल घडवून आणता येतील, असे मत उच्च आणि तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी गुरुवारी व्यक्त केले. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून अन्य विद्यापीठांना अनुकरण करण्यासारख्या खूप गोष्टी आहेत, असेही ते म्हणाले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या १२० व्या पदवीप्रदान समारंभात सामंत बोलत होते. कार्यक्रमाला राष्ट्रीय मूल्यांकन आणि अधिस्वीकृती परिषदेचे (नॅक) अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, कुलगुरू डॉ. नितिन करमळकर, प्रकुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, विद्यापीठाच्या परीक्षा मंडळचे प्रभारी संचालक आणि अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे या वेळी उपस्थित होते.

सामंत म्हणाले, डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली नव्या शैक्षणिक धोरणाचा मसुदा तयार करण्यात आला आहे. केंद्राने नवे शैक्षणिक धोरण जाहीर केल्यानंतर देशातील पहिली प्राध्यापक प्रबोधिनी पुणे येथे स्थापन झाली. इन्फोसिसच्या संस्थेच्या सामाजिक उत्तरदायित्व निधीतून विविध प्रकारचे अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना देण्याचा प्रयत्न आहे. त्यामुळे महाराष्ट्र देशातील अग्रेसर राज्य म्हणून ओळखले जाईल. या संपूर्ण प्रक्रियेत विद्यापीठाचा सहभाग महत्वाचा आहे. मराठी भाषेच्या विकासासाठी पुणे विद्यापीठाची स्थापना झाली. येत्या वर्षभरात मराठी भाषेचे विद्यापीठ स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. त्याला गती देण्याचे काम करण्यात येईल.

डॉ. पटवर्धन म्हणाले, गुरुकुल आणि कुलगुरु पद्धती या दोन्हीमधील चांगल्या गोष्टी घेऊन नवा मार्ग स्वीकारण्याची गरज असून विश्वासावर

राज्यातील विद्यापीठांनी पदवीप्रदान समारंभासाठी दिवस निश्चित करून एकाच दिवशी राज्यातील सर्व विद्यापीठांत हा समारंभ घडवून आणावा. त्यामुळे एका दिवशी लाखो पदव्या देणारे राज्य म्हणून राज्याची ओळख होईल. प्रेरणा मिळण्यासाठी अन्य विद्यार्थ्यांनाही पदवीप्रदान कार्यक्रमात सहभागी करून घ्यावे.

- उदय सामंत,

उच्च आणि तंत्र शिक्षणमंत्री

आधारित शैक्षणिक पद्धती आपल्याला विकसित करावी लागेल. जागतिक नेतृत्व देण्याची क्षमता भारताकडे आहे. तंत्रज्ञानामुळे शिक्षण पद्धतीत बदल होत असून त्यामध्ये शिक्षकांची भूमिका अत्यंत महत्वाची

आहे. देशाला नेतृत्व देणारे राज्य ही क्षमता शिक्षणाच्या माध्यमातून महाराष्ट्राला मिळाली आहे. नव्या तंत्रज्ञानाचा उपयोग करून पुणे विद्यापीठ जगात पुढे येईल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.

रामकृष्ण मोरे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालयाची रेणुका सिंग हिला सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थिनीसह 'द प्रेसिडेंट ऑफ इंडिया डॉ. शंकर दयाळ शर्मा' सुवर्णपदक प्रदान करण्यात आले.

पुणे विद्यापीठ प्रभारी कुलगुरुपदी डॉ. कारभारी काळे यांची नियुक्ती

लोकसत्ता प्रतिनिधी

प्राध्यापक भरती संस्थांनी करावी

पुणे : नव्या कायद्यानुसारच नवीन कुलगुरूची निवड केली जाणार आहे. नवीन शैक्षणिक कायद्याच्या मसुद्यावर राज्यपालांची स्वाक्षरी झाल्यानंतरच नव्या कुलगुरूची निवड होईल. तोपर्यंत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. कारभारी विश्वनाथ काळे यांची सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रभारी कुलगुरुपदी नियुक्ती केली जाणार आहे. अशी माहिती उच्च आणि तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी गुरुवारी दिली.

सामंत म्हणाले, नवीन कायद्याच्या मसुद्यामध्ये केवळ कुलगुरुपदाचा विषय नाही. तर, अधिसभा तसेच व्यवस्थापन परिषद सदस्यांवर शैक्षणिक पात्रतेचे बंधन घालण्यात आलेले आहे. त्याचबरोबर समान संधी मंडळही स्थापन करण्यात येणार आहे. मराठी भाषेचे संचालक प्रत्येक विद्यापीठात

प्राध्यापक भरतीसंदर्भात दोन अध्यादेश काढले आहेत. त्यामध्ये प्राध्यापक भरती सुरू करणे आणि २०८८ पदवी संवर्गानिहाय पदभरती असे शासकीय अध्यादेश काढले आहेत. विद्यापीठांचे ५६९ प्राध्यापक देखील लवकरच भरणार आहेत. संस्थांनी बिंदुनामावली आणि आकृतिबंध तयार करून घ्यावा आणि नियमानुसार भरती करावी, असे उच्च आणि तंत्र शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी सांगितले. जेईई आणि जीएट यांमुळे सीईई परीक्षा पुढे ढकलावी लागली. परंतु, सीईई देण्याची राज्य शासनाची तयारी झाली असल्याचे सामंत यांनी स्पष्ट केले.

असावेत अशा विविध बाबींचा कायद्याच्या मसुद्यात समावेश करण्यात आला आहे. त्यामुळे कायद्यावर लवकर स्वाक्षरी व्हावी.

विद्यापीठांच्या परीक्षा कोणत्याही परिस्थितीत ऑनलाइन होणार नाहीत त्या ऑफलाइनच होतील याचा

पुनरुच्चार सामंत यांनी केला. विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी वाढीव वेळ दोन प्रश्नपत्रिकांमध्ये अंतर ठेवणे तसेच प्रश्नसंच उपलब्ध करून देण्याच्या सूचना विद्यापीठांच्या कुलगुरूंना दिल्या असल्याचे सामंत यांनी सांगितले.

लोकसत्ता

Fr1, 13 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/67999131>

लोकसत्ता

Fr1, 13 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68008459>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

विद्यापीठाच्या प्रभारी कुलगुरुपदी डॉ. काळे

पुणे, दि. १२ (प्रतिनिधी) - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रभारी कुलगुरुपदी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर टेक्निकल युनिव्हर्सिटीचे कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांची नेमणूक करण्यात आली आहे, अशी माहिती उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी दिली.

विद्यापीठातील पदवी प्रदान समारंभ झाल्यानंतर उदय सामंत हे पत्रकारांशी बोलत होते. विद्यमान कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर हे १७ मे रोजी निवृत्त होत आहेत. त्यामुळे त्यांच्या जागी डॉ. काळे हे मदभार स्वीकारणार आहेत. दरम्यान, डॉ. काळे यांच्या नियुक्तीचे पत्र विद्यापीठाला प्राप्त झाल्याचे वरिष्ठ अधिकार्यांनी सांगितले.

उदय सामंत म्हणाले, राज्याच्या विधिमंडळात सार्वजनिक विद्यापीठ

कायद्यातील सुधारणा विधेयक संमत झाले असून, त्यावर राज्यपालांनी सही केल्यावर तातडीने राज्यातील विद्यापीठांची कुलगुरु निवड प्रक्रिया सुरू होईल. विद्यापीठ कायद्यात केवळ कुलगुरु निवड हा एकमेव

उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांची माहिती

मुद्दा नाही. अधिसभा, व्यवस्थापन परिषद सदस्यांची शैक्षणिक पात्रता काय असावी, असाही मुद्दा घेण्यात आला आहे. मराठी भाषेसाठी संचालक नेमण्याची बाबही यामध्ये आहे. सुधारणा विधेयकात कुलगुरूंचे अधिकार कुठेही कमी करण्यात आलेले नाहीत. प्राध्यापक भरतीच्या बाबत दोन अध्यादेश काढले आहेत. यामध्ये

प्राध्यापक भरती सुरू करणे आणि २०८८ पदांची संवर्गनिहाय पदभरती, असे निर्णय घेतले आहेत. विद्यापीठांमध्ये ५६९ प्राध्यापकदेखील लवकरच भरणार आहेत.

ऑनलाइन परीक्षा

घेतल्यास नोकरीला अडचणी

विद्यापीठांच्या परीक्षा ऑनलाइन घेण्याबाबत कोणत्याही विद्यार्थी संघटनेला आरवासन दिले नसून, कुलगुरूंनी निर्णय घेतल्याप्रमाणे विद्यापीठांच्या परीक्षा ऑफलाइन होतील, असे सामंत यांनी स्पष्ट केले. कोरोनाचा प्रादुर्भाव कमी झाल्यानंतरही ऑनलाइन परीक्षा होणार असतील तर या परीक्षेत उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना रोजगार मिळण्यात अडचणी येऊ शकतात, असे उद्योगक्षेत्रातील तज्ज्ञांचे म्हणणे असल्याचेही सामंत यांनी सांगितले.

June Edition
May 12, 2022 Page No. 5
Powered by ePrabhat.com

कुलगुरु निवड प्रक्रिया नव्या विधेयकानुसारच

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १२
- सावित्रीबाई
फुले पुणे
विद्यापीठाचे नवीन
कुलगुरुपदाच्या
निवडीची

प्रक्रिया विद्यापीठ
कायद्यातील नव्या

सुधारणा विधेयकानुसार होईल. नव्या विद्यापीठ कायद्याच्या सुधारणा विधेयकास राज्यपालांनी मंजूरी दिल्यानंतर नवीन कुलगुरुपदाची निवड प्रक्रिया सुरू होईल. तोपर्यंत प्रभारी कुलगुरूकडे विद्यापीठाचा कार्यभार सोपविण्यात येणार आहे, अशी माहिती राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री

प्रभारी कुलगुरु पदाचा कार्यभार डॉ. काळे यांच्याकडे...

विद्यमान कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर पाच दिवसांनी सेवानिवृत्त होत आहेत. त्यानंतर प्रभारी कुलगुरु पदाचा कार्यभार लोणेरे येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे दिला जाणार असल्याची चर्चा कानावर आल्याचे उदय सामंत यांनी बोलून दाखविली. त्यामुळे पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरुपदी डॉ. काळे यांची नियुक्ती होणार शक्यता आहे.

उदय सामंत यांनी दिली.

पुणे विद्यापीठाच्या पदवीप्रदान कार्यक्रमानंतर उदय सामंत यांनी पत्रकारांशी संवाद साधला. कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाळ येत्या १७ मे रोजी संपत आहे. नव्या कुलगुरु निवडी संदर्भात सामंत म्हणाले की, राज्याच्या विधिमंडळात नव्या विद्यापीठ कायद्याचे सुधारणा विधेयक एकमताने मंजूर झाले

आहे. आता निर्णय राज्यपालांनी घ्यायचा आहे. राज्यपालांच्या स्वाक्षरीशिवाय हे विधेयक पास होणार नाही. नव्या कायद्यात जे बदल करण्यात आले आहेत, त्यामध्ये कुलपतींच्या अधिकारावर गदा आलेली नाही. विधानसभा आणि विधानपरिषदेत हे विधेयक मंजूर झाले आहे.

राज्य सरकारने नवीन विधेयक आणले असेल तर जुन्या पद्धतीने निवड का

करायची? तोपर्यंत प्रभारी कुलगुरूकडे विद्यापीठाचा कार्यभार सोपविण्यात येणार आहे.

सीईटी परीक्षेसंदर्भात सामंत म्हणाले की, देशभरात जेईई, नीट परीक्षा आणि राज्यातील सीईटी परीक्षा जवळपास एकाच कालावधीत होणार असल्याचे निदर्शनास आले. त्यामुळे अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेसोबत चर्चा करून सीईटी परीक्षा पुढे ढकलण्यात आली आहे. विद्यार्थ्यांच्या तयारीवर परिणाम होऊ नये म्हणून हा निर्णय घेतला आहे. राज्य सरकारने प्राध्यापक भरतीसाठीच्या सर्व प्रक्रिया पूर्ण केल्या आहेत. सरकारच्या बाजूने विषय उरलेला नाही. आता, विद्यापीठांनी बिंदुनामावली शासनाकडे सादर करावी. त्यामुळे तातडीने भरतीप्रक्रिया राबविता येईल.

प्रभात

Fri, 13 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68031994>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कौशल्याधारित प्रशिक्षण अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांसह प्रौढांनाही प्रशिक्षण

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १२ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि तोरणा राजगड परिसर समाजोन्नती न्यास वेल्हे संस्था यांच्यात सामंजस्य करार झाला आहे. याप्रसंगी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर व तोरणा राजगड परिसर समाजोन्नती न्यास वेल्हे संस्थेचे सचिव मंदार अत्रे यांनी सामंजस्य करारावर स्वाक्षऱ्या केल्या.

याप्रसंगी प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. पराग काळकर, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, इनोव्हेशनच्या संचालिका डॉ. अपूर्वा पालकर, तोरणा राजगड परिसर समाजोन्नती न्यास वेल्हे संस्थेचे अध्यक्ष उमेश देशपांडे, उपाध्यक्ष प्रकाश मिठभाकरे, विश्वस्त रमेश आंबेकर आदी उपस्थित होते.

वेल्हा-भोसमधील विद्यार्थी,

महिला आणि रहिवाश्यांच्या रोजगारक्षमतेतील कौशल्यांमध्ये सुधारणा करणे, कौशल्याधारित प्रशिक्षण अभ्यासक्रम, सामान्य शिक्षण व कौशल्य विकास करणे हा या सामंजस्य करारामागील उद्देश आहे.

या करारांतर्गत विद्यापीठाच्या मार्गदर्शनांतर्गत व्यवसाय प्रशिक्षण अभ्यासक्रम तोरणा राजगड परिसर समाजोन्नती न्यास वेल्हे संस्थेतर्फे राबविण्यात येणार आहे. दरवर्षी २०० ते २५० विद्यार्थ्यांसह प्रौढ व्यक्तीदेखील या अभ्यासक्रमाचे प्रशिक्षण घेऊ शकतात.

प्रभात

Fri, 13 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/680877>

चार वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम; संशोधक विद्यार्थ्यांना इंटरनशिप अनिवार्य

विद्यापीठ अनुदान
आयोगाचा निर्णय

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १२ - चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमासाठी संशोधक विद्यार्थ्यांना इंटरनशिप अनिवार्य करण्याचा निर्णय विद्यापीठ अनुदान आयोगाने घेतला आहे. यापूर्वी संशोधक विद्यार्थ्यांना इंटरनशिपचे धोरण नव्हते. संशोधन क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना उद्योगाव्यतिरिक्त संशोधन संस्था, संशोधन प्रयोगशाळा, संशोधन आणि विकास संस्था, कोणत्याही विद्यापीठ किंवा महाविद्यालयात संशोधन प्राध्यापकांच्या हाताखाली इंटरनशिप करावी लागणार आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमासाठी संशोधन इंटरनशिप धोरणाचा पहिला मसुदा तयार केला आहे. नवीन संशोधन इंटरनशिप धोरण चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमासाठी संशोधन करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी असेल. हे संशोधन इंटरनशिप

संशोधनामुळे नावीन्य आणि पेटंट

राष्ट्रीय शिक्षण धोरणांतर्गत चार वर्षांच्या पदवी कार्यक्रमाच्या चौथ्या वर्षी संशोधनावरही काम केले जाईल. याअंतर्गत रिसर्च इंटरनशिप पॉलिसी तयार करण्यात आली आहे. संशोधनाच्या माध्यमातून सामान्य समस्या सोडवणे आणि देशहिताचे काम करणे हा त्याचा उद्देश आहे. संशोधनामुळे नावीन्य आणि पेटंट मिळतील. याशिवाय, रोजगारावरही भर दिला जाणार असल्याचे यूजीसीचे म्हणणे आहे.

धोरण विद्यापीठ अनुदान आयोग उच्चस्तरीय संशोधन तज्ज्ञ समितीने तयार केले आहे. लवकरच यूजीसी संशोधन धोरणाचा हा मसुदा राज्ये आणि विद्यापीठांसह संशोधन संस्थांना पाठविणार

आहे. आठवड्यातून किमान ४५ तास संशोधन होणे आवश्यक असेल. अशा प्रकारे एकूण १० आठवड्यांत ४५० तास होतील. याच आधारे प्रमाणपत्र आणि पदविकाही दिला जाणार आहे.

प्रभात

Fri, 13 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68013318>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

शाश्वत विकासासाठी जगाने एकत्र यावे : उगो अस्तुतो

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १२ - हवामान बदल हे जागतिक आव्हान आहे, ज्याला जागतिक प्रतिसादाची गरज आहे. याआधी आपण जो विकास केला तो शाश्वत कसा होईल यावर आपण लक्ष केंद्रित करायला हवे. यासाठी जगाने एकत्र येत यावर मार्ग काढायला हवा, असे मत युरोपियन युनियनचे आणि भूतानचे भारतातील

राजदूत उगो अस्तुतो यांनी व्यक्त केले. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या

आंतरराष्ट्रीय केंद्रातर्फे युरोपियन युनियन स्थापना दिवसाचे औचित्य साधून चर्चासत्राचे आयोजन केले होते. त्यावेळी त्यांनी आपले विचार मांडले.

यावेळी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, आंतरराष्ट्रीय केंद्राचे संचालक डॉ. विजय खरे, व्यापार समुपदेशक रेनिता भास्कर तसेच प्रकाश नायक आणि उच्च शिक्षणतज्ज्ञ संजीव रॉय आदी उपस्थित

होते.

डॉ. करमळकर म्हणाले, गेल्या पाच वर्षांत दुसऱ्यांदा आपण विद्यापीठात युरोपियन युनियन दिवस साजरा करत आहोत. आम्ही विद्यापीठातर्फे एसपीपीयू रिसर्च पार्क फाउंडेशनच्या माध्यमातून शाश्वत ऊर्जा, सांडपाणी व्यवस्थापन, कृषी, आरोग्य सेवा, भौतिकशास्त्र आणि ऑटोमेशन आदी पर्यावरणीय दृष्टीने महत्वाच्या विषयांवर काम करत आहोत.

पुणे, निमूल देवदा आणि करण्या सर्वस उपजि झाली देण्या

प्रभात

Fri, 13 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68087808>

लोकमत

कुलगुरू निवड दुरुस्ती विधेयकानुसारच होणार

उदय सामंत : पुणे विद्यापीठासह इतर कुलगुरूंची निवड प्रक्रिया रखडणार

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे : विधिमंडळात मंजूर करण्यात आलेल्या विद्यापीठ दुरुस्ती विधेयकानुसार राज्यातील विद्यापीठांच्या कुलगुरूंच्या नियुक्त्या केल्या जाव्यात, ही महाविकास आघाडीची भूमिका आहे. त्यामुळे राज्यपालांनी या विधेयकावर स्वाक्षरी केल्यानंतरच राज्यातील रिक्त झालेल्या व रिक्त होणाऱ्या कुलगुरूंची निवड प्रक्रिया केली जाईल, अशी

महाविकास आघाडी सरकारची भूमिका असल्याचे राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी गुरुवारी स्पष्ट केले.

परिणामी राज्यपाल व राज्य शासन यांच्या वादात कुलगुरूंची निवड प्रक्रिया रखडणार आहे. त्यामुळे बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठाच्या कुलगुरूंकडे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा पदभार दिला (पान ५ वर)

विद्यापीठांमधील रिक्त पदेही लवकरच भरणार

प्राध्यापक भरतीबाबतचे दोन्ही अध्यादेश काढले आहे. त्यामुळे संस्थांनी बिंदू नामावली, आकृतीबंध तयार करून प्राध्यापक भरती करावी. तसेच राज्यातील विद्यापीठांमधील रिक्त पदेही लवकरच भरली जातील, असेही सामंत यांनी स्पष्ट केले. विद्यापीठ दुरुस्ती विधेयकामध्ये कुठेही कुलपतीचे अधिकार कमी केलेले नाहीत. अधिसभा सदस्य, व्यवस्थापन परिषद सदस्य यांची पात्रता काय असावी? अशा काही बाबींचा अंतर्भाव या विधेयकात केला आहे. गुजरात, तमिळनाडू सरकारकडून कुलगुरूंची निवड केली जाते. त्यामुळे महाराष्ट्राने दुरुस्त केलेल्या विधेयकात काहीही चुकीचे नाही, असेही उदय सामंत म्हणाले.

Pune Main

Page No. 3 May 13, 2022

Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

१० हजार शाळा-महाविद्यालयांत 'स्टॅन्डर्ड क्लब' !

औद्योगिक उत्पादनाच्या दर्जाबाबत जनजागृती, भारतीय मानक संस्थेचा उपक्रम

महेश बोकडे, लोकसत्ता

नागपूर : औद्योगिक उत्पादनाच्या दर्जाबाबत नागरिकांमध्ये जनजागृती व्हावी म्हणून केंद्र सरकारच्या अखत्यारितीत भारतीय मानक संस्थेने (ब्युरो) देशभरात १० हजार हायस्कूल-महाविद्यालयांत 'स्टॅन्डर्ड क्लब' स्थापन करण्याचे ठरवले आहे. या क्लबमधील प्रत्येकी १ शिक्षकासह ३० विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित केले जाईल. हे विद्यार्थी कालांतराने घरोघरी औद्योगिक उत्पादनाच्या दर्जा तपासणीच्या माहितीबाबत जनजागृती करतील.

केंद्र सरकारच्या ग्राहक व्यवहार, अन्न आणि सार्वजनिक वितरण खात्याच्या अखत्यारित असलेल्या भारतीय मानक संस्थेने जून- २०२१ दरम्यान पथदर्शी प्रकल्प म्हणून हा उपक्रम सुरू केला. मात्र, करोनामुळे जनजागृतीवर बऱ्याच मर्यादा आल्या. त्यामुळे पहिल्या टप्प्यात देशातील १ हजार हायस्कूल- महाविद्यालयात जनजागृतीचे लक्ष्य होते. परंतु २०२२ मध्ये आता १० हजार शाळेपर्यंत पोहचण्याचे लक्ष्य आहे. त्यानुसार या शाळेत प्रत्येकी एक स्टॅन्डर्ड क्लब स्थापन करून तेथील प्रत्येकी एका शिक्षकाला प्रशिक्षित केले जात आहे.

प्रशिक्षित शिक्षकाकडून कालांतराने संबंधित शाळेतील क्लबच्या ३० विद्यार्थी सदस्यांना प्रशिक्षित केले जाईल. मग हे विद्यार्थी त्यांच्या कुटुंबातील सदस्य, शेजारील नागरिक,

सुधारणेबाबत सूचना स्वीकारणार

देशभरातील दहा हजार शाळा-महाविद्यालयात स्टॅन्डर्ड क्लब स्थापन झाल्यावर भारतीय मानक संस्थेकडून दर्जा तपासणीबाबत सूचनाही स्वीकारल्या जातील. यापैकी नागरिकांसाठी फायद्याच्या ठरू शकणाऱ्या सूचनांची अंमलबजावणी केली जाणार आहे.

राष्ट्रीय स्पर्धा घेऊन पाच जणांचा गौरव "नागपुरात ८३ तर देशभरात १० हजार स्टॅन्डर्ड क्लब स्थापन झाल्यावर देशातील प्रत्येक क्लबमधील प्रत्येकी ५ विद्यार्थी निवडून औद्योगिक उत्पादनाच्या दर्जाच्या माहितीबाबत राष्ट्रीय स्पर्धा घेतली जाईल. स्पर्धेतील सर्वोत्कृष्ट पाच विद्यार्थ्यांची निवड करून त्यांना केंद्र सरकारकडून पुरस्कृत करण्याचा भारतीय मानक संस्थेचा प्रयत्न आहे. - पीयूष वासेकर, संयुक्त संचालक (वैज्ञानिक-ड), भारतीय मानक संस्था, नागपूर.

नातेवाईकांपर्यंत औद्योगिक उत्पादनाच्या दर्जा तपासणीची माहिती पोहचवतील. त्यामुळे कमी दर्जाच्या वस्तूबाबत सामान्यांना माहिती मिळेल आणि भविष्यात निम्न दर्जाच्या वस्तूंपासून सामान्यांची सुरक्षा होण्यास मदत होईल. विदर्भातील अकरा जिल्ह्यांसह नांदेड, हिंगोली अशा एकूण १३ जिल्ह्यांचाही यात समावेश आहे.

श्रेयांक अभ्यासक्रमांच्या शुल्कवाढीस विरोध

ऑनलाईन शिकवल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमांचाही समावेश

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने श्रेयांक, कौशल्य अभ्यासक्रमांच्या वाढवलेल्या शुल्काला विद्यार्थी संघटनांकडून विरोध करण्यात आला आहे. काही अभ्यासक्रमांचे वर्ग होत नसतानाही शिक्षण शुल्क आकारले जात असल्याचा प्रकार होत असल्याबाबत आक्षेप नोंदवण्यात आला.

विद्यापीठाकडून विविध विद्याशाखांतील अभ्यासक्रमांमध्ये काही श्रेयांक आणि कौशल्य अभ्यासक्रम शिकवले जातात. त्यात ह्युमन राइट्स, सायबर सुरक्षा अशा काही अभ्यासक्रमांचा समावेश आहे. या अभ्यासक्रमांसाठी विद्यापीठाकडून शुल्क आकारणी केली जाते. २०२० च्या तुलनेत २०२१ मध्ये या अभ्यासक्रमांसाठी शुल्कवाढ करण्यात आली. उदाहरणार्थ ह्युमन राइट्स या विषयाचे शुल्क दोनशेवरून एक हजार करण्यात आले. विशेष म्हणजे या अभ्यासक्रमांचे गुण निकालांमध्ये धरले जात नाहीत. काही अभ्यासक्रम मूक्स या ऑनलाईन पद्धतीने शिकवले जातात. असे असतानाही या अभ्यासक्रमांसाठी शुल्कवाढ करण्यात आली. या शुल्कवाढीबाबत लोकसत्ताने सप्टेंबरमध्ये वृत्त प्रसिद्ध केले होते. आता विद्यार्थी संघटनांकडून या शुल्कवाढीला विरोध करण्यात येत आहे.

श्रेयांक अभ्यासक्रमांसाठी काही अभ्यासक्रम विद्यापीठ अनुदान आयोगाने सांगितल्यानुसार, तर काही राज्य शासनाने सांगितल्यानुसार राबवले जातात. काही अभ्यासक्रमांची प्रत्यक्ष व्याख्याने होत नसल्याची तक्रार आहे. मात्र ही व्याख्याने घेण्याची सूचना केली जाईल शुल्कासंदर्भातील मागणी विद्यापीठातील शुल्क समितीसमोर ठेवून त्याबाबत निर्णय घेतला जाईल.

- डॉ. एन. एस. उमराणी प्र कुलमुख, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

अधिकच्या श्रेयांक अभ्यासक्रमांसाठी करण्यात आलेली शुल्कवाढ रद्द करावी. ज्या विद्यार्थ्यांनी शुल्क भरले असेल, त्यांना ती रक्कम परत करण्यात यावी, असे अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे दयानंद शिंदे यांनी सांगितले. तसेच विद्यापीठाच्या भोजनगृहातील जेवणाचा दर्जा सुधारण्याची गरज आहे. या मागण्याबाबत विद्यापीठाने निर्णय न घेतल्यास १३ मे रोजी आंदोलन करण्यात येणार आहे, असे स्पष्ट करण्यात आले.

करोना काळात शुल्क कपातीचे आदेश असताना विद्यापीठाने श्रेयांक अभ्यासक्रमांच्या शुल्कात वाढ केली ही बाब निदर्शनास आणून दिल्यावर समिती स्थापन करण्याचे आश्वासन विद्यापीठ प्रशासनाकडून देण्यात आले. आता कित्येक महिने उलटूनही त्याबाबत समिती स्थापन केलेली नाही आणि निर्णयही झाला नाही. आता विद्यापीठ प्रशासनाविरोधात आंदोलन करण्यात येईल, असे युक्रांदचे शहर कार्यवाहक मलाकर शेटे यांनी सांगितले.

लोकसत्ता

Fri, 13 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68007833>

लोकसत्ता

Fri, 13 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यापीठ सुधारणा विधेयक राष्ट्रपतींकडे?

Niraj.Pandit
@timesgroup.com
Tweet: @nirajpanditMT

मूल विशेष

मुंबई : महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा २०१६चे सुधारणा विधेयक राज्यपालांनी राष्ट्रपतींकडे अभिप्रायासाठी पाठविल्याची माहिती सूत्रांनी दिली.

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा २०१६मध्ये काही महत्त्वपूर्ण बदल करून सुधारणा विधेयक हिवाळी अधिवेशनात मंजूर करण्यात आले. यानंतर हे विधेयक राज्यपालांकडे मंजुरीसाठी पाठविण्यात आले होते; मात्र त्यावर राज्यपालांनी स्वाक्षरी न केल्याने कायदा अद्याप लागू झालेला नाही. त्यातच सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरूंचा कार्यकाळ संपला आहे. मुंबई विद्यापीठाच्या कुलगुरूंचा कार्यकाळही सप्टेंबरमध्ये संपणार आहे. या दोन्ही विद्यापीठांच्या कुलगुरूंच्या नियुक्तीसाठी राज्यपालांनी जुन्या कायदानुसार शोध समिती

नेमण्याची प्रक्रिया सुरू केली. या शोध समितीमध्ये विद्यापीठ, राज्य सरकार यांचे प्रतिनिधी; तसेच राज्यपालनियुक्त तज्ज्ञांचा समावेश असतो. राज्यपालांच्या पत्रानुसार विद्यापीठांनी शोध समितीसाठी आपला प्रतिनिधी राज्यपालांना कळविला; मात्र राज्य सरकारने समितीसाठी प्रतिनिधी न कळविल्यामुळे ही प्रक्रिया थांबली आहे.

विधेयक अभिप्रायासाठी राष्ट्रपतींकडे पाठवण्यात आल्याबाबत मंत्रालय तसेच राजभवनतून कोणीही अधिकृत दुजोरा दिलेला नाही; मात्र कुलगुरू नियुक्तीबाबत देशभरात एकसमान नियम असावेत, असा आग्रह असल्यानेच हे विधेयक राष्ट्रपतींकडे पाठविण्यात आल्याचे सूत्रांनी सांगितले.

डॉ. कारभारी काळे प्रभारी कुलगुरू

पुणे : 'सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रभारी कुलगुरुपदी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर टेक्निकल युनिव्हर्सिटीचे कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांची नेमणूक करण्यात आली आहे,' अशी माहिती उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी गुरुवारी दिली. विद्यापीठाचे विद्यमान कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर १७ मे रोजी निवृत्त होत आहेत. डॉ. काळे हे प्रभारी कुलगुरुपदाचा कार्यभार स्वीकारतील, असे पत्र विद्यापीठाच्या प्रशासनाला प्राप्त झाल्याचे अधिकाऱ्यांनी सांगितले.

Maharashtra Times 13.5.2022

THE TIMES OF INDIA, PUNE
FRIDAY, MAY 13, 2022

V-C as per amendment to varsities' act: Samant

Sadanand Godse

TIMES NEWS NETWORK

Pune: The appointment of the next vice-chancellor for Savitribai Phule Pune University (SPPU) will be as per the Maharashtra Public Universities (Third Amendment) Act, 2021, passed in the assembly last year, minister of higher and technical education Uday Samant said on Thursday.

He was speaking at the 120th convocation ceremony of the university.

The term of SPPU vice-chancellor Nitin Karmalkar will end on May 17.

Samant said that there were talks about current vice-chancellor of Dr Babasaheb Ambedkar Technological University (BATU) Karnhari Kale officiating at SPPU till the appointment is confirmed based on the amendment to the Act.

As per the amendment passed by the assembly, the selection committee will recommend five names for the post of the vice-chancellor. Of these, the state government will shortlist two and send them to the governor.

The governor has to select one of two names within 30 days. If the state does not approve either of the persons recommended, it may call for a fresh list from the same committee or after constitution of a new one.

Samant said, "After the amendment to the Act was passed by the assembly it was sent to the Maharashtra governor for signature. Our party aims to conduct the appointments of vice-chancellor as per the amendments in the Act. Hence, as soon as the governor signs the Act, the process for appointment will begin."

On the protest by some students to conduct online examinations, Samant said that industries do not want to accept students who graduate through online mode.

"We have increased the exam timings, we also have enough gap between papers and have provided question banks so that students appear for offline exams without a hitch," the minister added.

Renuka Jagatpati Singh received the Dr Shankar Dayal Sharma gold medal from vice-chancellor Nitin Karmalkar (second, right) on Thursday at the 120th convocation of SPPU. State minister for higher and technical education Uday Samant (right) and NAAC chairman Bhushan Patwardhan were also present.

The Times of India 13.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

नवे कुलगुरू कोण होणार ?

निर्णयाची प्रतीक्षा : डॉ. नितीन करमळकर सेवानिवृत्त होणार

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १३ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर हे चार दिवसांनी सेवानिवृत्त होत आहे. विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरूपद रिक्त होताच, चारही अधिष्ठाता आणि प्र-कुलगुरूपदाचा कार्यभार संपुष्टात येणार आहे. मात्र व्यवस्थापन परिषद, अधिसभा, विद्या परिषद, परीक्षा मंडळ सदस्यांचा कार्यकाळ ३१ ऑगस्टपर्यंत आहे. दरम्यान, नवे कुलगुरू कोण ?

अशी चर्चा विद्यापीठ परिसरात आहे. डॉ. करमळकर हे दि. १७ मे रोजी निवृत्त होत आहे. त्यानंतर हे पद रिक्त होणार आहे. त्याच दिवशी विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता संजीव सोनवणे, मनोहर चासकर, पराग काळकर, अंजली कुरणे यांचा कार्यकाळ संपुष्टात येणार आहे. विद्यापीठाच्या अधिकार मंडळाच्या सदस्यपदी उशिरा नियुक्ती झाल्याने त्यांचा कार्यकाळ आणि अधिकार आणखी तीन महिने अबाधित राहणार आहे. राज्य शासन आणि राज्यपाल यांच्या वादात कुलगुरू निवडीसंदर्भातील विद्यापीठ कायद्यातील सुधारणा विधेयकावर काहीच निर्णय होऊ शकलेला नाही.

तर, 'नव्या विधेयकावर राज्यपालांची स्वाक्षरी झाल्यानंतर पुणे कुलगुरूपदाची निवड प्रक्रिया राबविण्यात येणार आहे,' असे उच्च शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी म्हटले आहे. त्यामुळे पदभार अन्य विद्यापीठाच्या कुलगुरूंकडे सोपविण्यात येणार आहे. त्यामुळे आता विद्यापीठाचा कारभार प्रभारी कुलगुरूवर चालणार असल्याचे स्पष्ट होत आहे.

पुणे, दि. १३ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर हे चार दिवसांनी सेवानिवृत्त होत आहे. विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरूपद रिक्त होताच, चारही अधिष्ठाता आणि प्र-कुलगुरूपदाचा कार्यभार संपुष्टात येणार आहे. मात्र व्यवस्थापन परिषद, अधिसभा, विद्या परिषद, परीक्षा मंडळ सदस्यांचा कार्यकाळ ३१ ऑगस्टपर्यंत आहे. दरम्यान, नवे कुलगुरू कोण ?

अशी चर्चा विद्यापीठ परिसरात आहे. डॉ. करमळकर हे दि. १७ मे रोजी निवृत्त होत आहे. त्यानंतर हे पद रिक्त होणार आहे. त्याच दिवशी विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता संजीव सोनवणे, मनोहर चासकर, पराग काळकर, अंजली कुरणे यांचा कार्यकाळ संपुष्टात येणार आहे. विद्यापीठाच्या अधिकार मंडळाच्या सदस्यपदी उशिरा नियुक्ती झाल्याने त्यांचा कार्यकाळ आणि अधिकार आणखी तीन महिने अबाधित राहणार आहे. राज्य शासन आणि राज्यपाल यांच्या वादात कुलगुरू निवडीसंदर्भातील विद्यापीठ कायद्यातील सुधारणा विधेयकावर काहीच निर्णय होऊ शकलेला नाही.

तर, 'नव्या विधेयकावर राज्यपालांची स्वाक्षरी झाल्यानंतर पुणे कुलगुरूपदाची निवड प्रक्रिया राबविण्यात येणार आहे,' असे उच्च शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी म्हटले आहे. त्यामुळे पदभार अन्य विद्यापीठाच्या कुलगुरूंकडे सोपविण्यात येणार आहे. त्यामुळे आता विद्यापीठाचा कारभार प्रभारी कुलगुरूवर चालणार असल्याचे स्पष्ट होत आहे.

Sat, 14 May 2022
https://epaper.eprabhat.net/c/68087899

संशोधनासाठी इंटरनशिप सक्ती

विद्यार्थ्यांना ८ ते १० महिन्यांचे संशोधन प्रशिक्षण पूर्ण करावे लागणार

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

देशभरातील विद्यापीठांतील पदवीपूर्व स्तरावरील विद्यार्थ्यांना आता संशोधन कार्यप्रशिक्षण (रिसर्च इंटरनशिप) सक्तीचे केले आहे.

रोजगारक्षमता, संशोधनवृत्ती वाढविण्यासाठी हा प्रयोग राबविण्यात येत असून, विद्यार्थ्यांना आठ ते दहा महिन्यांचे संशोधन प्रशिक्षण पूर्ण करणे बंधनकारक आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमासाठी संशोधन इंटरनशिप धोरणाचा मसुदा तयार केला आहे. हे धोरण चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमासाठी संशोधन करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी असेल. ते विद्यापीठ अनुदान आयोग उच्चस्तरीय संशोधन तज्ज्ञ समितीने तयार केले आहे. लवकरच यूजीसी

इंटरनशिपमुळे विद्यार्थ्यांना उद्योगांमध्ये काम करून कौशल्ये आत्मसात करण्याची संधी मिळेल. संघ आणि वेळ व्यवस्थापन, आर्थिक गणिते, बाजारचा कल, या गोष्टी शिकायला मिळतील. त्यामुळे उद्योगाच्या वातावरणामध्ये तयार झालेल्या विद्यार्थ्यांना रोजगार देण्यास कंपन्या तयार होतील.

प्रा. डॉ. गणेश मा. काकांडीकर, संकुलप्रमुख, यंत्र अभियांत्रिकी, एमआयटी

संशोधन धोरणाचा हा मसुदा राज्य आणि विद्यापीठांसह संशोधन संस्थांना पाठविणार आहे. आठवड्यातून किमान ४५ तास संशोधन होणे आवश्यक असेल. अशाप्रकारे एकूण १० आठवड्यांत ४५० तास होतील. याच आधारे प्रमाणपत्र आणि पदविकाही दिली जाणार आहे.

संशोधन कार्यप्रशिक्षणातील घटक

- ठरावीक कालावधीचा संशोधन प्रकल्प
- संशोधन संस्था, औद्योगिक प्रयोगशाळा, राष्ट्रीय संस्था किंवा विविध क्षेत्रांतील तज्ज्ञ मार्गदर्शकांकडे प्रत्यक्ष काम
- आठ ते दहा आठवड्यांच्या कार्यप्रशिक्षणासाठी १० श्रेयांक
- विद्यार्थ्यांच्या कार्यप्रशिक्षणावर महाविद्यालय-विद्यापीठातील संशोधन शिक्षकाकडून देखरेख
- कार्यप्रशिक्षण पूर्ण करून तोंडी परीक्षा घेऊन लेखी अहवाल सादर करण्याचे बंधन

संशोधन, नवसंकल्पना आणि तंत्रज्ञान विकासाचा शिक्षणातील समावेश हा आत्मनिर्भर भारताचा पाया आहे. त्याद्वारे आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधनाला आणि नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये प्राधान्य दिल्यानुसार संशोधनाची संस्कृती निर्माण होण्यास चालना मिळेल, असे यूजीसीने नमूद केले आहे.

Pune Edition
May 14, 2022 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

अभियांत्रिकी अभ्यासक्रम बारा भाषांमध्ये भाषांतरासाठी घेणार शिक्षक आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांचीही मदत

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (एआयसीटीई) अभियांत्रिकी अभ्यासक्रम बारा भारतीय भाषांमध्ये उपलब्ध करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

सध्या इंग्रजीत असणाऱ्या अभ्यासक्रमाच्या भाषांतरासाठी अभियांत्रिकीचे शिक्षक आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांची मदत घेतली जाणार असून, भारतीय भाषांमध्ये भाषांतरित होणारे अभ्यासक्रम केंद्रीय शिक्षण मंत्रालयाच्या स्वयं या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिले जातील. नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात मातृभाषेतून शिक्षणावर भर देण्यात आला आहे. त्यामुळे 'एआयसीटीई'ने

मानधन आणि प्रमाणपत्र...

भाषांतराचे काम करण्यासाठी पदव्युत्तरचे विद्यार्थी आणि शिक्षकांना एका भाषेसाठी प्रतितास साडेतीन हजार रुपये या दराने एआयसीटीईने मानधन निश्चित केले आहे. विद्यार्थी आणि शिक्षकांना त्यांच्या आवडीची भाषा निवडता येईल. भाषांतराचे काम पूर्ण झाल्यावर भाषांतरकारांना प्रमाणपत्रही प्रदान केले जाईल, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

पदवीपूर्व स्तरावरील अभियांत्रिकी अभ्यासक्रम शिकण्यासाठी मातृभाषेचा पर्यायही गेल्या वर्षी दिला होता. त्यानुसार देशभरातील काही महाविद्यालयांनी मातृभाषेतून अभियांत्रिकी अभ्यासक्रम सुरू केले आहेत. यादृष्टीने अभियांत्रिकीचे ८० अभ्यासक्रम बारा भारतीय भाषांमध्ये

उपलब्ध करण्याचे निर्देश एआयसीटीई आणि आयआयटी मद्रास यांना दिले आहेत. त्यानुसार हाती घेण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या भाषांतर प्रकल्पाची माहिती 'एआयसीटीई'ने परिपत्रकाद्वारे दिली. बंगाली, गुजराती, कन्नड, मल्याळम, मराठी, तमीळ, हिंदी, तेलुगू,

आसामी, ओडिया, पंजाबी आणि उर्दू या भाषांमध्ये अभ्यासक्रमांचे भाषांतर करण्यात येईल. ८० अभ्यासक्रमांपैकी २१ ऑनलाइन अभ्यासक्रमांचे भाषांतर करण्याचे काम एआयसीटीईकडे देण्यात आले होते. त्यापैकी प्रथम वर्ष अभियांत्रिकीच्या तीन अभ्यासक्रमांचे काम एआयसीटीईने पूर्ण केले आहे, तर अन्य तीन स्वयं ऑनलाइन अभ्यासक्रम आठ भारतीय भाषांमध्ये भाषांतरित करण्यात आले आहेत. या पार्श्वभूमीवर अन्य अभ्यासक्रमांचे काम पूर्ण करण्यासाठी पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी आणि शिक्षकांची मदत घेतली जाणार असल्याचे एआयसीटीईने स्पष्ट केले आहे.

My Pune Edition
May 14, 2022 Page No. 3
newspaper.pudhari.co.in

माजी विद्यार्थ्यांना जोडण्यासाठी विद्यापीठाकडून संकेतस्थळाची निर्मिती

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या माजी विद्यार्थ्यांना जोडण्यासाठी विद्यापीठ प्रशासनाने स्वतंत्र संकेतस्थळाची निर्मिती केली आहे. या संकेतस्थळाच्या माध्यमातून जगभरात विखुरलेल्या विद्यार्थ्यांना पुन्हा विद्यापीठाशी जोडून घेण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे.

'एसपीपीयू अल्युमिनाय असोसिएशन'च्या संकेतस्थळाचे उद्घाटन विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते नुकतेच झाले. कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, डॉ. संजय चाकणे, प्रसेनजित फडणवीस, असोसिएशनचे संचालक अॅड. एस. के. जैन, डॉ. संजय ढोले, असोसिएशनचे सल्लागार समितीचे सदस्य कृष्णकुमार गोयल, डॉ.

सुप्रिया पाटील, संपर्क प्रमुख म्हणून प्रतीक दामा आदी या वेळी उपस्थित होते. डॉ. करमळकर म्हणाले, स्वतंत्र संकेतस्थळ केल्याने माजी विद्यार्थ्यांना त्याद्वारे नोंदणी करता येणार आहे. त्यामुळे देश-विदेशात असणारे विद्यापीठाचे माजी विद्यार्थी विद्यापीठाशी कायमस्वरूपी जोडले

जातील.

संकेतस्थळाच्या माध्यमातून भविष्यात विद्यापीठाच्या आजी माजी विद्यार्थ्यांची रोजगार निर्मितीच्या दृष्टीनेही मदत होईल. तसेच भविष्यात अनेक कार्यक्रमांही या व्यासपीठाच्या माध्यमातून राबवण्याचा प्रयत्न असल्याचे पांडे यांनी सांगितले

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पदवीपूर्व स्तरावरील विद्यार्थ्यांना संशोधन कार्यप्रशिक्षण बंधनकारक

मार्गदर्शक सुचनांचा मसुदा जाहीर

कार्यप्रशिक्षणातील महत्वाचे घटक

- टरावीक कलावधीचा संशोधन प्रकल्प ■ संशोधन संस्था, औद्योगिक प्रयोगशाळा, राष्ट्रीय संस्था किंवा विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञ मार्गदर्शकाकडे प्रत्यक्ष काम
- आठ ते दहा आठवड्यांच्या कार्यप्रशिक्षणासाठी १० श्रेयांक
- एक श्रेयांक म्हणजे ४५ तास या नुसार साडे चारशे तासाचे कार्यप्रशिक्षण पूर्ण करण्याचे बंधन
- विद्यार्थ्यांच्या कार्यप्रशिक्षणावर महाविद्यालय-विद्यापीठातील संशोधन शिक्षकाकडून देखरेख ■ कार्यप्रशिक्षणाचा अहवाल सादर करण्याचे बंधन

बजावणार आहे. त्याद्वारे एन्हान्समेंट कोर्स) प्रस्तावित आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधनाला आणि नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०मध्ये प्राधान्य दिल्यानुसार संशोधनाची संस्कृती निर्माण होण्यास चालना मिळेल, असे यूजीसीने नमूद केले आहे. मार्गदर्शक सूचनांमध्ये यूजीसीकडून १० श्रेयांकांचा संशोधन क्षमता वृद्धी अभ्यासक्रम (रीसर्च ऑबिलिटी

कार्यप्रशिक्षण संकेतस्थळ विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षण उपलब्ध होण्यासाठी संकेतस्थळाची निर्मिती केली जाईल. त्यावर कार्यप्रशिक्षण उपलब्ध करून देणाऱ्या संस्थांकडून विद्यार्थ्यांची पात्रता दिली जाईल. तर विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडीच्या कार्यप्रशिक्षणाची संधी शोधणे सोयीचे ठरेल. विद्यार्थी स्वतः किंवा शिकत असलेल्या संस्थेतील शिक्षकांमार्फत कार्यप्रशिक्षणाची संधी शोधू शकेल.

करण्यात आला आहे. चार वर्षांच्या अभ्यासक्रमात सातव्या सत्रात या अभ्यासक्रमाचा समावेश असेल. विद्यार्थ्यांचे आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधन प्रबंध प्रकल्प स्वरूपात असणे अपेक्षित असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

लोक्सत्ता

Sun, 15 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68037777>

अकरावी प्रवेशाच्या वेळापत्रकात बदल

पुणे : अकरावी प्रवेशाचा पहिला भाग १७ मेपासून भरण्यासाठीचे वेळापत्रक जाहीर करण्यात आले होते. परंतु यामध्ये बदल करण्यात आला असून विद्यार्थ्यांना आता २३ मेपासून अर्ज भरण्याचा सराव करता येणार आहे.

‘जूनच्या पहिल्या आठवड्यात अर्जाचा पहिला भाग आणि २० जूननंतर अर्जाचा दुसरा भाग भरता येणार आहे. तसे सुधारित वेळापत्रकच सोमवारी किंवा मंगळवारी जाहीर करणार आहे,’ अशी माहिती शिक्षण विभागातील अधिकाऱ्यांनी दिली

दहावीचा निकाल जूनच्या पहिल्या आठवड्यात लागेल अशा दृष्टीने अकरावी प्रवेश प्रक्रियेचे नियोजन करून संभाव्य वेळापत्रक

■ अर्ज भरण्याचा सराव आता २३ मेपासून

जाहीर करण्यात आले होते. परंतु दहावीचा निकाल २० जूनला जाहीर करण्यात येणार असल्याचे स्पष्ट झाल्यामुळे अकरावी प्रवेशाच्या वेळापत्रकात

बदल करण्यात येणार आहे. अकरावी प्रवेशासंदर्भात शाळा आणि मार्गदर्शन केंद्राचे उद्बोधन वर्ग घेण्यात आलेले आहेत.

यापुढे आता युट्यूब आणि फेसबुक लाईव्हद्वारे पालकांसाठी ऑनलाईन मार्गदर्शन देण्यात येणार आहे. यंदा प्रवेशाच्या नियमित तीन आणि एक विशेष फेरी राबविण्यात येणार आहे. तर एफसीएफएस फेरीएवजी प्रतीक्षा यादी लावण्यात येणार आहे.

“ अकरावी प्रवेशाचा अर्ज भरण्याचा सराव करता यावा यासाठी विद्यार्थ्यांना २३ मे पासून संधी दिली जाणार आहे. विद्यार्थ्यांनी अर्ज कसा भरायचा याचा सराव करावा. प्रवेशासाठीचे कॉलसेंटरदेखील त्याच दिवशी सुरू करण्यात येणार आहे. त्यामुळे विद्यार्थी-पालकांना कोणत्याही शंका, किंवा अडचणी आल्यास कॉलसेंटरच्या माध्यमातून दूर केल्या जाणार आहेत.

- मीना शेंडकर, सदस्य सचिव, अकरावी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रिया समिती

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पदवीच्या विद्यार्थ्यांना रिसर्च इंटरनशिप

'यूजीसी'कडून पदवीपूर्व विद्यार्थ्यांसाठी मसुदा जाहीर

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

विद्यार्थ्यांमधील रोजगारक्षमता आणि संशोधनवृत्ती वाढवण्यासाठी देशभरातील विद्यापीठांतील पदवी अभ्यासक्रमांच्या विद्यार्थ्यांना आठ ते दहा महिन्यांची रिसर्च इंटरनशिप करावी लागणार आहे. तसेच, रिसर्च इंटरनशिप उपलब्ध होण्यासाठी स्वतंत्र वेबसाइटची निर्मितीही करण्यात येणार आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून (यूजीसी) पदवीपूर्व विद्यार्थ्यांसाठी रिसर्च इंटरनशिप संदर्भातील मसुदा जाहीर करण्यात आला आहे. या मसुद्यावर शैक्षणिक क्षेत्रातील घटकांनी येत्या २५ मेपर्यंत सूचना कराव्यात, असे आवाहन 'यूजीसी'चे सचिव प्रा. रजनीश जैन यांनी केले आहे. संशोधन, नवसंस्कल्पना आणि तंत्रज्ञान विकासाचा शिक्षणातील समावेश हा आत्मनिर्भर भारताचा पाया आहे. पदवीपूर्व स्तरावर संशोधन

इंजिनीअरिंगचे अभ्यासक्रम बारा भाषांत

अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (एआयसीटीई) इंजिनीअरिंग अभ्यासक्रम बारा भारतीय भाषांमध्ये उपलब्ध करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यासाठी सध्या इंग्रजीमध्ये असणाऱ्या अभ्यासक्रमाच्या भाषांतरासाठी इंजिनीअरिंगचे शिक्षक आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांची मदत घेतली जाणार आहे. भाषांतरित होणारे अभ्यासक्रम 'स्वयम' वेबसाइटवर उपलब्ध करून दिले जातील. बंगाली, गुजराती, कन्नड, मल्याळम, मराठी, तमीळ, हिंदी, तेलुगू, आसामी, ओडिया, पंजाबी आणि उर्दू या भाषांमध्ये अभ्यासक्रमांचे भाषांतर करण्यात येईल. ८० अभ्यासक्रमांपैकी २१ ऑनलाइन अभ्यासक्रमांचे भाषांतर करण्याचे काम 'एआयसीटीई'कडे देण्यात आले होते. त्यापैकी प्रथम वर्ष अभियांत्रिकीच्या तीन अभ्यासक्रमांचे काम 'एआयसीटीई'ने पूर्ण केले आहे, तर अन्य तीन स्वयम ऑनलाइन अभ्यासक्रम आठ भारतीय भाषांमध्ये भाषांतरित करण्यात आल्याचे 'एआयसीटीई'ने नमूद केले आहे.

रिसर्च इंटरनशिपची प्रमुख वैशिष्ट्ये

- संशोधन संस्था, औद्योगिक प्रयोगशाळा, राष्ट्रीय संस्था किंवा विविध क्षेत्रांतील तज्ञ मार्गदर्शकांकडे प्रत्यक्ष काम.
- आठ ते दहा आठवड्यांच्या कार्यप्रशिक्षणासाठी १० क्रेडिट.
- एक श्रेयांक म्हणजे ४५ तास यानुसार साडेचारशे तासांची इंटरनशिप पूर्ण करावी लागणार.
- इंटरनशिप पूर्ण करून तोंडी परीक्षा घेऊन लेखी अहवाल सादर करण्याचे बंधन.
- विद्यार्थ्यांच्या इंटरनशिपवर महाविद्यालय-विद्यापीठातील संशोधन शिक्षकांकडून देखरेख.

प्रशिक्षण महत्त्वाची भूमिका बजावणार आहे. त्याद्वारे आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधनाला आणि नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामध्ये प्राधान्य दिल्यानुसार संशोधनाची संस्कृती निर्माण होण्यास चालना मिळेल, असे 'यूजीसी'ने नमूद केले आहे. मार्गदर्शक सूचनांमध्ये 'यूजीसी'कडून १० क्रेडिटचा संशोधन क्षमता वृद्धी अभ्यासक्रम (रिसर्च ऑबिलिटी एन्हान्समेंट कोर्स)

प्रस्तावित करण्यात आला आहे. त्याचा चार वर्षांच्या अभ्यासक्रमात सातव्या सत्रात समावेश असेल. विद्यार्थ्यांचे आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधन प्रबंध प्रकल्प स्वरूपात असणे अपेक्षित असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे. नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०मध्ये चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमात रिसर्च आणि इंटरनशिपला महत्त्व देण्यात आले आहे. त्यानुसार

पदवी अभ्यासक्रमांची नवी रचना 'यूजीसी'ने जाहीर केली आहे. त्यात रिसर्च इंटरनशिपवर भर देण्यात आला आहे. वेबसाइटवर इंटरनशिप देणाऱ्या संस्था आणि त्या संस्थांसाठी आवश्यक असलेल्या पात्रतेविषयी माहिती दिली जाईल. त्यानुसार विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडीच्या इंटरनशिपची संधी शोधणे सोयीचे ठरेल, असे मसुद्यात सांगितले आहे.

Maharashtra Times 15.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

माजी विद्यार्थ्यांसाठी हक्काचे व्यासपीठ!

पुणे, ता. १४ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या माजी विद्यार्थ्यांना आता 'एसपीपीयू' अल्युमनाय असोसिएशन'द्वारे हक्काचे व्यासपीठ मिळाले आहे. त्या माध्यमातून आता माजी विद्यार्थ्यांचे विद्यापीठाशी असणारे नाते कायमस्वरूपी जोडले जाणार आहे. असोसिएशनच्या संकेतस्थळाचे उद्घाटन नुकतेच विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन कर्मळकर यांच्या हस्ते झाले.

या वेळी कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, डॉ. संजय चाकणे, प्रसेनजित फडणवीस, असोसिएशनचे संचालक अॅड. एस. के. जैन, डॉ. संजय डोले, असोसिएशनच्या सल्लागार समितीचे सदस्य कृष्णकुमार गोयल, डॉ. सुप्रिया पाटील, संपर्कप्रमुख म्हणून प्रतीक दामा आदी मान्यवर उपस्थित होते. या प्रसंगी डॉ. कर्मळकर म्हणाले, "हे संकेतस्थळामुळे देशविदेशात असणारे माजी विद्यार्थी विद्यापीठाशी कायमस्वरूपी जोडले जातील." असोसिएशनची पुढील वाटचाल व नियोजन या बाबत अॅड. जैन आणि गोयल यांनी अनेक विषय सुचवले. या वेळी समन्वयक विक्रमादित्य राठोड यांनी उपस्थितांचे आभार मानले.

Pune, Main
15/05/2022 Page No. 3

When SPPU's main building became the subject of scandal in British Parliament

ALIFIYA KHAN
PUNE, MAY 14

THE YEAR was 1875 and the pound sterling had crashed when the then monsoon residence of the Governor of Bombay Presidency, now the main building of Savitribai Phule Pune University (SPPU), became the subject of newspaper headlines in the United Kingdom and the centre of heated debates in the British Parliament.

Sir Bartle Frere, who held the position of Bombay Governor from 1862 to 1867, had started the construction in 1864. However, by the time it was completed in 1871, the cost of the residence was 1.75 lakh pounds, nearly six times the amount raised by the sale of the governor's previous residence.

The building of such a palatial house in the aftermath of the cotton crash in Bombay was severely criticised and referred to by the British Parliament as "a typical instance of the extravagance and insubordination of the governors of Bombay".

Sir Frere defended his action staunchly. He, however, did not have an opportunity to stay in the house as the work was finished only after he left India. His successor, Sir William Vesey FitzGerald, carried out the furnishing and decoration, and he in turn was criticised for being extravagant, especially for the 500 sterling pound chandeliers in the ballroom, which still hang in the main building.

'The Spectator' in London described Frere as "one of the worst

By the time it was completed in 1871, the cost of the residence was 1.75 lakh pounds, nearly six times the amount raised by the sale of the governor's previous residence. File

persons to be appointed". He was later sent to "punishment postings in faraway lands" as a result of this insubordination.

On this sprawling premise, University of Poona (now SPPU) was established in 1949 with the Government House serving as the main building of the university, housing the office of the vice-chancellor, meeting rooms and administrative offices. The grounds adjoining the residence were transformed into an extensive European-style park.

Rahul Magar, an assistant professor at the history department of SPPU, who teaches the elective subject 'History of Pune city', explains the history behind the construction of the main building.

"The Revolt of 1857 had a great effect on the British administration setup and until 1862, there was discussion to shift the provincial capital to Pune but it did not happen. However, what they did was they started new constructions in and around Pune. In an earlier war with the Peshwas, the old British Residency built at the Sangam or confluence of the Mula-Mutha river on the east bank was burnt down,"

Magar said.

"The new governor's residence was initially planned at a smaller cluster of land in Dapodi where a collection of old bungalows that earlier served as the residence of a British soldier in the Madras Army, Major Bank, stood. But this location was con-

sidered too far and then the land at Ganeshkhind was bought. The site had symbolic importance for the British. The Battle of Kirkee was fought at this site in 1818 following which the British took control of Pune," he added.

In 1864, when construction began, the aftermath of the 1857 mutiny was fresh. The Indian princely states had assumed the British would sooner or later leave India and so, the latter started to establish huge monuments to show that they will stay for a long time, added Magar.

Architecturally, the construction of the main building defies classification though its spiritual antecedents are Italian and the 80-feet flag tower has been described as a "Victorian rendering of an Italian campanile". The building, designed by architect James Trubshawe, also the architect of several other important buildings such as College of Engineering, the District Court Complex, the General Post office, was inspired by Prince Albert's Osborne House on the Isle of Wight.

While Magar states that stylistically, the main building can be described as an eclectic mixture of Indo-Saracenic, Italianate and Romanesque elements, in his preface to the report 'Conservation of the Main Building, University of Pune', conservationist and architect Kiran Kalamdani states that the confusion and lack of direction prevalent during the period is evident in the work of the Government House in Pune.

FULL REPORT ON

www.indianexpress.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यार्थ्यांनो विविध दाखले काढून ठेवा...

पुढील शैक्षणिक प्रवेशासाठी नियोजन आवश्यक

प्रशासनाकडूनही तयारी सुरू

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १५ - इयत्ता दहावी व बारावीच्या परीक्षांचे निकाल पुढच्या महिन्यात जाहीर होणार आहे. निकालानंतर पुढील प्रवेशासाठी आवश्यक कागदपत्रे प्राप्त करण्यासाठी पालकांची धावपळ सुरू होते. याच काळात विविध दाखल्यांसाठी मोठ्या प्रमाणावर अर्ज आल्याने प्रशासनालाही वेळेत दाखले देण्यास मर्यादा येतात. यापाश्र्वभूमीवर विद्यार्थ्यांनी व पालकांनी निकालापूर्वीच आतापासून शैक्षणिक प्रवेशासाठीचे दाखले काढून घेण्याचे आवाहन जिल्हा प्रशासनाकडून करण्यात आले आहे.

दहावी व बारावीच्या निकालानंतर पुढील प्रवेशासाठी विविध दाखले घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांची मोठी गर्दी सेंट्रल होते. एकाचवेळी मोठ्या प्रमाणावर अर्ज आल्याने अर्जांची छाननी आणि त्यानंतर प्रत्यक्ष दाखले देण्यास वेळ लागतो. प्रशासनाकडून याकाळात जादा मनुष्यबळ उपलब्ध करून दिले जात असले तरी अर्जांची संख्या जास्त असल्याने काही वेळेस दाखले देण्यास उशीर होतो. विद्यार्थ्यांना दाखले देण्यासाठी जिल्हा प्रशासनाने आतापासून तयारी सुरू केली आहे.

उत्पन्नाचा दाखला, रहिवास दाखला, नॉन क्रिमिलेअर, जातीचा दाखला आदी दाखले ऑनलाइन फॅटतीने उपलब्ध करून देण्यास प्राधान्य दिले आहे. सेंट्रल न जाता विद्यार्थ्यांना घराजवळील महा-ई-सेवा केंद्रात दाखल्यांसाठी अर्ज करता येणार आहे. विद्यार्थ्यांनी

ई-सेवा केंद्रांतही सुविधा

विविध प्रकारच्या दाखल्यांसाठी तहसील कार्यालयामध्ये जाण्याची गरज नाही. घराजवळील महा-ई सेवा केंद्रामध्ये दाखल्यांसाठी अर्ज करता येणार आहे. अर्ज केल्यानंतर महा-ई सेवा केंद्रातूनच दाखले देण्यात येणार आहे. पुणे शहरात सुमारे ७५ महा-ई सेवा केंद्र असून हवेली तालुक्यात १२५ पेक्षा अधिक महा-ई सेवा केंद्र आहेत.

महा-ई-सेवा केंद्रात जाऊन अथवा आपले सरकार या पोर्टलवरून दाखल्यांसाठी अर्ज करावे, असे आवाहन जिल्हा प्रशासनाकडून करण्यात आले आहे.

दाखला, तसेच वडिलांचा शाळा सोडल्याचा दाखला किंवा जन्म दाखला, दहा वर्षांचे रहिवास पुराण्यासाठी विजेचे बिल अथवा महापालिकेची करपावती, तलाठी यांचा रहिवासी दाखला.

नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र

स्वघोषणापत्र, फोटो, लाभार्थीचे जात प्रमाणपत्र, लाभार्थी आणि वडिलांचा शाळा सोडल्याचा दाखला, तीन वर्षांच्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र, विजेचे बिल, आधारकार्ड

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी प्रमाणपत्र

स्वघोषणापत्र, फोटो, आधार अथवा पॅनकार्ड, उत्पन्नाचे स्वघोषणापत्र, उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र, १९६७ पासून महाराष्ट्रातील वास्तव्याचे पुरावे, लाभार्थी आणि वडिलांचा शाळा सोडल्याचा दाखला, विजेचे बिल, करपावती.

दाखला आणि तो मिळवण्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे

■ उत्पन्नाचा दाखला : अर्ज, स्वघोषणापत्र, दोन फोटो, आधारकार्ड अथवा पॅनकार्ड, वीजबिल, करपावती, रेशनकार्ड यापैकी एक, नोकरदार असल्यास फॉर्म १६, व्यावसायिक असल्यास आयकर विवरणपत्र, शेतकरी, मजूर असल्यास तलाठ्याकडील उत्पन्नाचा दाखला.

■ वय-राष्ट्रीयत्व अधिवास दाखला : स्वघोषणापत्र, फोटो, आधारकार्ड अथवा पॅनकार्ड, विद्यार्थ्यांचा शाळा सोडल्याचा

'आपले सरकार' संकेतस्थळही फायद्याचे

आपले सरकार या संकेतस्थळावरूनही डिजिटल स्वाक्षरी असलेले दाखले ऑनलाइन मिळणार आहे. यासाठी अर्जदाराने आपले सरकार या संकेतस्थळावर जाऊन लॉग-इन करणे आवश्यक आहे. ऑनलाइन आवश्यक ती माहिती भरल्यानंतर तसेच कागदपत्रे अपलोड केल्यानंतर अर्ज ऑनलाइन स्वीकारला जाणार आहे. त्यानंतर अर्जदाराला ई-मेलद्वारे तसेच या संकेतस्थळावर डिजिटल स्वाक्षरी असलेले दाखले मिळणार आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

नवभारत

शिक्षा के लिए 5% निधि आरक्षित

नई राष्ट्रीय शिक्षा नीति से विद्यार्थियों को मिलेगी सुविधा

■ नाशिक, ब्यूरो. जिला नियोजन समिति को प्राप्त होने वाले निधि में से 5 प्रतिशत निधि शिक्षा के लिए आरक्षित रखने का निर्णय राज्य सरकार ने किया है. राज्य में नई राष्ट्रीय शिक्षा नीति लागू होने के बाद विद्यार्थियों के लिए अतिरिक्त शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध कराने के लिए अतिरिक्त निधि जिला वार्षिक सर्वसाधारण योजना से देने सहित सरकार ने मंजूरी दी है. शिक्षा के लिए योजना पर अमल करने का प्राधान्यक्रम निश्चित किया गया है. इसके अनुसार जिला परिषद के स्कूल इमारत, कक्षा दुरुस्ती, विशेष दुरुस्ती, स्वच्छतागृह दुरुस्ती करने में मदद मिलेगी. इसके अलावा जिला परिषद के स्कूल में दिव्यांगों के लिए रैम्प, पेयजल, स्कूल सफाई, वाचनालय, दीवार रंग रोहन, छात्राओं के लिए स्वतंत्र कक्षा, क्रीड़ा मैदान तैयार करने,

स्कूलों को निधि उपलब्ध कराने में होती थी समस्या

स्कूली शिक्षा विभाग के लिए आवश्यक जरूरतों के लिए पर्याप्त निधि उपलब्ध करने में समस्या निर्माण होती है. इसलिए जिला वार्षिक सर्वसाधारण योजना के लिए हर एक वर्ष औसत रूप से 11 हजार करोड़ में से 5 प्रतिशत निधि मिलता है. इसमें से शिक्षा के आवश्यक कार्यों के लिए कुछ निधि उपलब्ध करना संभव होने की बात स्कूली शिक्षा विभाग ने स्पष्ट की है.

स्कूल की सुरक्षा दीवार बनाने के कार्य किए जा सकेंगे. स्कूलों में विज्ञान प्रयोगशाला, संगणक प्रयोगशाला, डिजिटल स्कूल, इंटरनेट-वाईफाई सुविधा उपलब्ध करने में मदद मिलेगी. जिला वार्षिक योजना में 14 प्रकार की योजनाएं शामिल है. इसमें से कुछ योजना कालबाह्य हुई है. निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, यूनिफॉर्म के

लिए केंद्र सरकार की योजना शुरू है. प्राथमिक अध्यापकों को राज्य स्तर पर पुरस्कार दिया जाता है. अनुसूचित जाति-जनजाति के विद्यार्थियों को सुविधा दी जा रही है. योजना की पुनरावृत्ति टालने और वर्तमान जरूरतों को पूरा करने के लिए योजना की पुनर्रचना की गई है. स्कूलों बिजली बिल अधिक हो रहे हैं.

Pune Edition
16-may-2022 Page No. 6
epaper.enavabharat.com

'नॅनो हर्बल कवच' रोखणार रोगांचा प्रादुर्भाव

पुणे विद्यापीठ, कृष्णा मेडिकल कॉलेजचे संशोधन

भात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १५ - सार्वजनिक ठिकाणी रोगांच्या प्रादुर्भावामुन सामान्य लोकांचे रक्षण करण्यासाठी नाविनीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या एसपीपीयू रिसर्च पार्क फाउंडेशनच्या इन्ोव्हेशन सेंटर आणि नराड येथील कृष्णा वैद्यकीय विज्ञान मंडित विद्यापीठ यांच्या विद्यमाने

'नॅनो हर्बल कवच' हे उत्पादन तयार करण्यात आले आहे.

कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते या नॅनो हर्बल कवच याचे उद्घाटन झाले. यावेळी प्र-कुलगुरु डॉ. एन.एस. उमरानी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार,

एसपीपीयू रिसर्च पार्क फाउंडेशनचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. अरविंद शाळीग्राम, कृष्णा वैद्यकीय विद्यापीठाचे अतिरिक्त संशोधन संचालक डॉ. दिनेश अगरवाल आदी यावेळी उपस्थित होते. यावेळी डॉ. शाळीग्राम म्हणाले,

'रुग्णालये, मॉल्स, विमानतळ, बस स्टॅंड, रेल्वे स्थानके आणि इतर सार्वजनिक ठिकाणी स्टेअर ग्रिल, एस्केलेटर आणि ट्रॉली हँडल स्वच्छ करण्यासाठी साहित्याची कमतरता, तसेच कामगारांची कमतरता आणि वेळेच्या अभावामुळे स्वच्छता प्रक्रिया कठीण होते. शिवाय सार्वजनिक ठिकाणी वारंवार स्पर्श होणाऱ्या ठिकाणी कापड, स्पाँज आणि नॅपकिनसच्या साहाय्याने स्वच्छता तर होते पण निर्जंतुकीकरण होत नाही. म्हणूनच सार्वजनिक ठिकाणी हे 'नॅनो हर्बल कवच'सारख्या उत्पादनाची निर्मिती आम्ही केली आहे.'

सार्वजनिक ठिकाणी रक्षणार नागरिकांचे रक्षण

“ग्रामीण पातळीवर अत्यंत चांगल्या आणि गरजेच्या विषयावर संशोधन, नवनिर्मिती होत असते. एसपीपीयू रिसर्च पार्क फाउंडेशनच्या माध्यमातून असे संशोधक व संशोधनाला व्यासपीठ देण्याचा आमचा प्रयत्न आहे. तसेच नवीन प्रयोग करण्यासाठी डिझाईन इन्ोव्हेशन सेंटर तयार करण्यात आले आहे. विद्यार्थ्यांनी याचा उपयोग करून नवसंशोधनात भर घालायला हवी.

- डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरु

प्रभात

Mon, 16 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68068542>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पदवीपूर्व स्तरावरील विद्यार्थ्यांना संशोधन कार्यप्रशिक्षण बंधनकारक

दहा श्रेयांकांसाठी साडेचारशे तासांचे कार्यप्रशिक्षण; मार्गदर्शक सूचनांचा मसुदा जाहीर

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : देशभरातील विद्यापीठांतील पदवीपूर्व स्तरावरील विद्यार्थ्यांना आता संशोधन कार्यप्रशिक्षण (रिसर्च इंटर्नशिप) सक्तीचे करण्यात आले आहे. विद्यार्थ्यांमधील रोजगारक्षमता आणि संशोधनवृत्ती वाढवण्यासाठी हा प्रयोग राबवण्यात येत असून, विद्यार्थ्यांना दहा श्रेयांकांसाठी साडेचारशे तासांचे संशोधन प्रशिक्षण पूर्ण करणे बंधनकारक करण्याचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०मध्ये चार वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमात संशोधन आणि कार्यप्रशिक्षणाला महत्त्व देण्यात आले आहे. त्यानुसार पदवी अभ्यासक्रमांची नवी रचना यूजीसीने जाहीर केली आहे. त्यात संशोधन कार्यप्रशिक्षण समाविष्ट करण्यात आले होते. या पाश्चवर्षीवर विद्यापीठ

संशोधन कार्यप्रशिक्षणातील महत्त्वाचे घटक

- ठरावीक कालावधीचा संशोधन प्रकल्प
- संशोधन संस्था, औद्योगिक प्रयोगशाळा, राष्ट्रीय संस्था किंवा विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञ मार्गदर्शकांकडे प्रत्यक्ष काम
- आठ ते दहा आठवड्यांचा कार्यप्रशिक्षणासाठी १० श्रेयांक
- एक श्रेयांक म्हणजे ४५ तास या नुसार साडे चारशे तासांचे कार्यप्रशिक्षण पूर्ण करणावे बंधन
- विद्यार्थ्यांच्या कार्यप्रशिक्षणावर बसविद्यालय-विद्यापीठातील संशोधन शिक्षकांकडून देखरेख
- कार्यप्रशिक्षणाचा अहवाल सादर करणावे बंधन

कार्यप्रशिक्षण संकेतस्थळ

विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षण उपलब्ध होण्यासाठी संकेतस्थळाची निर्मिती केली जाईल. त्यावर कार्यप्रशिक्षण उपलब्ध करून देणारा संस्थांकडून विद्यार्थ्यांची यादी दिली जाईल. तर विद्यार्थ्यांना त्याच्या आवडीच्या कार्यप्रशिक्षणाची संधी योजणे सोयीचे ठरेल. विद्यार्थी स्वतः किंवा शिक्षित असलेल्या संस्थेतील शिक्षकमार्फत कार्यप्रशिक्षणाची संधी शोधू शकतील.

अनुदान आयोगाकडून (यूजीसी) पदवीपूर्व विद्यार्थ्यांसाठीच्या संशोधन कार्यप्रशिक्षणासंदर्भातील मार्गदर्शक सूचनांचा मसुदा जाहीर करून २५ मेपर्यंत हरकती सूचना मागवण्यात आल्या आहेत.

संशोधन, नवसंकल्पना आणि तंत्रज्ञान विकासाचा शिक्षणातील समावेश हा आत्मनिर्भर भारताचा पाया आहे. पदवीपूर्व स्तरावर

संशोधन प्रशिक्षण महत्त्वाची भूमिका बजावणार आहे. त्याद्वारे आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधनाला आणि नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०मध्ये प्राधान्य दिल्यानुसार संशोधनाची संस्कृती निर्माण होण्यास चालना मिळेल, असे यूजीसीने नमूद केले आहे. मार्गदर्शक सूचनांमध्ये यूजीसीकडून १० श्रेयांकांचा संशोधन क्षमता वृद्धी

अभ्यासक्रम (रिसर्च ऑर्बिलिटी एन्हान्समेंट कोर्स) प्रस्तावित करण्यात आला आहे. चार वर्षांच्या अभ्यासक्रमात सातव्या सत्रात या अभ्यासक्रमाचा समावेश असेल. विद्यार्थ्यांचे आंतरविद्याशाखीय, बहुविद्याशाखीय संशोधन प्रबंध प्रकल्प स्वरूपात असणे अपेक्षित असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

Mon, 16 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68086750>

‘एबीसी’ची नोंदणी तातडीने करावी

शैक्षणिक संस्थांना ‘यूजीसी’चे आदेश

म. टा. विशेष प्रतिनिधी, मुंबई

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) सर्व शैक्षणिक संस्थांना ‘अर्किडमिक बँक ऑफ क्रेडिट्स’ मध्ये (एबीसी) तातडीने नोंदणी करण्याचे आदेश दिले आहेत; तसेच ही नोंदणी झाल्यावर शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२चे गुण तातडीने अपलोड करावेत, अशा सूचनाही आयोगाने दिल्या आहेत.

उच्च शिक्षण घेतलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांचे गुण एका क्लिकवर उपलब्ध व्हावेत या उद्देशाने ‘यूजीसी’ने ‘एबीसी’चे व्यासपीठ उपलब्ध करून दिले आहे. इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या अंतर्गत येणाऱ्या ‘राष्ट्रीय ई-गव्हर्नन्स’ विभागाने ‘डिजिटलॉकर’ प्रणाली अंतर्गत हे

पत्रातील ठळक मुद्दे

- संस्थांनी एबीसीमध्ये www.abc.gov.in या साइटवर नोंदणी करावी.
- विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ आणि त्यानंतर मिळालेल्या सर्व क्रेडिट्सची माहिती अपलोड करावी.
- संस्थांनी आपल्या वेबसाइटवर ‘एबीसी’ची हायपरलिंक ठेवणे बंधनकारक राहील.
- ‘एबीसी’साठी समन्वय अधिकाऱ्याची नियुक्ती करावी.

व्यासपीठ विकसित केले आहे. यामध्ये विद्यार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक खाते सुरू करता येणार आहे. मात्र, यासाठी ते शिक्षण घेत असलेल्या संस्थांचे या व्यासपीठावर नोंदणी असणे आवश्यक आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

समाजकल्याण विभागाच्या शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करण्याबाबत विद्यार्थी उदासीन

महाविद्यालयांवर कारवाईचा इशारा

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : समाजकल्याण विभागाच्या शिष्यवृत्तीसाठी राज्यभरातील ६६ हजार अर्ज प्रलंबित असल्याची बाब उघड झाली आहे. या प्रक्रियेमध्ये २४ हजार विद्यार्थ्यांनी अद्याप अर्जच सादर केलेले नाहीत. तर, महाविद्यालय स्तरावर ४२ हजार अर्ज प्रलंबित आहेत. त्यामुळे अर्ज करण्याबाबत विद्यार्थी उदासीन असल्याचे स्पष्ट झाले आहे. यासंदर्भात वारंवार सूचना देऊनही कार्यवाही न करणाऱ्या महाविद्यालयांवर कारवाई करण्याचा इशारा देण्यात आला आहे.

समाजकल्याण विभागाच्या वतीने अनुसूचित जाती आणि नवबौद्ध घटकातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकारच्या मॅट्रिकोतर शिष्यवृत्ती योजने अंतर्गत शिष्यवृत्ती दिली जाते. २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षासाठी

विभाग	विद्यार्थी स्तरावर प्रलंबित अर्ज	महाविद्यालय स्तरावर प्रलंबित अर्ज	एकूण
गुर्बई	२६१२	२०४१	४६५३
पुणे	५५०३	७२०८	१२७११
नाशिक	२८३८	६२७८	९११७
औरंगाबाद	२०७४	७०४१	९११५
लातूर	२८१३	३९५३	६५६६
नागपूर	४८४७	७४७६	१२३२३
अमरावती	३५२१	८२१३	११७३४

महाडीबीटी पोर्टलवर राज्यातून ६६ हजार तर पुणे विभागातील १२ हजार ७११ विद्यार्थ्यांचे अर्ज अद्यापही विद्यार्थी व महाविद्यालयांच्या स्तरावर प्रलंबित असल्याची गंभीर बाब समोर आली आहे. विशेष म्हणजे महाविद्यालयांना वारंवार सूचना देऊनही महाविद्यालय यासंबंधी कार्यवाही करत नसल्याने विद्यार्थ्यांचे नुकसान होऊ नये यासाठी आता समाजकल्याण विभागाचे पुढाकार घेतला आहे. विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्ती अर्ज सादर न केल्यास त्यांची सर्व जबाबदारी महाविद्यालयांवर

असल्याचे समाजकल्याण विभागाचे सचिव सुमंत भांगे यांनी महाविद्यालयांना आवाहन केले आहे. ही कार्यवाही न करणाऱ्या महाविद्यालयांवर कारवाईचा इशारा देण्यात आला आहे.

पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर आणि कोल्हापूर या पाच जिल्ह्यांतील १२,७११ अर्ज हे विद्यार्थी आणि महाविद्यालयांच्या स्तरावर प्रलंबित आहेत. त्यापैकी ५,५०३ अर्ज विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाकडे सादर केलेले नाहीत तर ७,२०८ अर्ज महाविद्यालयांनी समाज कल्याण

परिस्थिती काय ?

महाडीबीटी पोर्टलवरील अर्जांची

गोठणी - ४,०८,५०२

समाजकल्याण विभागाकडे प्राप्त व मंजूर

अर्जांची संख्या - ३,४९,६८३

प्रलंबित अर्जांची संख्या - ६६ हजार

विद्यार्थ्यांकडे प्रलंबित अर्जांची संख्या - २४,००८

महाविद्यालयांकडे प्रलंबित अर्जांची

संख्या - ४२,२१०

विभागाकडे वर्ग केलेले नाहीत. पुणे विभागातील प्रलंबित अर्जांपैकी ६ हजार ८२३ अर्ज हे पुणे जिल्ह्यातील आहेत. त्यात २,७९२ अर्ज हे विद्यार्थ्यांच्या तर ४ हजार ३१ अर्ज महाविद्यालय स्तरावर प्रलंबित आहेत. महाविद्यालय स्तरावरील २०२१-२२ या वर्षासाठीचे भारत सरकार शिष्यवृत्ती, शिक्षण शुल्क परीक्षा शुल्क आणि राजर्षी शाहू महाराज गुणवत्ता शिष्यवृत्ती योजनेचे सर्व प्रलंबित अर्ज सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण कार्यालयाकडे मंजुरीसाठी पाठवावेत, असे आवाहन करण्यात आले आहे.

लोकसत्ता

Mon, 16 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68086764>

पुणे विद्यापीठातर्फे तीन ऑनलाइन अभ्यासक्रम

पुणे, दि. १६ - नवीन संघीची ओळख आणि कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने इंटरनेट ऑफ थिंग्स (आयओटी) आणि इंडस्ट्री ४ या विषयांवर तीन ऑनलाइन अभ्यासक्रम सुरू करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्याची अंमलबजावणी यंदाच्या शैक्षणिक वर्षापासून सुरू होणार आहे.

औद्योगिक क्षेत्रातील आधुनिक डिजिटल फॅक्टरिजमध्ये आयओटी आणि

इंडस्ट्री ४.० हे अविभाज्य भाग बनत आहेत. त्यामुळे कामाचे आणि रोजगाराचे स्वरूप सुद्धा बदलत आहे. इंडस्ट्रीजमध्ये तंत्रज्ञानाचा वापर वाढला आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून पुणे विद्यापीठ एज्युटेक फाउंडेशन आणि क्लाउड क्यू टेक्नॉलॉजीज यांच्यामध्ये करार करण्यात आला. यावेळी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, क्यू टेक्नॉलॉजीजचे सहसंस्थापक राजेश फडके आदी उपस्थित होते.

दहावीच्या निकालापूर्वीच अकरावी प्रवेशाची तयारी

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १६ - इयत्ता अकरावी प्रवेशासाठी केंद्रीय ऑनलाइन पद्धतीचा अवलंब करण्यात येणार आहे. विद्यार्थ्यांना प्रवेश अर्जाचा सराव करण्यासाठी पुढील आठवड्यापासून ऑनलाइन सुविधा उपलब्ध करून देण्याचे नियोजन शिक्षण विभागाकडून करण्यात येत आहे.

इयत्ता दहावीचा निकाल जूनच्या पहिल्या आठवड्यात लागेल, अशी शक्यता गृहीत धरून अकरावी प्रवेशासाठी संभाव्य

पुढील

आठवड्यापासून भरा सराव अर्ज

वेळापत्रक जाहीर करण्यात आले होते. त्यानुसार १७ मेपासून प्रवेश अर्जाचा भाग-१ भरात येणार होता. मात्र दहावीचा निकाल २० जूनच्या सुमारास लागणार असल्याने आता अकरावी प्रवेश प्रक्रियेच्या वेळापत्रकात बदल करण्यात आलेला आहे. अकरावी प्रवेशासाठी शाळा व मार्गदर्शन केंद्रांसाठी मार्गदर्शन वर्ग घेण्यात

आला आहे. पालकांना युट्युब व फेसबुकद्वारे ऑनलाइन मार्गदर्शन करण्यात येणार आहे.

अकरावी प्रवेश अर्ज भरण्याचा सराव विद्यार्थ्यांना करता यावा, यासाठी २३ मे पासून सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. प्रवेशासाठीचे कॉलसेंटही सुरू होणार आहेत. या माध्यमातून विद्यार्थी, पालकांच्या अडचणी सोडविण्यात येणार आहेत. जूनच्या पहिल्या आठवड्यात अर्जाचा पहिला भाग तर २० जूननंतर अर्जाचा दुसरा भाग भरात येणार आहे. य

प्रभात

Tue, 17 May 2022

<https://epaper.eprabhat>

प्रभात

Tue, 17 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68085791>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

'डिग्री प्लस' व्यासपीठावर तीन नवे अभ्यासक्रम

पुणे : इंटरनेट ऑफ थिंग्स आणि ईडस्ट्री ४.० या विषयांवरील सर्टिफिकेट असोसिएट, सर्टिफिकेट इंजिनिअर आणि सर्टिफिकेट प्रोफेशनल हे तीन अभ्यासक्रम सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात सुरू करण्यात आले आहेत. या अभ्यासक्रमातून पुरवठादार ते ग्राहक या साखळीमध्ये विविध तंत्रज्ञानाधारित रोजगार संधी विद्यार्थ्यांना प्राप्त होणार असून, विद्यापीठाच्या 'डिग्री प्लस' या ऑनलाइन व्यासपीठावर हे अभ्यासक्रम उपलब्ध होतील.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ एज्युटेक फाउंडेशन आणि कलाउड म्यूटेकनॉलॉजीच्यात झालेल्या सामंजस्य करारानंतर या तीन अभ्यासक्रमांचा समावेश आहे. करारावेळी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, मिलिंद पंडितराव, दीपक हर्डीकर, नवीपक्रम आणि साहचर्य मंडळाच्या संचालक डॉ. अपूर्वा पालकर, कलाउड म्यूटेकनॉलॉजीचे सहसंस्थापक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी राजेश फडके, आदित्य परांजपे आणि संतोष वैद्य आदी उपस्थित होते. विद्यापीठात शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांना तंत्रज्ञान, आंतरविद्याशाखीय ओळख, डिजिटल फॅक्टरीमधील विविध घटकांची ओळख हा भाग शिकवला जाईल. शिक्षण पूर्ण करून नोकरीच्या शोधात असलेल्यांसाठी शॉप फ्लोअरवरील कामे आणि त्यांचे डिजिटल स्वरूप, निर्मितीचा प्राधान्यक्रम याचे प्रशिक्षण दिले जाईल. १ जूनपासून अभ्यासक्रमाची नोंदणी सुरू होईल.

डिजिटल फॅक्टरीसाठी कुशल मनुष्यबळ तयार करणे आणि विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या नवीन संधीची ओळख करून देण्यासाठी या उपक्रमाची मदत होईल. कार्यरत मनुष्यबळाचे पुनःकौशल्य साधता येईल, असे डॉ. करमळकर म्हणाले. नियमित शिक्षणाशिवाय विद्यार्थ्यांना डिजिटल फॅक्टरीमधील घटक प्रत्यक्ष अनुभवण्याची संधी व्हर्चुअल रॅब्स आणि एक्सपिरियन्स सेंटरद्वारे मिळेल. तसेच रोजगारक्षमता वाढवण्याचाही प्रयत्न आहे, असे फडके यांनी नमूद केले.

शिष्यवृत्तीसाठी महाविद्यालयांचीच आडकाठी पुणे जिल्ह्यांत ३ हजार अर्ज सादर करण्यास दिरंगाई

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १६ - करेनामुळे आधीच आर्थिक अडचणीत असलेल्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयांमुळे शिष्यवृत्ती मिळत नसल्याचे स्पष्ट होत आहे. पुण्यातही जवळपास तीन हजार विद्यार्थ्यांचे अर्ज प्रलंबित आहेत. महाविद्यालयाकडून हे अर्ज उच्च शिक्षण विभागाकडे सादर करण्यास दिरंगाई होत आहे.

राज्याच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाकडून 'महाडीबीटी' पोर्टलवर प्रलंबित असलेल्या शिष्यवृत्तीच्या अर्जांची यादी प्रसिद्ध करण्यात आली आहे. या यादीमध्ये राज्यातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये एकूण १६ हजार ५६९ अर्ज प्रलंबित

औरंगाबादेत सर्वाधिक अडथळे

औरंगाबाद जिल्ह्यात सर्वाधिक ३,५६६ अर्ज प्रलंबित आहेत. त्यापाठोपाठ नांदेडमध्ये ३,०१० अर्ज प्रलंबित ठेवण्यात आलेले आहेत. पुण्यात २,९८२ अर्ज प्रलंबित असून, कोल्हापूर जिल्ह्यात २,३२४ अर्ज प्रलंबित ठेवण्यात आले आहेत. इतर जिल्ह्यांमध्येही जवळपास एक हजार अर्ज प्रलंबित ठेवण्यात आल्याची माहिती शिक्षण विभागाकडून देण्यात आली.

आहेत. हे अर्ज महाविद्यालयस्तरावर प्रलंबित ठेवण्यात आले आहेत. विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयांमध्ये अर्ज दाखल केल्यानंतर त्याची पडताळणी करून महाविद्यालयाकडून हे अर्ज उच्च शिक्षण विभागात पाठवले जातात.

त्यानंतर त्यावर कार्यवाही होऊन शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यात जमा केली जाते. 'महाडीबीटी'कडून

शालेय शुल्क, विद्यार्थ्यांचा उदरनिर्वाह निधी; तसेच इतर काही कारणांसाठी चौदा शिष्यवृत्ती देण्यात येतात. या शिष्यवृत्तींमुळे आरक्षित संवर्गातील आणि अर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या विद्यार्थ्यांना अर्थिक हातभार लागतो. मात्र, महाविद्यालयांकडून वेळच्या वेळी हे अर्ज पुढे पाठवले जात नसल्याने विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक शुल्क कोण भरणार, असा प्रश्न आहे.

प्रभात

Tue, 17 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68085781>

SPPU to offer courses in museology

Dheeraj Bengrut

dheeraj.bengrut@htlive.com

PUNE : Students will soon be able to pursue courses in museology at Savitribai Phule Pune University (SPPU). The varsity in collaboration with Kelkar museum will start a research and study programme in museology science and museum management.

A memorandum of understanding (MoU) regarding the same was recently signed at SPPU.

Museology is a multidisciplinary subject that encompasses different features of history, archaeology, research and archiving.

Under the initiative, a new department 'museology and heritage study' will start at SPPU. In the department, various diploma and degree courses will be offered. According to officials, the courses are likely to be offered from the next academic year.

"Through the initiative, new

opportunities for research and employment will be generated for students. Kelkar museum is one of the prominent museums in the state and students will benefit from their experiences," said SPPU vice-chancellor Prof Nitin Karmalkar.

Sudhanva Ranade, director of Kelkar museum, said, "It was the desire of Raja Dinkar Kelkar who started the museum to offer an academic course in museology. We are glad to start this new inning in academics with SPPU."

Hindustan Times 17.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

From a student to V-C, Karmalkar looks back at long journey in SPPU

SwatiShindeGole
@timesgroup.com

Pune: A journey that started as a student of Savitribai Phule Pune University, ends on a high note for vice-chancellor Nitin Karmalkar who will retire after completing his five-year term at the university where he studied, taught, and was at the helm.

Karmalkar, who will serve his last day in office on Wednesday, spoke to TOI about his journey, the takeaways, and the scope for improvement at one of the leading state universities in Maharashtra.

RETIRES TOMORROW

The one thing he said he regrets was that good teachers were retiring and there is a dearth of equally good replacements. "It hurts when some knowledgeable and top grade teachers retire, but when it comes to recruiting replacements, we do not get a good match. When we publish a recruitment advertisement, we have to make a compromise.

AS A MAN AT THE HELM

He introduced the school system and graduate courses such as liberal arts

➤ Set up the Section 8 company, despite opposition, and within 3 years, it has been positioned on the eighth spot in Atal Rankings, nurturing 40 startups

➤ Imparted online education and online examinations during the pandemic

➤ Forged industry-academia relations not only on paper but got companies like Mercedes, Amazon, and Volkswagen to offer internships and jobs

➤ Signed a tie-up with Harvard University for imparting its courses to SPPU students at low fees

We look for the best from those who have applied, but we never get them. Some centrally funded institutions have the right to reject and place a new advertisement if they are not satisfied with the applicants. State universities should also have similar rights. We have to make do with just one announcement, be satisfied with the applications and choose from them," he said.

On the lows in his career as vice-chancellor, Karmalkar said that he could not fill up the vacant posts due to government rules and regula-

tions and departments had to compromise with whatever resources they had.

Hence, in order to give back something to the university and resolve the issue to some extent, Karmalkar has decided to use his corpus fund to fill up nearly 55 posts. The process for filling about 7-8 posts has begun and the remaining would take place soon, he said. "Facilities and infrastructure are materialistic things that would come and go, but what would really take an organisation forward would be its human resources," he added.

The two years of the pandemic were the most challenging and most disruptive, he said. "From creating digital content to e-learning labs and also empowering our teachers and giving them the confidence that they could face the camera and teach, we sailed through," he added.

On his future plans, Karmalkar said that he aims to project the rich and diverse culture of the country for others to notice. He has already prepared a proposal in his capacity as the chairman of the Deccan College Trust to set up the Indian Institute for Contemporary Indology.

This institute would be similar to those in European countries, where an ecosystem for art and culture is created. "The proposal aims to bring together various artists, stage exhibitions, conduct art discussions, and much more. I have already identified some 20-25 experts in these areas and if it takes off, it would be a great asset for the future," Karmalkar said.

The Times of India 17.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

ऑफलाइन परीक्षेसाठी वाढीव वेळ मंत्री उदय सामंत यांची माहिती; दोन पेपरमध्ये दोन दिवसांचा अवधी

नाशिक, ता. १७ : विद्यार्थ्यांच्या हिताचा विचार करता ऑफलाइन पद्धतीने परीक्षा घेण्याबाबत १३ अकृषी विद्यापीठांच्या कुलगुरूंच्या बैठकीत ठरले आहे. राज्य सरकारने कुलगुरूंच्या भूमिकेला संमती दिली आहे. विद्यार्थ्यांच्या सोयीसाठी एक तासाच्या परीक्षेसाठी अतिरिक्त १५ मिनिटे वाढवून दिले जातील. त्यानुसार तीन तासांच्या परीक्षेसाठी अतिरिक्त पाऊण तासांचा वेळ मिळेल. शिवाय दोन पेपरमध्ये दोन दिवसांचा अवधी ठेवला जाईल, अशी माहिती उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी मंगळवारी पत्रकार परिषदेत दिली.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त

नाशिक : यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचा २७वा दीक्षान्त समारंभ मंगळवारी पार पडला. या समारंभात बोलताना उदय सामंत, या वेळी डॉ. प्रशांत पाटील, डॉ. सी. डी. मायी, डॉ. दिनेश भोंडे उपस्थित होते.

विद्यापीठाच्या दीक्षांत समारंभानिमित्त नाशिक, दैन्यावर असताना, मंत्री सामंत यांनी माध्यम प्रतिनिधींशी संवाद साधला. ते म्हणाले, की परीक्षा ऑफलाइन घेण्यासंदर्भात

सरकारने कुठलाही आदेश काढलेला नाही. कुलगुरूंच्या बैठकीत ठरलेल्या भूमिकेला समर्थन दर्शविले आहे. परिस्थिती सामान्य झालेली असताना, ऑफलाइन परीक्षा विद्यार्थी हिताची

असल्याचा पुर्नउच्चारही त्यांनी केला. महाविकास आघाडी सरकारच्या युवा संघटनांमार्फत ऑफलाइन परीक्षेला विरोध न करण्याचे आवाहन त्यांनी केले.

स्वाक्षरीनंतर कुलगुरू निवडप्रक्रियेला वेग

अधिसभा, व्यवस्थापन परिषदेत प्रतिनिधित्वासाठी शैक्षणिक अर्हता असावी यांसह अन्य दुरुस्तीसंदर्भातील विधेयक राज्यपालांकडे स्वाक्षरीला गेले आहे. अद्याप स्वाक्षरी न झाल्याची माहिती मिळाली आहे. येत्या आठवड्यात राज्यपालांची भेट घेणार आहे. अध्यादेशावर स्वाक्षरी झाल्यानंतर कुलगुरू निवडीच्या प्रक्रियेला गती मिळेल," असे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री सामंत म्हणाले.

Pune, Main
18/05/2022 Page No. 9

शालेय शिक्षणमंत्र्यांची घोषणा : शाळांत विविध कल्पक उपक्रम राबविणार राज्यात यंदा 'शैक्षणिक गुणवत्ता वृद्धी वर्ष'

पुणे, ता. १७ : विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान भरून काढणे, त्यांच्यापर्यंत गुणवत्तापूर्ण शिक्षण पोचविणे, या उद्देशाने राज्यात सर्व शाळांमध्ये यंदाचे शैक्षणिक वर्ष हे 'शैक्षणिक गुणवत्ता वृद्धी वर्ष' म्हणून साजरे करण्याचा निर्णय शालेय शिक्षण विभागाने घेतला आहे. याद्वारे शाळांमध्ये शिक्षणासाठी पोषक वातावरण निर्मिती करून कल्पक उपक्रम राज्यभर राबविण्यात येणार आहे.

राज्याच्या शालेय शिक्षण मंत्री वर्षा गायकवाड यांनी राज्यातील सर्व

जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि विभागाच्या सर्व वरिष्ठ अधिकाऱ्यांसोबत महत्वाची बैठक घेतली. या वेळी राज्य आणि जिल्हा स्तरावर शाळांमध्ये गुणवत्ता विकासासाठी सुरू असलेल्या उपक्रमांचा त्यांनी आढावा घेऊन त्यांना चालना देण्यावर भर दिला. राज्यातील सर्व शाळांमध्ये २०२२-२३ हे शैक्षणिक वर्ष 'शैक्षणिक गुणवत्ता वृद्धी वर्ष' म्हणून साजरे करण्यात येणार असल्याची घोषणा गायकवाड यांनी या बैठकीदरम्यान केली. त्याबाबत त्यांनी आपल्या

नुकसान भरून काढण्यासाठी उपक्रम

कोरोना काळात विद्यार्थ्यांचे झालेले शैक्षणिक नुकसान भरून काढण्यासाठी विविध उपक्रम राबविण्यात येतील. विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त शैक्षणिक सुविधा पुरविण्यासाठी सरकारने जिल्हा वार्षिक योजनेमध्ये (सर्वसाधारण) किमान पाच टक्के निधी शिक्षणासाठी राखीव ठेवला आहे. त्याप्रमाणे प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये या तरतुदीचा पुरेपुर आणि नियोजनबद्ध वापर करावा, अशा सूचना शिक्षण मंत्री वर्षा गायकवाड यांनी दिल्याचे शिक्षण आयुक्त सूरज मांडरे यांनी सांगितले.

फेसबुक व ट्विटर अकाउंटवरून

विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी पोषक वातावरण मिळण्यासाठी अनेक

कोरोनामुळे उद्भवलेल्या आव्हानात्मक परिस्थितीतही राज्यातील शिक्षकांनी शिक्षण विद्यार्थ्यांच्या दारी पोहोचविण्याचे काम केले आहे. ही यशोगाथा या पुढे सुरू राहण्यासाठी हा उपक्रम राबविण्यात येत आहे.
- वर्षा गायकवाड, शालेय शिक्षण मंत्री

जिल्ह्यांमधील शाळांनी कल्पक आणि उपयुक्त, असे उपक्रम हाती घेतले आहेत. त्यापैकी राज्यस्तरावर राबविण्यासारख्या उपक्रम शोधावेत आणि ते तपासून कार्यान्वित करावे, असे आदेश गायकवाड यांनी अधिकाऱ्यांना बैठकीदरम्यान दिले. शाळांचा भौतिक आणि शैक्षणिक

विकास, तसेच पायाभूत सुविधांच्या उन्नतीकरणासाठी सरकारने राजमाता जिजाऊ शैक्षणिक गुणवत्ता विकास अभियान आणि आदर्श शाळा निर्मिती प्रकल्प हाती घेतले आहे. त्यातही जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांनी जाताने लक्ष द्यावे, अशा सूचना त्यांनी दिल्या आहेत.

Pune, Main
18/05/2022 Page No. 5

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सकाळ

‘कुलगुरुंची निवड निरपेक्ष व्हावी’

पुणे, ता. १७ : ‘सध्या राज्यात कुलगुरू निवडप्रक्रियेबाबत जे सुरू आहे ते अतिशय क्लेशदायक आहे. समाजातील चांगल्या व्यक्तींनी एकत्र येत हा निवडीबाबतचा बदल घडवावा. कुलगुरू यांची निवड निरपेक्ष व्हावी,’ असे मत सिंबायोसिस शिक्षण संस्थेचे संस्थापक डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांनी व्यक्त केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात आयोजित कुलगुरू, प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांच्या सेवकाळ समानांनिमित्त आयोजित सेवागौरव समारंभात आयोजित केला होता.

विद्यार्थीदशेत असताना मी विद्यापीठात आलो. छोट्याशा गावातून विद्यापीठात आल्यावर परदेशात आलोय असे वाटले होते. इथेच शिकलो, इथेच डॉक्टरेट मिळवली, इथेच प्राध्यापक झालो, इथेच विभागप्रमुख झालो आणि इथेच कुलगुरूदेखील झालो.

- डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

या वेळी डॉ. मुजुमदार, ज्येष्ठ अस्थिरोगतज्ज्ञ डॉ. के. एच. संचेती आणि ‘पर्सिस्टंट’चे संस्थापक अध्यक्ष डॉ. आनंद देशपांडे हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. संजीव सोनवणे यांचा सेवा कार्यकाळ पूर्ण झाला. या वेळी विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, अधिसभा सदस्य सुनेत्रा पवार, डॉ. करमळकर यांच्या पत्नी रोहिणी करमळकर, डॉ. उमराणी यांच्या पत्नी महानंदा उमराणी आदी उपस्थित होते. डॉ. संजय चाकणे यांनी सूत्रसंचालन केले.

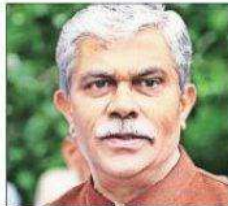
Pune, Main
18/05/2022 Page No. 5

‘दृष्टिकोनामध्ये आमूलाग्र बदल आवश्यक’

मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांची भावना

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये गुणवत्तेच्या जोरावर झेप घेण्याची क्षमता आहे. मात्र त्यासाठी प्रशासनाने दृष्टिकोनामध्ये आमूलाग्र बदल करण्याची गरज आहे. कुलगुरू म्हणून पाच वर्षांचा कार्यकाळ अत्यंत समाधानाचा होता. कुलगुरूपद स्वीकारताना ठरवलेल्या योजनांपैकी प्रशाला प्रणाली, १३० सामंजस्य करारांद्वारे शिक्षण आणि उद्योगाला जोडणे, संशोधनाला चालना अशा काही गोष्टी साध्य झाल्या, तर प्राध्यापकांची भरतीसारख्या काही पूर्ण करायच्या राहिल्या अशी भावना सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी व्यक्त केली.

डॉ. करमळकर यांचा कुलगुरूपदाचा कार्यकाळ आज (१८ मे) संपत आहे. या निमित्ताने डॉ. करमळकर यांच्याशी संवाद साधला असता त्यांनी वेगवेगळ्या मुद्द्यांवर भाष्य केले. कुलगुरू म्हणून जबाबदारी घेतल्यावर काही गोष्टी करायच्या ठरवल्या होत्या. त्यानुसार विद्यापीठात प्रशाला प्रणालीची अंमलबजावणी सुरू केली. नवी बांधकामे करण्यापेक्षा रखडलेली बांधकामे पूर्ण करण्याला प्राधान्य दिले. शिक्षणाला उद्योग क्षेत्राशी जोडण्यात यश आले. आयुका, सीडॅकसारख्या राष्ट्रीय संस्थांना सोबत घेऊन नव्या अभ्यासक्रमांची निर्मिती केली. संशोधन,

भविष्यातील योजना

गृहाभ्युत्थान असलेले डॉ. करमळकर यांना आता वेगळ्या काळात त्यांच्या संशोधनाच्या क्षेत्रासाठी अधिक वेळ द्यायची इच्छा आहे. तसेच डेक्कन कॉलेजमध्ये इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ कन्टेम्प्लरी इजॅलॉजीची स्थापना करण्याचा प्रस्ताव त्यांनी तयार केला आहे. त्यासाठी काम करण्याचे त्यांचे नियोजन आहे.

नवउद्योजकांना चालना देण्यासाठी विद्यापीठाअंतर्गत दोन कंपन्यांची स्थापना केली. विद्यापीठाचे क्रमवारीतील स्थान काही प्रमाणात उंचावले.

विद्यापीठ समाजाभिमुख होण्यासाठी वेगवेगळ्या संस्था-उद्योग क्षेत्रातील कंपन्यांना सामंजस्य कराराच्या माध्यमातून जोडले. कतारमध्ये विद्यापीठाचे शैक्षणिक केंद्र सुरू झाले. या सगळ्याचा परिणाम येत्या काळात दिसून येईल, असे त्यांनी सांगितले. गेल्या

काही काळात विद्यापीठातील शिक्षकांची संख्या झपाट्याने कमी झाली आहे. शिक्षकांची निकड असताना भरती होऊ शकली नाही. त्यामुळे कंत्राटी पद्धतीने कामकाज करावे लागत आहे. करोना प्रादुर्भावामुळे पारंपरिक शिक्षणाला डिजिटल शिक्षणामध्ये रूपांतरित करणे आव्हानात्मक होते, असेही ते म्हणाले.

गुणवत्तेच्या जोरावर मोठी झेप घेण्याची विद्यापीठामध्ये नक्कीच क्षमता आहे. मात्र त्यासाठी प्रशासनाला आपल्या दृष्टिकोनात आमूलाग्र बदल करण्याची गरज आहे. विद्यार्थीदशेत पुणे विद्यापीठात प्रवेश केला. पण विद्यार्थी असताना किंवा प्राध्यापक म्हणून काम करतानाही कधी याच विद्यापीठाचा कुलगुरू होईन असा कधी विचारही केला नव्हता. पाच वर्षांचा कार्यकाळ समाधानकारक होता. या काळात विद्यापीठासाठी योगदान देता आल्याचा आनंद आहे, असेही त्यांनी नमूद केले.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कुलगुरु निवडीबाबत सुरू असलेला प्रकार घृणास्पद

लोकसत्ता प्रतिनिधी

सिम्बायोसिसचे संस्थापक अध्यक्ष डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांचे स्पष्ट मत

पुणे : नवीन कुलगुरूची निवड होत नाही, तोपर्यंत असलेल्या कुलगुरूंनीच काम करण्याची तरतूद विद्यापीठ कायद्यामध्ये असायला हवी. शिक्षण हे गंभीर क्षेत्र असल्याने ते शिक्षकांवर सोडायला हवे. कुलगुरु निवडीबाबत आता जे चाललेले आहे, ते घृणास्पद आहे. कुलगुरूची निवड मंत्री, आयएस अधिकारी यांनी करू नये, तर समाजातील तज्ज्ञांनी करायला हवी, अशी स्पष्ट भूमिका सिम्बायोसिसचे संस्थापक अध्यक्ष डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांनी मंगळवारी मांडली.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे आयोजित सेवा गौरव कार्यक्रमात डॉ. मुजुमदार बोलत होते. या कार्यक्रमात कुलगुरुपदाचा कार्यकाळ संपलेले डॉ. नितीन करमळकर, प्रकुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. पराग काळकर, डॉ. संजीव सोनावणे, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. मनोहर चासकर यांना सन्मानित करण्यात आले. पर्सिस्टंटचे व्यवस्थापकीय संचालक डॉ. आनंद देशपांडे, ज्येष्ठ अस्थिरोगतज्ज्ञ डॉ. के. एच. संचेती, नैकच्या कार्यकारी समितीचे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य राजेश पांडे, प्रसेनजित फडणवीस, महेश आबाळे, डॉ. सुधाकर जाधव, डॉ. संजय चाकणे, डॉ. अपूर्वा पालकर आदी या वेळी उपस्थित होते.

डॉ. मुजुमदार म्हणाले, चांगल्या माणसांनी थांबता नये. प्राध्यापक कधी निवृत होत नाही. डॉ. करमळकर केंद्र

ज्येष्ठ अस्थिरोगतज्ज्ञ डॉ. के. एच. संचेती यांनी कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांना वाकून नमस्कार केला. यावेळी (डावीकडून) डॉ. कुरणे, डॉ. चासकर, डॉ. आनंद देशपांडे, डॉ. एन. एस. उमराणी आदी उपस्थित होते.

पातळीवर जावेत यासाठी आम्ही पुणेकर प्रयत्न करू. आता शिक्षणात बदल नाही, तर क्रांती हवी. तुम्ही आता राज्यात थांबू नका केंद्रीय पातळीवर जायला हवे. नवीन शैक्षणिक धोरणाची चांगल्या पद्धतीने अंमलबजावणी व्हायला हवी.

विद्यापीठाला डॉ. करमळकर यांच्या रूपाने सक्षम नेतृत्व मिळाले. त्यामुळे विद्यापीठाला वेगवेगळ्या आघाड्यांवर चांगल्या पद्धतीने काम करता आले, असे डॉ. देशपांडे यांनी सांगितले. तर आपल्या आईची समर्पित वृत्तीने सेवा केल्याप्रमाणे डॉ. करमळकर यांनी विद्यापीठाची सेवा केल्याची भावना डॉ. संचेती यांनी व्यक्त केली.

प्रतिभाशाली संशोधक, संवेदनशील माणूस, कर्तव्यशील शिक्षक असलेल्या डॉ. करमळकर यांच्याबरोबर काम करता आले. त्यांनी विश्वासाने वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या दिल्या, कधी हस्तक्षेप केला नाही. विद्यापीठात अनेक सुधारणा घडवताना काही वेळ त्रासही

झाला. मात्र विद्यापीठात काम करण्याची संधी मिळाल्याचा आनंद वाटतो, असे डॉ. उमराणी यांनी नमूद केले.

चांगल्या लोकांच्या सहकार्यामुळे काम करणे शक्य झाले. प्रतिकूल आर्थिक परिस्थितीत कुटुंबाने दिलेल्या

पाठिंब्यामुळे आजवरची वाटचाल घडली. पाच वर्षांच्या कार्यकाळात काही त्रुटी राहिल्या असतील, चुका झाल्या असतील, पण प्रत्येक निर्णय घेताना गुणवत्ता, विद्यापीठाच्या हिताचा विचार होता. शिक्षणातून बेरोजगारांची फौज निर्माण होता नये. पुस्तकी शिक्षणापेक्षा चारित्र्य, नैतिकता, समाजाप्रती संवेदनशीलता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण व्हायला हवी. शिक्षण समकालीन असेल, तरच विद्यार्थी स्पर्धेत टिकतील. विद्यापीठाने मला भरभरून दिले, मी विद्यापीठाला काय देऊ शकतो या विचारातून काम केले. आधीच्या कुलगुरूंनी केलेल्या कामाला माझ्या परीने वीट लावण्याचा प्रयत्न केला, असे भावनिक उद्गार डॉ. करमळकर यांनी काढले.

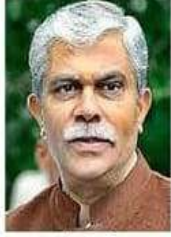

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

भारतातील विद्यापीठांकडे प्रचंड क्षमता

डॉ. नितीन
करमळकर

सावित्रीबाई फुले पुणे
विद्यापीठाचे कुलगुरू
डॉ. नितीन करमळकर
बुधवारी (१८ मे)
सेवानिवृत्त होत
आहेत. या निमित्ताने
गेल्या पाच वर्षांच्या
कार्यकाळात त्यांना
आलेले अनुभव,

विद्यापीठात घेतलेले नवे निर्णय, आलेली
आव्हाने याविषयी त्यांच्याशी मीनाक्षी गुरव
यांनी केलेला संवाद.

विद्यापीठात घेतलेल्या निर्णयांचे भविष्य

- कुलगुरू पदावरील कार्यकाळात विद्यार्थी आणि विद्यापीठाचे हित लक्षात घेऊन, अनेक महत्वाचे उपक्रम, निर्णय.
- सहकारी, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य, विद्या परिषद सदस्य आणि अधिसभा सदस्यांनी पाठिंबा दिल्याने हे निर्णय प्रत्यक्षात उतरविणे शक्य. विद्यार्थी केंद्रबिंदू मानून विद्यापीठाने या काळात २० आंतरराष्ट्रीय आणि १३ राष्ट्रीय स्तरावरील संस्था, विद्यापीठे यांच्यासमवेत सामंजस्य करार.
- मागील काही वर्षांत ५८ पदवी अभ्यासक्रम, ४३ पदव्युत्तर अभ्यासक्रम आणि ६० हून अधिक प्रमाणपत्र आणि पदविका अभ्यासक्रम सुरू.
- विद्यापीठाने 'एसपीपीयू - रिसर्च पार्क फाउंडेशन' या ना-नफा-ना-तोटा तत्वावर आधारित कंपनी कायद्यातील सेक्शन ८ अंतर्गत कंपनीची स्थापना. सेंटर फॉर इनोव्हेशन अँड इनक्युबेशन एंटरप्रायजेसमार्फत विद्यापीठातील नवोपक्रम आणि स्टार्टअप्सना प्रोत्साहन देण्यात येत आहे.

- विद्यापीठात समाजातील विविध घटकांतील नागरिकांचा सहभाग वाढावा यासाठी हेरिटेज वॉक, व्यंगचित्रकला संग्रहालय सुरू. त्याशिवाय विद्यापीठातील अपूर्ण राहिलेली बांधकामे या काळात पूर्ण.
- सेंटर फॉर इंडस्ट्री ४.० माध्यमातून (C4i4 लॅब) लघु व मध्यम उद्योगांसाठी उपयुक्त ऑनलाइन विकसित.

व्यवसायाभिमुख दृष्टिकोन

- परदेशात विद्यापीठे औद्योगिक क्षेत्राशी जोडली आहेत. आपल्या देशातील सार्वजनिक विद्यापीठे मात्र चाकोरीबद्ध पद्धतीने काम करतात. तथापि, आपल्या विद्यापीठांकडे प्रचंड क्षमता आहे. त्याच उद्देशाने उद्योगक्षेत्राशी सामंजस्य करार करत त्यांना विद्यापीठात सामावून घेण्याचा प्रयत्न.
- यामध्ये होतकरू विद्यार्थ्यांमधून नवीन उद्योजक निर्माण व्हावेत, म्हणून 'सीड फंड' अंतर्गत निधी उपलब्ध करून दिली. तसेच 'डिग्री प्लस' व्यासपीठ तयार केले. त्यामार्फत विविध जागतिक दर्जाचे अभ्यासक्रम विद्यापीठातील आजी-माजी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिले.

परदेशात 'कॅम्पस' असणारे पहिले विद्यापीठ

माइलस्टोन इंटरनॅशनल एज्युकेशन (कतार) यांच्या सहयोगाने विद्यापीठाने कतार येथे कॅम्पस सुरू केला आहे. सरकारी विद्यापीठांपैकी परदेशात कॅम्पस असणारे हे पहिले विद्यापीठ आहे, असे मला वाटते.

- या ठिकाणी बीबीए, बी.एससी., बी.कॉम. आणि बी.ए. असे चार पदवी अभ्यासक्रम सुरू केले असून, यात १४ देशांतील विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला.
- देशातील अभिमत विद्यापीठे परदेशात कॅम्पस काढू शकतात. मग, सार्वजनिक विद्यापीठे का काढू शकत नाही, हे मनात होते. त्यातून हा कॅम्पस साकार झाला.

हे करायचं राहून गेलं

- देशातील सर्व विद्यापीठे एका बाजूला आणि हे विद्यापीठ एका बाजूला असे माझे नेहमीच मत राहिले आहे. पुणे,

नगर, नाशिक या तिन्ही जिल्ह्यांतील तसेच हजारांहून अधिक शैक्षणिक संस्थांची मांदियाळी हे विद्यापीठाचे वैभव आहे.

- विद्यापीठासाठी खरंच खूप काही करायचे होते. परंतु, कुलगुरू म्हणून वेळ कमी पडल्याने काही कामं करायची राहून गेली. विद्यापीठातील अनेक विभागांमध्ये प्राध्यापकांच्या जागा रिक्त आहेत. त्या तातडीने भरण्याची गरज आहे.
- विद्यार्थ्यांना शिकविण्यासाठी दर्जेदार प्राध्यापक मिळविणे, हे विद्यापीठासमोरील आव्हान आहे. तसेच, त्या-त्या क्षेत्रातील तज्ज्ञ, अभ्यासकांना 'ग्रेस्ट फॅकल्टी' म्हणून आमंत्रित करणे, हार्दिकाल चांगला पर्याय असू शकतो. - 'ऑक्सिजन पार्क'ची संकल्पना राबवायची होती, परंतु त्याला विरोध झाल्याने तो प्रकल्प बारागळला.
- विद्यार्थी अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून दुसऱ्या राज्यात किंवा तेथी शक्य नसेल, तर अगदी राज्यातील दुसऱ्या विद्यापीठात जाऊन काही काळ (अभ्यासक्रमाचे एक सत्र, किंवा काही महिन्यांसाठी) अभ्यास करतात, अशी संकल्पना मांडली होती.
- आगामी काळात येणाऱ्या आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी विद्यार्थी तयार असले पाहिजेत, असे शिक्षण विद्यार्थ्यांना मिळावे, या दृष्टिकोनातून ही संकल्पना पुढे आली. मात्र, कार्यकाळ संपत आल्याने ते पूर्ण करणे शक्य झाले नाही.

पुढील प्रवास

- पूर्वनिर्धारित काही संशोधन प्रकल्प सुरू आहेत, त्यावर पुढील काही वर्षे काम करेन. त्याशिवाय पीएच.डी.साठी काही विद्यार्थी आहेत, त्यांना मार्गदर्शन करत आहे. त्याव्यतिरिक्त डेक्कन कॉलेज पदव्युत्तर आणि संशोधन संस्था (अभिमत विद्यापीठ) यासाठी काम करणार आहे. डेक्कन कॉलेज ही राज्यातील सर्वात जुनी शिक्षणसंस्था असून, तेथील पुरातत्त्वशास्त्र आणि भाषाशास्त्रातील संशोधनाला आणि अभ्यासक्रमाला प्रोत्साहन देण्यासाठी काय करता येईल, यावर काम सुरू आहे. त्याबाबत लवकरच पावले उचलली जातील.

Sakaal 18.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

चाळीस वर्षे विद्यापीठाचा होतो, पुढेही राहीन!

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांना निरोप

पुणे, दि. १७ (प्रतिनिधी) - 'विद्यार्थिदशेत असताना मी विद्यापीठात आलो. इथेच शिकलो, इथेच प्राध्यापक झालो, इथेच विभागप्रमुख झालो आणि कुलगुरूदेखील झालो. विद्यापीठाने आपल्याला खूप काही दिलं, त्याची परतफेड करण्याचा प्रयत्न मी माझ्या या चाळीस वर्षांच्या कार्यकाळात केला,' अशा शब्दांत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी आपल्या भावना व्यक्त केल्या.

विद्यापीठात आयोजित कुलगुरू, प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांच्या सेवाकाळसमाप्तीनिमित्त आयोजित सेवागौरव समारंभदरम्यान ते बोलत होते. यावेळी प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. संजीव सोनवणे आदींच्या पदांचा सेवाकार्यकाळ पूर्ण झाला. त्यानिमित्ताने त्यांच्याही

सेवागौरव समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून 'पर्सिस्टंट सिस्टीम' कंपनीचे संस्थापक-अध्यक्ष आनंद देशपांडे उपस्थित होते. तर, डॉ. शां. ब. मुजुमदार, डॉ. के. एच. संचेती, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, अधिसभा सदस्य सुनेत्रा पवार, कुलगुरूंच्या पत्नी रोहिणी करमळकर, प्र-कुलगुरूंच्या पत्नी महानंदा उमराणी उपस्थित होते.

डॉ. करमळकर म्हणाले, 'डिग्री प्लसच्या माध्यमातून अद्ययावत ज्ञान, सार्मजस्य कराराच्या माध्यमातून समाजाशी नाळ जोडणं, उद्योग आणि शिक्षण यांची सांगड घालणं, ज्यातून सर्वांगीण दृष्टीने विद्यार्थी घडेल, हा विचार त्यात होता.' डॉ. उमराणी यांनीही मनोगत व्यक्त केले. राजेश पांडे यांनी प्रास्ताविक केले. डॉ. संजय चाकणे यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. अपूर्वा पालकर यांनी आभार मानले.

“ सध्या कुलगुरू निवडीबाबत जे सुरू आहे, ते अतिशय क्लेशदायक आहे. समाजातील चांगल्या व्यक्तींनी एकत्र येत हा निवडीबाबतचा बदल घडवावा.

- डॉ. शां. ब. मुजुमदार, संस्थापक, सिम्बायोसिस.

“ अनेक लोकांना बरोबर घेऊन जाण्यासाठी कौशल्य असणारे, नेतृत्व असणारे वाघासारखे व्यक्तिमत्त्व लागते, जे डॉ. करमळकरांचे आहे. डॉ. करमळकरांसोबत भविष्यातही आम्ही एकत्र काम करू.

- आनंद देशपांडे, संस्थापक अध्यक्ष, पर्सिस्टंट सिस्टीम कंपनी.

Pune Edition
May 18, 2022 Page No. 3
Powered by : eprabhat.com

कुलगुरूंची निवड निरपेक्ष व्हावी : डॉ. मुजुमदार

विद्यापीठात कुलगुरू, प्र-कुलगुरू, अधिष्ठातांचा सेवागौरव समारंभ

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १७ - सध्या कुलगुरू निवडीबाबत जे सुरू आहे ते अतिशय क्लेशदायक आहे. समाजातील चांगल्या व्यक्तींनी एकत्र येत हा निवडीबाबतचा बदल घडवावा, असे प्रतिपादन सिम्बायोसिसचे संस्थापक डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांनी यावेळी केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात कुलगुरू, प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाते यांच्या सेवाकाळ समाप्तीनिमित्त आयोजित सेवागौरव समारंभदरम्यान ते बोलत होते. यावेळी विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर, डॉ. अंजली कुरणे, आदींचा या पदांचा सेवा कार्यकाळ पूर्ण झाला. त्यानिमित्ताने त्यांच्याही सेवा गौरव समारंभाचे आयोजन यावेळी करण्यात आले होते. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून पर्सिस्टंट सिस्टीम कंपनीचे संस्थापक

आनंद देशपांडे उपस्थित होते. डॉ. के. एच. संचेती, विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, अधिसभा सदस्य सुनेत्रा पवार, कुलगुरूंच्या पत्नी रोहिणी करमळकर, प्र-कुलगुरूंच्या पत्नी महानंदा उमराणी यांच्यासह आदी व्यासपीठावर उपस्थित होते.

यावेळी डॉ. करमळकर म्हणाले, निर्णय घेताना तो विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने हिताचा, गुणवत्तेला प्राधान्य देणारा असावा असा माझा आग्रह होता. डिग्री प्लसच्या माध्यमातून अद्ययावत ज्ञान, सार्मजस्य कराराच्या माध्यमातून समाजाशी नाळ जोडणं, मोठी आणि चांगली

परतफेड करण्याचा प्रयत्न

विद्यार्थिदशेत असताना मी विद्यापीठात आलो. छोट्याशा गावातून विद्यापीठात आल्यावर परदेशात आलोय असं वाटलं होतं. इथेच शिकलो, इथेच डॉक्टरेट मिळवली, इथेच प्राध्यापक झालो, इथेच विभागप्रमुख झालो आणि इथेच कुलगुरू देखील झालो. विद्यापीठाने स्थापनेपासून दीडशे वर्षांत आपल्याला खूप काही दिलं, त्याची परतफेड करण्याचा प्रयत्न मी माझ्या या चाळीस वर्षांच्या कार्यकाळात केला, अशी भावना कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी व्यक्त केल्या.

माणसं विद्यापीठाच्या परिसंस्थेशी कायमस्वरूपी जोडणं, उद्योग आणि शिक्षण याची सांगड घालणं, प्रशाला पद्धती आणणं आदी कामे मी प्राधान्याने पूर्ण केली ज्यातून सर्वांगीण दृष्टीने विद्यार्थी घडेल हा विचार त्यात

होता.

डॉ. उमराणी म्हणाले, डॉ. करमळकर यांनी मला काम करताना पूर्ण स्वातंत्र्य दिलं आणि अतिशय विश्वासाने माझ्यावर जबाबदाऱ्या दिल्या ज्यात कधीच त्यांनी हस्तक्षेप केला नाही.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

येत्या काळात संशोधनाच्या क्षेत्रासाठी अधिक वेळ

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १७ - पूर्वनियोजित काही संशोधन प्रकल्प सुरू आहेत. त्यावर पुढील काही वर्षे काम करेन, येत्या काळात संशोधनाच्या क्षेत्रासाठी अधिक वेळ देणार आहे. त्याचप्रमाणे डेक्कन कॉलेजमध्ये इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ कन्टेम्प러리 इंडोलॉजीची स्थापना करण्याचा प्रस्ताव तयार केला आहे. त्यासाठी काम करण्याचे नियोजन आहे, अशा शब्दांत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी सेवानिवृत्त होत असताना पुढील कार्याबद्दल भाष्य केले.

पत्रकारांशी साधला संवाद

डॉ. करमळकर यांचा कुलगुरूपदाचा कार्यकाळ बुधवारी (१८ मे) संपत आहे. या पार्श्वभूमीवर डॉ. करमळकर यांनी पत्रकारांशी संवाद साधला. गेल्या पाच वर्षांत वेगवेगळ्या स्तरांवर विद्यापीठासाठी योगदान देता आल्याचे त्यांनी आवर्जून नमूद केले. कुलगुरू म्हणून जबाबदारी घेतल्यावर काही गोष्टी करायच्या ठरवल्या होत्या. त्यानुसार

प्रशासनाचा दृष्टिकोन व्यापक हवा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये गुणवत्ता मोठ्या प्रमाणात आहे. पुणे विद्यापीठामध्ये सर्वच क्षेत्रावर आघाडी घेण्याची क्षमता आहे. मात्र त्यासाठी प्रशासनाने दृष्टिकोनामध्ये अमूलाग्र बदल करण्याची गरज आहे. प्रशासनातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांकडून विद्यार्थी व विद्यापीठप्रती व्यापक दृष्टिकोन अपेक्षित असल्याचे डॉ. करमळकर यांनी स्पष्ट केले.

कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी सेवानिवृत्त होत असताना पुढील कार्याबद्दल केले भाष्य

विद्यापीठात प्रशाला प्रणालीची अंमलबजावणी सुरू केली. नवी बांधकामे करण्यापेक्षा रखडलेली बांधकामे पूर्ण करण्याला प्राधान्य दिले. शिक्षणाला उद्योग क्षेत्राशी जोडण्यात यश आल्याचे कुलगुरूंनी म्हटले.

शिक्षक भरती करता आली नाही...

विद्यापीठात शिक्षकांचे योगदान महत्त्वपूर्ण आहे. मात्र गेल्या काही काळात विद्यापीठातील शिक्षकांची संख्या शपाट्याने कमी झाली आहे. शिक्षकांची निकड असताना भरती प्रक्रिया राबवता आली नाही, अशी खंत डॉ. करमळकर यांनी बोलून दाखविली.

Wed, 18 May 2022
<https://epaper.eprabhat.net/c/68106286>

गुणवत्तेच्या जोरावर पुणे विद्यापीठ झेप घेणार

मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांना विश्वास

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

‘सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये आमूलाग्र बदल करणे गरजेचे आहे. त्यासाठी सर्वोच्चच सकारात्मक दृष्टिकोनाची आवश्यकता आहे. परंतु विद्यापीठ केवळ गुणवत्तेच्या जोरावर यापुढील काळात मोठी झेप घेणार आहे,’ अशी माहिती मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी दिली.

डॉ. करमळकर यांचा कुलगुरूपदाचा कार्यकाळ आज (१८ मे) संपत आहे. रिक्त झालेल्या कुलगुरूपदाची अतिरिक्त जबाबदारी डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे सोपवण्यात येणार आहे. या पार्श्वभूमीवर डॉ. करमळकर यांच्याशी संवाद साधला असताना त्यांनी वेगवेगळ्या मुद्द्यांवर भाष्य केले.

‘पाच वर्षांचा कार्यकाळ अत्यंत समाधानाचा होता. कुलगुरूपद स्वीकारताना

डेक्कन संस्थेत संशोधनासाठी देणार वेळ

भूशास्त्रज्ञ असलेले डॉ. करमळकर यांना आता येत्या काळात त्यांच्या संशोधनाच्या क्षेत्रासाठी अधिक वेळ द्यायची इच्छा आहे. तसेच डेक्कन कॉलेजमध्ये ‘इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ कन्टेम्प러리 इंडोलॉजी’ची स्थापना करण्याचा प्रस्ताव त्यांनी तयार केला आहे. त्यासाठी काम करण्याचे त्यांचे नियोजन आहे.

ठरवलेल्या योजनांपैकी प्रशाला प्रणाली, शिक्षण आणि उद्योगाला जोडणे, संशोधनाला चालना अशा काही गोष्टी साध्य झाल्या, तर प्राध्यापकांची भरती करायची राहिली. प्राध्यापक

म्हणून काम करतानाही कधी याच विद्यापीठाचा कुलगुरू होईन, असे वाटले नव्हते. पण गेल्या पाच वर्षांत वेगवेगळ्या स्तरांवर विद्यापीठासाठी योगदान देता आले,’ असेही त्यांनी सांगितले.

‘कुलगुरू म्हणून जबाबदारी घेतल्यावर काही गोष्टी करायच्या ठरवल्या होत्या. त्यानुसार नवी बांधकामे करण्यापेक्षा रखडलेली बांधकामे पूर्ण करण्याला प्राधान्य दिले. शिक्षणाला उद्योग क्षेत्राशी जोडण्यात यश आले. आयुका, सीईकसारख्या राष्ट्रीय संस्थांना सोबत घेऊन नव्या अभ्यासक्रमांची निर्मिती केली. संशोधन, नवउद्योजकांना चालना देण्यासाठी विद्यापीठाचे अंतर्गत दोन कंपन्यांची स्थापना केली. विद्यापीठाचे क्रमवारीतील स्थान काही प्रमाणात उंचावले. या सगळ्यांचा परिणाम येत्या काळात दिसून येईल,’ असे त्यांनी सांगितले.

Pune Edition
May 18, 2022 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कुलगुरुंनाही बसल्या राजकीय झळा

गणेश खळदकर

पुणे : राज्यात झालेल्या सत्तांतराची झळ पुणे विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनाही बसली आहे. त्यातूनही विद्यापीठाचा कारभार पुढे नेण्याचे काम त्यांना करावे लागले. गेल्या पाच वर्षांतील त्यांच्या कारकिर्दीच्या आढाव्यातून ही बाब समोर आली आहे.

डॉ. करमळकर यांना नेमले भाजप-शिवसेनेच्या युती सरकारने आणि कारभार करावा लागला तो शिवसेना-राष्ट्रवादी-काँग्रेसच्या आघाडी सरकारच्या काळात. परिणामी, युतीच्या काही निर्णयांना आघाडीने ब्रेक लावला, तर काही स्वतःचे निर्णय पुढे रेटले. या काळात कुलगुरूंना काम करावे लागले.

याबाबत एका ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञाशी 'पुढारी'ने संपर्क साधला असता, त्यांनी याबाबतची मते व्यक्त केली. शासन आणि विद्यापीठ यांनी एकत्र येऊन काम करणे गरजेचे आहे. राजसत्ता आणि ज्ञानसत्ता यांनी एकदिलाने काम केले तर देशाची प्रगती झाल्याशिवाय राहणार नाही, परंतु सध्या जगभरातच शिक्षणात राजकारण आणि राजकारणात शिक्षण असा प्रकार पाहायला मिळत आहे. विद्यापीठात काय व्हावे हे तेथील तज्ज्ञ, शिक्षक

विविध कामांमध्ये राजकीय हस्तक्षेप वाढला

यांनी ठरविणे अपेक्षित आहे. त्याची अंमलबजावणी होते की नाही, त्यांना अपेक्षित सहकार्य मिळते की नाही हे पाहणे राज्यकर्त्यांचे काम आहे, परंतु राज्यकर्त्यांनीच ठरवले की आम्ही सांगू तेच विद्यापीठांमध्ये झाले पाहिजे तर ते चुकीचे ठरणार आहे. सध्या विद्यापीठांमधील राजकीय वातावरण गढूळ केले जात असून, विद्यार्थ्यांचा वापर मोठ्या प्रमाणात राजकारणासाठी केला जात आहे, असे मत त्यांनी व्यक्त केले.

डॉ. करमळकर यांनी भाजप-शिवसेना यांचे सरकार तसेच महाविकास आघाडी सरकार या दोन्ही सरकारांच्या काळात काम केले. त्यामुळे उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत आणि माजी उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री विनोद तावडे यांचा त्यांना सहवास लाभला. यामध्ये त्यांना काही ठिकाणी राजकीय हस्तक्षेपाला सामोरे जावे लागले, तर काही ठिकाणी संघटनांचा रोष पत्करावा लागला. यामध्ये परीक्षासंदर्भात एक राजकीय पदाधिकारी कुलगुरूंना भेटला, परंतु कुलगुरूंनी पद गेले तरी हसकत नाही, पण विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी खेळ करून चालणार नाही, असे स्पष्ट केले. त्यानंतर शेलारमामा पुरस्काराच्या बाबतीत थेट वरिष्ठ स्तरावरून फोन आले तर आंदोलनकर्त्यांनी नॉनव्हेज बिर्याणी खाऊ घालण्याचा प्रयत्न केला, परंतु कुलगुरूंनी आंदोलकांना फटकाले आणि हा निर्णय माझ्या काळातील नाही, पुरस्कारांच्या अटीमध्ये आवश्यक बदल करू, पण म्हणून मी त्यासाठी नॉनव्हेज खाण्याचे कारण

नसल्याचे स्पष्ट केले. त्यानंतर विद्यापीठातील जातिवाचक पुरस्कार बंद करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. सध्याचे उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांच्या तुलनेत माजी उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री विनोद तावडे यांचा हस्तक्षेप फारसा शिक्षणात नव्हता. विद्यापीठातील अधिकारी मगुरीने वागतात. एकमेकांमध्ये संवाद फार होत नाही, विद्यापीठात ५२

विभागप्रमुख आहेत, परंतु एकत्र येण्याची वेळ आली तर १२ देखील उपस्थित नसतात, अशी खंतदेखील कुलगुरूंनी व्यक्त केली.

विद्यापीठात सावित्रीबाई फुले आणि बॅरिस्टर डॉ. मुकुंद रामराव जयकर यांचा पुतळा समोरामोर उभा करण्याची कुलगुरूंची इच्छा होती. कारण, शिक्षणात दोघांचेही योगदान होते, परंतु समता परिषदेच्या नेत्यांमुळे कुलगुरूंना तो निर्णय घेता आला नाही. विद्यापीठांमधील विद्यार्थी विविध संघटनांमध्ये विभागले गेले असून, शिक्षणापेक्षा ते राजकीय गोष्टींमध्येच जास्त लक्ष देत आहेत. त्यांनी आपण कोणत्याही राजकीय पक्ष किंवा संघटनेपेक्षा विद्यार्थी आहोत हे लक्षात ठेवून शिक्षणावरच लक्ष केंद्रित करणे गरजेचे असल्याचे कुलगुरूंनी स्पष्ट केले. विद्यापीठांचे कुलगुरू, यूजीसी, एआयसीटीई अशा संस्थांवर पदाधिकारी निवडताना राजकीय हस्तक्षेपाशिवाय या नियुक्त्या होत नसल्याचे वास्तव आहे. त्यामुळे शिक्षणातील राजकीय हस्तक्षेप कमी होऊन गुणवत्तेच्या आधारे पात्र व्यक्तींची नियुक्ती होणे गरजेचे असल्याचे दिसून येत आहे.

पुढारी
विश्लेषण

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

च

ऊन
स

लगुरू

साधारे
र
ल्या

म

लगुरू

त्यांची
समर्पण
केली.
ग लॅब
त्यांनी
पदाची
र डॉ.

विद्यापीठाची नाळ समाजाशी जोडण्याचा प्रयत्न

■ पाच वर्षांच्या कारकिर्दीविषयी काय सांगाल ?

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात विद्यापीठ म्हणून उच्च शिक्षणासाठी आल्यानंतर याच विद्यापीठाचा कुलगुरू म्हणून काम करण्याची संधी मिळाली, असा विचारही केला नव्हता. विद्यापीठात सुमारे ४० वर्षे केलेल्या कामामुळेच राज्यात शैक्षणिक गुणवत्तेत पहिल्या क्रमांकावर असणाऱ्या पुणे विद्यापीठाचा कुलगुरू होण्याची संधी मिळाली. या पाच वर्षांच्या कालावधीत विद्यापीठाचा शैक्षणिक दर्जा उंचावण्यासाठी काही योजना आणि संकल्पना राबविण्याचा प्रयत्न केला. राज्य सरकारचे पारंपरिक विद्यापीठ असतानाही 'अटल इनोव्हेशन रॅकिंग'मध्ये देशात आठव्या क्रमांकावर, तर 'नॅशनल इन्स्टिट्यूशनल रॅकिंग'मध्ये

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर आज, बुधवारी सेवानिवृत्त होत आहेत. गेल्या पाच वर्षांच्या काळात त्यांनी नावीन्यपूर्ण उपक्रमांवर भर दिला. त्यांच्या कारकिर्दीत विद्यापीठाने देशातील विद्यापीठांमध्ये पहिल्या दहा क्रमांकांमध्ये येण्याचा मान पटकाविला, तर कतारमध्ये विद्यापीठाचे कॅम्पस स्थापन झाले आहे. या निमित्ताने 'महाराष्ट्र टाइम्स'चे प्रतिनिधी **हर्ष दुधे** यांनी डॉ. करमळकर यांच्याशी संवाद साधला...

विद्यापीठांमध्ये पहिल्या दहा क्रमांकांमध्ये येण्याचा मान पटकाविला, तर कतारमध्ये विद्यापीठाचे कॅम्पस स्थापन झाले आहे. या निमित्ताने 'महाराष्ट्र टाइम्स'चे प्रतिनिधी **हर्ष दुधे** यांनी डॉ. करमळकर यांच्याशी संवाद साधला...

शिक्षणासोबतच रोजगारभिमूख आणि कौशल्यांवर आधारित अभ्यासक्रम माफत दरात शिकता येत आहेत. स्थानिक ते आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील संस्थांसोबत १२० करार केले. हे करार केळकर संग्रहालयापासून ते हार्वर्ड विद्यापीठापर्यंत केले आहेत.

■ पुणे विद्यापीठात केंद्र सरकारच्या 'सीफोरआयफोर' लॅबची स्थापना झाली असून, ४० स्टार्टअपवर काम सुरू आहे. याकडे आपण कसे पाहता ?

विद्यार्थी आणि संशोधकांना तंत्रज्ञानावर आधारित नवे उद्योग, व्यवसाय सुरू करण्यासाठी योग्य मार्गदर्शन मिळण्यासाठी केंद्र सरकारची 'सीफोरआयफोर' लॅब पुणे विद्यापीठात कार्यन्वित झाली आहे. यातून विद्यार्थ्यांना अनुभवावर आधारित प्रशिक्षण घेता येत आहे. या लॅबच्या माध्यमातून नवउद्योजक घडणार आहेत. या कंपनीद्वारे कृषी, पाणी, आरोग्य सुविधा, ईलेक्ट्रिक मोबिलिटी, आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स अशा पाच प्रमुख मुद्द्यांवर काम करण्यात आले. त्यातून सध्या ४० स्टार्टअप विद्यापीठाच्या शैक्षणिक संकुलात कार्यरत असून, त्यापैकी दोन स्टार्टअपनी आंतरराष्ट्रीय पातळीपर्यंत मजल मारली आहे.

■ पाच वर्षांच्या कार्यकाळात एखादे काम राहिले, याची खंत वाटते का ?

पुणे विद्यापीठाचा कार्यकाळ स्वीकारल्यानंतर शैक्षणिक विभागांमध्ये रिक्त असणाऱ्या प्राध्यापकांच्या जागा भरल्या जाव्यात, अशी इच्छा होती. मात्र, राज्य सरकारची भरती प्रक्रिया लांबल्याने, या रिक्त जागांमध्ये

आणखी भरच पडली. अशा वेळी पुणे विद्यापीठाने स्वखर्चातून आवश्यक तिथे प्राध्यापकांची पदे भरली; परंतु, त्यांची संख्या पुरेशी नाही. आज विद्यार्थ्यांना शैक्षणिकदृष्ट्या घडविण्यासाठी उत्तम प्राध्यापकांची आवश्यकता आहे; पण त्यांची संख्या दिवसेंदिवस कमी होत आहे. त्यामुळे सरकारने या जागा तातडीने भरण्याची आवश्यकता आहे. विद्यार्थीभिमूख काही प्रकल्प आणि संकल्पना राबविण्याची इच्छा होती. मात्र, पाच वर्षांच्या कार्यकाळात काही मर्यादा येतात.

■ सेवानिवृत्तीनंतरच्या आगामी वाटचालीविषयी काय सांगाल ?

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अध्यक्षपदी निवड होईल, असे वाटले होते. या पदासाठी प्रयत्न करण्याची भावना अत्यंत प्रामाणिक होती. देशात नवे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण लागू झाले आहे. आपल्याला मिळालेल्या अनुभवाचा फायदा या धोरणासाठी होऊ शकतो, असे वाटते. या धोरणाची अंमलबजावणी करण्याबाबत काही संकल्पना डोक्यात होत्या. त्यादृष्टीने अध्यक्षपदासाठी प्रयत्न केले होते. मात्र, ते होऊ शकले नाही. या धोरणाच्या अनुषंगाने आणि पुणे विद्यापीठातील कामाच्या अनुभवावर राष्ट्रीय पातळीवर काम करण्याची संधी मिळाली, अशी अपेक्षा आहे. सध्या दोन संशोधन प्रकल्पांवर काम सुरू आहे. त्याचप्रमाणे विद्यार्थ्यांना पीएचडी आणि संशोधनात मार्गदर्शन करणार आहे. डेक्कन कॉलेजमध्ये 'इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ कन्टेम्पररी इंडोलॉजी'ची स्थापना करण्याचा प्रस्ताव तयार केला आहे. त्यासाठी काम करण्याचे नियोजन आहे.

महाराष्ट्र टाइम्स

फ्रेमवर्क'मध्ये (एनआयआरएफ) नवव्या क्रमांकापर्यंत मजल मारता आली. परदेशात कॅम्पस असणारे पुणे विद्यापीठ एकमेव राज्य सरकारी विद्यापीठ ठरले आहे. हेरिटेज वॉक, कोरोनाकाळात कोरोना टेस्टिंग लॅबची स्थापना, दुर्मीळ पुस्तकांचे प्रकाशन, क्रोडा संकुलाची निर्मिती, संग्रहालयांची स्थापना अशा उपक्रमांद्वारे पुणे विद्यापीठाची नाळ समाजाशी जोडण्याचे प्रामाणिक प्रयत्न केले.

■ विद्यार्थ्यांना रोजगारभिमूख करण्याच्या दृष्टीने कोणते निर्णय महत्त्वाचे वाटतात ?

पुणे विद्यापीठाचे शैक्षणिक संकुल विस्तीर्ण असून, विभागांची संख्या मोठी आहे. त्यामुळे या सर्वात सुसूत्रता आणण्यासाठी स्कूल सिस्टीम योजना राबविली. त्यातून आंतरविद्याशाखीय शिक्षणाचे दरवाजे खुले झाले आहेत. विद्यापीठ, उद्योग आणि समाज या तिघांमध्येही सांगड घालण्यासाठी एसपीपीयू रिसर्च पार्क फाउंडेशनची स्थापना केली. त्या माध्यमातून उत्तम इंडस्ट्री कनेक्ट निर्माण झाला असून, येत्या काही दिवसांत त्याचा मोठा फायदा विद्यार्थ्यांना होईल. एज्युटेक फाउंडेशनच्या माध्यमातून नव्या लर्निंग मेथड आणि ई-कंटेंट विकसित करण्याचा प्रयत्न केला. 'डिग्री प्लस'च्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना पदवीच्या

महाराष्ट्र टाइम्स

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

‘अॅकॅडमिक बँक ऑफ क्रेडिट’ची तातडीने अंमलबजावणी करा!

‘यूजीसी’चे उच्च शिक्षण संस्थांना निर्देश

पुणे : अॅकॅडमिक बँक ऑफ क्रेडिटची तातडीने अंमलबजावणी करण्याचे निर्देश विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) देशभरातील

उच्च शिक्षण संस्थांना दिले आहेत. उच्च शिक्षण संस्थांनी अॅकॅडमिक बँक ऑफ क्रेडिटच्या संकेतस्थळावर नोंदणी करून विद्यार्थ्यांनी २०२१-२२ या वर्षात किंवा त्या नंतर मिळवलेल्या श्रेयांकाची माहिती देण्यास सांगण्यात आले आहे.

अॅकॅडमिक बँक ऑफ क्रेडिटबाबत यूजीसीने २८ जुलै २०२१ रोजी राजपत्र प्रसिद्ध केले आहे. तसेच केंद्रीय माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाबरोबर डिजिटल अंतर्गत अॅकॅडमिक बँक ऑफ क्रेडिटसाठीचे व्यासपीठही निर्माण केले आहे. या

व्यासपीठावर उच्च शिक्षण संस्थांना विद्यार्थ्यांचे श्रेयांकांसाठीचे शैक्षणिक खाते सुरू करता येईल. या अंतर्गत विद्यार्थ्यांनी पदवी, पदविका, प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमात मिळवलेले श्रेयांक साठवले जातील, अशी सूचना यूजीसीने दिल्या आहेत.

लोकसत्ता

Wed, 18 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68103822>

लोकमत

यूजीसीने पीएचडीसाठी विदेशी विद्यार्थ्यांना दारे केली खुली

प्रत्येक प्राध्यापकाचे २ विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन

शरद गुप्ता

लोकमत न्यूज नेटवर्क
नवी दिल्ली : केंद्रीय विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) विदेशी विद्यार्थ्यांसाठी पीएचडी करण्यासाठी भारतीय विद्यापीठांची दारे खुली केली आहेत. भारतीय विद्यार्थी न मिळाल्यास रिक्त जागी विदेशी विद्यार्थ्याला भारतात पीएचडी करण्याची संधी मिळत असे, त्यामुळे यूजीसीने विदेशी विद्यार्थ्यांना भारतात पीएचडी करता यावी, म्हणून वेगळी तरतूद केली आहे. यूजीसीने आता प्रत्येक प्राध्यापकाला आपल्या मार्गदर्शनाखाली पीएचडीसाठी दोन विदेशी विद्यार्थी घेण्याची परवानगी दिली आहे.

विदेशी विद्यार्थ्यांमुळे भारतीय विद्यार्थ्यांच्या पीएचडीच्या प्रवेशावर कोणताही परिणाम होणार नाही. कारण विदेशी विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्रपणे

नेपाळचे २८% विद्यार्थी

भारतात सध्या १६५ देशांचे ५० हजारांहून जास्त विदेशी विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. यापैकी दोन तृतीयांश विद्यार्थी नेपाळ, अफगाणिस्तान, बांगलादेश, भूतान आणि सुदानचे आहेत. सर्वाधिक २८ टक्के विद्यार्थी नेपाळहून भारतात शिक्षणासाठी येतात.

जागांची व्यवस्था केली जात आहे. विदेशी विद्यार्थ्यांच्या विशेष जागांवर सरकारचे आरक्षण धोरण लागू होणार नाही. दरवर्षी नऊ लाख भारतीय विद्यार्थी उच्च शिक्षणासाठी विदेशी जातात. त्यामुळे भारतातून २० हजार कोटी रुपयांचे विदेशी चलन बाहेर जाते. हे रोखण्यासाठी यूजीसीने आता विदेशातील उच्च शैक्षणिक संस्थांना भारतात आपले केंद्र सुरू करण्याची परवानगी दिली आहे.

परीक्षा शुल्क परताव्यासाठी मुदतवाढ

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १७ - महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या वतीने इयत्ता दहावी, बारावीच्या विद्यार्थ्यांना फेब्रुवारी-मार्च २०२१चा परीक्षा शुल्क परतावा करण्यासाठी ३१ मेपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

कोरोनामुळे मागील वर्षी दहावी, बारावीच्या परीक्षा रद्द झाल्या होत्या. अंतर्गत मूल्यमापनाद्वारे निकाल जाहीर झाला होता. परीक्षाच न झाल्यामुळे परीक्षा शुल्क परत मिळावे, अशी मागणी होत होती. त्याची दखल घेत राज्य मंडळाने

परीक्षा शुल्कातील काही रक्कम परत करण्याचा निर्णय घेतला होता. नोंदणीकृत विद्यार्थ्यांना शुल्काचा परतावा करण्याची कार्यवाही १२ नोव्हेंबर २०२१ पासून सुरू झाली आहे.

काही शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयांनी परीक्षा शुल्क परताव्यासाठी नोंदणी केली नसल्याचे आढळून आले. काहींनी नोंदणी करताना खाते क्रमांक, आयएफसीएस कोड चुकीचे भरले. यामुळे शुल्क जमा न झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे पुन्हा मुदतवाढ देण्याचा निर्णय पुणे विभागीय मंडळाच्या विभागीय सचिव अनुराधा ओक यांनी घेतला आहे.

प्रभात

Wed, 18 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/6>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कुलगुरुनिवडीत हस्तक्षेप नकोच

कुलगुरुंच्या सेवागौरव समारंभात डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांचे खडे बोल

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

'राज्यातील कुलगुरु निवड प्रक्रियेत मंत्र्यांचा आणि प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचा कोणताही हस्तक्षेप असू नये. निवड प्रक्रियेत सध्या सुरू असलेला घुणास्पद प्रकार तातडीने थांबला पाहिजे,' असे खडे बोल 'सिम्बायोसिस'चे संस्थापक आणि ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांनी मंगळवारी सरकारला सुनावले. 'नव्या कुलगुरूंची निवड होईपर्यंत, सध्याच्या कुलगुरूंनी पदभार सोडू नये,' अशी अपेक्षाही त्यांनी व्यक्त केली.

साविबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. पराग काळकर यांच्या सेवागौरव समारंभात डॉ. मुजुमदार बोलत होते. या वेळी 'पर्सिस्टंट'चे संस्थापक आनंद देशपांडे यांच्या हस्ते डॉ. करमळकर आणि डॉ. एन. एस. उमराणी यांचा

'पर्सिस्टंट'चे संस्थापक आनंद देशपांडे यांच्या हस्ते डॉ. नितीन करमळकर यांचा सपत्नीक सत्कार करण्यात आला. या वेळी (डावीकडून) रोहिणी करमळकर, डॉ. करमळकर, देशपांडे, डॉ. एन. एस. उमराणी, डॉ. शां. ब. मुजुमदार आणि सुनेत्रा पवार.

“एका छोट्या गावातून येऊन कुलगुरुपदापर्यंतचा प्रवास खडतर परिस्थितीतून झाला. या प्रवासात कुटुंबाची मोलाची साथ मिळाली.

- डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरू

उच्च शिक्षणात केवळ गुणांच्या आधारे नाही तर विश्लेषण, चिकित्सा यावर भर द्यायला हवा. शिक्षकांनी आपल्या शिकवण्याचा पिंड कधीही सोडू नये. डॉ. करमळकर यांनी मला काम करताना पूर्ण स्वातंत्र्य दिले.

- डॉ. एन. एस. उमराणी, प्र-कुलगुरू

सपत्नीक सत्कार करण्यात आला. या वेळी 'नॅक'चे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, ज्येष्ठ अस्थिरोगतज्ज्ञ डॉ. के. एच. संचेती, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य सुनेत्रा पवार, राजेश पांडे, प्रसेनजित फडणवीस, महेश आबाळे आदी उपस्थित होते.

डॉ. करमळकर यांनी केंद्रीय

विद्यापीठाचे कुलगुरू कावे, त्यासाठी पुणेकर म्हणून आम्ही प्रयत्न करू,' असेही डॉ. मुजुमदार यांनी आवर्जून नमूद केले. 'डॉ. करमळकर यांनी सर्वांना सोबत घेऊन पुढे जाण्याचे उत्तम काम केले आहे,' असे देशपांडे यांनी सांगितले. डॉ. उमराणी, डॉ. सुधाकर जाधवर, डॉ. विजय खरे, हनुमंत खांदवे, डॉ.

दत्तात्रय कुटे, पांडे यांनी डॉ. करमळकर यांच्याविषयी भावना व्यक्त केल्या. डॉ. संजय चाकणे यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. अपूर्व पालकर यांनी आभार मानले.

'समर्पण भावनेने सेवा केली'

डॉ. करमळकर यांची आई आजारी असताना, त्यांनी अतिशय समर्पण

भावनेने एक मुलगा म्हणून त्यांची सेवा केल्याचे पाहिले. त्याच समर्पण भावनेने त्यांनी पुणेकरांची सेवा केली. कोरोनाकाळात डायग्नोस्टिक टेस्टिंग लॅब स्थापन करून उत्तम काम केले. त्यांनी नागरिकांशी संवाद साधत कुलगुरुपदाची शोभा वाढवली,' असे गौरवोद्गार डॉ. के. एच. संचेती यांनी काढले.

Maharashtra Times 18.5.2022

लोकमत

कुलगुरुंच्या निवडीचे राजकारण घुणास्पद

डॉ. शां. ब. मुजुमदार; पुणे विद्यापीठात कुलगुरूंचा सेवा गौरव समारंभ

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : राज्यात कुलगुरु निवडीवरून सुरू असलेले राजकारण अत्यंत घुणास्पद असून, कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया एखाद्या मंत्र्याने, आयएएस अधिकार्याने किंवा विद्यार्थी प्रतिनिधींनी करू नये तर समाजातील नामांकित (क्रीम) लोकांनी करावी, असे परखड मत ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ व सिंघायोसिसचे संस्थापक अध्यक्ष डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांना मंगळवारी व्यक्त केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. पराग काळकर यांच्या सेवा गौरव समारंभात डॉ. मुजुमदार बोलत होते. यावेळी पर्सिस्टंटचे संस्थापक आनंद देशपांडे यांच्या हस्ते डॉ. करमळकर आणि डॉ. एन. एस. उमराणी यांचा सपत्नीक सत्कार करण्यात आला. कार्यक्रमास 'नॅक'चे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, ज्येष्ठ अस्थिरोगतज्ज्ञ डॉ. के.

कुलगुरुंचे समर्पण भावनेतून काम...

- डॉ. करमळकर यांची आई आजारी असताना, त्यांना मी आईची सेवा करताना पाहिले आहे. एक मुलगा म्हणून अतिशय समर्पण भावनेने त्यांनी आईची सेवा केली. त्याच समर्पण भावनेने विद्यापीठाच्या कुलगुरु पदावरून काम करताना त्यांनी समाजाची सेवा केली, असे गौरवोद्गार डॉ. के. एच. संचेती यांनी काढले.
- तसेच कोरोनाकाळात मॉलिक्युलर डायग्नोस्टिक टेस्टिंग लॅब स्थापन करून पुणेकरांसाठी उत्तम काम केले. त्यांनी आपल्या पदाचा साधेपणा ठेवत, नागरिकांशी संवाद साधत कुलगुरु पदाची शोभा वाढविली. यामने मी मोठा अस्वही त्यांना अभिवादन करतो.

एच. संचेती, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य सुनेत्रा पवार, राजेश पांडे, डॉ. सुधाकर जाधवर, प्रसेनजित फडणवीस, महेश आबाळे आदी उपस्थित होते.

मुजुमदार म्हणाले, कायदात कुलगुरु नियुक्तीबद्दल करण्यात आलेली तरतूद चुकीची असून, जोपर्यंत नव्या कुलगुरु निवडीची प्रक्रिया पूर्ण होत नाही तोपर्यंत विद्यापीठाचा कार्यभार सांभाळत असलेल्या कुलगुरूकडे कार्यभार

कायम ठेवला पाहिजे. मात्र, सध्या शिक्षण क्षेत्रात जे काही सुरू आहे ते चुकीच्या दिशेने जात आहे.

कुलगुरूंची निवड ही निकोप पद्धतीने झाली पाहिजे. परंतु सध्या सुरू असलेली प्रक्रिया घुणास्पद आहे, असे नमूद करून डॉ. मुजुमदार म्हणाले, डॉ. नितीन करमळकर यांनी घेतलेल्या कामाच्या अनुभवाचा फायदा आता देश पातळीवर झाला पाहिजे. कुलगुरु निवड प्रक्रियेकडे पाहता, डॉ. करमळकर यांनी केंद्रीय विद्यापीठाचे

कुलगुरू व्हावे. त्यासाठी पुणेकर म्हणून आम्ही प्रयत्न करू. डॉ. करमळकर यांनी आपल्या चाळीस वर्षांच्या यादवरील घुणास्पद पदावर केलेल्या कामाचा आढावा घेतला. तर डॉ. उमराणी, डॉ. सुधाकर जाधवर, डॉ. विजय खरे, हनुमंत खांदवे, डॉ. दत्तात्रय कुटे, पांडे यांनी डॉ. करमळकर यांच्याविषयी भावना व्यक्त केल्या. डॉ. संजय चाकणे यांनी सूत्रसंचालन केले. तर डॉ. अपूर्व पालकर यांनी आभार मानले.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यापीठाचे शुल्क 'जैसे थे'च

कुलगुरु, प्र-कुलगुरूची विद्यार्थ्यांना भेट

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२; तसेच २०२२-२३ मध्ये विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त शुल्क द्यावे लागणार नाही, असा आमचा प्रयत्न होता. त्यामुळेच पुढील वर्षीही विद्यार्थ्यांची शुल्कवाढ होणार नसून, नियमाप्रमाणेच त्यांना शुल्क द्यावे लागेल. - डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या शुल्कात आगामी शैक्षणिक वर्षातही (२०२२-२३) वाढ होणार नाही, असा निर्णय मावळते कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर आणि प्र-कुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी यांनी घेतला.

विद्यापीठाच्या वेबसाइटवर मंगळवारी या संदर्भातील परिपत्रक प्रसिद्ध करण्यात आले आहे. त्यामध्ये वाणिज्य, व्यवस्थापन, मानव्यशास्त्र आणि विज्ञान तंत्रज्ञान या विभागांतील ३२हून अधिक विविध पदवी, पदविका, प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमांची शुल्कनिश्चिती करण्यात आली आहे. हे शुल्क २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षासाठी असून, यापुढेही ते असेच राहील, असे कुलगुरूंनी स्पष्ट केले. त्याचबरोबर यापूर्वी शुल्कनिश्चिती झालेल्या अभ्यासक्रमांच्या शुल्कातही आगामी वर्षात कोणताही बदल होणार नसल्याचे कुलगुरूंनी स्पष्ट केले.

डॉ. करमळकर आणि डॉ. उमराणी यांनी त्यांच्या अधिकारात हा निर्णय जाहीर केला. विद्यापीठातील पाच विभागांमधील ३२ अभ्यासक्रमांच्या शुल्काची निश्चिती झाली नव्हती. ती करण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या समितीला प्रक्रिया पूर्ण करण्यासाठी आणखी वेळ लागणार आहे. या पार्श्वभूमीवर गेल्या वर्षीचेच शुल्क यंदा कायम ठेवणार असल्याचे डॉ. करमळकर यांनी स्पष्ट केले.

Maharashtra Times 18.5.2022

पुणे : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रभारी कुलगुरुपदाची सूत्रे डॉ. नितीन करमळकर यांच्याकडून स्वीकारली.

पुणे विद्यापीठाचे नाव आणखी उंचावणार

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १८ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे जागतिक पातळीवर स्वतःची स्वतंत्र ओळख असणारे विद्यापीठ असून आगामी काळात जेवढा काळ या विद्यापीठात सेवा करण्याची संधी मिळेल त्यात या विद्यापीठाच्या मानांकनात आणखी भर घालण्याचा प्रयत्न करणार आहे, असे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरु व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांनी स्पष्ट केले.

विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांनी प्रभारी कुलगुरु पदाची सूत्रे डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे सोपवत त्यांना शुभेच्छा दिल्या. यावेळी डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, प्रसेनजीत फडणवीस आदी यावेळी उपस्थित होते.

सध्या विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा आणि विद्यार्थ्यांचे पुढील शिक्षण सुळीत करणे हे दोन मुख्य विषय प्राध्याप्यक्रमावर ठेवले आहेत. अधिकाऱ्यांसोबत बैठक घेत लवकरच याबाबत धोरण ठरवले जाणार आहे, असे डॉ. काळे यांनी सांगितले. प्रभारी पदभार स्वीकारल्यानंतर आपण विद्यापीठाला कसा वेळ देणार यावर विचारलेल्या प्रश्नाला उत्तर देताना डॉ. काळे म्हणाले, पारंपरिक पद्धत न वापरता कामाच्या गरजेनुसार कुठे किती वेळ द्यायचा हे ठरविले. येत्या काळात दोन्ही विद्यापीठांतील चांगल्या गोष्टी कोणत्या प्रकारे एकमेकांना घेता येतील यासाठी प्रयत्न करू. सामंजस्य कराराच्या माध्यमातून लवकरच या दोन्ही विद्यापीठांतील संबंधही अधिक दृढ करण्याचा प्रयत्न करणार आहे, असेही डॉ. काळे यांनी सांगितले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या माझ्या कार्यकाळात पठडी सोडून काम करण्याचा प्रयत्न केला. भविष्यातही या विद्यापीठाची अशीच प्रगती व्हावी व विद्यापीठाला आणखी उंचीवरचे स्थान मिळावे, असे म्हणत डॉ. नितीन करमळकर यांनी विद्यापीठाला निरोप दिला. विद्यापीठाशी असणाऱ्या चाळीस वर्षांचे कर्णबुध्दामुळे डॉ. करमळकर यांच्यासह त्यांचे सहकारी व कर्मचारी भावूक झाले होते.

प्रभारी कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांचे प्रतिपादन

Thu, 19 May 2022
https://epaper.eprabhat.net/c/68126601

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पीएच.डी. दुसऱ्या प्रवेश फेरीस अंतिम मुदतवाढ

पुणे, दि. १८ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वतीने पीएच.डी. अभ्यासक्रमाच्या दुसऱ्या प्रवेश फेरीची प्रक्रिया सुरू झाली असून यात अंतिम मुदतवाढीचे वेळापत्रकही जाहीर झाले आहे. १० जूनपर्यंत मुलाखतीची प्रक्रिया पूर्ण करावीच लागणार आहे.

विद्यार्थ्यांनी उपलब्ध प्रवर्गनिहाय रिक्त जागांचा विचार करून आवश्यकता असल्यास त्यांच्या लॉगिनमधून ऑनलाईन पद्धतीने केंद्र बदलण्याची प्रक्रिया पूर्ण करण्यासाठी २३ मेपर्यंत मुदत दिली आहे. विद्यापीठाकडून सर्व संबंधित विद्यापीठ विभाग व संशोधन केंद्र यांना त्यांच्या लॉगिनमध्ये विद्यार्थी यादी २४ मे रोजी उपलब्ध करून द्यावी लागणार आहे. संशोधन केंद्रानी २५ मे ते १० जूनपर्यंत मुलाखत प्रक्रिया पूर्ण करून मुलाखत अहवाल विद्यापीठाकडे जमा करणे आवश्यक आहे.

लोकमत

कुलगुरुंची निवड रखडली; चारही अधिष्ठात्यांचा प्र-कुलगुरुही नाहीत कार्यकाळ संपलेला

विद्यापीठाचे सगळेच कारभारी आता प्रभारी

न्यूज अपडेट्स

राहुल शिंदे

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाळ बुधवारी संपुष्टात आला. विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरुंच्या निवृत्तीनंतर प्र-कुलगुरु, चारही अधिष्ठाता यांचाही कार्यकाळ संपतो. त्यामुळे सर्व शैक्षणिक कारभारी गेल्यानंतर आता विद्यापीठाचा मोठा पसारा सांभाळणार कोण? असा प्रश्न उपस्थित आहे. त्यावर प्रभारी कुलगुरु पदाची सूत्रे हाती घेतल्यानंतर डॉ. कारभारी काळे कोणते नियोजन करतात. हे पाहणे उत्सुकतेचे ठरणार आहे.

राज्यपाल व राज्य शासन यांच्यातील कुलगुरु निवडीवरून सुरू असलेल्या वादामुळे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा पदभार बुधवारी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे सोपवण्यात आला. मात्र, विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांच्यासह प्र-कुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी, विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखेचे अधिष्ठाता डॉ. मनोहर चासकर, वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखेचे अधिष्ठाता डॉ. पराग काळकर, मानव्य विज्ञान विद्याशाखेच्या अधिष्ठाता डॉ. अंजली कुरणे, अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे यांचाही कार्यभार आज संपुष्टात आला.

नवे कुलगुरु कोणाची निवड करणार?

■ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा पसारा पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यात विस्तारलेला आहे.

■ या तीन जिल्ह्यांमध्ये तब्बल एक हजार महाविद्यालये विद्यापीठाशी संलग्न आहेत. त्यात सुमारे साडेसहा लाख विद्यार्थी शिक्षण घेत असून या सर्व विद्यार्थ्यांची सुरळीतपणे परीक्षा घेण्याचे नेहमीच आव्हान असते.

आतापर्यंतच्या बहुतांश सर्व कुलगुरुंनी ते लीलया पेलले आहे. मात्र, त्यासाठी त्यांना चांगल्या सहकाऱ्यांची साथ लाभली. नवे कुलगुरु कोणाची निवड करतात. यावर विद्यापीठाचे शैक्षणिक भवितव्य अवलंबून आहे.

नवीन व्यक्तींना संधी?

विद्यापीठाच्या चारही अधिष्ठात्यांकडे पुन्हा पदभार दिला जाणार, की नवीन व्यक्तींना संधी मिळणार याबाबत विद्यापीठ वर्तुळात चर्चा आहे. तसेच काहीनी राज्यपाल कार्यालयात जाऊन प्र-कुलगुरु व अधिष्ठाता यांच्या नियुक्तीबाबत काही नावांची शिफारस केली असल्याचे समजते. त्यामुळे नवे कुलगुरु शैक्षणिक कामकाजाची धुरा कोणाकडे सोपवतात हे पाहणे उत्सुकतेचे आहे.

विद्यापीठाच्या मानांकनात भर घालणार -वृत्त/६

विद्यापीठाचे सर्व शैक्षणिक निर्णय कुलगुरु, प्र-कुलगुरु व अधिष्ठाता घेतात. तर प्रशासकीय निर्णय डॉ. प्रफुल्ल पवार यांच्याकडून घेतले जातात. त्यामुळे विद्यापीठाच्या प्रवेशासह परीक्षा व संशोधनाशी निगडित सर्व शैक्षणिक कामकाज ठप्प होणार आहे. कारभारी काळे यांच्याकडे प्रभारी पदभार असून त्यांच्याकडून पुणे

विद्यापीठाला किती वेळ दिला जात त्यावर विद्यापीठाच्या कामकाजाचे गती ठरणार आहे. जून महिन्यात नवी प्रवेश प्रक्रिया सुरू करावी लागेल. तसेच जुलै महिन्यात अंतिम सत्राच्या परीक्षा घेऊन निकाल जाहीर करावा लागेल. हे कामे वेळेत झाली नाहीत तर विद्यार्थ्यांचे मोठे शैक्षणिक नुकसान होण्याची शक्यता आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सामना

विद्यापीठाच्या मानांकनात आणखी भर घालणार

पुणे, दि. १८ (प्रतिनिधी) - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे जागतिक पातळीवर स्वतंत्र ओळख असणारे विद्यापीठ आहे. पुढील काळात मला जेवढा काळ या विद्यापीठात सेवा करण्याची संधी मिळेल, त्यात मी या विद्यापीठाच्या मानांकनात आणखी भर घालण्याचा प्रयत्न करेन, असे मत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे विद्यमान कुलगुरू व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी व्यक्त केले.

विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी कुलगुरूपदाची सूत्रे डॉ. काळे यांच्याकडे सोपवत त्यांना शुभेच्छा दिल्या. यावेळी डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे,

प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांची ग्वाही

प्रसेनजीत फडणवीस यांच्यासह अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

डॉ. काळे म्हणाले, सध्या विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा आणि विद्यार्थ्यांचे पुढील शिक्षण सुरळीत करणे हे दोन मुख्य विषय मी प्राधान्यक्रमाने ठेवले आहेत. अधिकाऱ्यांसोबत बैठक घेत लवकरच

याबाबत घोरण ठरवले जाईल. कामाच्या गरजेनुसार कुठे किती वेळ द्यायचा, हे ठरवेन. सामंजस्य कराराच्या माध्यमातून लवकरच या दोन्ही विद्यापीठांतील संबंधी अधिक दृढ करण्याचा आमचा प्रयत्न राहील, असेही डॉ. काळे यांनी सांगितले.

विद्यापीठाने आणखी उंची गाठावी

- डॉ. नितीन करमळकर

■ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या माझ्या कार्यकाळात मी पठडी सोडून काम करण्याचा प्रयत्न केला आहे. भविष्यातही या विद्यापीठाची अशीच प्रगती होवो जी विद्यापीठाला आणखी उंचीवर नेऊन ठेवेल ही सदिच्छा..!! असे म्हणत डॉ. नितीन करमळकर यांनी विद्यापीठाला निरोप दिला. विद्यापीठाशी असणाऱ्या चाळीस वर्षांचे ऋणानुबंधांमुळे डॉ. करमळकर यांच्यासह त्यांचे सहकारी व कर्मचारी भावुक झाले होते.

लोकमत

विद्यापीठाच्या मानांकनात भर घालणार

डॉ. कारभारी काळे : प्रभारी कुलगुरू पदाची सूत्रे स्वीकारली

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा एक जागतिक लौकिक आहे, अशा विद्यापीठात कुलगुरू म्हणून काम करण्याची संधी मिळणे ही भाग्याची गोष्ट असून, मी सद्गदित झालो आहे. विद्यापीठातील प्राध्यापक व अधिकारी वर्ग बुद्धिमान असून, विद्यापीठात उत्स्फूर्त वातावरण आहे. कुलगुरू म्हणून काम करण्यास मिळणाऱ्या कालावधीत विद्यापीठाचा नावलौकिक वाढवण्यासाठी व मानांकनात भर घालण्यासाठी प्रयत्न करेन, असे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी बुधवारी सांगितले.

पुणे विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्याकडून काळे यांनी बुधवारी सायंकाळी कुलगुरू पदाची सूत्रे हाती घेतली. करमळकर यांनी काळे यांना पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या. त्यानंतर पत्रकारांशी संवाद साधताना काळे बोलत होते. यावेळी माजी प्र. कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, प्रसेनजीत फडणवीस उपस्थित होते.

पुणे विद्यापीठाचे मावळते कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्याकडून काळे यांनी बुधवारी कुलगुरू पदाची सूत्रे स्वीकारली.

विद्यापीठात
पूर्णवेळ
थांबणार...

काळे म्हणाले की, विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र मोठे असून, पुढील शैक्षणिक वर्षाची प्रवेश प्रक्रिया सुरळीत राबवणे आणि प्रस्तावित परीक्षा लवकर घेऊन त्यांचा निकाल जाहीर करणे या कामास प्राधान्य दिले जाईल. त्याच बरोबर संशोधन व इतर शैक्षणिक कामे पूर्ण केली जातील.

येत्या काळात दोन्ही विद्यापीठातील चांगल्या गोष्टी कोणत्या प्रकारे एकमेकांना घेता येतील यासाठी प्रयत्न करू. सामंजस्य कराराच्या माध्यमातून लवकरच या दोन्ही विद्यापीठातील संबंधी अधिक दृढ करण्याचा आमचा प्रयत्न राहील.

विद्यापीठाचे सर्व पदाधिकारी निवृत्त

झाले आहेत. नवीन पदाधिकारी कोण असेल, या प्रश्नाला उत्तर देताना काळे म्हणाले की, विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीचा अभ्यास करून पूर्वीच्याच अधिष्ठात्यांकडे पदभार द्यावा की नवीन व्यक्तींकडे सोपवावा, याबाबत येत्या दोन ते तीन दिवसात बैठक घेऊन निर्णय घेतला जाईल.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

शिक्षणाचा हक्क आहेच, हवे हक्काचे शिक्षण!

शिक्षण हे बदलती आव्हाने पेलणारे असावे, असे वाटत असेल, तर शिक्षणातील बदलांचा वेग हा समाजातील बदलांच्या वेगाशी साध्यम्य राखणारा असावा. नवे शैक्षणिक धोरण चांगले असले, तरी योग्य अंमलबजावणी झाली नाही, तर आधीच्या धोरणाचे जे झाले, तेच याही धोरणाचे होईल.

डॉ. प्रशांत बोकरे

भारतापुढील अनेक समस्यांचे मूळ शिक्षणात दडले आहे. सध्या 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०' चर्चेत आहे. प्रस्तावित शिक्षण धोरणाला अनेक आव्हानांना सामोरे जावे लागणार आहे. बदलत्या युगाप्रमाणे शिक्षणात बदल व्हावा आणि समाजाच्या आशा आकांक्षा त्यात प्रतिबिंबित व्हाव्यात, असे धोरणात्मक निर्णय घेणाऱ्यांना वाटले, तर आपण त्याचे स्वागतच करायला हवे. शिक्षणाने देशापुढील केवळ आजच्या समस्यांचा विचार करणे पुरेसे ठरत नाही. येत्या किमान ३० वर्षांचा विचार करून धोरणे ठरवावीत, अशी समाजाची अपेक्षा असते. शिक्षण बदलांना सामोरे जाण्यास उपयोगी ठरावे, अशी आपली अपेक्षा असल्यास, शिक्षणातील बदलांचा वेग हा साधारणपणे समाजातील बदलांच्या वेगाशी साध्यम्य राखणारा असावा. कदाचित शिक्षणाचा वेग हा समाजातील बदलांच्या वेगापेक्षाही जास्त असू शकतो.

साधारण ४० वर्षांपूर्वी दोन पिढ्यांतील अंतर २५ ते ३० वर्षांचे असे. पुढे ते पाच-दहा वर्षांवर आले आणि आता तर पिढीचे अंतर हे तीन-चार वर्षांवर आले आहे. हे समाजात होत असणाऱ्या बदलांच्या वेगाचे निदर्शक आहे. शिक्षणाचा विचार केला, तर आपण अंतर्मुख होऊन एक प्रश्न विचारला पाहिजे, की आपले शिक्षण या वेगाने बदलत आहे का? त्यामुळे येऊ घातलेली शिक्षण प्रणाली ही या बदलांच्या वेगाशी सुसंगत हवी. अन्यथा जुन्या शिक्षण धोरणाचे जे झाले तेच या धोरणाचेही झाल्याशिवाय राहणार नाही.

मागील शिक्षण धोरणाच्या वेळची परिस्थिती आणि आजची परिस्थिती यात प्रचंड मोठा फरक आहे. कधी नव्हे ती बदलांची आणि घटनांची वारंवारितता कल्पनेपलीकडे वाढली आहे. या वारंवारिततेतून जन्मास येणाऱ्या समाजाच्या आर्थिक, सांस्कृतिक, कौटुंबिक व शैक्षणिक गरजासुद्धा पूर्णपणे वेगळ्या आहेत. आज अनेक विद्यापीठांमध्ये आणि महाविद्यालयांमध्ये जी विद्यार्थीसंख्या पटावर दिसते तेवढी उपस्थिती वर्गखोल्यांमध्ये दिसत नाही, कारण सध्याचे शिक्षण हे वरील गरजा भागवत नाही. हे शिक्षण विद्यार्थ्यांना केवळ पदवीच्या कागदापलीकडे फारसे काही देत नाही.

शिक्षणाचा हक्क व हक्काचे शिक्षण

घटनेच्या २१ व्या कलमाने प्रत्येकाला शिक्षणाचा

याआधी १९६८ व १९८६मध्ये 'शैक्षणिक धोरण' जाहीर करण्यात आले होते. मात्र आता समाजातील बदलांचा वेग वाढला आहे.

हक्क दिला आहे आणि सर्वोच्च न्यायालयाच्या अनेक निर्णयांतून तो आधोरेखित झाला आहे. नाइलाजाने का होईना, पण शिक्षणहक्काच्या कायद्यामुळे तो व्यवस्थेला मान्य करावा लागला आहे. याचा दृश्य परिणाम म्हणजे, देशाच्या अनेक शहरी भागांमध्ये सकल प्रवेश गुणोत्तर (ग्रॉस एनरोलमेंट रेशो) वाढले आहे. याचा दुसरा परिणाम हा की अधिकाधिक लोक शिक्षित होत आहेत, मात्र त्या प्रमाणात रोजगार उपलब्ध होत नसल्यामुळे बेरोजगारीचे प्रमाण वाढत आहे. त्यामुळे पुन्हा एकदा शिक्षणाविषयी भ्रमनिरास झालेल्यांचे गळतीचे प्रमाण वाढून सकल प्रवेश गुणोत्तर कमी होण्याची शक्यता आहे. आजच्या समाजात अशी स्थिती आहे की, ज्याने शिक्षण घेतले नाही किंवा कमी शिक्षण घेतले आहे, त्याला रोजगाराची समस्या नाही. चहाची टपरी किंवा पानपट्टी सुरू करून, मजुरी, शेतकाम इत्यादी कामे करून अल्पशिक्षित माणसाने बेरोजगारीचा प्रश्न सोडवला आहे. परंतु शिक्षण घेतलेल्यांना या प्रकारच्या कामांची लाज वाटते आणि ते बेरोजगार राहतात. म्हणजे अशिक्षिताला रोजगार आहे आणि सुशिक्षित बेरोजगार आहे. शिक्षणाने माणसाच्या आयुष्यात केवळ बेरोजगारी निर्माण केली आहे, असा निष्कर्ष

काढणे फार चुकीचे ठरणार नाही आणि ते वास्तव आहे. शिक्षणाच्या हक्कासोबत हक्काचे शिक्षणसुद्धा दिले पाहिजे.

हक्काचे शिक्षण म्हणजे काय? माणूस म्हणून जगण्यास पात्र ठरवणारे शिक्षण! माणूस म्हणून जगण्यासाठी अनेक गोष्टींची आवश्यकता असते. म्हणजे योग्य रोजगार, मूल्याधारित जीवन पद्धती, समस्या सोडवण्याची क्षमता, आत्मविश्वास, समज्यांना सोबत घेऊन सकारात्मक नेतृत्व करण्याची क्षमता इत्यादी. यात आणखी अनेक गोष्टींची भर घालता येईल. या क्षमता विकसित करणारे शिक्षण हवे. ते प्रत्यक्ष जीवनाच्या अनुभवातून मिळेल. कृषी पदवीधराला शेती करायची लाज वाटत असेल किंवा यंत्र अभियंत्याला गॅरज चालवायची लाज वाटत असेल, तर त्याला योग्य शिक्षण मिळाले, असे म्हणता येईल का? एम. ए. ची पदवी मिळवल्यावर पुन्हा प्राध्यापक होण्यासाठी अर्वांछित गोष्टी कराव्या लागत असतील, तर त्याला योग्य शिक्षण म्हणत येणार नाही. त्यामुळे योग्य पद्धतीने जीवन जगता यावे, याचे जे शिक्षण ते हक्काचे शिक्षण. असे शिक्षण विद्यार्थ्यांना मिळवून दिले पाहिजे. नवीन शिक्षण धोरणात हा भाग सहाव्या इयत्तेपासूनच आला आहे, ही बाब स्वागतार्ह आहे.

खरे आव्हान

शिक्षणाच्या समस्यांचा वरीलप्रमाणे विचार केल्यावर या आव्हानांना 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०' कसे सामोरे जाणार, हा प्रश्न मात्र उरतो. सध्या या धोरणाच्या अंमलबजावणीचे निकष ठरविण्याचे काम सुरू आहे. आपल्या समाजाने विशेषतः शिक्षणाच्या क्षेत्रातल्या विचारवंतांनी या संघीचा पुरेपूर उपयोग करून घेतला पाहिजे. नवीन शैक्षणिक धोरणाने सुचविलेले महत्वाकांक्षी बदल कशासाठी करायचे आहेत आणि त्याचे मोजता येईल असे परिणाम कसे साध्य होतील यावर विचार केला पाहिजे. शिक्षणातील संवाद कौशल्य, व्यवसाय आणि चांगला माणूस निर्माण होण्यासाठी लागणारे भूतभूत गुण या गोष्टींचा दृश्यपरिणाम म्हणजे दहावीनंतर पाच-सहा वर्षे शिकल्यावर विद्यार्थी समाजापुढे समस्या होऊन उभा न राहत समाजाच्या समस्यांचे समाधान करणारा एक आशादायक घटक म्हणून उभा राहील, अशी व्यवस्था शिक्षणाला करावी लागेल. नव्या शिक्षण पद्धतीत शिक्षण केवळ चार भिंतींच्या आत प्रवचन व भाषणे देण्यापुरते सीमित राहून चालणार नाही. प्रत्यक्ष जीवनाला गवसणी घालणारे शिक्षण द्यावे

लागेल. विद्यार्थ्यांमधील मूल्यहीनता घालवावयाच असेल तर जीवनाचा जिवंत अनुभव त्यांना शिक्षणातून द्यावा लागेल. हे मूलभूत धोरण नव्य शिक्षण पद्धतीने स्वीकारल्यास देशात नवचैतन्य येऊ शकते.

शिक्षकांची भूमिका

कुठल्याही शिक्षणात शिक्षकांची भूमिका अपरिहार्य असते. कारण धोरण कितीही चांगले असले, तरी त्याची अंमलबजावणी परिणामकारकरीत्या झाली नाही, तर आधीच शिक्षण पद्धतीचे जे झाले, तेच याही शिक्षणपद्धतीने होईल. जीवनामूल्ये विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविणे हे अतिशय किचकट प्रक्रिया आहे, हे मान्य केले तर शिक्षकांचे जीवन व त्यांचे दैनंदिन वर्तन हेच विद्यार्थ्यांसाठी आदर्श मूल्य ठरते. त्यामुळे ज्यांना आदर्श जीवन जगायचे आहे, त्यांनीच केवळ शिक्षण क्षेत्रात यावे, अशी व्यवस्था नव्या शिक्षण पद्धतीत करावी लागेल. शिक्षकांच्या नियुक्तीचे सध्याची प्रक्रिया कालबाह्य झाली आहे हे मान करून नव्या पद्धतीची नियुक्ती प्रक्रिया राबवाव लागेल. त्यात ज्यांचे हितसंबंध गुंतलेले आहेत त्यांचा या बदलाला विरोध होईल, याची जाणीव ठेवून अतिशय धैर्यपूर्वक आणि कठोरपणे हे नियुक्ती प्रक्रिया राबवावी लागेल. भारतीय प्रशासकीय सेवेच्या धर्तीवर भारतीय शिक्षण सेवे सुरू करून केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या आधारावर 'केंद्रीय शिक्षण आयोग' स्थापन करावा या आयोगाद्वारे शिक्षकांची भरती केली जायला हवी. भरती झाल्यानंतर प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचे जे प्रशिक्षण होते त्याच धर्तीवर परंतु शिक्षकांच्या विचारांत आमूलाग्र परिवर्तन घडवून आणेल, असे प्रशिक्षण शिक्षकांना द्यावे लागेल.

शिक्षकाला एका महाविद्यालयामध्ये तीन वा किंवा त्यापेक्षा अधिक काळ सेवा देता येणार नाही असे बंधन घालून सेवावर्षां तयार कराव्य लागतील. कर्तव्यात असताना दर तीन वर्षांनी सह महिन्यांचे प्रशिक्षण घेण्याचे बंधन घालावे लागेल असे झाले तर कदाचित मूल्यांची चाड असणाऱ्या शिक्षण दिले जाऊ शकेल. ते विद्यार्थ्यांमध्ये प्रतिबिंबित होईल. या प्रक्रियेतून 'सामाजिक शिक्षक' तयार होतील, असे वाटते. या शिक्षणातून सर्व विद्यार्थ्यांना शिक्षणाचा हक्क मिळेलच, शिवाय जीवनाधारित व मूल्याधारित हक्काचे शिक्षणसुद्धा मिळेल, असा विश्वास वाटतो.

(लेखक गोंडवना डिजिटल विश्वविद्यालयाचे कुलसचिव आहेत।
vc@gondwana.digitaluniversity.ac

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

परीक्षा सुरळीतला प्राधान्य

प्रभारी कुलगुरु डॉ. काळे; विद्यापीठाचा कार्यभार स्वीकारला

पुणे, ता. १८ : विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा आणि त्यांचे पुढील शिक्षण सुरळीत करणे हे दोन मुख्य विषय मी प्राधान्यक्रमाने ठेवले आहेत. अधिकाऱ्यांसोबत बैठक घेत लवकरच याबाबत धोरण ठरवले जाईल, असे मत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरु व पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे यांनी व्यक्त केले.

विद्यापीठाचे मावळीते कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांनी कुलगुरुपदाची सूत्रे डॉ. काळे यांच्याकडे सोपवत त्यांना शुभेच्छा दिल्या. यावेळी डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, व्यवस्थापन परिषद सदस्य राजेश पांडे, प्रसेनजीत फडणवीस यांच्यासह अनेक व्यवस्थापन परिषद सदस्य तसेच अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

प्रभारी पदभार स्वीकारल्यानंतर आपण विद्यापीठाला कसा वेळ देणार, यावर विचारलेल्या प्रश्नाला उत्तर देताना डॉ. काळे म्हणाले, "सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे जागतिक

विद्यापीठ : प्रभारी कुलगुरुपदाचा कार्यभार स्वीकारताना डॉ. कारभारी काळे. (डावीकडून) डॉ. एन. एस. उमराणी, डॉ. नितीन करमळकर, डॉ. काळे, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, राजेश पांडे.

विद्यापीठाने आणखी उंची गाठायी

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या माझ्या कार्यकाळात मी पठडी सोडून काम करण्याचा प्रयत्न केला. भविष्यातही या विद्यापीठाची अशीच प्रगती होवो, जी विद्यापीठाला आणखी उंचीवर नेऊन ठेवेल ही सदिच्छा, असे म्हणत डॉ. करमळकर यांनी विद्यापीठाला निरोप दिला. विद्यापीठाशी असणाऱ्या ४० वर्षांच्या ऋणानुबंधामुळे डॉ. करमळकर यांच्यासह त्यांचे सहकारी व कर्मचारी भावुक झाले होते.

पातळीवर स्वतःची ओळख असणारे विद्यापीठ आहे. आगामी काळात मला जेवढा काळ या विद्यापीठात सेवा करण्याची संधी मिळेल, त्यात मी या

विद्यापीठाच्या मानांकनात आणखी भर घालण्याचा प्रयत्न करेल. मी पारंपरिक पद्धत न वापरता कामाच्या गरजेनुसार कुठे किती वेळ द्यायचा हे ठरवेल."

Pune, Main
19/05/2022 Page No. 5

लोकमत

विद्यापीठ प्रशासनाने दृष्टिकोनात बदल करावा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये गुणवत्तेच्या जोरावर मोठी झेप घेण्याची क्षमता आहे. मात्र, त्यासाठी विद्यापीठ प्रशासनाने आपल्या कार्यप्रणालीत बदल करण्याची गरज आहे, असे स्पष्ट मत विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांनी व्यक्त केले.

कुलगुरु पदाची जबाबदारी सांभाळताना संशोधनाला चालना देणे, शिक्षण आणि उद्योगांना जोडणे, लिबरल आर्ट्ससारखे नावीन्यपूर्ण अभ्यासक्रम सुरू करणे, स्कूल सिस्टीम उभी करणे अशी विविध कामे करता आली. त्यामुळे गेल्या पाच वर्षांचा कार्यकाळ अत्यंत समाधानकारक होता. परंतु, विद्यापीठातील प्राध्यापकांची रिक्त झालेली पदे भरायची राहून गेली, अशी खंतही त्यांनी व्यक्त केली.

डॉ. करमळकर यांचा कुलगुरुपदाचा कार्यकाळ बुधवारी (१८ मे) संपत आहे. या पार्श्वभूमीवर डॉ. करमळकर यांच्याशी संवाद साधला असताना त्यांनी गेल्या पाच वर्षांच्या कार्यावर प्रकाश टाकला. विद्यार्थी म्हणून पुणे विद्यापीठात प्रवेश घेतला त्यानंतर प्राध्यापक म्हणून काम केले तेव्हा विद्यापीठाचा कुलगुरु होईन, असे वाटले नव्हते. परंतु, कोल्हापूर व मुंबई विद्यापीठांच्या कुलगुरु निवड प्रक्रियेत पहिल्या पाचमध्ये नाव आल्याने आत्मविश्वास वाढला. विद्यापीठात केलेल्या योगदानाच्या जोरावर कुलगुरु म्हणून काम करण्याची संधी मिळाली.

नियुक्तीपासून निवृत्तीपर्यंत विद्यापीठासाठी वेगवेगळ्या स्तरांवर विद्यापीठासाठी योगदान देता, असेही त्यांनी सांगितले.

पुढील काळात संशोधनाच्या क्षेत्रासाठी अधिक वेळ देण्याची इच्छा आहे. डेक्कन कॉलेजमध्ये इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ कन्टेम्प러리 इंडोलॉजीची स्थापना करण्याचा प्रस्ताव तयार केला आहे. त्यासाठी काम करण्याचे नियोजन आहे.

- डॉ. नितीन करमळकर, माजी कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले विद्यापीठ, पुणे

कुलगुरुपदाची जबाबदारी स्वीकारण्यापूर्वी काही गोष्टी करण्याचे ठरवले होते. त्यानुसार नवी बांधकामे करण्यापेक्षा रखडलेली बांधकामे पूर्ण करण्यास प्राधान्य दिले. शिक्षणाला उद्योग क्षेत्राशी जोडण्याच्या दृष्टीने अधिकाधिक संस्थांशी सामंजस्य करार केले. आयुका, सी-डॅकसारख्या राष्ट्रीय संस्थांना सोबत घेऊन नव्या अभ्यासक्रमांची निर्मिती केली. संशोधन, नवउद्योजकांना चालना देण्यासाठी विद्यापीठांतर्गत कंपन्यांची स्थापना केली. विद्यापीठात स्कूल सिस्टीमची अंमलबजावणी सुरू केली, असेही करमळकर यांनी स्पष्ट केले.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकमत

बदलते अर्थकारण, नोकरी आणि व्यवसायासाठी प्रचंड स्पर्धा असणाऱ्या या काळात उपयोजित शिक्षणाचे महत्त्व वाढले आहे. त्यामुळेच अभ्यासक्रमामध्ये असाइनमेंट आणि कौशल्य विकास यावर भर दिला जात आहे. या स्पर्धात्मक काळात बदलांना सामोरे जाण्यासाठी लागणारी कौशल्ये, अनुभवाची गरज, उपयोजित शिक्षणाचे महत्त्व आणि इंटर्नशिपची गरज ओळखून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वाणिज्यच्या विद्यार्थ्यांसाठी पाचव्या आणि सहाव्या सत्रामध्ये दुसऱ्या पेपरमध्ये आणि तिसऱ्या पेपरमध्ये इंटर्नशिपचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

वाणिज्य शाखेच्या विद्यार्थ्यांना इंटर्नशिप

पूर्वी असणाऱ्या प्रात्यक्षिक आणि प्रात्यक्षिक परीक्षा यांची जागा इंटर्नशिपमुळे भरून निघणार आहे. २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षामध्ये याची अंमलबजावणी होणार असून जवळजवळ ५० हजार विद्यार्थ्यांना यामुळे प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव मिळणार आहे. त्यांच्या कारकिर्दीची दिशा ठरविण्यासाठी याचा निश्चितच उपयोग होणार आहे. वाणिज्य अभ्यासक्रमामध्ये निवड आधारित क्रेडिट सिस्टिमच्या अंतर्गत ८० गुणांचा इंटर्नशिपचा समावेश केला आहे. ४ क्रेडिट असणाऱ्या अभ्यासक्रमासाठी प्रत्येक पेपरला एक क्रेडिट असून ६० तासांच्या कालावधीमध्ये विद्यार्थ्यांना त्याने निवडलेल्या संस्थेमध्ये त्याला काम करावे लागणार आहे. या कामासाठी त्याला व्यावसायिक संस्थांकडून प्रमाणपत्र मिळणार आहे. विद्यार्थ्यांनी पाचव्या आणि सहाव्या सत्रातील सुट्टीतच हा उपक्रम पूर्ण करावयाचा असून प्रत्येक विद्यार्थ्यासाठी इंटर्नशिप अनिवार्य आहे.

विद्यापीठाने विद्यार्थ्यांना कामातून प्रत्यक्ष ज्ञान आणि अनुभव देण्यास तयार असणाऱ्या व्यावसायिक संस्थांना एकत्रित आणले आहे. ही व्यावसायिक संस्थांची यादी पुरविण्याचे काम विद्यापीठ करणार आहे. इन्टिग्रेटड ऑफ चाटर्ड अकाउंट, नवी मुंबई, सेबी अशा अनेक संस्थांशी विद्यापीठाने करार केलेले आहेत. येत्या

काळात कंपनी सेक्रेटरी, फायनान्शियल अकाउंट, फायनान्शियल प्रॉड शेअर क्रेडिट अशा अनेक व्यवसायांमधील गरज लक्षात घेऊन विद्यार्थ्यांना या व्यवसायातील कौशल्ये प्राप्त करून देणे यामुळे शक्य होणार आहे. विद्यार्थ्यांचे काम, कामाचा कालावधी, विद्यार्थ्यांची कुवत लक्षात घेऊन आणि अभ्यासक्रमातील संकल्पना विद्यार्थ्यांना समजतील या सर्वांचा विचार करून विद्यार्थ्यांना इंटर्नशिप देण्यात येणार आहे. हा उपक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण होण्यासाठी जवळच्या परिसरातील महाविद्यालयांनी एकत्र येऊन क्लस्टर्स

तयार केल्यास ही संपूर्ण प्रक्रिया सोपी होऊन पैसा, मनुष्यबळ आणि वेळ वाचणार आहे. या इंटर्नशिपसाठी एकूण ८० गुण असून पाचव्या आणि सहाव्या सत्रासाठी पेपर २ साठी २०, २० असे ४० तर आणि पेपर ३ साठी २०, २० असे ४० गुण आहेत. विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन करताना विद्यार्थी आणि व्यावसायिक संस्था यांच्याशी संबंधित अनेक घटक विचारात घेतले जाणार आहेत. विद्यार्थ्यांनी घेतलेल्या ज्ञानाचे उपयोजन व्हावे यासाठी त्यांना या सर्वांची संपूर्ण माहिती आवश्यक आहे. विद्यार्थ्यांच्या गुणांचे मूल्यमापन

पॉवरपॉईंट सादरीकरण, संचाल्य कामाची क्षमता, गुणवत्ता, उपयोजन यावर होणार आहे. इंटर्नशिप सुरू असताना शिक्षकाने संस्थेशी संपर्क ठेवून त्यांचा विद्यार्थ्यांची नियमितता, वक्तशीरपणा, वर्तन, कौशल्ये, नवीन शिकण्याची तळमळ, आपल्या ज्ञानाचा उपयोग करण्याची क्षमता, समस्या आपल्या कामाशी बांधिलकी, एकूण प्रगती आणि कामगिरी याविषयी अभिप्राय घ्यायचा आहे. इंटर्नशिप पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी कामाचे सादरीकरण करणे आवश्यक आहे.

अवगत कौशल्ये, अनौपचारिक कौशल्ये, संवाद कौशल्ये, उपक्रमाची निष्पत्ती, व्यावसायिक संस्थेकडून आलेले अभिप्राय, ज्ञानामध्ये पडलेली भर, सादरीकरणाचे घटक आणि गुणवत्ता, व्यावसायिक संस्थेच्या प्रती विद्यार्थ्यांचे योगदान, ६० तासांचे वाटप याची माहिती विद्यार्थ्यांनी घ्यावयाची आहे. इंटर्नशिपमुळे विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने अनेक गोष्टी साध्य होणार आहेत. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक वातावरणाची ओळख होणार आहे. विद्यार्थ्यांकडे कौशल्य असतील आणि क्षमता असतील तर त्याच ठिकाणी विद्यार्थ्यांना भविष्यकाळात संधी उपलब्ध होतील. महाविद्यालयाच्या दृष्टीनेही हा उपक्रम महत्त्वपूर्ण ठरणार आहे. नॅकमध्येही इंटर्नशिप आणि अभिप्राय याला महत्त्व दिलेले आहे. त्यामुळे महाविद्यालयाची नॅकमधील ग्रेड वाढण्यासाठी याचा उपयोग होणार आहे. राष्ट्रीय शिक्षण धोरणानुसार इंटर्नशिप हा उच्च शिक्षणातील मैलाचा दगड आहे. अभ्यासक्रमामध्ये समाविष्ट केलेला हा उपक्रम निश्चितच विद्यार्थ्यांचा भविष्यकाळ उज्ज्वल करणार आहे.

डॉ. नितीन घोरपडे
विद्या परिषद सदस्य,
सावित्रीबाई फुले पुणे
विद्यापीठ

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

'कुलगुरुंची निवड ही निरपेक्ष पद्धतीने झाली पाहिजे'

पुणे : राज्यातील कुलगुरु निवड प्रक्रियेत मंत्र्यांचा आणि प्रशासकीय अधिकार्यांचा कोणताही हस्तक्षेप असू नये. या निवड प्रक्रियेत जो घुणास्पद प्रकार सुरू आहे, तो तातडीने थांबला पाहिजे, असे खडे बोल सिम्बायोसिसचे संस्थापक आणि ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ डॉ. शां. ब. मुजुमदार यांनी मंगळवारी सरकारला सुनावले. कुलगुरुंची निवड ही निरपेक्ष पद्धतीने झाली पाहिजे. नव्या कुलगुरुंची निवड होईपर्यंत, सध्याच्या कुलगुरुंनी पदभार सोडू नये, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर, प्र-कुलगुरु डॉ. एन. एस. उमराणी, अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. अंजली कुरणे, डॉ. पराग काळकर यांच्या सेवा गौरव समारंभात डॉ. मुजुमदार बोलत होते. या वेळी पर्सिस्टंटचे संस्थापक आनंद देशपांडे यांच्या हस्ते डॉ. करमळकर आणि डॉ. एन. एस. उमराणी यांचा सपत्नीक सत्कार करण्यात आला. यावेळी 'नॅक'चे अध्यक्ष डॉ. भूषण पटवर्धन, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, ज्येष्ठ अस्थिरोतज्ज्ञ डॉ. के.एच. संचेती, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य सुनेत्रा पवार, राजेश पांडे, प्रसेनजीत फडणवीस, महेश आबाळे आदी उपस्थित होते.

डॉ. मुजुमदार म्हणाले, कुलगुरु निवड प्रक्रियेकडे पाहता, डॉ. करमळकर यांनी केंद्रीय विद्यापीठाचा कुलगुरु व्हावे. त्यासाठी पुणेकर म्हणून आम्ही प्रयत्न करू. डॉ. करमळकर यांनी शैक्षणिक संकुलाच अतिशय योग्य पद्धतीने विकास केला आहे. शिक्षण हा गंभीर विषय असून, त्याबाबतचे निर्णय हे शिक्षक आणि प्राध्यापकांनी घेतले पाहिजे. कुलगुरु म्हणून डॉ. करमळकर यांनी मोठे काम केले आहे. त्याची प्रचिती समारंभाला जमलेल्या प्राध्यापक, विद्यार्थी, नागरिकांकडून येत आहे. एखाद्या कुलगुरुचा प्राध्यापक एकत्र येऊन सत्कार करतात तेव्हा तो कुलगुरु मोठा असतो. त्याची प्रचिती क्षणोक्षणी येत आहे, असे डॉ. मुजुमदार यांनी गौरवोद्गार काढले. डॉ. करमळकर यांनी सर्वांना सोबत घेऊन, पुढे जाण्याचे उत्तम काम केले आहे. त्याबाबत त्यांचे अभिनंदन करायला हवे, असे देशपांडे यांनी सांगितले. डॉ. उमराणी, डॉ. सुधाकर जाधवर, डॉ. विजय खरे, हनुमंत खांदवे, डॉ. दत्तात्रय कुटे, पांडे यांनी डॉ. करमळकर यांच्याप्रविषयी भावना व्यक्त केल्या. डॉ. संजय चाकणे यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. अपूर्वा पालकर यांनी आभार मानले.

Kesari 19.5.2022

उद्योग कौशल्यांसाठी अभ्यासक्रम

विद्यापीठात तीन नवे अभ्यासक्रम सुरू होणार

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

औद्योगिक क्षेत्रामध्ये 'इंटरनेट ऑफ थिंग्स' आणि 'इंडस्ट्री ४.०' यांचे महत्त्व वाढत आहे. त्यामुळे कामाचे आणि रोजगाराचे स्वरूपही बदलत आहे. शॉप फ्लोअर सुपरवायझर ते अगदी मॅनेजरपर्यंत सर्वांच्या कामामध्ये तंत्रज्ञानाचा वापर वाढला आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून पुणे विद्यापीठ एज्युटेक फाउंडेशन आणि 'क्लाउड क्यू टेक्नॉलॉजीज' यांच्यामध्ये करार करण्यात आला. या वेळी मावळते कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर, 'क्यू टेक्नॉलॉजीज'चे सहसंस्थापक राजेश फडके, मिलिंद पंडितराव, दीपक हर्डीकर, डॉ. अपूर्वा पालकर, आदित्य परांजपे आणि संतोष वैद्य उपस्थित होते.

डिजिटल फॅक्टरीमध्ये नोकरीची संधी प्राप्त होण्यासाठी आणि कुशल

डिजिटल फॅक्टरीसाठी कुशल मनुष्यबळ तयार करणे आणि विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या नवीन संधींची ओळख करून देण्यासाठी उपक्रमाची मदत होणार आहे. त्याशिवाय आता कार्यरत असलेल्या मनुष्यबळाचेही कौशल्य याद्वारे साधता येईल. गेल्या पाच वर्षांत राबवलेल्या उपक्रमांचे यश आता दिसत आहे. या प्रकल्पाद्वारे आम्ही एका नवीन संधीची कवाडे उघडणार आहोत.

- डॉ. नितीन करमळकर, मावळते कुलगुरु

मनुष्यबळाच्या उपलब्धतेच्या दृष्टीने तंत्रज्ञानावर आधारित आंतरविद्याशाखीय शिक्षण महत्वाचे आहे. त्यातील नवीन संधींची ओळख आणि मनुष्यबळ तयार करण्याच्या दृष्टीने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे 'इंटरनेट ऑफ थिंग्स' (आयओटी) आणि 'इंडस्ट्री ४.०' या विषयांवरील तीन ऑनलाइन अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत. हे अभ्यासक्रम विद्यापीठाच्या 'डिग्री प्लस' या

ऑनलाइन प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध होतील. येत्या एत जूनपासून या अभ्यासक्रमांसाठी नोंदणी करता येईल. 'विद्यार्थ्यांना डिजिटल फॅक्टरीमधील घटक प्रत्यक्ष अनुभवता येण्यासाठी आम्ही प्रयत्नशील आहोत. व्हर्चुअल लॅब्स आणि एक्सपीरियन्स सेंटरद्वारे विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले जाणार आहे. याद्वारे रोजगारक्षमता वृद्धिंगत करण्यावर आमचा भर राहील,' अशी माहिती फडके यांनी दिली.

Maharashtra Times 19.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

परीक्षा, प्रवेशप्रक्रियांवर मुख्य लक्ष

रोजगाराभिमुख उपक्रम राबविण्याचे डॉ. कारभारी काळे यांचे आश्वासन

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

अमित कळे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी बुधवारी डॉ. नितिन करमळकर यांच्याकडून कुलगुरूपदाचा कार्यभार स्वीकारला.

‘अधिष्ठात्यांबाबत निर्णय घेणार’

कुलगुरूसह प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांचाही कार्यकाळ संयुक्त आला आहे. मात्र, कायद्यातल तरतूद तपासून प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांना संपूर्ण कायम ठेवत येईल का, याबाबत दोन दिवसांत निर्णय घेणार असल्याचे डॉ. काळे यांनी नमूद केले.

डॉ. काळे म्हणाले, ‘सावित्रीबाई फुले विद्यापीठ नेहमीच आदरस्थानी राहिले आहे. आता कुलगुरू म्हणून बाबासाहेब स्वीकारल्यावर मनात उत्कट भावना असून, माझ्या कार्यकाळात विद्यापीठाचा नावेलौकिक उंचावण्याचा प्रयत्न करणार असल्याची आहे. या

विद्यापीठात १९९५च्या सुमारास पीएचडी मार्गदर्शक म्हणून काम केले आहे. समृद्ध ग्रंथालयाचा वापर केला आहे. आता कुलगुरू म्हणून बाबासाहेब स्वीकारताना अतिशय उत्कट भावना आहेत. येत्या काळात डॉ. बाबासाहेब

आंबेडकर तंत्रशिक्षण विद्यापीठ आणि सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठांना कराच्या माध्यमातून जोडण्याचा प्रयत्न आहे. यामुळे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार शैक्षणिक आदानप्रदान शक्य होईल.’

नव्या कुलगुरूकडे पदभार दिल्यानंतर विद्यापीठातून बाहेर पडताना डॉ. करमळकर भावविशेष झाले होते. त्यांच्यासोबत माजी प्र-कुलगुरू डॉ. उमराणी होते.

‘विद्यापीठाने आणखी उंची गाठावी’

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या माझ्या कार्यकाळात मी पठडी सोडून काम करण्याचा प्रयत्न केला आहे. भविष्यातही या विद्यापीठाची अशीच प्रगती होवो, जी विद्यापीठाला आणखी उंचीवर नेऊन ठेवेल ही सदिच्छा! असे म्हणून डॉ. नितिन करमळकर यांनी विद्यापीठाला निरोप दिला. विद्यापीठाशी असणाऱ्या ४० वर्षांचे झणानुबंधामुळे डॉ. करमळकर, डॉ. उमराणी यांच्यासह त्यांचे सहकारी व कर्मचारी भावुक झाले होते. कुलगुरू कार्यालयातून खाली आल्यावर, डॉ. करमळकर आणि डॉ. उमराणी यांच्या मनात भावना दाटून आल्याने, अश्रूंचा बांध फुटला. त्या वेळी उपस्थित असणाऱ्या पॉंडे, फडणवीस आणि इतर सदस्यांनी त्यांना गाडीत बसवून घरी सोडले.

डॉ. कारभारी काळे प्रभारी कुलगुरू

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रभारी कुलगुरू म्हणून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशिक्षण विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी बुधवारी सायंकाळी पदभार स्वीकारला. पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितिन करमळकर यांचा कार्यकाळ बुधवारी संपल्यावर, त्यांनी पदाची सूत्रे डॉ. कारभारी यांच्याकडे सोपवली. डॉ. काळे यांनी फिजिक्समध्ये एमएस्सी व पीएचडीचे शिक्षण पूर्ण केले. त्यांनी एमसीए पूर्ण केले असून, शिक्षण क्षेत्रात ३३ वर्षांपेक्षा अधिक अनुभव आहे.

कुलगुरू होण्यापूर्वी त्यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठात महाविद्यालये आणि विद्यापीठ विकास मंडळाचे संचालक म्हणून काम केले. कम्प्युटर सायन्स अँड आयटी विभागाचे प्रमुख म्हणून नऊ वर्षे काम पाहिले. डॉ. काळे यांनी राज्य व केंद्र सरकारच्या उच्च शिक्षण क्षेत्रातल सभित्यांमध्ये काम केले आहे. राज्य सरकारने विद्यापीठ कायद्यात केलेल्या बदलांना राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी यांनी मंजुरी दिली नसल्याने नव्या कुलगुरू निवडीची प्रक्रिया सुरू झाली नाही. त्यामुळे डॉ. काळे यांच्याकडे विद्यापीठाचा प्रभारी कार्यभार सोपवला आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

Officiating V-C on mission to improve SPPU ranking

SwatiShindeGole
@timesgroup.com

Pune: The new officiating vice-chancellor (V-C) of Savitribai Phule Pune University (SPPU), Karbhari Kale, said on Wednesday at the time of taking over charge from retiring V-C Nitin Karmalkar that he would improve the ranking of the university during his time here.

On Wednesday, Karmalkar served his last day in the office before handing over the additional charge to Kale, who is also the V-C of Dr Babasaheb Ambedkar Technological University (BATU) in Lonere in Raigad.

Registrar Prafulla Pawar, management council members Rajesh Pande and Prasenjit Fadnavis and others were present during the handover. Kale said, "At present, I

Savitribai Phule Pune University's officiating vice-chancellor Karbhari Kale (third from left) takes over from retiring V-C Nitin Karmalkar (second left)

would give priority to the examinations and streamline the next academic year. I will soon meet the respective officers and take appropriate decisions with regard to these matters."

On handling two universities at a time, Kale said that he would not implement the traditional methods but judge where he is required at what time and manage accordingly.

"It would be good to share the best practices of both universities and implement them on the ground. The relationship between the two universities would be strengthened through an agreement soon."

Karmalkar said, "I have tried to work out-of-the-box during my tenure. SPPU should gain greater heights and that will be my heartfelt wish for the university."

The Times of India 19.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

संत म्हणजे चालतीबोलती मुक्त विद्यापीठे होती

पुणे, दि. १९ - कर्मठ लोकव्यवहाराने कुलूपबंद केलेला ज्ञानव्यवहार मुक्त करीत प्रेम,

समता, बंधुता यासारख्या मानवीमूल्यांनी समाजमनाचे सक्षमीकरण घडवणारे

संत म्हणजे चालतीबोलती मुक्त विद्यापीठे होत, असे गौखोद्गार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू प्रा. डॉ. नितीन करमळकर यांनी काढले.

विद्यापीठातर्फे नामदेवरायांच्या सार्थ गाथेच्या प्रथम खंडाचे

माजी कुलगुरू प्रा. डॉ. करमळकर यांचे प्रतिपादन

प्रकाशन करण्यात आले. संत नामदेव अध्यासनाचे पहिले प्रमुख डॉ. अशोक कामत यांच्या कार्यकाळात सार्थ श्री नामदेव गाथा हा प्रकल्प सुरू झाला. शासकीय नामदेव गाथा प्रमाण मानून त्यातील संत नामदेवांचे सुमारे २,१०७ अर्थांसहित टंकलिखित स्वस्वात सिद्ध करण्यात आले. डॉ. ओमश्रीश गोपीनाथ महाराज श्रीदत्तोपासक यांना हा प्रकल्प पूर्ण करण्यास सुमारे बारा वर्षे लागली.

प्रभात

Fri, 20 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68148464>

नव्या प्रभारी कुलगुरूंपुढे जुनी आव्हाने

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १९ - पूर्वेचे ऑक्सफर्ड म्हणून नावलौकिक असलेल्या सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कामकाज अखेर प्रभारी कुलगुरूंकडे सोपविण्यात आले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी विद्यापीठाची सूत्रे हाती घेतली आहेत. आता, विद्यापीठातील प्रशासनावर अंकुश, अधिकार मंडळातील ठरविक सदस्यांची मक्तेदारी मोडीत काढीत विद्यार्थी केंद्रित शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी करण्याचे आव्हान नव्या प्रभारी कुलगुरूंकडे पुढे राहणार आहे.

परीक्षेचे नियोजन आवश्यक...

करोनाच्या प्रादुर्भावामुळे पहिल्यांदाच घेण्यात आलेल्या ऑनलाइन परीक्षेचा पूर्णतः बोजवारा उडाल्याचा सर्वांनी अनुभवला. त्यावरून विद्यापीठाचे अधिकार मंडळातील सदस्य व परीक्षा नियंत्रकातील समन्वय नसल्याचा फटका विद्यार्थ्यांना बसल्याचे दिसून आले. नंतरच्या टप्प्यात विद्यापीठाच्या परीक्षा विभागाने मागील अनुभव लक्षात घेता योग्य पद्धतीने ऑनलाइन परीक्षा घेतली. आता मात्र दोन वर्षांनंतर आणि दोन महिने चालणारी ऑफलाइन परीक्षा योग्य पद्धतीने आणि त्याचा निकाल वेळेत लागणे ही प्रमुख कामांवर अधिक लक्ष नव्या प्रभारी कुलगुरूंना द्यावे लागणार आहे.

राज्य शासनाच्या नव्या विधेयकास अद्याप राज्यपालांनी मंजुरी दिली नाही. त्यामुळे प्रचलित पद्धतीने होणारी कुलगुरू निवड प्रक्रिया रखडली. त्याचाच

परिणाम म्हणजे पुणे विद्यापीठाची कुलगुरू निवड प्रक्रिया सुरूच होऊ शकली नाही. तथापि, राज्यपालांनी प्रभारी कुलगुरू म्हणून डॉ. काळे यांच्याकडे पदभार सोपविला.

पुणे, नगर आणि नाशिक जिल्ह्यातील कार्यक्षेत्रात सुमारे साडेसहा लाख विद्यार्थी आणि एक हजार महाविद्यालय तथा संस्था अशी व्याप्ती असलेल्या पुणे विद्यापीठाचा कारभार सर्वांना विश्वासात घेऊन चालविणे हे तितकेच आव्हानात्मक आहे.

पुणे विद्यापीठ हा नेहमीच विद्यार्थी केंद्रित राहिला आहे. विद्यापीठास आदिवासी, ग्रामीण आणि शहरी या भागांचा विचार करून सर्वसमावेशक निर्णय घ्यावा लागतो. शिक्षण संस्थांच्या दबावात अथवा अधिकार मंडळाच्या सदस्यांच्या आग्रहाखाली विद्यार्थी हित बाजूला ठेवून निर्णय घेतल्यास त्याचे पडसाद समाज

माध्यमातून उमटत असतात. त्यामुळे विद्यापीठाचा आवाका आणि इतिहास लक्षात घेऊन प्रभारी कुलगुरूंना पाऊल उचलावे लागणार आहे.

विद्यापीठातील राजकारण...

विद्यापीठाला एखाद्या चुकीच्या निर्णयावरून अनेकवेळा सोशल मीडिया आणि प्रसार माध्यमांतून होणाऱ्या टीकेला सामोरे जावे लागते. काही कालावधीसाठी हा निर्णय स्थगित केला जातो. काही काळांतराने पुन्हा तोच निर्णय पुढे रेटला जातो, नकळतपणे राजकीय समीकरणे सुरू असतात. या सर्व राजकारणांना बाजूला ठेवत धाडसाने निर्णय घेणे नव्या कुलगुरूंना क्रमप्राप्त ठरणार आहे.

प्रभात

Fri, 20 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68148464>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

विद्यापीठाचा कार्यभार १५० प्राध्यापकांवर?

पदभरतीअभावी विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाचा प्रश्न

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्राध्यापक भरतीला 'मुहूर्त' मिळत नसल्याने विद्यापीठाच्या शैक्षणिक संकुलाचा कारभार केवळ १५० प्राध्यापकांवर चालविण्याची वेळ येत्या काही दिवसांत विद्यापीठ प्रशासनावर येणार आहे. ही परिस्थिती अशीच राहिल्यास विद्यापीठात शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नक्की शिकविणार कोण, असा प्रश्न उपस्थित झाला आहे.

विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू म्हणून डॉ. कारभारी काळे यांनी बुधवारी पदभार स्वीकारला. त्यांच्यापुढे शैक्षणिक संकुलातील प्राध्यापक भरतीचे मोठे आव्हान आहे. विद्यापीठाच्या ५२ विभागांत प्राध्यापकांच्या ३८६ जागा मंजूर आहेत. मात्र, सध्या त्यापैकी १७४ जागांवर प्राध्यापक कार्यरत असून, २१२ जागा अजूनही रिक्त आहेत. या रिक्त पदांमध्ये येत्या काही दिवसांत आणखी भर पडणार आहे. मे महिनाअखेरीस विद्यापीठाच्या शैक्षणिक विभागामधील आणखी काही प्राध्यापक सेवानिवृत्त होत आहेत. या प्राध्यापकांच्या जागांवर भरती प्रक्रिया राबवून, तातडीने पदे भरण्याची आवश्यकता आहे. मात्र, नव्या पदभरती प्रक्रियेला मुहूर्तच मिळत नसल्याचे चित्र आहे. ही परिस्थिती अशीच राहिल्यास, येत्या शैक्षणिक वर्षासाठी विद्यापीठा १५० प्राध्यापकांवर कारभार चालवावा लागणार आहे.

सरकारने पदभरतीबाबत तातडीने पावले न उचलल्यास पुढील शैक्षणिक वर्षात विद्यापीठात

तावडे ते सामंत नुसतीच चर्चा

पुणे विद्यापीठातील विविध विभागांत प्राध्यापकांच्या ३८६ जागा मंजूर असूनही गेल्या अनेक वर्षांपासून दोनशेहून अधिक जागा रिक्त आहेत. या जागांमध्ये सातत्याने भरच पडत आहे. राज्यात भाजप-शिवसेनेचे युती सरकार असताना, तत्कालीन उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री विनोद तावडे यांनी प्राध्यापक भरतीचा निर्णय घेतला. त्यानंतर महाविकास आघाडीचे सरकार सत्तेत आले. यातील उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी प्राध्यापक भरतीचा जुनाच निर्णय नव्याने जाहीर केला. मात्र, या निर्णयाची अजूनही अंमलबजावणी होत नसल्याचे चित्र आहे. त्यामुळे राज्यातील एकाही विद्यापीठात प्राध्यापक भरती सुरू झालेली नाही.

पुणे विद्यापीठातील स्थिती

२१२पेक्षा अधिक प्राध्यापकांची रिक्त पदे

७००पेक्षा अधिक कर्मचाऱ्यांची रिक्त पदे

शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या ७०० जागा रिक्त

पुणे विद्यापीठात १,२३५ शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या जागा मंजूर आहेत. मात्र, प्रत्यक्षात साधारण ४५० जागांवर कर्मचारी कार्यरत असल्याने ७००पेक्षा अधिक कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त आहेत. येत्या ३१ मे रोजी १८ कर्मचारी निवृत्त होत आहेत. येत्या काही दिवसांत आणखी कर्मचारी सेवानिवृत्त होणार आहे. त्यामुळे पुणे विद्यापीठात प्रशासकीय कामकाज करायला मनुष्यबळ उपलब्ध राहणार नाही, अशी परिस्थिती उद्भवण्याची शक्यता आहे. या पार्श्वभूमीवर शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची भरती तातडीने व्हावी, अशी मागणी 'एसपीपीयू'च्या शिक्षकेतर कर्मचारी संघटनेचे डॉ. सुनील धोवार यांनी केली.

बोटावर मोजण्याइतकेच तज्ज्ञ प्राध्यापक उरतील, अशी भीती व्यक्त होत आहे. त्यामुळे शैक्षणिक विभागांत विद्यार्थ्यांना शिकवायला तज्ज्ञ राहणार नसल्याचे चित्र आहे. याचा सर्वाधिक फटका पुणे विद्यापीठाला राष्ट्रीय अधिस्वीकृती आणि मूल्यांकन परिषदेच्या (नॅक) मूल्यांकनाला बसण्याची शक्यता आहे. या प्रक्रियेत पुणे विद्यापीठाचे मानांकन घसरण्याची चिन्हे आहेत.

सामना

३० मेपासून अकरावी प्रवेशाचा अर्ज भरता येणार

महाविद्यालयांच्या नोंदणीची प्रक्रिया सुरू केली जाणार आहे.

अकरावी प्रवेशासाठी मुंबई महानगर क्षेत्र, पुणे, पिंपरी-चिंचवड, नाशिक, अमरावती, नागपूर महापालिका क्षेत्रात केंद्रीय ऑनलाइन पद्धतीने प्रवेश प्रक्रिया पार पडणार आहे. संचालनालयाचे संचालक महेश पालकर यांनी काढलेल्या परिपत्रकामध्ये विद्यार्थ्यांना यंदा केंद्रीय प्रवेश फेच्यामधून किंवा कोटांतर्गत राखीव जागांवर संबंधित कनिष्ठ महाविद्यालयांशी संपर्क साधून प्रवेश घेता येणार आहे. भाग १ भरून पासवर्ड सेट केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना प्रवेशपूर्व फेरीच्यावेळी अर्जाचा भाग २ भरावा लागणार आहे. विद्यार्थ्यांना किमान १ आणि कमाल १० कॉलेजांचे पसंतीक्रम द्यावे लागणार आहेत.

मुंबई, दि. २० (प्रतिनिधी) - अकरावी प्रवेशाचे सुधारित वेळापत्रक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालयाने जाहीर केले असून, यानुसार विद्यार्थ्यांना ३० मे पासून ऑनलाइन अर्जाचा भाग १ भरता येणार आहे. त्यापूर्वी २३ ते २७ मे या कालावधीत विद्यार्थ्यांना अर्ज भरण्याचा सरावही करता येणार आहे. कनिष्ठ

कसे होणार प्रवेश			असे असेल वेळापत्रक	
कोटा	विगर	अल्पसंख्याक	अल्पसंख्याक	विद्यालये
केंद्रीय फेरी	८५ टक्के	३५ टक्के	१० टक्के	१० टक्के
संस्थांतर्गत	१० टक्के	१० टक्के	५ टक्के	५ टक्के
व्यवस्थापन	५ टक्के	५ टक्के	५० टक्के	
अल्पसंख्याक	लागू नाही	५० टक्के		

■ विद्यार्थ्यांना संकेतस्थळावर नोंदणी सराव - २३ ते २७ मे

■ ऑनलाइन नोंदणी व प्रवेश अर्ज भाग १ भरणे लॉगइन आयडी आणि पासवर्ड मिळविणे - ३० मेपासून पुढे

■ अर्जाचा भाग २ भरणे - दहावीच्या निकालानंतर

Print Edition
May 21, 2022 Page No. 5
Powered by eShale.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकामत

विद्यापीठ आणि क्लाऊड क्यू टेक्नॉलॉजिजमध्ये करार

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ एज्युटेक फौंडेशन आणि क्लाऊड क्यू टेक्नॉलॉजिज यांच्यामध्ये सहकार्य करार करण्यात आला.

या करारप्रसंगी विद्यापीठाचे तत्कालीन कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, मिलिंद पंडितराव, दीपक हर्डीकर, डॉ. अपूर्वा पालकर, राजेश फडके, आदित्य परांजपे, संतोष वैद्य आदी उपस्थित होते.

या करारांतर्गत इंटरनेट ऑफ थिंग्स आणि इंडस्ट्री ४ हे अविभाज्य भाग बनत आहेत. त्यामुळे कामाचे आणि रोजगाराचे स्वरूप सुद्धा बदलत आहे.

ऑनलाईन अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. इंडस्ट्रीजमध्ये शॉप फ्लोअर सुपरवाइजर ते अगदी मॅनेजरपर्यंत सर्वांच्या कामांमध्ये तंत्रज्ञानाचा वापर सुरू झाला आहे. तंत्रज्ञान अजून व्यापक स्वरूपात पुढे जात आहे. आता आधुनिक डिजिटल फॅक्टरीजमध्ये इंटरनेट ऑफ थिंग्स आणि इंडस्ट्री ४ हे अविभाज्य भाग बनत आहेत. त्यामुळे कामाचे आणि रोजगाराचे स्वरूप सुद्धा बदलत आहे.

Hello Pune
Page No. 5 May 21, 2022
Powered by: erelego.com

SPPU students demand question bank, early results

SwatiShindeGole
@timesgroup.com

Pune: Students of Savitribai Phule Pune University (SPPU) and its affiliated colleges preparing for the semester exams in June have demanded that the university provide the question bank to them as promised.

State secretary of Yuva Sena Kalpesh Yadav said, "The education department had promised question bank to students in order to prepare for the exam. However, it has still not been provided. The exam is just a month away. Many colleges and universities in Maharashtra have not even completed the syllabus fully. A review should have been taken before announcing the examination."

The SPPU examination department has decided to hold offline exams by June-end, after a gap of two years.

The academic year at most universities starts from August-September, and I doubt I will be able to make it this year as the exams and results will be delayed

Vaishnavi Raut | A FINAL-YEAR STUDENT

Yadav submitted a letter to Dhanraj Mane, director, Directorate of Higher Education, in Pune, stating that announcement of offline exams has raised several questions in the minds of students, and these needed to be addressed.

Mahesh Kakade, director, examinations and evaluation, SPPU, said that the university has started preparing for offline exams and the question papers are being set by experts.

Regarding the tweet by higher and technical education minister Uday Samant that there would be a gap of two days between each exam, Kakade said that the university has already spoken to the minister and informed him about its inability to keep the gap as keeping a longer exam period would further delay the next academic year.

Meanwhile, final-year students, who have applied for higher education courses in India and abroad, want their results to be published soon after the exams as it would help them to make decisions regarding admission to masters' programmes.

"The academic year at most universities starts from August-September, and I doubt I will be able to make it this year as the exams and results will be delayed," said Vaishnavi Raut, a final-year student.

The Times of India 21.5.2022

UGC reminder to colleges to register on ABC portal

SwatiShindeGole
@timesgroup.com

Pune: The University Grants Commission (UGC) has reminded all colleges and institutions to register for the academic bank of credits (ABC), a platform to upload credits earned by students under the DigiLocker framework, following poor response to the initiative from Maharashtra so far.

Many colleges in Pune have also failed to register on the platform.

ABC was established on the lines of the National Academic Depository (NAD) to store students' academic data and awards. Though ABC enables students to register or commence credit transfer, the final outcome of credit redemption and issuance of certificates, as well as the compilation of award records, are administered by academic institutions via the NAD platform.

UGC secretary Rajnish Jain, in a May 13 letter to all academic institutions, stated, "This system will ensure the opening, closure and validation of academic credits, besides their verification, accumulation and transfer or redemption for students... Hence, colleges have been asked to register and implement the scheme to have records under one roof."

The academic coordinator of Rajarshi Shahu College of Arts and Science, Seema Bhargale, said, "The registration process for the scheme is ongoing. We have to feed the data of students for 2020-21 academic year. It is the exam season now in colleges. Hence, a majority of the staff is involved with related activities."

SPPU Registrar Prafulla Pawar said, "All academic institutions will have to follow the UGC guidelines. The platform is useful for the students and also colleges as the academic records can be seen at the click of a button."

Institutions can register for the programme on www.abc.gov.in to upload data of student credits obtained during or after the academic year 2021-22. Students should also open the academic bank account on the same portal. Students may be asked to fill in ABC ID on all examination forms.

THE PROCESS

- Authorities should register the institution on ABC portal - www.abc.gov.in
- They can then upload data of student credits obtained during or after the academic year 2021-22
- Create a hyperlink to ABC URL on the institution's website's home page

The Times of India 21.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पुढारी

‘त्यांची’ प्रवेश प्रक्रिया करू स्थगित

पीएच.डी.च्या रिक्त जागांची माहिती न देणाऱ्या केंद्रांना इशारा

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील काही संशोधन केंद्रे वारंवार मुदतवाढ देऊनही त्यांच्याकडील रिक्त जागांची माहिती विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर भरत नाहीत. अशा केंद्रांची पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया स्थगित करण्याचा इशारा कुलसचिवांनी दिला आहे.

विद्यापीठाच्या पीएच.डी. प्रवेशाची दुसरी फेरी सुरू आहे त्यासाठी पीएच.डी. मार्गदर्शक, संशोधन केंद्र यांनी रिक्त जागांचा तपशील घोषित करण्यास व विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र बदलण्याच्या प्रक्रियेस मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

मात्र काही संशोधन केंद्रांनी त्यांच्या संशोधन केंद्रावर उपलब्ध असणाऱ्या मार्गदर्शक निहाय, विषय निहाय, प्रवर्गानिहाय रिक्त जागांचा तपशील विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. त्यामुळे विद्यापीठ प्रशासनाने सुधारित वेळापत्रक जाहीर केले आहे.

त्यानुसार विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध रिक्त जागांची माहिती १८ मे रोजी जाहीर करण्यात आली आहे. आता विद्यार्थ्यांनी उपलब्ध प्रवर्गानिहाय रिक्त जागांचा विचार करून आवश्यकता असल्यास त्यांच्या

लॉगिंममधून ऑनलाईन पद्धतीने केंद्र बदलण्याची प्रक्रिया करणे गरजेचे आहे. त्यासाठी २३ मेपर्यंत मुदत देण्यात आली आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून सर्व संबंधित विद्यापीठ विभाग व संशोधन केंद्र यांना विद्यार्थ्यांची अद्ययावत यादी २४ मे रोजी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे, तर संशोधन केंद्रांनी २५ मे ते १० जूनपर्यंत मुलाखत प्रक्रिया पूर्ण करून मुलाखत अहवाल विद्यापीठाकडे जमा करणे गरजेचे आहे.

सुधारित वेळापत्रकानुसार अंतिम मुदतवाढ असून, यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत मुदतवाढ दिली जाणार नाही आणि रिक्त जागांची माहिती विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध न करणाऱ्या संबंधित संशोधन केंद्रांची पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया स्थगित ठेवण्यात येणार असल्याचा इशारा विद्यापीठ प्रशासनाने दिला आहे.

Pune Edition
May 23, 2022 Page No. 3
newspaper.pudhari.co.in

पुढारी

नेट परीक्षेच्या अर्जासाठी मुदतवाढ

पुणे : ‘विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या राष्ट्रीय पात्रता परीक्षेच्या (यूजीसी नेट) अर्जासाठी ३० मेपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आल्याची माहिती यूजीसीचे अध्यक्ष प्रा. जगदेशकुमार यांनी दिली.

यूजीसी नेट ही परीक्षा वर्षातून दोन वेळा घेतली जाते. परीक्षांचे सत्र सातत्य कायम ठेवण्यासाठी डिसेंबर २०२१ आणि जून २०२२ ची परीक्षा एकत्रितरीत्या घेतली जाणार आहे.

Pune Edition
May 23, 2022 Page No. 3
newspaper.pudhari.co.in

लोकमत

अधिष्ठाता अजूनही विद्यापीठात कसे?

कार्यकाळ संपूनही पदावर कायम : शिक्षण वर्तुळात चर्चा

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे : विद्यापीठ कायदानुसार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या कार्यकाळाबरोबर विद्यापीठाच्या चारही अधिष्ठात्यांचा कार्यकाळ संपुष्टात आला. मात्र, अजूनही सर्व अधिष्ठाता आपल्या कार्यालयात येऊन नियमितपणे काम करत आहेत. त्यामुळे अधिष्ठाता अजूनही विद्यापीठात कसे? अशी चर्चा शिक्षणवर्तुळात रंगली आहे.

विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार कुलगुरू यांच्या कार्यकाळात नियुक्त करण्यात आलेल्या प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांचा कार्यकाळ कुलगुरूंच्या बरोबरच संपुष्टात येतो. विद्यापीठ प्रशासनाने सुद्धा डॉ. नितीन करमळकर यांच्या निवृत्तीपूर्वी तीन दिवस आधी सर्व अधिष्ठाता यांना आपला कार्यकाळ कुलगुरू यांच्याबरोबर संपुष्टात येणार असल्याचे पत्रही दिले होते. विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी यांनी दुसऱ्याच दिवशी आपला पदभार सोडून गरवा

प्रभारी कुलगुरू निर्णय केव्हा घेणार?

- सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी कायदेशीर बाबी तपासून अधिष्ठाता यांच्या नियुक्ती संदर्भात निर्णय घेतला जाईल, असे स्पष्ट केले होते. परंतु, या घटनेस पाच दिवस उलटून गेले, तरी अद्याप यावर निर्णय झालेला नाही.
- अधिष्ठातांची नियुक्ती शासनाकडून केली जाते. कायद्यातील तरतुदीनुसार त्यांनी कार्यरत राहणे अपेक्षित आहे. प्रभारी कुलगुरूंनी अधिष्ठाता यांना नियुक्त करण्याचा निर्णय घेतला तर ते पुन्हा अधिष्ठाता पदाचा कार्यभार पाहू शकतात. मात्र विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीचा अभ्यास करून प्रशासन काय निर्णय घेणार हे पाहणे उत्सुकतेचे आहे.
- या संदर्भात माहिती जाणून घेण्यासाठी विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार यांच्याशी संपर्क साधण्याचा प्रयत्न केला असता संपर्क होऊ शकला नाही.

महाविद्यालयात प्राचार्य पदाची सूत्रे हाती घेतली. परंतु, कायद्यातील इतर तरतुदींचा आधार घेऊन सर्व अधिष्ठाता अजूनही शैक्षणिक वर्ष संपेपर्यंत आपण कार्यरत राहू शकतो, नव्या कुलगुरूकडून पुन्हा नियुक्ती मिळू शकते, या बाबी गृहीत धरून विद्यापीठात येत आहेत.

प्र-कुलगुरूप्रमाणे सर्व अधिष्ठाता यांनी आपल्या पूर्वपदावर कार्यरत होणे अपेक्षित आहे. कार्यकाळ संपुष्टात आलेला असताना अधिष्ठाता दरोज नियमितपणे कामकाज करत असले तरी शासनाकडून त्यांना या कामाचे वेतन दिले जाणार आहे का? असाही प्रश्न उपस्थित होत आहे.

Pune Main
Page No. 1 May 23, 2022
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

अभ्यासक्रमात कपात होणार नाही विद्यापीठ प्रशासनाची स्पष्टोक्ती

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या आगामी उन्हाळी सत्राच्या परीक्षांसाठी अभ्यासक्रमामध्ये कोणत्याही प्रकारची कपात होणार नसल्याचे विद्यापीठ प्रशासनाकडून स्पष्ट करण्यात आले आहे. सर्व विषयांच्या परीक्षा या पूर्ण अभ्यासक्रमानुसार आणि पूर्वीच्या ऑफलाइन पद्धतीने होणार आहेत. यामुळे विद्यार्थ्यांनी अभ्यासाला सुरुवात करावी, असे आवाहन विद्यापीठाकडून करण्यात आले आहे.

नागपूर विद्यापीठाने विद्यापीठाच्या परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) होतील, असा निर्णय घेतला. त्यानंतर पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षाही अशाच पद्धतीने घेतल्या जाव्यात, अशी मागणी काही संघटनांकडून करण्यात येत आहे. मात्र पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षा कोरोना पूर्वी ज्या पद्धतीने व्हायच्या त्याच पद्धतीने होणार असल्याचे विद्यापीठ प्रशासनाकडून पुन्हा एकदा स्पष्ट करण्यात आले आहे. याचबरोबर कोणत्याही विषयांच्या अभ्यासक्रमात कपात होणार नाही, असेही विद्यापीठाकडून सांगण्यात आले आहे.

परीक्षांसाठी जर अभ्यासक्रमात कपात केली, तर त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होईल. विद्यार्थ्यांना परीक्षांची तयारी करण्यासाठी पुरेसा वेळ देण्यात आला आहे. यामुळे पूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित परीक्षा देण्यास कोणत्याही विद्यार्थ्याला अडचण येणार नाही, अशी भूमिका विद्यापीठाकडून मांडण्यात येत आहे. दरम्यान, काही विद्यार्थी संघटना ऑनलाईन शिक्षण झाल्यामुळे परीक्षाही ऑनलाईन घ्याव्यात, अशी मागणी करत आहेत. तर काही संघटनांनी अभ्यासक्रमात कपात करून प्रश्नासंख्या कमी करण्याची मागणी केली आहे. परंतु, या मागणीला विद्यापीठ प्रशासनाकडून कोणताही प्रतिसाद मिळत नसल्याचे चित्र आहे. परीक्षा पूर्वीच्या प्रचलित पद्धतीनुसार होतील. त्याची तयारी विद्यापीठाकडून केली जात असून, प्रश्नसंच तयार करण्याचे काम अध्यापक अधिक झाले आहे. लवकरच परीक्षांचे वेळापत्रकही जाहीर होईल, अशी माहिती परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे प्रभारी संचालक डॉ. संजीव सोनावणे यांनी दिली.

■ विज्ञान व तंत्रज्ञान विभागासह इतर कोणत्याही विभागात अभ्यासक्रमात कपात करण्यात येणार नाही. सर्व विभागांच्या अंतर्गत बैठकांमध्ये हा निर्णय घेण्यात आला आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांनी कोणत्याही चुकीच्या माहितीला बळी पडू नये.

- डॉ. मनोहर चासकर, अधिष्ठाता, विज्ञान व तंत्रज्ञान विभाग

लोकमत

अकरावी प्रवेशास आजपासून सुरुवात

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : पुणे व पिंपरी चिंचवड महापालिका कार्यक्षेत्रातील अकरावी प्रवेश प्रक्रियेस येत्या सोमवारपासून (दि. २३) सुरुवात होणार असून, विद्यार्थ्यांना २३ ते २७ मे या कालावधीत ऑनलाईन प्रवेश अर्ज भरण्याचा सराव करता येणार आहे. येत्या ३० मेपासून प्रवेश अर्जाचा पाहिला भाग, तर दहावीचा निकाल जाहीर झाल्यानंतर प्रवेश अर्जाचा दुसरा भाग प्रत्यक्ष भरता येईल, असे शिक्षण विभागातर्फे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

राज्याच्या शालेय शिक्षण विभागातर्फे पुणे व पिंपरी चिंचवड, मुंबई, नाशिक, अमरावती, नागपूर महापालिका परिसरातील कनिष्ठ महाविद्यालयांमधील इयत्ता अकरावीचे प्रवेश ऑनलाईन प्रद्धतीने दिले जातात. शिक्षण विभागाने ऑनलाईन प्रवेशाचे वेळापत्रक प्रसिद्ध केले आहे. त्यानुसार विद्यार्थ्यांना प्रथम प्रवेश अर्ज भरण्याचा सराव करण्याची संधी उपलब्ध करून दिली जाणार आहे. शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन अर्ज भरण्यासाठी सुविधा उपलब्ध करावी, अशा सूचना शिक्षण विभागाने दिल्या आहेत. विद्यार्थ्यांना केंद्रीय प्रवेश फेऱ्या व कोट्यांतर्गत फेऱ्यातून प्रवेश दिला जाणार आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी आपल्या शाळेशी संपर्क साधावा. तसेच प्रवेशासाठी आवश्यक असलेली कागदपत्रे काढून ठेवावी, अशाही सूचना राज्याचे माध्यमिक शिक्षण संचालक महेश पालकर यांनी दिल्या आहेत.

Hello Pune
Page No. 1 May 23, 2022
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कॉपीराइटचा भंग हा अजामीनपात्र गुन्हा

वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली

कॉपीराइट कायद्याच्या ६३व्या कलमानुसार या कायद्याचे उल्लंघन हा दखलपात्र व अजामीनपात्र गुन्हा आहे, असा स्पष्ट निर्वाळा सर्वोच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने एका याचिकेच्या सुनावणीदरम्यान नुकताच दिला. याविषयी उच्च न्यायालयाने यापूर्वी दिलेला निर्णयही या खंडपीठाने रद्द केला. कॉपीराइटचा भंग केल्याने एखादा आरोपी फौजदारी कायद्यानुसार तीन ते सात वर्षांपर्यंतच्या शिक्षेस पात्र

सर्वोच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाचा निर्वाळा

असेल तर हा गुन्हा दखलपात्र व अजामीनपात्र मानला जावा, असेही या खंडपीठाने स्पष्ट केले.

या याचिकाकर्त्याने फौजदारी कायद्याच्या कलम १५६ (३) अंतर्गत व भारतीय दंड संहितेच्या कलम ४२० अंतर्गत एका आरोपीविरोधात कनिष्ठ न्यायालयात यापूर्वी याचिका केली

होती. कॉपीराइट कायद्याच्या ५१, ६३ व ६४ अनुसार या आरोपीविरोधात एफआयआर दाखल करण्याचे निर्देश द्यावेत, अशी विनंती त्याने न्यायालयास केली होती. ही विनंती मंजूर करत न्यायालयाने संबंधित आरोपीविरोधात

एफआयआर दाखल करण्याचे निर्देश अधिकाऱ्यांना दिले. परंतु या आरोपीने या निकालास उच्च न्यायालयात आव्हान दिले व कॉपीराइटचे उल्लंघन हा त्या कायद्याच्या ६३व्या कलमानुसार दखलपात्र व अजामीनपात्र गुन्हा नाही, असा युक्तिवाद केला. उच्च न्यायालयाने हा युक्तिवाद मान्य करत एफआयआरची कार्यवाही रद्द केली.

यानंतर या याचिकाकर्त्याने उच्च न्यायालयाच्या निर्णयास सर्वोच्च न्यायालयात आव्हान दिले. एम. आर. शहा व बिबी (पान ८वर)

कॉपीराइटचा भंग हा अजामीनपात्र गुन्हा

(पान एकवरून) नागरत्ना या न्यायमूर्तीच्या खंडपीठापुढे या याचिकेवर सुनावणी झाली. कॉपीराइटचा भंग हा त्या कायद्याच्या ६३व्या कलमानुसार दंडनीय गुन्हा नाही व फौजदारी कायद्याच्या पहिल्या अनुच्छेदाच्या दुसऱ्या भागाच्या अंतर्गतही हा गुन्हा मोडत नाही, हा उच्च न्यायालयाने दिलेला निकाल कमालीचा सदोष व त्रुटीपूर्ण आहे, असा युक्तिवाद या याचिकाकर्त्याने सर्वोच्च न्यायालयातील सुनावणीदरम्यान केला.

कॉपीराइट कायद्याच्या कलम ६३ अंतर्गत एखाद्या गुन्हासाठी देण्यात येणारी शिक्षा ही सहा महिन्यांपेक्षा कमी नसावी, मात्र ती तीन वर्षांपर्यंत वाढवली जाऊ शकते व त्यासोबत आर्थिक दंडही केला जाऊ शकतो, असे या खंडपीठाने स्पष्ट केले. तसेच, फौजदारी कायद्याच्या

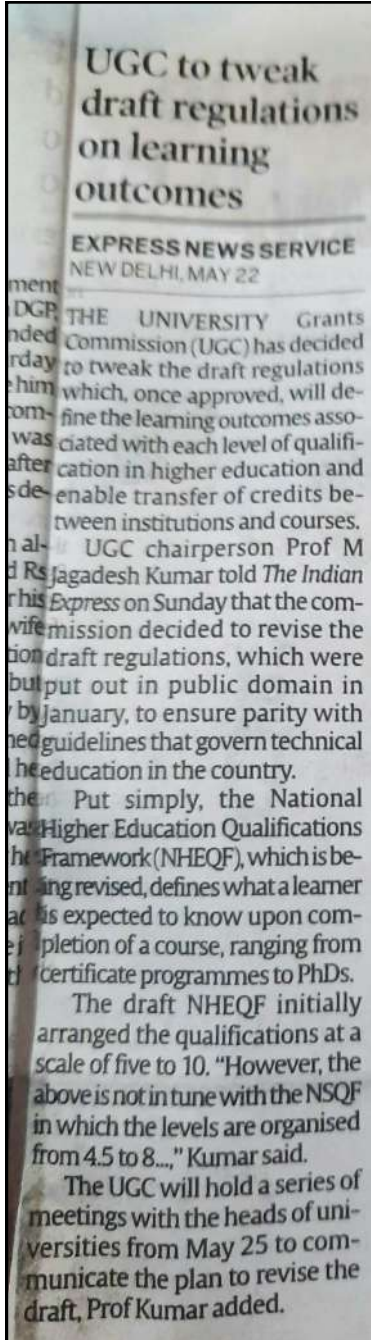
पहिल्या अनुच्छेदाच्या दुसऱ्या भागानुसार तीन वर्षांपेक्षा कमी कालावधीच्या तुरुंगवासाची शिक्षा अथवा केवळ आर्थिक दंडाची शिक्षा ही अदखलपात्र व जामीनपात्र ठरू शकतात. परंतु या कायद्याच्या तरतुदीनुसार तीन ते सात वर्षे कालावधीचा तुरुंगवास झाला तर तो गुन्हा दखलपात्र व अजामीनपात्र ठरतो, असा निर्वाळा देत खंडपीठाने याचिकाकर्त्याचा युक्तिवाद मान्य केला. 'फौजदारी कार्यवाही सुरू करा'

उच्च न्यायालयाने याविषयी दिलेला निकाल नेमका उलट असून तो निकाल रद्द करण्यात येत आहे. कॉपीराइट उल्लंघनप्रकरणी या कायद्याच्या कलम ६३ व ६४नुसार प्रतिवादीविरोधात कायद्यानुसार पुढील फौजदारी कार्यवाही सुरू करावी, असा निकाल या खंडपीठाने दिला.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

सकाळ

'यूजीसी नेट'च्या अर्जासाठी मुदतवाढ

पुणे, ता. २३ : देशातील विद्यापीठे, वरिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये सहायक प्राध्यापक पदासाठी आवश्यक असलेल्या 'यूजीसी नेट' परीक्षेसाठी अर्ज करण्यास मुदतवाढ देण्यात आली आहे. त्यामुळे आता या परीक्षेसाठी येत्या ३० मेपर्यंत ऑनलाइन अर्ज करता येणार आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्यातर्फे (यूजीसी) 'राष्ट्रीय पात्रता परीक्षा' (यूजीसी नेट) ही 'नॅशनल टेस्टिंग एजन्सी'मार्फत घेण्यात येते. या परीक्षेसाठी अर्ज करण्यास मुदतवाढ दिल्याची माहिती आयोगाचे अध्यक्ष डॉ. एम. जगदेश कुमार यांनी ट्विटरद्वारे दिली आहे. ही परीक्षा वर्षातून दोन वेळा घेतली जाते. मात्र, कोरोनामुळे डिसेंबर २०२१ची परीक्षा पुढे ढकलली होती. त्यामुळे या परीक्षांच्या सत्रातील सातत्य कायम ठेवण्यासाठी डिसेंबर २०२१ आणि जून २०२२ ची परीक्षा एकत्रितरीत्या घेतली जाणार आहे.

Pune, Main
24/05/2022 Page No. 2

सकाळ

नव्या धोरणानुसार अभ्यासक्रम आराखड्याची प्रक्रिया सुरू

पुणे, ता. २३ : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत अभ्यासक्रम आराखडा तयार करण्यासाठी राष्ट्रीय आणि राज्य पातळीवर जवळपास २५ विषयांशी संबंधित 'पोजिशन पेपर' विकसित करण्यात येत आहेत. राज्य स्तरावरून हे पेपर विकसित करण्यासाठी स्वतंत्र प्रक्रिया सुरू केली आहे. त्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने (एससीईआरटी) स्वतंत्र पोर्टल विकसित केले आहे. यात शिक्षण क्षेत्रातील अभ्यासक, तज्ज्ञ, नागरिकांना आपले अभिप्राय नोंदविण्याची संधी मिळणार आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या प्रभावी अंमलबजावणी व्हावी, यासाठी केंद्रीय शिक्षण मंत्रालय आणि एससीईआरटी यांच्यामार्फत राष्ट्रीय व राज्य अभ्यासक्रम आराखडा तयार करण्यासाठी कार्यवाही सुरू आहे. सर्व राज्यांतील या प्रक्रियेमध्ये एक वाक्यता राहावी, यादृष्टीने राष्ट्रीय स्तरावरून २५ विषयांवरील पोजिशन पेपरसाठीचे स्वरूप निश्चित केले आहे. या पेपरशी संबंधित प्रश्न पोर्टलवर दिले आहेत. या प्रश्नांना अनुसरून इच्छुकांना आपली मते ३० मेपर्यंत नोंदविता येणार आहेत. त्यासाठी 'https://scertmaha.ac.in/positionpapers/' या लिंकवर पोर्टलला भेट देण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

Pune, Main
24/05/2022 Page No. 4

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

प्रवेश परीक्षांच्या अर्जांमध्ये यंदा लक्षणीय वाढ

११ लाख २२ हजारांहून अधिक विद्यार्थ्यांची नोंदणी; अर्ज संख्या अधिक वाढण्याची शक्यता

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा कक्षाद्वारे (सीईटी सेल) घेतल्या जाणाऱ्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या विविध सामायिक प्रवेश परीक्षांसाठी (सीईटी) यंदा अर्जांमध्ये वाढ झाली आहे. गेल्यावर्षी सर्व सीईटीसाठी मिळून ८ लाख ६८ हजार अर्ज दाखल झाले होते, तर यंदा ११ लाख २२ हजारांहून अधिक विद्यार्थ्यांची नोंदणी झाली आहे. काही अभ्यासक्रमांसाठी नोंदणीची मुदत अद्याप बाकी असल्याने अर्ज संख्या आणखी वाढण्याची शक्यता आहे. सीईटी सेलकडून अभियांत्रिकी,

जेई, नीट, विद्यापीठ परीक्षा आदी कारणांमुळे वेळापत्रकात तीन वेळा बदल करावा लागला. तसेच जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना अर्ज नोंदणीची संधी मिळण्यासाठी तीन वेळा मुदतवाढही देण्यात आली. त्यामुळे अर्ज संख्येत वाढ होत आहे. यंदाची अर्जसंख्या विक्रीत म्हणता येईल.

- रवींद्र जगताप, आयुक्त, सीईटी सेल

समाजमाध्यमांद्वारे प्रचार

सीईटीबाबत अधिकृत विद्यार्थ्यांपर्यंत माहिती पोहोचवण्यासाठी सीईटी सेलकडून समाजमाध्यमांचा वापर करण्यात येत आहे. त्यात विविध अभ्यासक्रमांच्या प्रवेश, वेळापत्रक याबाबतची माहिती दिली जात आहे.

परीक्षांची ऑनलाइन अर्ज नोंदणी करण्यात आली. आतापर्यंत काही प्रक्रिया मार्च-एप्रिलमध्ये सुरू अभ्यासक्रमांची नोंदणीची मुदत संपली

आहे, तर काहीची अद्याप सुरू आहे. सीईटी सेलने दिलेल्या माहितीनुसार, तंत्रशिक्षण, फाईन आर्ट आणि उच्च शिक्षणच्या एकूण १६ अभ्यासक्रमांच्या परीक्षांसाठी आतापर्यंत ११ लाख २२ हजारहून अधिक अर्ज दाखल झाले आहेत. त्यापैकी ९ लाख ५४ हजार ४१० विद्यार्थ्यांनी शुल्क भरून अर्ज निश्चयी केली आहे. गेल्या वर्षी ८ लाख ६८ हजार २९७ विद्यार्थ्यांनी अर्ज भरले होते, त्यापैकी ७ लाख ५१६ विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष परीक्षा दिली होती. गेल्यावर्षीच्या तुलनेत यंदा अर्ज संख्येत वाढ झाल्याचे आकडेवारीवरून दिसून येत आहे.

लोकसत्ता Tue, 24 May 2022
https://epaper.loksatta.com/c/68212842

नव्या अभ्यासक्रमाच्या हालचाली

■ आराखडा करण्याची कार्यवाही सुरू

■ तज्ज्ञांकडून २५ विषयांवर अभिप्राय मागविले

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २३ - नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी होण्यासाठी केंद्रीय शिक्षण मंत्रालय व राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद यांचेमार्फत राष्ट्रीय व राज्य अभ्यासक्रम आराखडा तयार करण्यासाठी कार्यवाही सुरू आहे. अभ्यासक्रम आराखडे तयार करण्यासाठी २५ विषयांशी संबंधित पोजिशन पेपर विकसित करण्यात येत आहेत. यावर

तज्ज्ञांकडून २४ ते ३० मे या कालावधीत अभिप्रायही मागविण्यात आले आहेत.

सर्व राज्यांमधील प्रक्रियेमध्ये एकताव्यता राहावी यादृष्टीने विविध विषयांवरील पोजिशन पेपरांसाठीचे स्वरूप निश्चित करण्यात आले आहे. निश्चित करण्यात आलेले आराखडे राज्यांना उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. राज्य स्तरावरून पोजिशन पेपर विकसनाची स्वतंत्र प्रक्रिया सुरू आहे.

शिक्षणाचे तत्त्वज्ञान, पूर्वप्राथमिक शिक्षण आणि पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान, अभ्यासक्रम आणि अभ्यासपुस्तक, आरोग्य आणि कल्याण,

योग, क्रीडा आणि तंदुरुस्ती, विज्ञान शिक्षण, व्यावसायिक शिक्षण, परीक्षा पद्धतीतील सुधारणा आणि समग्र प्रगती पुस्तक, पर्यावरण शिक्षण, भाषा शिक्षण, भारतविषयक ज्ञान, गणित शिक्षण आणि गणकीय विचार प्रक्रिया, मूल्य शिक्षण, सामाजिक शास्त्र शिक्षण, लिंगसमभाव शिक्षण, कला शिक्षण, शिक्षणातील तंत्रज्ञान, सर्व समावेशक शिक्षण, शिक्षक शिक्षण, लिखित आणि अलिखित गुणवत्तापूर्ण साहित्य प्रकाशन: समस्या, अडचणी आणि त्यावरील मार्ग, शालेय नेतृत्व आणि व्यवस्थापन, शालेय शिक्षण आणि उच्च शिक्षण यातील सहसंबंध, शालेय शिक्षणाचे पर्यायी मार्ग, शालेय शिक्षणात समाजाची बदलती भूमिका, शैक्षणिक समुपदेशन आणि मार्गदर्शन आदी विषयांवर अभिप्राय नोंदवावे लागणार आहेत.

प्रभात

Tue, 24 May 2022
https://epaper.eprabhat.net/c/68215810

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

भविष्यवेधी आराखड्यांसाठी स्वतंत्र संकेतस्थळाची निर्मिती

तज्ज्ञांना अभिप्राय, मते, सूचना नोंदवण्याची संधी

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी राज्य स्तरावर भविष्यवेधी आराखडा (पोझिशन पेपर) तयार करण्याचे काम सुरू करण्यात आले आहे. या प्रक्रियेमध्ये शिक्षण आणि विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञांना आपली मते, सूचना आणि अभिप्राय नोंदवण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने (एससीईआरटी) स्वतंत्र संकेतस्थळ विकसित केले असून, त्याद्वारे पंचवीस विषयांसंबंधित

सूचना, मते, अभिप्राय ३० मेपर्यंत नोंदवता येईल.

एससीईआरटीचे संचालक एम. देवेंद्र सिंह यांनी प्रसिद्धपत्रकाद्वारे ही माहिती दिली. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची प्रभावी अंमलबजावणी व्हावी याकरिता शिक्षण मंत्रालय, राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद (एनसीईआरटी) यांच्याकडून राष्ट्रीय आणि राज्य अभ्यासक्रम आराखडा तयार करण्यासाठी टप्प्याटप्प्याने कार्यवाही सुरू आहे. अभ्यासक्रम आराखडे तयार करण्यासाठी पंचवीस विषयांशी संबंधित भविष्यवेधी आराखडा

विकसित करण्यात येत आहेत. देशातील सर्व राज्यांमधील प्रक्रियेमध्ये एकवाक्यता राहण्यासाठी राष्ट्रीय स्तरावरून पंचवीस विषयांवरील भविष्यवेधी आराखड्याचे स्वरूप निश्चित करण्यात आले आहे. निश्चित करण्यात आलेले आराखडे राज्यांना उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. राज्य स्तरावर भविष्यवेधी आराखडा तयार करण्याची प्रक्रिया स्वतंत्रपणे सुरू आहे.

या प्रक्रियेत शिक्षण आणि विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञांना सहभाग नोंदवता येईल. शिक्षणाचे तत्वज्ञान,

पूर्वप्राथमिक शिक्षण आणि पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान, अभ्यासक्रम आणि अध्यापनशास्त्र, भाषा शिक्षण, परीक्षा पद्धतीतील सुधारणा आणि समग्र प्रगती पुस्तक, व्यावसायिक शिक्षण, शिक्षणातील तंत्रज्ञान, शिक्षक शिक्षण, मूल्य शिक्षण, भारतविषयक ज्ञान, शालेय शिक्षणाचे पर्यायी मार्ग आदी विषयांचा त्यात समावेश आहे.

या विषयांवरील मराठी किंवा इंग्रजीतून अभिप्राय, मते, सूचना <https://scertmaha.ac.in/positionpapers/> या संकेतस्थळाद्वारे नोंदवता येतील.

Tue, 24 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68225911>

परदेशी जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती

२३ जूनपर्यंत अर्ज करण्याचे आवाहन

भात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २३ - इतर मागास बहुजन कल्याण विभागातर्फे विजाभज, इमाव व विमाप्र या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना परदेशात शिक्षण घेण्यासाठी शिष्यवृत्ती देण्यात येते. सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात परदेश शिष्यवृत्तीसाठी २३ जूनपर्यंत विद्यार्थ्यांकडून अर्ज मागविण्यात येत आहे. तरी इच्छुकांनी विहीत वेळेत अर्ज करवत, असे आवाहन इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालयाचे संचालक डी. डी. डोके यांनी केले आहे.

परदेश शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थी महाराष्ट्राचा रहिवासी असावा.

विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे अथवा कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे वार्षिक उत्पन्न आठ लाखपेक्षा जास्त नसावे. विद्यार्थ्यांचे प्रवेश घेतलेली परदेशातील शिक्षण संस्था ही जागतिक क्रमवारीत असावी. शिष्यवृत्ती घ्यावयाच्या एकूण जागेपैकी ३० टक्के जागेवर मुलींची निवड करण्यात येईल.

अर्जाचा नमुना, शासन निर्णय व अधिक सविस्तर माहितीसाठी महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावरील रोजगार या लिंकर उपलब्ध आहे. अर्ज संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्याकडे दि. २३ जूनपर्यंत सादर करावयाचे आहे.

अधिष्ठातांचा निर्णय रखडलेलाच

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २३ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी आपल्या पदाची सूत्रे स्वाकारल्यानंतर चारही अधिष्ठाता पदाच्या निवडीबाबत दोन दिवसांत निर्णय घेण्याचे जाहीर केले होते. मात्र अजून अधिष्ठाता नियुक्तीचा निर्णय होऊ शकलेला नाही. एवढेच नव्हे, कार्यरत अधिष्ठाता अद्याप पदमुक्त करण्यात आले नाही. त्यामुळे अधिष्ठाता म्हणून कार्यरत असलेले चारही प्राध्यापकांची नियुक्ती पुढे नियमित राहणार की नव्याने नेमणूक होणार, हा विषय अद्याप गुलदस्तात आहे.

प्रभारी कुलगुरूंनी तातडीने निर्णय घेण्याची गरज

पुणे विद्यापीठाचे तत्कालीन कुलगुरू डॉ. नितीन कसमकर यांचा कार्यकाल दि. १८ मे रोजी संपला. त्याच दिवशी राजभवन कापालयाने पुणे विद्यापीठाचा अतिरिक्त कार्यभार लोणारे येथील तंत्रशास्त्र विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांच्याकडे सोपविण्यात आले आहे. तसेच

विद्यापीठ कायदा काय सांगतो...

अधिष्ठाता पदाचा कालावधी कुलगुरूंच्या पदाचा कालावधी इतकाच किंवा त्याचे नियमित वयोमान पूर्ण होईपर्यंत असेल. परंतु नवीन अधिष्ठात्याची नियुक्ती होईपर्यंत नवीन कुलगुरूस अधिष्ठात्याची सेवा पुढे सुरू ठेवता येईल. तसेच मृत्यू, राजीनामा किंवा अन्य कारणांमुळे कुलगुरूचे पद रिक्त झाल्यास, अधिष्ठाता हा त्या शैक्षणिक वर्षाच्या अखेरपर्यंत पद धारण करता येईल.

कुलगुरूपदाचा कार्यकाल संपल्यानंतर चारही अधिष्ठातापदाचा कार्यभार पुढे कायम राहणार का? या विषयावर काळे यांनी कायद्यातील तत्तुदांचा अभ्यास करून निर्णय घेण्यात येणार असल्याचे म्हंटले होते.

दम्यान, विद्यापीठ कायद्यातील तत्तुदीनुसार नवीन कुलगुरूस विद्यमान

अधिष्ठातांची सेवा पुढे सुरू ठेवण्याचे अधिकार आहेत. विद्यापीठातील शैक्षणिक काम गतीने होण्यासाठी विद्याशाखेचा प्रमुख म्हणून अधिष्ठाता हा महत्वपूर्ण घटक आहे. त्यामुळे अधिष्ठाता पदाच्या निवडीबाबतचा निर्णय लवकरात लवकर व्हावी, अशी अपेक्षा शैक्षणिक वर्तुळातून होत आहे.

Tue, 24 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68225933>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

संपूर्ण शुल्कासाठी महाविद्यालयांचा आडमुठेपणा

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २३ - महाविद्यालयांकडून विद्यार्थ्यांना संपूर्ण शुल्क भरण्यासाठी तगादा लावला जात आहे. शुल्क भरा अन्यथा तुमचे परीक्षा अर्ज विद्यापीठाकडे इनवर्ड करणार नाही, अशी भूमिका काही महाविद्यालयांनी घेतली आहे. त्यामुळे अशा महाविद्यालयांवर कारवाई करण्याची मागणी शहर युवक क्रांती दलाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडे केली आहे.

विद्यार्थ्यांनी परीक्षा अर्ज महाविद्यालयात जमा केले आहेत. हे अर्ज महाविद्यालयाकडून पुणे विद्यापीठाकडे पाठविले जाते. त्यानंतर विद्यार्थी परीक्षा देण्यास पात्र ठरतात. मात्र परीक्षा अर्जच महाविद्यालयाकडून

परीक्षा अर्ज विद्यापीठाकडे न पाठवण्याचा इशारा

विद्यार्थी म्हणतात..

शुल्कावरून अडवणूक न करता सर्वच महाविद्यालयांकडून परीक्षा अर्ज तातडीने मागवून घ्यावेत. शुल्क भरण्याचा आग्रह धरल्याने काही विद्यार्थी परीक्षा अर्ज भरू शकले नाहीत. त्यामुळे परीक्षा अर्जासाठी मुदतवाढ मिळावी, अशी मागणी संघटनेचे सचिन पांडुळे यांनी केली आहे.

विद्यापीठाकडे न आल्यास संबंधित विद्यार्थ्यास परीक्षेस बसता येत नाही. या नियमावर बोट ठेवत काही महाविद्यालये आडकाठी भूमिका घेत असल्याचे संघटनेचे म्हणणे आहे.

प्रभात Tue, 24 May 2022
<https://epaper.eprabhat.net/c/68219859>

लोकमत

एमसीक्यू परीक्षा पद्धती लागू करा : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडे मागणी

पुण्यातील विद्यार्थ्यांना नको ऑफलाईन परीक्षा

लोकमत न्यूज नेटवर्क
 पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांना ऑफलाईन परीक्षेची तयारी करताना अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे. नागपूर व जळगाव विद्यापीठाने नियोजित केलेल्या ऑफलाईन एमसीक्यू परीक्षा पद्धतीप्रमाणेच पुणे विद्यापीठाने देखील उन्हाळी परीक्षांचे नियोजन करावे, अशी मागणी विद्यार्थ्यांनी केली आहे.

उन्हाळी परीक्षांचे ऑफलाईन पद्धतीने करण्याचे नियोजन करताना आपण विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका देणार, असे नमूद केले होते. परंतु, परीक्षा तोंडावर आल्या तरीही विद्यार्थ्यांना अजूनही प्रश्नपत्रिका मिळालेली नाही आहे. त्यामुळे आम्ही ऑफलाईन परीक्षेची तयारी करणार कधी, असा प्रश्न पडला आहे.

ऑफलाईन परीक्षेचे नियोजन करत असताना अभ्यासक्रम पूर्ण झाला आहे का किंवा अभ्यासक्रम कोणत्या प्रकारे शिकवला आहे ह्याचा अहवाल समितीकडून किंवा तज्ञांकडून प्राप्त करून घेतला आहे का? तसे असल्यास तो विद्यार्थ्यांच्या माहितीसाठी प्रसिद्ध करावा. कारण महाराष्ट्रातील बहुतांश महाविद्यालयात अभ्यासक्रम हा १०० टक्के पूर्ण झालेला नाही आहे. त्यामुळे परीक्षांच्या नियोजनात अभ्यासक्रम कपातीचा निर्णय घेण्याशिवाय पर्याय दिसत नाही.

... तर विद्यार्थी आपोआप स्पर्धेतून होतील बाद

मुंबई विद्यापीठ ट्रेंडिशनल कोर्स स्वायत्त संस्था यांच्या परीक्षा ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात येत असतील, तर इतर विद्यापीठांच्या परीक्षा ऑफलाईन पद्धतीने घेत विद्यार्थ्यांवर जाणूनबुजून अन्याय तर केला जात नाही आहे ना? तसेच जळगाव, नागपूर, विद्यापीठ ऑफलाईन एमसीक्यू घेणार आहे. पुणे विद्यापीठ वेगळ्या पद्धतीने परीक्षा घेणार आहेत. ह्यात कुठेही परीक्षा पद्धतीमध्ये समानता राखली जात नाही? असे झाल्यास पुणे विद्यापीठ सोडल्यास इतर विद्यापीठांतील विद्यार्थ्यांचा चांगला निकाल लागू शकतो. पुणे विद्यापीठातील विद्यार्थी आपोआप स्पर्धेतून बाद होतील.

नुकसानीला जबाबदार कोण?

विद्यार्थ्यांना येणाऱ्या समस्या दूर करण्यासाठी पुणे विद्यापीठाने उन्हाळी सत्र परीक्षा २०२२ ऑफलाईन एमसीक्यू पद्धतीनेच आयोजित कराव्यात जेणेकरून निकालसुद्धा वेळेवर लागण्यास मदत होईल. तसे न झाल्यास विद्यार्थ्यांच्या होणाऱ्या शैक्षणिक, मानसिक व आर्थिक नुकसानीला कोण जबाबदार राहील ह्याचा देखील खुलासा विद्यापीठ प्रशासनाने तत्काळ करावा, असे आवाहन युवा सेनेचे राज्य सहसचिव कल्पेश यादव यांनी केले आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पीएचडी प्रवेश धोक्यात

रिक्त जागांची माहिती देण्यास संशोधन केंद्रांची टाळाटाळ

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अनेक संशोधन केंद्रांनी त्यांच्याकडे पीएचडीसाठी असलेल्या रिक्त जागांची माहिती न दिल्याने विद्यार्थ्यांचे पीएचडी प्रवेश धोक्यात आले आहेत. पीएच.डी. प्रवेशाची दुसरी फेरी सुरू झाली, तरी काही संशोधन केंद्रांनी रिक्त जागांची माहिती दिलेली नाही. ही माहिती तातडीने मिळाली नाही; तर संबंधित संशोधन केंद्रांची पीएचडी प्रवेश प्रक्रिया बंद करण्याचा इशारा विद्यापीठ प्रशासनाकडून देण्यात आला आहे.

विद्यापीठाच्या पीएच.डी. प्रवेशाच्या दुसऱ्या प्रवेश फेरीसाठी पीएच.डी. मार्गदर्शक, संशोधन केंद्र यांनी रिक्त जागांचा तपशील घोषित करण्यास व विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र बदलण्याच्या प्रक्रियेस मुदतवाढ देण्यात आली आहे. परंतु, काही संशोधन केंद्रांनी त्यांच्या संशोधन केंद्रावर उपलब्ध असणाऱ्या मार्गदर्शकनिहाय, विषयनिहाय, प्रवर्गनिहाय रिक्त जागांचा तपशील विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध केला नसल्याचे दिसून येत आहे. त्यामुळे विद्यापीठ प्रशासनाने सुधारित वेळापत्रक जाहीर केले आहे. या वेळापत्रकानुसार विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध रिक्त जागांची माहिती १८ मे रोजी जाहीर करण्यात आली. त्यानंतर विद्यार्थ्यांना आवश्यकतेनुसार केंद्र बदलण्यासाठी सोमवारपर्यंत मुदत देण्यात आली होती.

आज (मंगळवारी) संबंधित विद्यापीठाचे विभाग व संशोधन केंद्रांना विद्यार्थ्यांची अद्ययावत यादी उपलब्ध करून दिली जाणार आहे. यानंतर संशोधन केंद्रांनी २५ मे ते १० जून या कालावधीत मुलाखत प्रक्रिया पूर्ण करून मुलाखत अहवाल विद्यापीठाकडे जमा करणे गरजेचे आहे. या सुधारित वेळापत्रकात कोणताही बदल करण्यात येणार नसून, ही अंतिम मुदत असणार आहे, असे विद्यापीठ प्रशासनाकडून स्पष्ट करण्यात आले आहे. यामुळे अद्याप रिक्त जागांची माहिती न दिलेल्या संशोधन केंद्रांवर कारवाई केली जाणार असून, त्यांची पीएचडी प्रवेश प्रक्रिया स्थगित केली जाईल, असे विद्यापीठ प्रशासनाने स्पष्ट केले आहे.

कामाचा ताण कमी करण्यासाठी टाळाटाळ

विद्यापीठाचे विविध विभाग व विद्यापीठाअंतर्गत येणाऱ्या संशोधन केंद्रांमध्ये दर वर्षी पुरेशा 'पीएचडी'च्या जागा उपलब्ध होतात. परंतु, संबंधित विभाग आणि केंद्रातील मार्गदर्शक आपल्याकडील विद्यार्थी संख्या मर्यादित ठेवण्यावर भर देतात. यामुळे रिक्त जागांची माहिती दिली जात नाही. कामाचा ताण हलका करण्याचा हा उपद्रव्याप विद्यार्थ्यांचे नुकसान करणारा तर ठरत नाही ना, असा विचार मार्गदर्शकांनी करावा, अशी अपेक्षा पीएचडी करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून व्यक्त केली जात आहे.

मार्गदर्शकांची संख्या वाढूनही अडथळे

गेल्या वर्षी विद्यापीठ प्रशासनाने अनेक विभागांसाठी पीएचडीचे मार्गदर्शन करणाऱ्या मार्गदर्शक प्राध्यापकांची संख्या वाढवली होती. पुणे, नगर आणि नाशिकमध्ये असलेल्या संशोधन केंद्रांमध्येही ही संख्या लक्षणीय वाढली तरीही रिक्त जागांची माहिती दिली जात नसल्याचे चित्र आहे. सर्व केंद्रांनी आपल्याकडील सर्व रिक्त जागांची माहिती दिल्यास पीएचडीच्या प्रवेशांमध्येही वाढ होणार असून, अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना संधी मिळू शकणार आहे.

Maharashtra Times 24.5.2022

Research institutes told to provide PhD vacancy data

SwatiShindeGole
@timesgroup.com

Pune: The Savitribai Phule Pune University (SPPU) has warned research institutes to stay their admissions for their continued failure to submit PhD seat vacancies despite several reminders.

The university has stated that the second round of admissions for PhD seats was ongoing, but due to a lack of information from a few institutes, the admissions could not be processed.

The SPPU has extended the date for students to change centres based on the availability of guides, research centres and vacancies, among others.

"Some research centres and departments are not submitting their data on seats, available guides, reserved category vacancies and current position of seats, among other requirements, to run the subsequent rounds. The university administration has already issued a revised timetable for the admissions," said SPPU registrar Prafulla Pawar.

The university announced the vacancy list on May 18 so that students can give preferences based on the vacant seats by logging into their online accounts and changing the centres.

The university has sent a reminder to all the SPPU departments and research institutes to send a consolidated list of vacancies by May 24 (Tuesday) to allow interviews of the candidates between May 25 and June 10. The departments and research institutes must submit a report of the interviews to the university by June 10.

"The extension in dates is based on the revised timetable for PhD admissions. We will not extend the date after this. The departments and research institutes failing to provide information during the stipulated time will face action and their admissions will be stayed," the SPPU registrar said.

THE WARNING

- SPPU has stated that the second round of admissions for PhD seats was ongoing, but due to a lack of information from a few institutes, the admissions could not be processed.
- The university has sent a reminder to all the SPPU departments and research institutes to send a consolidated list of vacancies by May 24 to allow interviews of candidates between May 25 and June 10.
- In its warning, SPPU said the departments and research institutes failing to provide information during the stipulated time will face action and their admissions will be stayed.

The Times of India 24.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

अधिष्ठात्यांची नियुक्ती अधांतरीच!

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ; बैठकीत आज निर्णयाची शक्यता

पुणे, ता. २४ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी सूत्रे स्वीकारून आठवडा झाला, तरीही अद्याप चारही अधिष्ठातापदांच्या नियुक्तीबाबत निर्णय होऊ शकला नाही. सध्या कार्यरत असणाऱ्या अधिष्ठात्यांना अद्याप पदातून मुक्त केले नाही. परिणामी या अधिष्ठात्यांच्या नियुक्तीचा निर्णय अधांतरीच आहे. दरम्यान, याबाबत बुधवारी (ता. २५) निर्णय होण्याची शक्यता आहे.

विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार

विद्यापीठातील चारही अधिष्ठात्यांच्या नियुक्तीसंदर्भात विद्यापीठ प्रशासनाला सविस्तर नोंद करण्याची सूचना दिली आहे. प्रभारी कुलगुरू पदाची सूत्रे स्वीकारून आठ दिवस होत असले, तरीही त्यानंतर दोन दिवस सुट्याचे होते. तसेच गेले दोन दिवस नियोजित बैठका होत्या. मात्र, अधिष्ठातांच्या नियुक्तीबाबत बुधवारी (ता. २५) बैठक होणार आहे.

- डॉ. कारभारी काळे, प्रभारी कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

प्रभारी कुलगुरू पदाची सूत्र डॉ. काळे यांनी स्वीकारल्यानंतर चारही अधिष्ठात्यांच्या नियुक्ती संदर्भात कायदेशीर बाबी तपासून निर्णय घेणार असल्याचे स्पष्ट केले होते. परंतु, आता आठवडा झाला, तरीही अद्याप या निर्णय होऊ शकलेला नाही.

दरम्यान, नवीन कुलगुरू यांना विद्यमान अधिष्ठात्यांची सेवा पुढे सुरू ठेवण्याचे अधिकार आहेत. विद्यापीठातील शैक्षणिक कामे गतीने होण्यासाठी विद्याशाखेचा प्रमुख म्हणून अधिष्ठाता हे महत्त्वपूर्ण घटक असतात. त्यामुळे अधिष्ठाता पदांच्या निवडीच्या निर्णयाकडे शिक्षण वस्तुवृत्तीतील मान्यवरांचे लक्ष लागले आहे.

Pune, Main
25/05/2022, Page No. 2

दीक्षान्त समारंभाचे स्वरूप बदलविणार

नागपूर, दि. २४ - दीक्षान्त समारंभाचे स्वरूप इंग्रजांच्या काळापासून आजही तसेच कायम आहे. यापुढे दीक्षान्त समारंभाचे स्वरूप बदलवून ते मराठमोळ्या पद्धतीने आयोजित करण्यात येईल, असे आश्वासन उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री उदय सामंत यांनी दिले.

राजनगर येथील राष्ट्रीय अग्निशमन सेवा महाविद्यालयाच्या सभागृहामध्ये शासकीय तंत्रनिकेतन स्वायत्त संस्थेचा २४ वा पदविका प्रदान समारंभ आयोजित कार्यक्रमात ते बोलत होते.

पदविका प्रदान समारंभ हा विद्यार्थ्यांसाठी असतो. त्यामुळे असा कार्यक्रम विद्यार्थी केंद्रितच असावा, असे सांगून मंत्री सामंत पुढे म्हणाले की, पदविका

करण्यात येईल. विद्यार्थ्यांना या मार्गदर्शनाचा लाभ होईल. यामुळे पदविका प्रदान समारंभात भविष्यात आपल्या आवडीच्या क्षेत्रात प्रगती करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना आवश्यक असलेली अनुभवाची शिदोरी विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञांमार्फत मिळेल, असा विश्वास सामंत यांनी यावेळी व्यक्त केला. कोरोनाच्या काळात विद्यार्थ्यांनी अनेक अडचणींचा सामना करीत अभ्यास केला. त्या काळात ऑनलाईन परीक्षा ही गरज होती. परंतु आता ऑफलाईन परीक्षा पद्धती स्वीकार करणे गरजेचे आहे. यासाठी विद्यार्थ्यांची मानसिकता बदलवून त्यांचे समुपदेशन करण्यासाठी प्राचार्य व प्राध्यापकांनी पुढाकार घेणे गरजेचे असल्याचेही ते यावेळी म्हणाले.

Wed, 25 May 2022
<https://epaper.eprabhat.net/c/68246747>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकमत

महाराष्ट्रातील महिलांसाठी संशोधन शिष्यवृत्ती

लोकमत न्यूज नेटवर्क पुणे : महाराष्ट्रातील महिलांसाठी WEnyan हा संशोधन शिष्यवृत्ती उपक्रम सुरू करण्यात येणार आहे. बीएसएफ केमिकल्स इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेडने पुणे नॉलेज क्लस्टर सोबत करार केला आहे. तसेच उपक्रम पीएसए कार्यालयाच्या मदतीने साकार होत आहे. १ जून ते ३० जून यादरम्यान अर्ज करता येईल. इच्छुक उमेदवाराने वार्षिक उत्पन्न किंवा नॉन-क्रीमी लेअर प्रमाणपत्र यापैकी एक प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. अधिक तपशील https://pkc.org.in/programmes/programme_info/44/ या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

वैज्ञानिक क्षेत्रातील नेतृत्वाच्या पदांवर महिला, रसायनशास्त्र आणि

संबंधित क्षेत्रातील इतर विद्यार्थिनी/महिला उमेदवारांची निवड, मार्गदर्शन आणि देखरेख करण्यात सक्रिय आणि महत्वाची भूमिका बजावणार आहे. महाराष्ट्रातील उपेक्षित समाजातील आणि कमी उत्पन्न गटातील मुलींना रसायनशास्त्र आणि संबंधित क्षेत्रातील पदवी आणि पदव्युत्तर प्रकल्पांचा पाठपुरावा करण्यासाठी दोन वर्षांचा हा कार्यक्रम मदत करणार आहे. सुरुवातीच्या टप्प्यात महिला उद्योजकांना सहा महिन्यांसाठी निवड निधी आहे. या महिलांची निवड पीकेसीकडून केली जाईल. संशोधन क्षेत्रामधील अप्लाईड नॅचरल सायन्सेस, स्पेशॅलिटी केमिकल्स, ऑर्गॅनीक-केमिकल्स, नवीन मटेरिअल्स आणि सस्टेनेबिलिटी या विषयांचा समावेश असेल.

Pune Main
Page No. 2 May 25, 2022
Powered by: erelego.com

वि वि धा

WWW.LOKSATTI.COM
पुणे, बुधवार, २५ मे २०२२

विद्यार्थ्यांच्या मार्गदर्शनासाठी दूरचित्रवाणी वाहिन्या

बारा शैक्षणिक वाहिन्या सुरू करण्याचे नियोजन;
वैद्यकीय, अभियांत्रिकी प्रवेश परीक्षांच्या मार्गदर्शनासाठी स्वतंत्र वाहिनी

लोकसत्ता प्रतिनिधी

मुंबई : येत्या शैक्षणिक वर्षापासून वर्गातील अध्यापकांवरोबरच दूरचित्रवाणी वाहिन्यांच्या माध्यमातूनही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात येणार आहे. राज्यात शिक्षणासाठीच्या बारा स्वतंत्र वाहिन्या सुरू करण्याचे नियोजन शिक्षण विभागाने केले असून यातील एका वाहिनीच्या माध्यमातून राष्ट्रीय वेळकोव प्रवेश परीक्षा (नेट), अभियांत्रिकी प्रवेशासाठी येणारा वेणा-या राष्ट्रीय सामायिक प्रवेश परीक्षासाठी (जेईई) मार्गदर्शन करण्यात येणार आहे.

शिक्षण विभागाने नुकतीच येत्या शैक्षणिक वर्षाची उद्दिष्टे सादर केली आहेत. त्यानुसार स्वतंत्र शैक्षणिक वाहिन्या सुरू करण्याचे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे. केंद्राने देशभरातील विविध भाषांमध्ये २०० शैक्षणिक वाहिन्या सुरू करण्याचे जाहीर केले होते. त्याअंतर्गत

राज्यात बारा वाहिन्या सुरू करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे. जुलैपासून या वाहिन्या सुरू करण्यात येणार आहेत. डीडीच्या डिस्ट्रिक्ट सुरुवातीला २४ तासांच्या या वाहिन्या सुरू करण्यात येतील. त्यानंतर टप्पाटप्प्याने खासगी कंपन्यांमार्फतही त्या उपलब्ध करून देण्यात येतील. त्याचबरोबर दूरदुर्गवांसाठी त्यांचे प्रसारण होणार आहे, अशी माहिती अभिसर न्यूने दिली.

सध्या या वाहिन्यांसाठी अभ्यस

सहितच बारा करण्याचे काम सुरू असून साधारण महिन्याभराचे भाग पूर्वीस करत येतील पर्यंत वाहिन्या तयार असल्याचेही अधिकार्यांनी सांगितले.

प्रवेश परीक्षांच्या तयारीसाठी स्वतंत्र वाहिनी पिलेली ते बाराचे प्रत्येक इयत्तेसाठी या वाहिन्यांमार्फत अभ्यास साहित्य उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. त्याचबरोबर अटीटीटीची सर्वां अस्पष्टा नोट, जेईई या प्रवेश परीक्षांच्या तयारीसाठी मार्गदर्शन करणारी स्वतंत्र

थाळा सुरू झाल्यावर नियोजन

करोनाची साथ कितल्या अंशतः नियंत्रित होईल तेव्हा राज्यातील शाळांमध्ये प्रत्यक्ष आचार्य करू शकतील तेव्हा शाळांमध्ये वाहिन्या सुरू करण्यात येतील. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना कोव्हाही वेळी वाहिन्या सुरू करू शकतील. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना कोव्हाही वेळी वाहिन्या सुरू करू शकतील. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना कोव्हाही वेळी वाहिन्या सुरू करू शकतील.

वाहिन्या सुरू करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे. राज्यात सुरू होणाऱ्या वाहिन्यांमध्ये मराठी, इंग्रजी, उर्दू, हिंदी या भाषांमधील साहित्य उपलब्ध करून देण्यात येईल. दररोजची साधारण सहा ते आठ तासांची आखणी करण्यात आली आहे. जागतिक बँकेच्या प्रकल्पातून मिळणारा निधी, समग्र शिक्षण अभियानातून मिळणारा निधी अशा साहित्याच्या निमित्तीसाठी वापरण्यात येणार आहे.

लोकसत्ता
Wed, 25 May 2022
<https://epaper.loksatta.com/c/68247831>

पुढारी

विद्यापीठाच्या उन्हाळी सत्र परीक्षा २० जूनपासून

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या आगामी उन्हाळी सत्राच्या परीक्षा २० जूनपासून सुरू होणार आहेत.

अभ्यासक्रमांमध्ये कोणत्याही प्रकारची कपात केली जाणार नसून, परीक्षा पारंपरिक पद्धतीनेच घेण्यात येणार आहे. त्यामुळे परीक्षेला आता महिनादेखील उरला नसल्यामुळे कोणताही बदल करणे शक्य नसल्याची माहिती परीक्षा विभागातील अधिकार्यांनी दिली आहे.

नागपूर विद्यापीठाने परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) होतील, असा निर्णय घेतला. त्यानंतर पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षाही अशाच पद्धतीने घेतल्या जाव्यात, अशी मागणी काही संघटनांकडून करण्यात येत आहे. मात्र, पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षा कोरोनापूर्वीच्या पद्धतीने घ्यायच्या त्याच पद्धतीने होणार असल्याचे विद्यापीठ प्रशासनाकडून पुन्हा एकदा स्पष्ट करण्यात आले आहे. परीक्षांसाठी जर अभ्यासक्रमात कपात केली, तर विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होईल. विद्यार्थ्यांना परीक्षांची तयारी करण्यासाठी पुरेसा वेळ देण्यात आला आहे.

विद्यार्थी हितासाठी नागपूर, जळगाव, गोंडवाना गडचिरोली विद्यापीठांने नियोजित केलेल्या ऑफलाईन एमसीक्यू परीक्षा पद्धतीप्रमाणेच राज्यातील सर्व विद्यापीठांमध्ये देखील एमसीक्यू परीक्षेचे नियोजन करावे.

- कल्पेश यादव,
राज्य सहसचिव, युवासेना

परीक्षा कशा पद्धतीने घ्याव्यात, याचे स्वरूप ठरविण्याचा अधिकार विद्यापीठाच्या विद्या परिषद आणि अधिष्ठता मंडळाला आहे. संबंधित दोन्ही यंत्रणांनी ठरविल्यानुसार परीक्षा पारंपरिक पद्धतीनेच घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार २० जूनपासून परीक्षा सुरू होतील, १० जुलै परीक्षा पूर्ण केल्या जातील आणि जुलैअखेरपर्यंत सर्व परीक्षांचे निकाल लावण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे.

- डॉ. महेश काकडे,
संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Pune Edition
May 25, 2022 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

कुलगुरुंची नियुक्ती आता सुधारित विधेयकानुसारच

उदय सामंत
यांची स्पष्टोक्ती
लोकसत्ता प्रतिनिधी

नागपूर : महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा २०१६ चे सुधारणा विधेयक विधिमंडळात मंजूर झाले असून राज्यपालांनी अद्याप त्यावर स्वाक्षरी केलेली नाही. यामुळे काही विद्यापीठांतील कुलगुरूंच्या नियुक्ती रखडल्या आहेत. परंतु, यापुढे कुलगुरूंच्या नियुक्ती सुधारित विधेयकानुसारच केल्या जातील, असे उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी बुधवारी स्पष्ट केले. राज्यपाल आणि माझे संबंध अत्यंत घनिष्ट असल्याचे सांगून ते विद्यापीठ कायदा सुधारणा

विधेयकावर लवकरच स्वाक्षरी करतील, अशी अपेक्षाही सामंत यांनी व्यक्त केली. नागपूर विद्यापीठाच्या दीक्षांत सोहळ्यानंतर प्रसार माध्यमांना ही माहिती दिली.

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा २०१६ मध्ये काही महत्त्वपूर्ण बदल करून हिवाळी अधिवेशनात सुधारणा विधेयक मंजूर करण्यात आले. यानंतर हे विधेयक राज्यपालांकडे मंजुरीसाठी पाठवण्यात आले. मात्र, राज्यपालांनी अद्याप स्वाक्षरी न केल्याने हा कायदा अमलात आला नाही. त्यातच सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरूंचा कार्यकाळ संपला असून मुंबई विद्यापीठाच्या कुलगुरूंचा कार्यकाळही सप्टेंबरमध्ये संपणार आहे. या दोन्ही विद्यापीठांच्या कुलगुरूंच्या

नियुक्तीसाठी राज्यपालांनी जुन्या कायदानुसार शोध समिती नेमण्याची प्रक्रिया सुरू केली. या शोध समितीमध्ये विद्यापीठ आणि राज्य सरकारचे प्रतिनिधी तसेच राज्यपाल नियुक्त तज्ज्ञांचा समावेश असतो. राज्यपालांच्या पत्रानुसार विद्यापीठांनी शोध समितीसाठी आपला प्रतिनिधी कळवला. मात्र, राज्य सरकारने समितीसाठी प्रतिनिधी न कळवल्यामुळे ही प्रक्रिया थांबली आहे. मात्र, यापुढे कुलगुरूंची नियुक्ती सुधारणा विधेयकानुसारच केली जाईल, असे सामंत यांनी सांगितले. त्यामुळे राज्यपालांकडून विधेयकावर स्वाक्षरी होत नाही तोपर्यंत कुलगुरूंच्या नियुक्ती रखडणार, अशी शक्यता वर्तवली जात आहे.

लोकसत्ता

Thu, 26 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68255147>

विद्यापीठाच्या परीक्षा पद्धतीत बदल करणे शक्य नाही

विद्यापीठाकडून स्पष्टीकरण

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यातील काही विद्यापीठांने ऑफलाइन परीक्षा बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठानेही ऑफलाइन परीक्षा एमसीक्यू पद्धतीने घेण्याची मागणी करण्यात येत आहे. मात्र परीक्षा प्रचलित पद्धतीनेच होणार असून,

त्यात कोणतीही बदल शक्य नसल्याचे विद्यापीठाने स्पष्ट केले आहे. प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी आज पत्रकार परिषदेत परीक्षांबाबत विद्यापीठाची भूमिका मांडली. विद्यापीठाने यापूर्वीच ऑफलाइन पद्धतीने परीक्षा घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. परीक्षा पद्धतीत कोणताच बदल होणार नाही. विद्यापीठाच्या परीक्षा मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसारच परीक्षा होतील, असेही त्यांनी सांगितले.

अधिष्ठाता नियुक्तीसाठी प्रतीक्षा

तत्कालीन कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्याबरोबरच १८ मे रोजी विद्यापीठाच्या चारही अधिष्ठात्यांसाठी कार्यकाळ संपुष्टात आला. याच अधिष्ठात्यांची नियुक्ती कायम ठेवायची, की नव्या नियुक्ती करायच्या याबाबतचा निर्णय दोन दिवसात घेतला जाणार असल्याचेही डॉ. काळे यांनी सांगितले.

विद्यापीठाच्या २० जूनपासून सुरू होत असलेल्या परीक्षांचे वेळापत्रक तीनचार दिवसांत जाहीर होईल. ऑफलाइन परीक्षा एमसीक्यू पद्धतीने घेण्याची मागणी होत असली, तरी

अचानकपणे परीक्षा पद्धतीत बदल शक्य नाही. त्यामुळे प्रचलित पद्धतीने लेखी परीक्षा होतील, अशी माहिती व्यवस्थापन परिषद सदस्य संजय चाकणे यांनी दिली.

लोकसत्ता

Fri, 27 May 2022

<https://epaper.loksatta.com/c/68275207>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

परीक्षा पद्धतीत कोणताही बदल नाही

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २६ - राज्यातील काही विद्यापीठांनी ऑफलाइन परीक्षा; पण बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने ऑफलाइन परीक्षा एमसीक्यू पद्धतीने घ्यावी, अशी मागणी विद्यार्थ्यांतून जोर धरू लागली आहे. त्या पार्श्वभूमीवर पुणे विद्यापीठाने विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा प्रचलित पद्धतीने ऑफलाइन पद्धतीने होणार असून, त्यात परीक्षा पद्धतीत कोणताही बदल करणे शक्य नसल्याचे स्पष्ट केले आहे.

प्रभारी कुलगुरू डॉ.

अधिष्ठाता नियुक्तीसाठी प्रतीक्षा

तत्कालीन कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाल संपल्यानंतर दि. १८ मे रोजी विद्यापीठाच्या चारही अधिष्ठातांचा कार्यभार संपुष्टात आला आहे. या अधिष्ठात्यांची नियुक्तीचा सेवा पुढे सुरू राहणार की नव्याने नेमणुका करणार, याविषयी मात्र प्रभारी कुलगुरू डॉ.

कारभारी काळे यांनी दोन दिवसांत निर्णय जाहीर करणार असल्याचे सांगितले आहे. त्यामुळे अधिष्ठात्यांची नियुक्तीच्या निर्णयासाठी प्रतीक्षा करावी लागणार आहे.

कारभारी काळे यांनी गुस्वारी पद्धतीने परीक्षा घेण्याचा निर्णय पत्रकार परिषदेत परीक्षा विषयी घेतला आहे. मात्र ही परीक्षा विद्यापीठाची भूमिका स्पष्ट केली. एमसीक्यू पद्धतीने घेण्यात येणार विद्यापीठाने यापूर्वीच ऑफलाइन आहे? त्यावर मात्र डॉ. काळे यांनी

- प्रचलित पद्धतीने लेखी परीक्षा
- सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून स्पष्ट
- विद्यार्थ्यांकडून एमसीक्यू पद्धतीने घेण्याची होती मागणी

परीक्षा पद्धतीत कोणताच बदल होणार नसल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. विद्यापीठाच्या परीक्षा मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार परीक्षा होतील, असेही ते म्हणाले.

विद्यापीठाच्या परीक्षा २० जूनपासून सुरू होत आहे. तसेच त्याचे वेळापत्रक तीन-चार दिवसांत प्रसिद्ध होणार आहे. अशा

परिस्थितीत ऑफलाइन परीक्षा एमसीक्यू पद्धतीने घेण्याची चर्चा होत आहे. असा कोणताही निर्णय झाला तरी एन परीक्षांच्या कालावधीत परीक्षा पद्धतीत बदल करणे अशक्य आहे. त्यामुळे आता प्रचलित पद्धतीने लेखी परीक्षा होतील, अशी माहिती व्यवस्थापन परिषद सदस्य संजय चाकणे यांनी दिली. दरम्यान, करोनाचा प्रादुर्भाव कमी होत आहे. अशा स्थितीत दहावी, बारावीच्या परीक्षाही ऑफलाइन झाल्या आहेत. मात्र विद्यापीठाच्या परीक्षा ऑफलाइन घेण्यात येत आहे. मात्र या परीक्षेतही परीक्षा पद्धतीत बदल करण्याची विद्यार्थ्यांची मागणी कितपत योग्य आहे, असा प्रश्न उपस्थित होत आहे.

प्रभात

Fri, 27 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68272553>

सामना

मुद्दा

दोन पदव्यांपेक्षा अभ्यासक्रम सुधारण्याकडे लक्ष द्या!

एकाच वेळी दोन पदव्या घेण्याची मुभा असण्याची घोषणा विद्यापीठ अनुदान आयोगाने केली आहे. खरं तर देशातील विविध विद्यापीठे विविध शाखांसाठी जो पदवी अभ्यासक्रम चालवतात, त्यात पालट करणे आवश्यक आहे. कारण त्या कालबाह्य अभ्यासक्रमाचा आणि बाजारातील मागणीचा काडीमात्रही संबंध नसतो. त्यामुळे विद्यार्थ्यांकडे पदवी असते, पण त्याला त्याच्याविषयी आवश्यक ज्ञान नसते. लेखी परीक्षा उत्तीर्ण करून पदवी मिळवणे हेच वर्षानुवर्ष चालू आहे. त्यात पालट व्हावा अशी कोणाचीच इच्छा दिसत नाही. किंबहुना, कोणी शिक्षणतज्ज्ञही तसे उघडपणे बोलत नाहीत. प्रतिवर्षी पदवी घेऊन अनेक विद्यार्थी महाविद्यालयांतून बाहेर पडतात. आता विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या घोषणेचा विचार करता काही विद्यार्थी एकावेळी दोन पदव्या घेऊन बाजाराच्या स्पर्धेत उतरतील. त्याचा उपयोग काय? येथे एक पदवी घेऊन अनेकांच्या नोकरीचा पत्ता नाही आणि त्यात दोन पदव्यांची दूम कशासाठी?

या आयोगातील मंडळींना खरेच शिक्षण आणि कौशल्य विकास यातील काही कळतं का? अभ्यासक्रम कोणत्याही शाखेचा असो, तो पूर्णपणे विद्यार्थ्यांच्या कौशल्याचा विकास

करणाऱ्याच असला पाहिजे. महाविद्यालयात ७५ टक्के उपस्थिती बंधनकारक असते. ती त्या खाली असेल तर महाविद्यालयाचे घसघशीत आर्थिक दंड वसूल करतात. केवळ आणि केवळ यिअरीच्या तासांवर जोर देऊन स्वतःच्या महाविद्यालयाचा निकाल १०० टक्के लागावा यासाठीची ही केविलवाणी धडपड असते. बाकी प्रॅक्टिकल नावाची गोष्ट यांच्या पचनी पडत नाही. तेव्हा यांच्याकडे आवश्यक साधनसुविधा नसतात, सॉफ्टवेअर नसतात. आधीच एकतर विद्यापीठाचा ९० टक्के यिअरीयुक्त अभ्यासक्रम आणि अवघा १० टक्के प्रॅक्टिकल भाग. म्हणजे त्या विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान तर होतेच, शिवाय त्यांच्या भावी आयुष्याचीही अतोनात हानीच होते. या अशा गंभीर सूत्रांकडे दुर्लक्ष होत असल्याने केवळ बेकारांच्या फौजा सिद्ध होत आहेत. हातात पदवी पडल्यावर नोकरीच्या शोधात जाताना ती मिळवण्यासाठी पुन्हा शिकवण्या लावाव्या लागतात. असे असल्याने पदवीची ३ वर्षे काय शिकवले आणि काय शिकलो? असे प्रश्न पडतात. पदवी आणि कौशल्य दोन्ही महत्त्वाचे, पण जेवढे महत्त्व पदवी पूर्ण करण्याला आहे, तेवढेच महत्त्व कौशल्य विकासाला नाही हे देशातील जळजळीत सत्य

आहे. कौशल्य विकास वगैरे काय ते विद्यार्थ्यांनी स्वतःचे स्वतः पाहावे, असे अघोषितपणे ठरलेले आहे. याविषयी विद्यापीठ अनुदान आयोग ठोस भूमिका घेत नसल्याने देशातील विद्यापीठेही बिनधास्त आहेत.

प्रतिवर्षी अभ्यासक्रमात बदल झालाच पाहिजे आणि तोही बाजाराच्या मागणीप्रमाणे. साधारण ५ वर्षांनी अभ्यासक्रमात पालट होतो, तोही फुटकळ असतो. नाममात्र पालट करणाऱ्यांना विद्यार्थ्यांत आवश्यक ते कौशल्य यावे अशी भावनाच नसते असे का म्हणू नये? पालट करणे जड जात असेल म्हणजे एक कटकट वाटत असेल तर त्या त्या क्षेत्रातील

नामांकित आस्थापना (कंपन्या) आहेत, त्यांच्या अधिकाऱ्यांना निर्मात्रित करून बाजाराची आवश्यकता समजून घेऊन त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली अभ्यासक्रमात पालट करावेत. त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे हित तर होईलच, शिवाय अभ्यासक्रमात पालट म्हणजे काय हे जवळून समजल्याने तो करण्याची इच्छाशक्ती नसलेल्या शिक्षणतज्ज्ञांच्या (?) बुद्धीवरील गंज दूर होण्यासाठी सहाय्य होईल. विद्यापीठ अनुदान आयोग, देशातील विद्यापीठे आणि नामांकित आस्थापना यांनी मिळून काम केले पाहिजे. दोन पदव्यांची टिमकी वाजवण्यापेक्षा एकाच पदवीचे नाणे खणखणीत कसे वाजेल आणि त्या विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास कसा वाढेल येथे लक्ष दिले तरी बेकारीवरील अनेक प्रश्नांची उत्तरे मिळून बेकारीचे रडगाणे मार्गी लागण्यासाठी निश्चितच सहाय्य होऊन देशाच्या प्रगतीत खारीचा नव्हे, तर सिंहाचा वाटा उचलणारी कुशल पिढी सिद्ध होईल यात दुमत नाही. बेकारी ही अकुशलतेमुळेच आहे. या अकुशलतेचा फुगा फोडण्यासाठी कुशलतेची टाचणी त्यास टोचावीच लागेल. दोन अथवा अनेक पदव्या हे बेकारीवरील उत्तर नाही.

■ जयेश राणे

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

पुढारी
 पुणे जिल्हा प्रतिनिधी

पारंपरिक परीक्षेवर शिक्कामोर्तब

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा
 सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या आगामी उन्हाळी सत्राच्या परीक्षा २० जूनपासून सुरू होणार आहेत. या परीक्षा ऑफलाईन पद्धतीनेच होणार असून, पारंपरिक पद्धतीनेच घेतल्या जाणार आहेत.

यामध्ये कोणताही बदल केला जाणार नसल्याची माहिती विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी दिली. त्यामुळे ऑफलाईन पारंपरिक परीक्षेवर शिक्कामोर्तब झाल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

'नागपूर विद्यापीठाने परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) होतील, असा निर्णय घेतला. त्यानंतर पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षाही अशाच पद्धतीने घेतल्या जाव्यात, अशी मागणी काही संघटनांकडून करण्यात येत आहे. मात्र, विद्यापीठाच्या परीक्षा कोरोनापूर्वी ज्या पद्धतीने व्हायच्या, त्याच पद्धतीने होणार आहेत. परीक्षेला ठराविक कालावधी राहिल्यामुळे परीक्षेच्या स्वरूपात बदल करता येणार नाही,' असे कुलगुरू डॉ. काळे यांनी स्पष्ट केले.

Pune Edition
 May 27, 2022 Page No. 7
 newspaper.pudhari.co.in

भविष्यवेधी आराखड्यांसाठी स्वतंत्र संकेतस्थळाची निर्मिती

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी सुरू, तज्ज्ञांना अभिप्राय नोंदवण्याची संधी लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी राज्य स्तरावर भविष्यवेधी आराखडा (पोझिशन पेपर) तयार करण्याचे काम सुरू करण्यात आले आहे. या प्रक्रियेमध्ये शिक्षण आणि विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञांना आपली मते, सूचना आणि अभिप्राय नोंदवण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने (एससीईआरटी) स्वतंत्र संकेतस्थळ विकसित केले असून, त्याद्वारे २५ विषयांसंबंधित सूचना, मते, अभिप्राय ३० मेपर्यंत नोंदवता येणार आहेत. 'एससीईआरटी'चे संचालक एम. देवेंद्र सिंह यांनी प्रसिद्धिपत्रकाद्वारे ही माहिती दिली.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची प्रभावी अंमलबजावणी व्हावी याकरिता शिक्षण मंत्रालय, राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद (एनसीईआरटी) यांच्याकडून राष्ट्रीय आणि राज्य अभ्यासक्रम आराखडा तयार करण्यासाठी टप्प्याटप्प्याने कार्यवाही सुरू आहे. अभ्यासक्रम आराखडे तयार करण्यासाठी २५ विषयांशी संबंधित भविष्यवेधी आराखडा विकसित करण्यात येत आहेत. देशातील सर्व राज्यांमधील

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020

प्रक्रियेमध्ये एकवाक्यता राहण्यासाठी राष्ट्रीय स्तरावरून भविष्यवेधी आराखड्याचे स्वरूप निश्चित करण्यात आले आहे. ते आराखडे राज्यांना उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. राज्य स्तरावर भविष्यवेधी आराखडा तयार करण्याची प्रक्रिया स्वतंत्रपणे सुरू आहे.

या प्रक्रियेत शिक्षण आणि विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञांना सहभाग नोंदवता येईल. शिक्षणाचे तत्त्वज्ञान, पूर्वप्राथमिक शिक्षण आणि पायाभूत साक्षरता व संख्याज्ञान, अभ्यासक्रम आणि अध्यापनशास्त्र, भाषा शिक्षण, परीक्षा पद्धतीतील सुधारणा आणि समग्र प्रगती पुस्तक, व्यावसायिक शिक्षण, शिक्षणातील तंत्रज्ञान, शिक्षक शिक्षण, मूल्य शिक्षण, भारतविषयक ज्ञान, शालेय शिक्षणाचे पर्यायी मार्ग आदी विषयांचा त्यात समावेश आहे.

या विषयांवरील मराठी किंवा इंग्रजीतून अभिप्राय, मते, सूचना <https://scertmaha.ac.in/positionpapers/> या संकेतस्थळाद्वारे नोंदवता येतील.

लोकसत्ता

Fri, 27 May 2022
<https://epaper.loksatta.com/c/>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

परीक्षा पद्धती समान असावी, निकाल वेळेवर मिळावेत

राज्यातील सर्व विद्यापीठांच्या परीक्षांबाबत विद्यार्थ्यांची उच्च न्यायालयात याचिका

**उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी
यापूर्वीच दिल्या
होत्या सूचना**

प्रभात वृत्तसेवा

राज्यातील विद्यापीठांच्या परीक्षांमध्ये कुठेही एकसमानता येताना दिसत नाही. तसेच विद्यापीठांनी विद्यार्थ्यांना प्रश्नसंच उपलब्ध करून दिले नाहीत. त्याचा परिणाम परीक्षा, निकालास उशीर लागणार असून विद्यार्थ्यांच्या पुढील शिक्षणाच्या प्रवेशास अडचणी निर्माण होणार आहे. म्हणूनच आम्ही राज्यातील विद्यापीठातील विद्यार्थी प्रतिनिधी यांच्या मदतीने परीक्षांमध्ये एकसमानता असावी याकरता न्यायालयात धाव घेत याचिका दाखल केली आहे.

पुणे, दि. २७ - राज्यातील विविध विद्यापीठांतील परीक्षेच्या पद्धतीत एकसमानता आणि निकाल वेळेवर जाहीर करण्यासाठी काही विद्यार्थ्यांनी मुंबई उच्च न्यायालयात धाव घेतली आहे. यासंदर्भात सोमवारी सुनावणी होणार आहे. उच्च शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी राज्यातील सर्व अकृषी

विद्यापीठांच्या कुलगुरूंसोबत झालेल्या बैठकीत विद्यार्थ्यांची परीक्षेचे नियोजन, परीक्षांमध्ये एकसमानता, विद्यार्थ्यांना प्रश्नसंच उपलब्ध करून देणे, वेळेवर निकाल लागणे यासंदर्भात चर्चा झाली. परंतु त्यानुसार सर्व विद्यापीठांकडून कार्यवाही होत नसल्याचे दिसून येत आहे. काही

विद्यापीठांनी ऑफलाइन परीक्षेचा निर्णय घेतला, पण ती एमक्यूसी पद्धतीने होणार असल्याचे जाहीर केले आहे. तसेच परीक्षांमध्ये कोणत्याच विद्यापीठात एकसमानता नसल्याचे स्पष्ट होत आहे. अद्याप विद्यापीठाकडून

कल्पेश यादव, सहसचिव, युवा सेना

प्रश्नसंच उपलब्ध न झाल्याने परीक्षेचे नियोजन लांबणीवर पडणार आहे. त्यामुळे परदेशी शिक्षणासह इतर शिक्षणासाठी प्रवेशास विद्यार्थ्यांना अडचणींना सामोरे जावे लागणार आहे. मात्र सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठा

प्रचलित पद्धतीनेच ऑफलाइन परीक्षा घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. सर्व विद्यापीठांच्या परीक्षा पद्धतीत एकसमानता असावी, अशी विद्यार्थ्यांची मागणी आहे. दरम्यान, असे बदल झाल्यास राज्यभरातील उच्च शिक्षणाबाबत एकसूत्रता येणार आहे, असे विद्यार्थ्यांचे म्हणणे आहे.

प्रभात

Sat, 28 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68303257>

एकसमान परीक्षांसाठी विद्यार्थ्यांची याचिका

**उच्च न्यायालयात
सोमवारी सुनावणी**

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

राज्यातील सर्व विद्यापीठांमध्ये एकाच पद्धतीने परीक्षा व्हाव्यात, यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठासह राज्यातील सर्व विद्यापीठांच्या विद्यार्थी प्रतिनिधींनी उच्च न्यायालयात धाव घेतली आहे. न्यायालयाने ही याचिका दाखल करून घेतली असून, सोमवारी सुनावणी होणार आहे.

नागपूर विद्यापीठाह जळगाव, गडचिरोली येथील विद्यापीठांनी त्यांच्या परीक्षा ऑफलाइन वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) घेण्याचा निर्णय घेतला. मुंबई विद्यापीठाच्या काही अभ्यासक्रमांच्या परीक्षा ऑनलाइन आणि काही अभ्यासक्रमांच्या परीक्षा ऑफलाइन होणार आहेत. याशिवाय मुंबईतील सर्व खासगी विद्यापीठांच्या परीक्षा ऑनलाइन होणार आहेत.

सर्व विद्यापीठांमध्ये समान परीक्षा पद्धत असावी. विद्यार्थ्यांना प्रश्नपेढी मिळाल्या हवी. नवीन शैक्षणिक वर्ष लवकर सुरू व्हावे, यासाठी गेले दोन महिने आम्ही सर्व विद्यार्थी प्रतिनिधींनी सर्वच विद्यापीठात चर्चा आणि आंदोलने केली. विद्यार्थ्यांना न्याय मिळत नाही, असे दिसल्याने नाइलाजास्तव कोर्टात जाण्याची वेळ आली.

- बालुशा भासल,
विद्यार्थी प्रतिनिधी प्रमुख

बैठकीत घेतलेल्या निर्णयांचीही अंमलबजावणी होणे गरजेचे आहे.

- कल्पेश यादव, सहसचिव, युवासेना

पुण्यात याउलट चित्र असून, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठासह इतर विद्यापीठांमध्ये ऑफलाइन परीक्षा

होणार आहेत. विद्यापीठांच्या धोरणांत एकवाक्यता नसल्याने विद्यार्थ्यांनी परीक्षांना विरोध केला आहे.

याचिका कशासाठी ?

■ एप्रिलमध्ये उच्च शिक्षण मंत्री उदय सामंत आणि सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरूंसोबत झालेल्या बैठकीमध्ये ऑफलाइन परीक्षा घेण्याचा निर्णय एकमताने घेण्यात आला.

■ याच बैठकीत विद्यार्थ्यांना प्रश्नपेढी उपलब्ध करून दिली जाईल; तसेच निकाल वेळेवर लावले जातील, असेही सांगण्यात आले.

■ मात्र, अनेक विद्यापीठांनी परीक्षांचे आयोजन सोयीनुसार केल्याने विद्यार्थ्यांनी विरोध केला आहे.

■ परीक्षा एकसमान असाव्यात, निकाल वेळेवर लावावेत आणि विद्यार्थ्यांना प्रश्नपेढी देण्यात याव्यात, या मुद्द्यांवरून विद्यार्थी न्यायालयात गेले आहेत.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

Union education min stresses on implementation of NEP

Shiladitya.Pandit
@timesgroup.com

Pune: Union education minister **Dharmendra Pradhan** said the online education technology sector needed a set of self-governance SOPs to prevent exploitation and stressed the need to implement the NEP and roll out multidisciplinary education while addressing a round-table of academics to discuss the implementation of the National Education Policy (NEP) of 2020.

Pradhan was addressing a gathering organised by Symbiosis International (Deemed University) on its Lavale campus. Prominent academics and professors from institutions in Maharashtra and beyond attended the event.

"Online education is a reality, but it is not a comfortable model right now. We are considering setting up a digital university. The government does not want to restrict edu-tech firms, but I would urge these companies to bring in a set of self-

governance SOPs. Edu-tech should not be exploitative, and there should be guidelines in place," said Pradhan.

Describing the NEP as a "knowledge document" and a "philosophy rooted in a background of thousands of years," Pradhan invoked the Vedic traditions of guru (mentor) and shishya (mentee) as well as Alexander's purported observation about the wisdom of sages when he invaded the subcontinent, adding that multidisciplinary education, proposed in the NEP, was not a jargon.

The Times of India 29.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

imes
MY PUNE

PUNE
SUNDAY
MAY 29, 2022

‘NEP 2020 is a knowledge document of the 21st century’

Union edu minister was speaking during a roundtable at Symbiosis Int'l University

HT Correspondent
puneletters@htlive.com

PUNE: Union education minister Dharmendra Pradhan said India's education system had been rigid in the past but National Education Policy (NEP) 2020 has made it possible to make teaching and learning more vibrant, inclusive, flexible and multi-disciplinary.

Pradhan was speaking during the roundtable on implementing National Education Policy at Symbiosis International University at Pune on Saturday.

Speaking on the occasion Pradhan said, "National Education Policy 2020 is a knowledge document of the 21st century. It aims to promote all-round

Chief Guest
Shri Dharmendra Pradhan
Hon'ble Minister of Education, Government of India

Dr. V. V. Yeravdekar
Prof. (Dr.) S. S. Mujumdar
Dr. Rajaram Chavhan

development of an individual and aims to make education accessible to everyone," he further said.

The minister stressed that our academic fraternity have a big role to play in ensuring a rightful place for India in the new world.

"How well we harmonise with technology and automation, acquire new skills will define our readiness for the future of work as well as for a leadership role in the emerging new global order.

There is a huge opportunity for all of us here, especially for our academic community," he added.

According to him, the online education is the new reality and teaching fraternity must build new academic dynamics and come forward for developing quality e-learning content, developing SOPs to ensure online learning is not limited to exploitative market forces and protecting against data imperialism.

Pradhan urged that to create global citizens and meet global expectations in line with the National Education Policy (NEP) 2020, our academic institutions must also ensure that they become 'instruments of knowledge and empowerment' rather than being 'instruments of materialistic expectations'.

Union education minister Dharmendra Pradhan (centre), along with other dignitaries during the event at Symbiosis International University on Saturday.

HT PHOTO

Hindustan Times 30.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

CAP mock rounds to help students with filling forms

State education dept plans ahead, students faced issues last year

Yashpal Sonkamble

yashpal@punemirror.com

TWEET @YashPune_Mirror

In order to avoid chaos, malpractices and irregularities during the Class XI (first year junior college) admission process, the state education department has decided to start mock centralised admission process (CAP) rounds for students to practice filling out online admission applications.

The deadline to submit the first part of the mock form is May 30, while the deadline to fill the second part of the form is till the announcement of the Class X result. The results of the board exams will be declared on June 20.

Mina Shendkar, assistant deputy divisional director and co-ordinator, CAP, said, "In the academic year 2021-22, there were several technical glitches during the admission process. Due to COVID, many students had gone to their native places and they faced network issues while filling out the forms. Hence, we have decided to have a practice round before the final submission. The CAP round this year will be error-free."

Mahesh Palkar, director of state secondary education, said, "Schools and junior colleges should provide facilities for students to fill up online applications. They will be admitted through centralised admission rounds and quota rounds. Students should contact their respective schools. We have also given instructions to keep all required documents ready to upload online."

The state department of school education and sports offers online admission to Class XI in junior colleges in Pune, Pimpri-Chinchwad, Mumbai, Nashik, Amravati and

Officials say CAP process will be error-free this time

CAP rounds for FYJC

■ CAP Seats Non-minority colleges: 85% Minority colleges: 35%	■ Management quota Non-minority colleges: 5% Minority colleges: 5%
■ In-house quota Non-minority colleges: 10% Minority colleges: 10%	■ Minority quota: Non-minority colleges: Not applicable Minority Colleges: 50%

Nagpur municipal areas. The online admission schedule has been published by the department of education.

Pune Mirror 30.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

अकरावी प्रवेशाचे अर्ज आजपासून भरता येणार

पुणे, ता. २९ : इयत्ता अकरावीच्या प्रवेशासाठी केंद्रीय ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रियेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन नोंदणी आणि प्रवेश अर्जाचा भाग एक भरण्याची सुविधा सोमवारपासून (ता. ३०) सुरू होत आहे. दहावीचा निकाल जाहीर होण्यापूर्वीच विद्यार्थ्यांना याद्वारे अकरावीच्या प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी होता येणार आहे. या प्रक्रियेअंतर्गत दोन भागात असणाऱ्या ऑनलाइन प्रवेश अर्जाचा भाग दोन, मात्र विद्यार्थ्यांना दहावीचा निकाल जाहीर झाल्यानंतर

अधिक माहितीसाठी संकेतस्थळ :

- <https://11thadmission.org.in>
- <https://pune.11thadmission.org.in>

भरता येणार आहे.

विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन अर्ज भरण्याचा सराव व्हावा, यासाठी २३ ते २७ मे दरम्यान 'मॉक डेमो रजिस्ट्रेशन'ची सुविधा उपलब्ध करून दिली होती. त्यानंतर आता विद्यार्थ्यांना सोमवारपासून प्रत्यक्ष अर्ज भरण्यासाठी

ऑनलाइन नोंदणी आणि लॉगिन करून अर्ज भरावा लागणार आहे.

प्रवेश प्रक्रियेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना सोमवारपासून ऑनलाइन नोंदणी आणि प्रवेश अर्जाचा भाग एक भरता येणार आहे. तसेच अर्ज प्रमाणित करून घेता येणार आहेत. त्याशिवाय लॉगिन

आयडी व पासवर्ड वापरून लॉगिन करता येतील. ऑनलाइन शुल्क भरून फॉर्म लॉक करणे आणि अर्ज प्रमाणित करण्यासाठी मार्गदर्शन केंद्र निवडणे, अशा सुविधा देखील उपलब्ध होणार आहे. मात्र, अर्जाच्या भाग दोनमध्ये प्रवेशासाठी आपल्या पसंतीची कनिष्ठ महाविद्यालये निवडून पसंतीक्रम नोंदविण्याची दहावीच्या परीक्षेचा निकाल लागल्यानंतर सुरू होईल, असे माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण विभागामार्फत स्पष्ट करण्यात आले आहे.

Pune, Main
30/05/2022 Page No. 5

देशाला करोनामुक्त करण्यासाठी रासेयो स्वयंसेवकांची कामगिरी महत्त्वपूर्ण

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २९ - मास्क निर्मिती आणि त्यांचे मोफत वितरण, सॅनिटायझरची निर्मिती, रक्तदान आणि प्लाझ्मादान

मोहीम या राष्ट्रीय सेवा योजना (रासेयो) विभागाच्या विविध समाजपयोगी उपक्रमांमुळे देश करोनामुक्त होण्यास महत्वाची मदत झाली असल्याचे मत युवा कार्यक्रम व खेल मंत्रालयाचे केंद्रीय मंत्री अनुराग ठाकुर यांनी व्यक्त

अनुराग ठाकुर यांचे प्रतिपादन

केले.

स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने आयोजित कार्यक्रमात ते बोलत होते. यावेळी प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, विविध योजना उपक्रम समन्वय समितीचे अध्यक्ष राजेश पांडे, व्यवस्थापन परिषदेच्या सदस्या सुनेत्रा पवार, 'रासेयो'चे संचालक डॉ. प्रभाकर

देसाई आदी उपस्थित होते.

देशाचे सेवक म्हणून काम करण्याचा आनंद हा सर्वश्रेष्ठ आनंद आहे आणि हा आनंद या प्रत्येक 'रासेयो' स्वयंसेवकांना मिळत असतो. देशाला विश्वगुरू करण्यासाठी युवकांची भूमिका महत्त्वपूर्ण राहणार असल्याचे मतही त्यांनी व्यक्त केले. यावेळी 'रासेयो' स्वयंसेवकांनी आपली मते मांडली. विद्यापीठाच्या 'रासेयो' विभागाने केलेल्या कामाचा अहवाल चित्रफितीच्या माध्यमातून सर्वांना दाखविण्यात आला. सूत्रसंचालन डॉ. प्रभाकर देसाई यांनी केले.

प्रभात

Mon, 30 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68343836>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

अकरावी प्रवेश; पहिल्या दिवशी ७ हजार विद्यार्थ्यांची नोंदणी

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३० - इयत्ता अकरावी प्रवेश प्रक्रियेसाठी यंदाही केंद्रीय प्रवेश पद्धतीचा अवलंब करण्यात येत आहे. विद्यार्थ्यांची नोंदणी व प्रवेश अर्जाचा भाग-१ ऑनलाइन भरण्याची प्रत्यक्ष सुविधा सुरू झाली आहे. पहिल्या दिवशी पुणे व पिंपरी-चिंचवड महापालिका हद्दीतील ७ हजार ७३६ विद्यार्थ्यांनी प्रवेशासाठी नोंदणी केली आहे.

विद्यार्थ्यांना अचूक ऑनलाइन अर्ज भरता यावेत यासाठी २३ ते २७ मे या कालावधीत सरावासाठी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली होती. त्यानंतर ही माहिती नष्ट करण्यात आली. आता प्रत्यक्षात विद्यार्थ्यांची अर्ज नोंदणी व प्रवेश अर्ज भरण्याची प्रक्रिया सुरू झाली आहे. २ हजार ३५३ विद्यार्थ्यांनी अर्जाचा भाग-१ भरून लॉक केला आहे. यातील १ हजार ६८० अर्जांची पडताळणीही झाली

आहे. वेळापत्रकानुसार प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण करण्याचे नियोजन केले आहे.

कनिष्ठ महाविद्यालयांना नोंदणीसाठी ६ जूनपर्यंत मुदत देण्यात आलेली आहे. कनिष्ठ महाविद्यालयांचे प्राचार्य व प्रवेशाचे काम पाहणारी व्यक्ती यांना १ जून रोजी सकाळी ११ वाजता आर.सी.एम. गुजराथी हायस्कूल येथे प्रशिक्षण देण्यात येणार आहे. ज्या कनिष्ठ महाविद्यालयांनी माहितीत बदल आहे त्या महाविद्यालयांनी बदल करण्यापूर्वीच्या संकेतस्थळावरील माहितीची प्रिंट काढून घ्यावी. प्रिंट व अपलोड केलेली कागदपत्रे यांची हाई कॉपी ७ ते १७ जून रोजी होणाऱ्या शिबिरात मूळ कागदपत्रासह उपस्थित राहून ती प्रमाणित करणे आवश्यक आहे, असे केंद्रीय प्रवेश समिती सदस्य सचिव मोना शेंडकर यांनी स्पष्ट केले आहे.

प्रभात

Tue, 31 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/>

विद्यापीठांच्या परीक्षा पद्धतीत एकसमानता असावी

मुंबई उच्च न्यायालयाचे राज्यातील सर्व विद्यापीठांना आदेश

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३० - राज्यातील सर्व विद्यापीठांनी परीक्षेसाठी एक समान पद्धत वापरावी, असे आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाने दिले आहेत. यासंदर्भात १ जून रोजी बैठक घेऊन राज्य सरकारने परीक्षेसंदर्भात निर्णय घ्यावा, असेही न्यायालयाने म्हटले आहे. त्यामुळे आता विद्यापीठ परीक्षा पद्धतीत एक समानता येण्याची चिन्हे आहेत.

करोनाच्या पार्श्वभूमीवर ऑनलाइन शिक्षण पद्धती होती.

त्यामुळे ऑनलाइन परीक्षा घेण्यात आली. करोनाचा प्रादुर्भाव कमी झाल्यानंतर उच्च शिक्षणमंत्री उदय सामंत यांनी सर्व कुलगुरुंची बैठक घेऊन परीक्षेचे नियोजन, प्रश्नसंच उपलब्ध करून देणे

आणि वेळेवर निकाल जाहीर करणे, याबाबत चर्चा केली होती. त्यानुसार सर्व विद्यापीठांनी कार्यवाही करण्याचे सूचित केले होते. मात्र, सर्व विद्यापीठांच्या परीक्षा जून महिन्यात सुरू होत

आहे. ही सर्व परीक्षा ऑफलाइन पद्धतीने होत आहे. परंतु नागपूर, गोंडवानासह काही विद्यापीठांनी ऑफलाइन परीक्षा बहुपर्यायी पद्धतीने (एमसीक्यू) घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे सर्व विद्यापीठात वेगवेगळ्या पद्धतीने परीक्षा घेत असून, त्यात एकसमानता नसल्याचे निदर्शनास आले.

यासंदर्भात काही विद्यार्थ्यांनी परीक्षा पद्धतीत एकसमानता असावी, याबाबत मुंबई उच्च न्यायालयात याचिका दाखल

६ राज्यातील विद्यापीठांच्या परीक्षांमध्ये कुठेही एकसमानता नव्हती. त्याचा फटका विद्यार्थ्यांना बसणार आहे. परीक्षा, निकालास उशीर होणार असून, विद्यार्थ्यांच्या पुढील शिक्षणाच्या प्रवेशास अडचणी निर्माण होणार आहे. त्यामुळे आम्ही विद्यार्थी प्रतिनिधी यांच्या मदतीने परीक्षांमध्ये एकसमानता असावी याकरता न्यायालयात धाव घेत याचिका दाखल केली होती. न्यायालयाने आज दिलेल्या निर्णयाने मोठा दिलासा मिळाला आहे.

करुणेश यादव, बालुशा बासल, याचिकाकर्ते

केली. त्यावर सोमवारी सुनावणी झाली. त्यात न्यायालयाने सर्व विद्यापीठांनी परीक्षेसाठी एक समान पद्धत अंमलबजावणी नसल्याचे दिसून येत आहे.

त्यामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये भेदभाव होताना दिसत आहे.

त्या पार्श्वभूमीवर राज्य सरकारने परीक्षेसाठी एक समान पद्धतीचा निर्णय घ्यावा. त्या निर्णयाचे सर्व विद्यापीठांनी पालक करावे, असेही निर्देश दिले आहेत. त्यामुळे आता या नियमांची अंमलबजावणी करणे विद्यापीठांना क्रमप्राप्त आहे.

प्रभात

Tue, 31 May 2022

<https://epaper.eprabhat.net/c/68355660>

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकमत

पहिल्याच दिवशी ८ हजार जणांची नोंदणी अकरावी प्रवेश प्रक्रिया सुरू

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : पुणे व पिंपरी - चिंचवड महानगरपालिका परिसरातील कनिष्ठ महाविद्यालयांमधील इयत्ता अकरावी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेस सोमवारपासून सुरुवात झाली असून, पहिल्याच दिवशी ८ हजारांहून अधिक विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली आहे. त्यामुळे अकरावी प्रवेशास विद्यार्थ्यांकडून मोठा प्रतिसाद मिळत असल्याचे दिसत आहे.

राज्याच्या शालेय शिक्षण विभागातर्फे इयत्ता अकरावी प्रवेशासाठी गेल्या काही वर्षांपासून ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया राबवली जात आहे. दरवर्षी सुमारे एक लाखाहून अधिक विद्यार्थी ऑनलाईन प्रवेशासाठी अर्ज करतात. विद्यार्थ्यांना <https://11thadmission.org.in> या संकेतस्थळावरून प्रवेशाचे अर्ज ऑनलाईन भरता येतील.

सोमवारपासून अकरावी प्रवेश अर्ज भरण्यास सुरुवात झाली असून, सकाळी अवघ्या तासाभरातच ३ हजारांहून अधिक विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली होती, तर रात्री उशिरापर्यंत ८

ऑनलाईन नोंदणी

- इयत्ता अकरावी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी होण्यासाठी कनिष्ठ महाविद्यालयांनी आवश्यक ऑनलाईन नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण करणे गरजेचे आहे.
- महाविद्यालयांनी नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण करण्यासाठी कोणती कार्यवाही करावी, याबाबतची सविस्तर माहिती शिक्षण उपसंचालक कार्यालयातर्फे प्रसिद्ध करण्यात आली आहे.

हजार ३१२ विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली. त्यातील २ हजार ५५३ विद्यार्थ्यांनी आपले अर्ज लॉक केले. त्यामधील १ हजार ८२० विद्यार्थ्यांचे अर्ज तपासले आहेत.

लोकमत

समान परीक्षेचा चेंडू सरकारच्या कोर्टात सरकारला निवेदन देण्याचे उच्च न्यायालयाचे विद्यार्थ्यांना निर्देश

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे/मुंबई : राज्यातील विद्यापीठांच्या परीक्षा पद्धतीत एकसमानता आणण्याबाबत विद्यार्थ्यांनी सरकारला निवेदन द्यावे, तसेच राज्य सरकारने निर्णय घ्यावा, असे निर्देश देत उच्च न्यायालयाने चेंडू सरकारच्या कोर्टात टाकत याचिका निकाली काढली.

विद्यापीठांच्या परीक्षा पद्धतीत एकसमानता असावी, असा निर्णय राज्य सरकारने घेऊनही विद्यापीठांनी पालन केलेले नाही. त्यामुळे विविध विद्यापीठांतील विद्यार्थ्यांनी उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली आहे. त्यावरील सुनावणी सोमवारी न्या. मिलिंद जाधव व न्या. अभय आहुजा यांच्या खंडपीठापुढे झाली. विधि पदवी अभ्यासक्रमाच्या पहिल्या वर्षाची विद्यार्थीनी बालुषा भासल व एका सामाजिक कार्यकर्त्याने यासंदर्भात याचिका दाखल केली आहे.

बैठकीत काय ठरले?

सर्व अकुषी विद्यापीठांसह इतर विद्यापीठांच्या कुलगुरूंसोबत उच्चशिक्षणमंत्री सामंत यांनी परीक्षांच्या योजनासंदर्भात २५ एप्रिलला बैठक घेतली. त्यात सर्व विद्यापीठांच्या परीक्षांमध्ये एकसमानता असावी, विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षणासाठी प्रवेश घेणे सोयीचे व्हावे यासाठी परीक्षांचे लवकर नियोजन करून वेळेवर निकाल लावावे, असे निर्णय घेतले.

परदेशात शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्यांसाठी अडचण दोन पेपरमध्ये दोन दिवसांचे अंतर ठेवल्याने परीक्षा लांबल्या आहेत. परदेशात शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी परिस्थिती आणखी वाईट झाल्याची बाब याचिकाकर्त्यांनी न्यायालयाच्या निदर्शनास आणली.

वेगळ्या वेळामुळेही अडचणींमध्ये भर

विविध विद्यापीठे त्यांच्या वैयक्तिक परीक्षा वेगवेगळ्या पद्धती आणि वेळापत्रकांसह घेत असल्याने विद्यार्थ्यांना अडचणी येत आहेत, असे याचिकेत म्हटले आहे. राज्यभरातील सर्व विद्यापीठांच्या परीक्षा पद्धतीत एकसमानता असावी, तसेच प्रत्येक विद्यापीठाचे शैक्षणिक वर्षही एकसमान ठेवण्याचे निर्देश द्यावेत, अशी मागणी विद्यार्थ्यांनी केली आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

लोकमत

विद्यापीठाला मिळाले पूर्णवेळ अधिष्ठाता

डॉ. विजय खरे, डॉ. दीपक माने यांना संधी; तर चासकर, काळकर यांची पुन्हा नियुक्ती

लोकमत न्यूज नेटवर्क
पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिष्ठात्यांची नावे विद्यापीठ प्रशासनातर्फे अखेर निश्चित करण्यात आली आहेत. त्यात दोन अधिष्ठात्यांना पुन्हा नियुक्ती देण्यात आली असून, विद्यापीठाच्या आंतरराष्ट्रीय केंद्राचे संचालक डॉ. विजय खरे यांच्याकडे मानव्यविज्ञान विद्याशाखेची, तर क्रीडा विभागाचे संचालक डॉ. दीपक माने यांच्याकडे आंतरविद्याशाखीय विद्याशाखेच्या अधिष्ठाता पदाचा अतिरिक्त कार्यभार देण्यात आला आहे. त्यामुळे सुमारे १२ दिवसांनंतर विद्यापीठाला पुन्हा अधिष्ठाता मिळाले आहेत. विद्यापीठ कायद्यातील तरतुदीनुसार

■ नवनियुक्त प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी तत्काळ अधिष्ठाता नियुक्तीचा निर्णय घेणे अपेक्षित होते.

कुलगुरू यांच्या कार्यकाळात नियुक्त करण्यात आलेल्या प्र-कुलगुरू आणि अधिष्ठाता यांचा कार्यकाल कुलगुरूंच्या बरोबरच संपुष्टात येतो. विद्यापीठ प्रशासनाने सुद्धा डॉ. नितीन

■ काही कायदेशीर बाबींची तपासणी करण्यात विद्यापीठ प्रशासनाचा वेळ गेला. त्यानंतर विद्यापीठाच्या विज्ञान व तंत्रज्ञान शाखेचे माजी अधिष्ठातापदी डॉ. एम. जी. चासकर, वाणिज्य व व्यवस्थापन शाखेचे माजी अधिष्ठाता डॉ. पराग काळकर यांना पुन्हा त्याच विद्याशाखेच्या अतिरिक्त अधिष्ठाता पदाचा पदभार दिला आहे.

करमळकर यांच्या निवृत्तीपूर्वी तीन दिवस आधी सर्व अधिष्ठाता यांना आपला कार्यकाल कुलगुरू यांच्याबरोबर संपुष्टात येणार असल्याचे पत्र दिले होते.

डॉ. विजय खरे,

डॉ. दीपक माने

एम. जी. चासकर,

पराग काळकर

कुलगुरू पदाची चुरस वाढली

- डॉ. विजय खरे यांनी, यापूर्वी मानव्यविज्ञान विद्याशाखेचे काम दोन वर्षे आठ महिने पाहिले आहे. सध्या त्यांच्याकडे आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थी केंद्र व सामाजिक शास्त्र विभागप्रमुख पदाचा पदभार आहे. जळगाव, गोंडवाना, आदी विद्यापीठांच्या कुलगुरू पदासाठी ते शर्यतीत होते.
- विद्यापीठाचे क्रीडा विभागाचे संचालक दीपक माने यांनीही यापूर्वी अंतर विद्या शाखे अभ्यास विद्याशाखेचा पदभार पाहिला आहे. चारही अधिष्ठात्यांना नियुक्तीपत्र देण्यात आले असल्याचे विद्यापीठाचे कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार यांनी सांगितले.

Hello Pune
Page No. 4 May 31, 2022
Powered by: erelego.com

पुढारी

अधिष्ठात्यांची नेमणूक

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने चारही अधिष्ठात्यांची नावे जाहीर केली आहेत. यामध्ये विद्यमान अधिष्ठाता असलेले डॉ. मनोहर चासकर, डॉ. पराग काळकर आणि नव्याने डॉ. विजय खरे आणि दीपक माने यांच्याकडे अधिष्ठाता अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आला आहे. विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर हे १८ मे रोजी सेवानिवृत्त झाले. त्यामुळे चारही अधिष्ठातांचा कार्यभार संपुष्टात आला आहे. त्यानंतर प्रभारी कुलगुरू डॉ. कारभारी काळे यांनी चारही अधिष्ठात्यांची नियुक्ती जाहीर केली आहे. विद्यमान अधिष्ठातांमधील डॉ. संजीव सोनवणे आणि अंजली कुरणे यांच्या जागी डॉ. माने आणि खरे यांची नियुक्ती करण्यात आली.

My Pune Edition
May 31, 2022 Page No. 1
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During May 2022

Section: Education

HC urges govt to consider one exam pattern representation

TIMES NEWS NETWORK

Mumbai: Bombay high court on Monday directed the state government to consider the representation of students who want all universities in Maharashtra to conduct uniform pattern of examinations and to declare results within a short time.

Vacation judges Justices Milind Jadhav and Abhay Ahuja heard a petition by Balusha Bhasal, a first year LLB student of Ambedkar College, Wadala and Kalpesh Yadav, a social worker, on behalf of 10 students including from Pune, Nanded, Solapur, Marathwada, Kolhapur and Amravati universities.

The petition said although a decision was taken at the April 25 online meeting chaired by higher education minister Uday Samant and all vice-chancellors for a uniform exam pattern and to conduct the exams in offline mode, some universities have not conformed with it.

The petition, filed on Friday, highlights difference in mode of exams across universities which could lead to delay in results and variation in marking and overall scores

Advocate Uday Warunekar, for the petitioners, said on March 23, they had made a representation to universities and Samant that their suggestions shall benefit all students.

The judges said while the issue is important it will be appropriate if the petitioners submit their representation/grievances to the State for consideration.

They directed the director of the Higher Education Department, to hear the petitioners "on their March 23 representation and after giving them a personal hearing, communicate a reasoned and speaking response" to them and to place it before the concerned authorities. The petitioners shall appear before the director on June 1.

"All suggestions given by the petitioner shall be considered by the State in accordance with law," they concluded.

FYJC APPLICATION PROCESS BEGINS

The application process for admission to the First Year Junior College (FYJC) in Pune and Pimpri Chinchwad Municipal Corporation areas began on Monday

WHAT ACTION?

Students need to fill up part 1 of the form compulsorily, even if they take admission in quota rounds. If they are unable to get college allocated during this, they can fill up part 2 of the form in the prescribed time limit and apply for allocation in the relevant CAP round, an official from the CAP committee

PART-I FORM

Both students who want to participate in the centralized admission process (CAP), as well as those who want to take admission via various quotas, need to fill up part 1 of the application which is now open. While 5% of seats are reserved for management quota and 10% of the seats are reserved for in-house quota in junior colleges, 50% of seats are reserved for minority quota only at minority colleges

FRESH APPLICATIONS

A mock practice round for filling up part 1 of the application form was held between May 23 and 27. However, students have been

warned that the forms filled up during the mock practice round are erased when the actual process starts and they need to re-fill part 1 of the application form and submit it to be eligible for admission processes to FYJC

Text: Ardhra Nair

IN-HOUSE QUOTA

It is applicable to junior colleges that have a high school attached to them while minority quota is applicable to colleges with a minority certificate. Colleges can surrender these reserved seats for CAP if they fail to find candidates. Junior colleges are encouraged to conduct quota admissions before the first CAP round so that the remaining seats can be given up for CAP rounds

ONLINE PROCESS

Students need to visit the official FYJC admission website <https://pune.11thadmission.org> in for all details. They need to register themselves and fill up the application form, get it verified, and submit it online. Students can fill up the forms individually or with the help of their parents or at the guidance centre or respective high schools

HELPLINE

Students can either call up the helpline number **9823009841** OR

Mail their grievances to 11thonlineadmissiondydpune@gmail.com

The Times of India 31.5.2022

News Paper Clippings During May 2022

Section: Miscellaneous

डिजिटायजेशनसाठी ग्रंथालयांचा पुढाकार

सुवर्णा चव्हाण

पुणे: पुण्यातील काही शासनमान्य, खासगी ग्रंथालयांनी दुर्मिळ आणि जुन्या पुस्तकांचे डिजिटायजेशन करण्यासाठी पुढाकार घेतला आहे. काही ग्रंथालयांनी पुस्तकांच्या रूपाने काम सुरू केले असून, काही ग्रंथालयांतील पुस्तके डिजिटायज झाली आहेत.

शहरातील बहुतांश ग्रंथालयांमध्ये अनेक जुनी आणि दुर्मिळ पुस्तके आहेत. ग्रंथालयांनी टप्प्याटप्प्याने जुन्या पुस्तकांचे डिजिटायजेशन करण्यास सुरुवात केली आहे.

याविषयी पुणे मराठी ग्रंथालयाचे उपकार्याध्यक्ष शरद घाणेकर म्हणाले, 'ग्रंथालयांमध्ये अनेक पुस्तके आहेत. आम्ही काही दुर्मिळ आणि जुन्या पुस्तकांची सूची तयार करून त्या पुस्तकांचे डिजिटायजेशन करण्याचे काम करीत आहोत. त्यासाठी आम्हाला पुणे-नगर वाचन मंदिराचे सहकार्य मिळत असून, त्यांच्यामार्फत काही पुस्तकांचे डिजिटायजेशन झाले आहे. सुमारे ३ ते ५ हजार पुस्तके डिजिटायज झाली आहेत. ग्रंथालयांनी काळानुरूप बदलताना पुस्तकांचे डिजिटायजेशन करणे आवश्यक आहे.'

ग्रंथालयांमार्फत इतर ग्रंथालयांच्या पुस्तकांचे विनामूल्य डिजिटायजेशन करून दिले जात आहे. डिजिटायजेशन साठीची संपूर्ण यंत्रणा आमच्याकडे असून, इतर ग्रंथालयांना आम्ही ती उपलब्ध करून दिली आहे. आतापर्यंत अनेक ग्रंथालयांतील दुर्मिळ आणि जुनी पुस्तके डिजिटायज करून दिली आहेत. तर आमच्या ग्रंथालयातील १०० ते १५० पुस्तके डिजिटायज केली आहेत. डिजिटायजेशन हे खूप गरजेचे आहे.

- मधुमिलिंद मेहेंदळे,
अध्यक्ष, पुणे नगर वाचन मंदिर

भरत नाट्य संशोधन मंदिरातील ग्रंथालयाचे ग्रंथपाल मोहन मुळे म्हणाले, 'शंभर आणि ८० वर्षांपूर्वीची जी पुस्तके आहेत त्याचे डिजिटायजेशन करण्यात आले आहेत. ४० ते ४५ पुस्तके आतापर्यंत डिजिटायज झाली आहेत. ग्रंथालयात नाट्य, अभिनयविषयक अनेक संदर्भ ग्रंथ आहेत. असा अनेक पुस्तकांचा दुर्मिळ खजिना आमच्याकडे आहे. काळाप्रमाणे डिजिटायज करणे आवश्यक वाटले. त्यानुसार ते काम करण्यात आले.'

जुनी, दुर्मिळ पुस्तके होताहेत डिजिटायज

पुढाऱी विशेष

Pune Edition
May 4, 2022 Page No. 7
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During May 2022

Section: Miscellaneous

डॉ. रा. चिं. ढेरे संग्रहालयातील नाटक, संगीत, चित्रकला आदी विषयांवरील पुस्तकांचा समावेश मौलिक पुस्तके विद्यापीठाच्या ललित कला केंद्राला भेट

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : डॉ. रा. चिं. ढेरे संस्कृती-सशोधन केंद्राच्या वतीने डॉ. ढेरे यांच्या ग्रंथसंग्रहातील ललित कलाविषयक मौलिक पुस्तके सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या ललित कला विभागाला बुधवारी भेट देण्यात आली. त्यात नाटक, संगीत, लोककला, चित्रकला विषयांवरील पुस्तकांचा समावेश आहे.

ज्येष्ठ लेखिका आणि डॉ. ढेरे यांच्या कन्या डॉ. अरुणा ढेरे यांच्याकडून विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी हा संग्रह स्वीकारला. ज्येष्ठ लेखिका डॉ. वर्षा गजेंद्रगडकर, ज्येष्ठ छायाचित्रकार मिलिंद ढेरे, ललित कला केंद्राचे प्रमुख डॉ. प्रवीण भोळे आदी या वेळी

उपस्थित होते. डॉ. रा. चिं. ढेरे यांचा महाराष्ट्र संस्कृतीचा अभ्यास बहुमुखी आणि तलस्पर्शी होता. साहित्य आणि अन्य कला हे संस्कृतीचे चैतन्यशील आविष्कार आहेत याची उत्तम जाण असल्यामुळे त्यांच्या चिंतनात जुन्या-नव्या सांस्कृतिक विषयांचा सहज समन्वय दिसत असे. डॉ. ढेरे यांनी लिहिलेले 'भारतीय रंगभूमीच्या शोधात' हे

पुस्तक त्यांच्या नाट्यविषयक विचारांची साक्ष देते, तर सतीश आळेकर यांच्या 'महानिर्वाण' साख्ख्या नाट्यकृतीचा त्यांनी लोकसांस्कृतिक अंगाने घेतलेला परामर्शही त्यांच्या नाट्यविषयक मर्मदृष्टीची ओळख देणारा आहे. ललित कला केंद्राला भेट देण्यात आलेल्या पुस्तकांमध्ये डॉ. ढेरे यांनी मर्मदृष्टीने जमा केलेल्या,

डॉ. ढेरे यांचा मौलिक ग्रंथसंग्रह ललित कला केंद्राकडे आला ही आनंदाची गोष्ट आहे. या संग्रहातील पुस्तके विभागातील विद्यार्थ्यांसह शिक्षकांसाठीही उपयुक्त आहेत. - डॉ. प्रवीण भोळे, विभागप्रमुख, ललित कला केंद्र

मुख्यतः नाट्य आणि संगीतविषयक पुस्तकांचा समावेश आहे. भारतीय नाट्याचे स्वरूप आणि परंपरा, बंगाली, गुजराती, तमिळ, कानडी रंगभूमी, प्राचीन भारतीय नाटक, धर्मपरंपरा आणि नाटक यांच्याविषयीचे ग्रंथ, किलोस्कर-देवलांपासून दलित रंगभूमीपर्यंतची मराठी नाट्यसृष्टी, मराठी नाटककार आणि मराठी नाटके, प्राचीन भारतीय

नाटकांचा ग्रीक रंगभूमीशी असलेला संबंध, विसाव्या शतकातील अमेरिकन रंगभूमी, रशियन रंगभूमी, स्टॅनिस्लावस्की ते पीटर ब्रुक अशा प्रायोगिक रंगभूमीसंबंधित पुस्तके, रंगभूमीच्या बदलत्या भाषेचा अभ्यास मांडणारी, ब्रेख्त, युजिन ओ'हर्निलपासून अँड्रयु थिएटर, रंगभूमीवरील नेपथ्यासह नाट्यविषयक अनेकविध अंगांचा शोध घेणारी पुस्तके, अनेक संगीतकार, गायक नटांची चरित्रे, नाट्यसंगीतापासून ठुमरी संग्रहापर्यंतचे संगीतविषयक ग्रंथ, भारतीय कलादृष्टी, रसभावविचार, भारतीय वाद्ये, भारतीय चित्रकला, भारतीय नृत्ये, भारतीय शिल्प आणि वाद्ये अशाही विषयांवरच्या पुस्तकांचा समावेश आहे.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Miscellaneous

वाचावे लेखकासारखे!

नव्या पुस्तकांची ओळख करून देण्याऐवजी हा विशेष लेख, वाचावे कसे याबद्दलच्या एका गाजलेल्या पुस्तकाचा आधार घेणारा...

रवींद्र कुलकर्णी

मार्गरेट अँटवूड या खातनाम कॅनेडियन लेखिकेचे ऑन 'रायटर्स अँड रायटिंग' असे वाचनीय पुस्तक आहे. त्यात तिने लिहिले आहे की लहानपणी एका मासिकातल्या लेखाचे शीर्षक तिच्या लक्षात राहिले. 'कॅनेडियन लोक वाचू शकतात, पण ते वाचतात का?' असे ते होते. अर्थात, हा प्रश्न कुठल्याही देशातल्या लोकांबद्दल विचारता येऊ शकतो. सोशल मीडियाच्या कानठळ्या वसवणाऱ्या स्फोटाच्या काळात आपण वाचत नाही हे खोटे आहे. पण ती पुस्तकाबद्दल बोलत आहे. तिच्या लहानपणी कॅनडातल्या बहुतेक घरात केवळ तीन पुस्तके असायची, बायबल, शेक्सपिअरची सुनोते आणि उमर खय्यामच्या रुबाया. त्यात तिने पुढे लेखकाच्या वर्तमानपत्रातल्या वा टीव्हीवरच्या मुलाखती याकडे दुर्लक्ष करण्याची आणि लेखक कागदाच्या माध्यमातून वाचकाशी जो संवाद साधतो त्याकडे लक्ष देण्याची धिनीती वाचकाला केली आहे. लेखकाचे अपयश वाचकाची कल्पना न येण्यात असेल तर बहुतेक वेळा वाचकाचे अपयश लेखक जे दाखवत आहे ते न पाहू शकण्यात असते. कागदाच्या प्रतलावर लेखक-वाचकाची एकमेकांशी गाठ पडत नाही.

फ्रॅन्सिस प्रोज या वेगवेगळ्या अमेरिकन विद्यापीठांत लेखनतंत्र शिकवत असलेल्या लेखिकेचे नुकतेच वाचनात आलेले पुस्तक वाचन प्रक्रियेविषयी कुठल असलेल्या वाचकाला मार्गदर्शक ठरावे असे आहे. कोणताही समर्थ लेखक वाचकाला कसे गुंतवून ठेवतो? त्याची साधने नेमकी काय असतात? याचा आलेख तिने 'रीडिंग लाइव्ह अरायडर' या पुस्तकात मांडला आहे. ते वाचनाला एखादी कथा, कादंबरी आपल्याला का आवडते याचा उलगडा आपल्याला होतो. एखाद्या जादूगाराने त्याची जादू उलगडून दाखवल्यावर जसे आपल्याला वाटेल तसे ते वाचतांना वाटत राहते.

बऱ्याच वाचकांना नंतर लिहायची सुरुसुरी येऊ लागते. ते करावचे असेल तर आपले आवडते लेखक शब्द, वाक्य, परिच्छेद, व्यक्तिचित्रे, संवाद, पात्रांचे हावभाव यातून मानवी जीवन कसे उलगडत होते, रॉबर्ट ग्रीनसारखा लेखक त्याची कादंबरी किती प्रकरणांत बसवतो, त्यात तो किती काळ व्यापतो, त्याच्या दोन प्रकरणांत काळाचे अंतर किती असते? हे पाहायला हवे. जाणकार वाचकाचे पहिले काम अमुक एक लेखक अनेक दशके का वाचता जातो हे शोधण्याचे असते. ते शोधनाचा वरील प्रश्नांची उत्तरे आपल्याला मिळत जातात.

शब्दांच्या निवडीचे महत्त्व सांगताना तिने हर्मन मेल्हिल्टेल्सच्या मोबी डिक या गाजलेल्या कादंबरीतले पहिलेच वाक्य दिले आहे. 'कॉल मी ईशामल', या वाक्यात आज्ञा आहे, जी आपल्याला त्या कादंबरीकडे ओढते. याऐवजी आपण दुसऱ्या शब्दरचनेचा प्रयोग करून पाहिल्यास हे आपल्याही लक्षात येते. 'मला ईशामल असे म्हणतात' किंवा 'माझे नाव ईशामल आहे.' यात केवळ माहिती आहे.

'एखादी घटना, जी प्रयोगाने आणि वैयक्तिक तर्कांनी मान्य करणे शक्य नसते त्या वेळेला ती आंधळ्या विश्वासाने आणि ज्येष्ठांच्या परंपरेपुढे मान तुकवून मान्य करणे, माझा जीवन पद्धतीत बसते. माझे असे ठाम मत आहे की मी १८७४ सालच्या मे महिन्याच्या २९व्या दिवशी जन्मलो होतो.' जी. के. चेस्टरटन या ब्रिटिश लेखकाच्या

आत्मचरित्राची ही सुरुवात आहे. यातला विश्वास आपल्या मनावर ठसतो. या उलट ज्याच्या जीवनाचा आरंभच अनिश्चिततेने झाला आहे, ज्याचा आधार ध्यावा अशी कोणचीही परंपरा त्याच्या मार्गे नाही अशा लेखकाचे हे वाक्य पाहू, 'मी नक्की कुठे जन्मलो होतो या कधी जन्मले होते हे मला निश्चित सांगता येणार नाही पण मला शका आहे की मी कधीतरी वा कोठे तरी जन्मलो होतो.' गुलामोत्तुन चर येऊन नंतर शिक्षणतज्ज्ञ म्हणून मान्यता मिळवलेल्या बुकर टी वॉशिंग्टन याच्या 'अस फ्रॉम द स्लॅव्हरी' या आत्मचरित्रातले हे पहिले वाक्य आहे!

स्पष्टता ही कोणत्याही चांगल्या वाक्याची अट असते. सॅम्युअल जॉन्सनने लिहिलेल्या रिचर्ड रॉबर्ट्सच्या चरित्रातले एक वाक्य लेखिकेने दिले आहे ज्यात १३४ शब्द, १० विरामचिन्हे आणि तीन अर्धविरामचिन्हे आहेत. तरीदेखील सर्वसामान्य वाचकाला लेखकाला काय म्हणायचे आहे ते समजयला अडचण येत नाही. याचबरोबर वाक्यातली लय व भारदस्तपणा याकडे वाचकाने लक्ष द्यावे. वाक्ये मोठ्याने म्हणून ब्रधितल्यास त्यातले सौंदर्य जाणवते. न्यूयॉर्कर मासिकात लेख छापण्याआधी तो मोठ्याने वाचून बघितला जातो. परिच्छेदांचा वापर लेखक लय बदलण्यासाठी करतात. 'राजवाड्यांचे निबंध वाचताना आपल्याला विचारांच्या पायऱ्या चढत

असल्यासारखे वाटते' असे तर्कतीर्थांनी म्हटले आहे. आपण वाचत असलेला मजकूर कोण सांगत आहे हे महत्वाचे असते. यातले मातडीतले मोठे उदाहरण पेंडारकरांच्या 'रॉरिंग डॉग' या गाजलेल्या कादंबरीचे आहे. 'संपादकाच्या सूचनेनुसार प्रथमपुरुषी निवेदन बदलून ते तृतीयपुरुषी केल्याने समळे कादंबरी बदलून गेली' असे त्याच्या प्रारंभीच्या मनोगतात लेखकाने म्हटले आहे.

यास्वी लेखक त्याची पात्रे संवादांमधून आपल्यासमोर उभे करतो. फ्रॅन्सिस प्रोजने पुस्तकात इंग्रजी साहित्यातली बरीच मनोन्नत उदाहरणे दिली आहेत. संवाद नीट वाचले तर त्यात सामील असलेल्या व्यक्तींचे वय, सामाजिक स्थान, सांपत्तिक स्थिती, बुद्धिमत्ता, स्वभाव हे सारे समजते. यासाठी हेन्री ग्रीन या फार प्रसिद्ध नसलेल्या लेखकाच्या कादंबऱ्यांतील उदाहरणे तिने दिली आहेत. अँनाबेल पायटॉन ही एका चिवाहित पुरपाच्या प्रेमात आहे. त्याच्या कुमाराबरोबर मुलाला तिने हॉटेलत जेवायला बोलावले आहे आणि बोलता बोलता ती त्याच्या आई वडिलांच्या एकमेकातल्या संबंधाची माहिती काढत आहे आणि ते त्या मुलाला समजत नाही आहे. त्या मुलाला बऱ्याचदा पणदेखील तो ज्या प्रकारे खात असतो त्यावरून आपल्याला समजते.

हालचाल व संवाद यांमधून लेखक जाणवण, पात्रांची मनःस्थिती, त्यांना एकमेकांसाठी असलेला वेळ, एकमेकांबद्दल असलेली आस्था हे सारे कसे दाखवतो हे कळण्यासाठी पुढचा साधा संवाद पाहू.

'हॅलो,' तिने तिचा हात (पर्समधल्या) सिगारेटशी नेत म्हटले.

'हॅलो,' तो उत्तरला.

'कसा आहेस?' तिने सिगारेट शिंलगावली.

'उत्तम!'' त्याने दोन पेल्स्यंत मळ ओतले. साहित्याची समीक्षा आपल्याकडे आहे पण वाचनाचे आणि लेखनाचे तंत्र शिकवणाऱ्या कार्यशाळांची गरज अशा वेळेला जाणवते.

वाचल्यानंतर काही काळाने त्यातले आपल्या लक्षात काय राहते, तर लेखकाने जे वर्णन बारकाईने केलेले असते ते लक्षात राहते. लेखिकेने म्हटले आहे की याचे कारण असे की जगातना आपण जास्त सजग असतो. बारकाईने केलेले वर्णन जो अनुभव देते त्याचे परिणाम लेखनात मांडलेल्या विचारांपेक्षा खूप अधिक असतात.

माझ्यापुरते बोलायचे झाले तर, ऑन कॅनेडियनमधले टॉल्स्टॉयने त्याच्या लामाच्या दिवसाच्या मनःस्थितीचे वर्णन, कॅनरो रोममध्ये स्टॉइनबेकने केलेले किराणा सामानाच्या दुकानाचे वर्णन विसरणे अवघड आहे. हिंदी कवी नानाजुन यांची 'पीपलचे पत्तोप' अशी लहानशी कविता आहे, ज्यात चौघे कुठे कुठे पडलेले आहे त्याचे वर्णन आहे... 'पिपलके पत्तोप फिसल रही चांदनी / जम रही, घुल रही, फिसल रही चांदनी / पिछवाडे, बोलल के तुकडोंपर चमक रही, दमक रही, मचल रही चांदनी.' सागरात व हिमशिखरांवर पडलेल्या चांदण्यांचे प्रसरित वर्णन एखादा नवोदित साहित्यिक करेल, पण घराच्या मागच्या अंगणात पडलेल्या बाटलीच्या तुकड्यांवर पडलेले चांदणे टिपणे हे जातिवत कवीचे लक्षण आहे.

जॉन लिव्हिंग्स्टन लोव्ह याने 'स्टडी ऑफ इमॅजिनेशन' या पुस्तकात कवी सॅम्युअल टेलर कोलरिज पुस्तक कसे वाचे याबद्दल लिहिले आहे. कोलरिज जे वाचे त्याबद्दलच्या प्रतिक्रिया समसात लिहून देवे. कोलरिजने वाचलेल्या ३२५ लेखांच्या ४५० पुस्तकांमध्ये अशा आठ हजार नोंदी सापडल्या. मार्जिनॅलिया हा शब्द इंग्लिश भाषेला प्रदान करण्याचे श्रेयही त्याचे आहे. कोलरिज कवत बारकाईने वाचे एवढेच नकते तर एखाद्या पुस्तकाच्या संदर्भातील इतर पुस्तकेही वाचे. रेखावृत्त जोडण्यासाठी गुलेल्य फिनलंडजवळच्या मोडिमेचा युवातंदेखील त्याने वाचला होता. कोलरिजच्या वाचनाचा मागीला पेंपे म्हणजे त्याच्या प्रतिभासंपन्न मनाचा शोध घेण्यासारखे आहे.

जाणीवपूर्वक वाचनाची गरज सर्व क्षेत्रांत आहे. गल्फ ऑफ टॉकिनमध्ये घडलेल्या तथाकाथित घटनेचा दावा करत अमेरिका व्हिएतनामच्या युद्धात प्रत्यक्ष उतरली. यात अग्र्यक्ष लिडन जॉन्सन याचा हात होता. आय. एफ. स्टोन या फनकाराने त्यांना आढून दिले व त्यांनी खोटेपणा केला आहे हे दाखवून दिले. बऱ्याच लोकांना वाटायचे की स्टोन महाराथांना काही गुप्त कागदपत्रे मिळाली होती. पण तसे नव्हते, सरकारनेच दिलेल्या वेगवेगळ्या प्रेस रिलिजवरून त्यांनी ते शोधले होते... नीट वाचून!

वादल्या बयानांसार वाचणे कमी होत जाते. नेमकेपणाची ओढ लागते. संस्कृतीचे सारे दाब झुगारून सगळ्याला हात घालण्याचे वाडस वाचन निर्माण करते.

kravindrar@gmail.com

News Paper Clippings During May 2022

Section: Miscellaneous

बौद्ध संज्ञा

शब्दकोशातून संस्कृती, वारशाचे जतन

पुणे : बौद्ध संज्ञा शब्दकोश प्रकल्पातून आपली संस्कृती, वारसा जतनाचे काम होत आहे. त्यामुळे शैक्षणिक संस्था आणि राज्य सरकारचे सहकार्य अशा प्रकल्पांना मिळाले पाहिजे, असे मत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी सोमवारी मांडले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा पाली व बौद्ध अध्ययन विभाग आणि देशना इन्स्टिट्यूट ऑफ बुद्धिस्ट अँड अलाइड स्टडीज यांच्यातर्फे बौद्ध संज्ञा शब्दकोश प्रकल्पांतर्गत बौद्ध संज्ञा शब्दकोशाच्या चौथ्या खंडाचे प्रकाशन डॉ. करमळकर यांच्या हस्ते झाले. या वेळी डेक्कन कॉलेज अभिमत विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. प्रमोद पांडे, प्र-कुलगुरू डॉ. प्रसाद जोशी, ज्येष्ठ अभ्यासक डॉ. श्रीकांत बहुलकर, डॉ. प्रदीप गोखले, प्रा. सुरेंद्र जोधळे उपस्थित होते.

शब्दकोशाचा प्रकल्प ऐतिहासिकदृष्ट्या महत्त्वाचा आहे. त्यातून कठीण संज्ञा समजण्यास मदत होणार आहे. या प्रकल्पामुळे विद्यापीठातील पाली आणि बौद्ध अध्ययन विभाग हा जागतिक स्तरावर बौद्ध अध्ययन क्षेत्रात ओळखला जाईल, असे डॉ. करमळकर यांनी सांगितले.

‘महाराष्ट्रातील पाणीपुरवठा’ पुस्तकाचे पुनर्प्रकाशन

पुणे, ता. १६ : महाराष्ट्रातील पाऊस, पाणी, जमीन, नद्या असा सर्वांगीण शास्त्रशुद्ध अभ्यास मांडणारे नरहर आपटे यांचे ‘महाराष्ट्रातील पाणीपुरवठा’ हे पुस्तक सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून पुनर्प्रकाशित करण्यात आले.

विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य डॉ. संजय चाकणे यांच्याकडे या पुस्तकाची प्रत मिळाली असून या पुस्तकाचे पुनर्प्रकाशन डॉ. चाकणे आणि प्रसेनजीत फडणवीस यांनी केले आहे. पुस्तकाचे प्रकाशन विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी प्र-कुलगुरू डॉ. एन. एस. उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार, वित्त व लेखा अधिकारी शिल्पा भिडे, व्यवस्थापन परिषद सदस्य सुनेत्रा पवार, डॉ. महेश आबाळे, अधिष्ठाता डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. मनोहर चासकर, अधिसभा सदस्य संतोष ढोरे, मुद्रणालय व्यवस्थापक डॉ. दत्तात्रेय कुटे आदी मान्यवर उपस्थित होते.

डॉ.

करमळकर

म्हणाले, “राज्यातील पाण्याबाबतची संपूर्ण प्राथमिक माहिती या पुस्तकात आहे. भूगर्भशास्त्राचा प्राध्यापक म्हणून राज्यातील ही अनेक वर्षे जुनी माहिती, संदर्भ लोकांसमोर यावे असे वाटते, म्हणून पुस्तकाचे पुनर्प्रकाशन करण्याचा निर्णय घेतला.”

१९६० मधील प्रकाशन

विद्यापीठाच्या मुद्रणालयातून १९६० मध्ये हे पुस्तक प्रकाशित केले होते. विद्यापीठाच्या बहिःशाल शिक्षण मंडळाकडून संबंधित पुस्तक लिहिण्याची सूचना केली होती. त्यानुसार हे पुस्तक त्यावेळचे अनेक संशोधनपर अभ्यास, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संस्थांमधील अभ्यासाचे संदर्भ देत लिहिण्यात आले. पुस्तकात महाराष्ट्रातील पाण्याचा मूळ स्रोत, ते साठवण्यामागचे शास्त्र, जमिनीचा प्रकार, नद्या, नद्यांचे क्षेत्रफळ, तलाव, शेती, विहिरी अशी सर्व माहिती आकडेवारीसह प्रकाशित केली आहे, असे डॉ. चाकणे यांनी सांगितले.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Miscellaneous

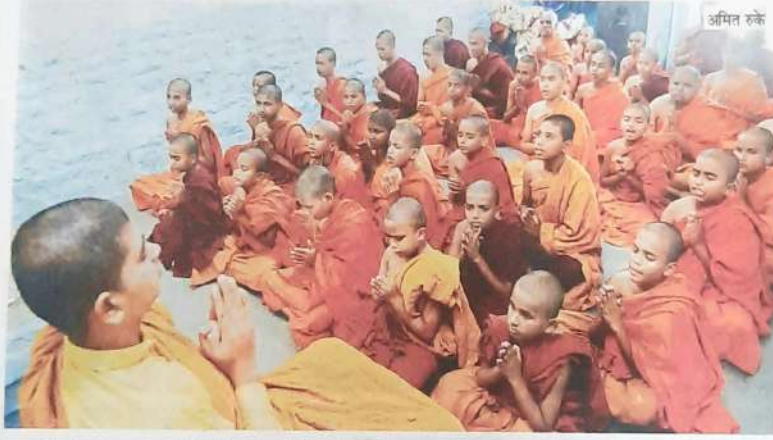
बौद्ध संज्ञा शब्दकोशाच्या चौथ्या खंडाचे प्रकाशन

**विद्यापीठ, 'देशना
इन्स्टिट्यूट'चा
उपक्रम**

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

'बौद्ध संज्ञा शब्दकोश प्रकल्पामुळे आपल्या संस्कृती आणि परंपरेची माहिती संशोधक, विद्यार्थ्यांसोबत नागरिकांना होणार आहे. अशा प्रकल्पामुळे आपला वारसा वतन करण्याचे काम होत आहे. त्यामुळे शैक्षणिक संस्था आणि राज्य सरकारचे सहकार्य मिळाले पाहिजे,' असे मत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांनी सोमवारी व्यक्त केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा पालो व बौद्ध अध्ययन विभाग आणि 'देशना इन्स्टिट्यूट ऑफ बुद्धिस्ट अँड अलाइड स्टडीज' यांच्या वतीने कार्यान्वित असलेल्या बौद्ध संज्ञा शब्दकोश प्रकल्पातर्गत बौद्ध संज्ञा शब्दकोशाच्या चौथ्या खंडाचे प्रकाशन डॉ. करमळकर यांच्या हस्ते

अभिमत रुके

बुद्ध पौर्णिमेनिमित्त सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील बुद्ध विहारात जमलेल्या भिखवुंनी बुद्धवंदना केली.

झाले. या वेळी डेक्कन कॉलेज अभिमत विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. प्रमोद पांडे, प्र-कुलगुरू डॉ. प्रसाद जोशी, डॉ. श्रीकांत बहुलकर, डॉ. प्रदीप गोखले आणि प्रा. सुरेंद्र जोधळे उपस्थित होते. 'हा शब्दकोश प्रकल्प ऐतिहासिकदृष्ट्या महत्वाचा असून, त्यातून कठीण संज्ञा समजण्यास मदत होणार आहे. या प्रकल्पामुळे विद्यापीठातील पाली

आणि बौद्ध अध्ययन विभाग हा जागतिक स्तरावर बौद्ध अध्ययन क्षेत्रात ओळखला जाईल,' असेही डॉ. करमळकर म्हणाले. बौद्ध धर्म आणि तत्त्वज्ञानविषयक संज्ञेचा समावेश असणारा हा शब्दकोश सर्वांना उपयुक्त ठरणार आहे, असे प्रा. पांडे यांनी सांगितले. शब्दकोशाच्या संपादक डॉ. लता देवकर यांनी या शब्दकोशाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट केली.

विविध कार्यक्रमांचे आयोजन
भगवान गौतम बुद्ध यांच्या जयंतीनिमित्त चतुःश्रृंगी परिसरातील आनंद यशोदा सोसायटीतील नालंदा बुद्ध विहारात विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. ज्येष्ठ नागरिक संघाचे सचिव रमेश दुधगावकर यांनी भगवान गौतम बुद्ध आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या प्रतिमांना

पुष्प अर्पण करून अभिवादन केले. ज्येष्ठ कार्यकर्ते सुभाष उबाळे यांनी 'बुद्धवंदना' म्हटली. या वेळी मंडळाचे माजी अध्यक्ष संजय मोरे म्हणाले, 'भगवान गौतम बुद्ध यांच्या जीवनात आणि एकूणच बौद्ध धर्मात पौर्णिमेला अनन्यसाधारण विशेष महत्त्व आहे. बुद्धांच्या जीवनात जन्म ते मृत्यू या कालावधीतील महत्त्वपूर्ण घटना पौर्णिमेच्या दिवशी घडल्या आहेत.' या वेळी दीपक सावंत, विनोद लोढे, अशोक गायकवाड, नंदा उबाळे, नामदेव गायकवाड, ज्ञानेश्वर बाबर, महादेव कांबळे, सुनील बनसोडे, डॉ. मनोज दुधगावकर, किरण दुधगावकर, किरण सरादे आदी उपस्थित होते.

'बुद्धायन' पुस्तकाचे प्रकाशन
भांबुर्डा वनाविहारात पिंपळ वृक्षाखाली पश्चिमित्री डॉ. सत्यशील नाईक यांच्या हस्ते सुरेशचंद्र वारधडे लिखित 'बुद्धायन' या कादंबरीचे प्रकाशन झाले. बौद्ध धर्माच्या अभ्यासक अँड. संगीता खडसे, महात्मा फुले कृषी महाविद्यालयाचे निवृत्त प्राचार्य डॉ. बी. के. जगताप आदी उपस्थित होते.

News Paper Clippings During May 2022

Section: Miscellaneous

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे सार्थ श्री नामदेव गाथेचे प्रकाशन

पुणे : कर्मठ लोक व्यवहाराने कुलूपबंद केलेला ज्ञान व्यवहार मुक्त करित प्रेम, समता, बंधुता या मानवी मूल्यांनी समाजमनाचे सक्षमीकरण घडवणारे संत म्हणजेच चालतीबोलती मुक्त विद्यापीठ होत, असे गौरवोद्गार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू प्रा. डॉ. नितीन करमळकर यांनी काढले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ प्रकाशित करत असलेल्या नामदेवरायांच्या सार्थ गाथेच्या प्रथम खंडाचे प्रकाशन डॉ. करमळकर यांच्या हस्ते झाले. त्यावेळी ते बोलत होते.

कार्यक्रमाला संत नामदेव अध्यासनाचे प्रमुख डॉ. सदानंद मोरे, माजी प्र-कुलगुरू डॉ. एन.एस.उमराणी, कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार उपस्थित होते. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात संत नामदेव अध्यासन कार्यरत आहे. अध्यासनाचे पहिले प्रमुख डॉ. अशोक कामत यांच्या कार्यकाळात सार्थ श्री नामदेव गाथा हा प्रकल्प सुरू झाला. शासकीय नामदेव गाथा प्रमाण मानून त्यातील संत नामदेवांचे सुमारे २ हजार १०७ अभंग अर्थासहित टंकलिखित स्वरूपात सिद्ध करण्यात आले. डॉ. ओमश्रीश गोपीनाथ महाराज श्रीदत्तोपासक यांना हा प्रकल्प पूर्ण करण्यास सुमारे बारा वर्षे लागली.

अभंगांची संहिता, पाठभेद, सुगम अर्थ असे या प्रकल्पाचे प्रारूप आहे. हा प्रकल्प टंकलिखित खंडांमध्ये अध्यासनामध्ये आहे. संत नामदेव अध्यासनाचे विद्यमान प्रमुख डॉ. सदानंद मोरे, संत तुकाराम महाराज अध्यासनाचे प्रमुख प्रा. अभय टिळक यांनी या प्रकल्पाचे संशोधन मूल्य लक्षात घेऊन हा प्रकल्प पुस्तक रूपाने प्रकाशित होण्यासाठी माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्याशी चर्चा केली होती. डॉ. श्रीदत्तोपासक यांनी यास प्रस्तावनेची जोड दिली. २५० अभंगांचा समावेश असलेल्या या प्रकल्पाचा पहिला खंड नुकताच डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते प्रकाशित करण्यात आला. संत नामदेव अध्यासनाचे प्रमुख डॉ. सदानंद मोरे यांनी प्रकल्पामागील भूमिका विशद केली. भावी काळात प्रस्तुत प्रकल्प खंडशः प्रकाशित होणार आहे. या प्रसंगी संत तुकाराम महाराज अध्यासनाचे प्रमुख प्रा. अभय टिळक, संत ज्ञानदेव अध्यासनाचे प्रमुख डॉ. दिलीप धोंडगे हे ही उपस्थित होते. यावेळी या प्रकल्पाचे प्रारंभीचे टंकलेखक गणेश कारकर, विद्यापीठ अल्युमिनी असोसिएशनचे संपर्क प्रमुख प्रतीक दामा उपस्थित होते.

Kesari 20.5.2022

Upcoming Events

June 2022

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
			1	2	3	4
5	6 <i>Shivswarajya Din</i> 	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26 <i>Rajarshi Shahu Maharaj Jayanti</i> 	27	28	29	30		

**A POSITIVE
ATTITUDE
WILL LEAD
TO POSITIVE
OUTCOMES**

PictureQuotes.com

Other than the Photos of Modern College Pune-5, Event Photos, Newspaper clipping images, all other images in this Bulletin Issue are downloaded from Google Images, Pinterest, Freepik.com.